

T.C.

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU
TÜRKÇESİ DÖNEMLERİNE AİT NÜSHALARINDA BİRLEŞİK
FİLLER ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME**

Yüksek Lisans Tezi

Ayşegül YURDAKUL

Çorum - 2022

**NEHCÜ'L-FERÂDÎ'SİN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU
TÜRKÇESİ DÖNEMLERİNE AİT NÜSHALARINDA BİRLEŞİK FİLLER
ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME**

Ayşegül YURDAKUL

**Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

Dr. Öğr. Üyesi Erol KUYMA

Çorum 2022

Ayşegül YURDAKUL tarafından hazırlanan “Nehcü'l-Ferâdis'in Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi Dönemlerine Ait Nüshalarında Birleşik Fiiller Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme” adlı tez çalışması 13/06/2022 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Duygu Özge GÜRKAN (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Erol KUYMA (Danışman)

Doç. Dr. İsa SARI

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunun / /..... tarih ve sayılı kararı ile Ayşegül YURDAKUL'un Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans derecesi alması onanmıştır.

Prof. Dr. Muhammed Asif YOLDAŞ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını beyan ederim.

Ayşegül YURDAKUL

**NEHCÜ'L-FERÂDİS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ DÖNEMLERİNE
AİT NÜSHALARINDA BİRLEŞİK FİLLER ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME**

Ayşegül YURDAKUL

ORCID: 0000-0003-2271-5667

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Yüksek Lisans Tezi

Mayıs 2022

ÖZET

Söz diziminin bir parçası olan ve ayrıca sözlüksel düzeyde de incelenmesi gereken birleşik fiiller; yapı, işleyiş ve anlamsal yönleriyle dilin önemli unsurlarından biridir. Bu yapılar, bir eylemi karşılamak amacıyla birden fazla biçim bilgisi unsurunun bir araya getirildiği dil unsurlarıdır. Bu yönüyle dilin ifade gücüne ve kavram karşılama süreçlerine katkı sağlayan öbekleşmelerin başında gelmektedirler.

Birleşik fiiller oluşum şekillerine göre genel olarak ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, deyimleşmiş/kalıplaşmış birleşik fiiller, tasvir fiilleri ve karmaşık fiiller gibi başlıklarda sınıflandırılmaktadır. Birleşik fiillerin, Türk dilinin tarihsel gelişimi içerisinde metinlerde kullanım sıklığı açısından diğer kelime gruplarına nazaran daha önde yer aldığı bilinmektedir. Bu nedenle birleşik fiiller üzerine yapılacak incelemeler hem söz varlığı özelliklerinin hem de söz dizimsel özelliklerin tespiti açısından önem taşımaktadır. Birleşik fiillerin tespiti kadar önemli olan diğer bir önemli konu da bu yapıların tarihsel süreçte kuruluş ve işlev açısından nasıl hareket ettikleridir. Bu konuda Türkçenin tarihi dönemlerinde verilen eserlere dayalı yapılacak karşılaştırmalı çalışmalar birleşik fiil öbekleşmelerinin yapı ve kuruluş açısından seyrinin görülebilmesini sağlayacak somut veriler sunacaktır.

Bu çalışmada, Nehcü'l-Ferâdis'in Harezmi Türkçesi ile Eski Anadolu Türkçesi nüshalarında yer alan birleşik fiillerle ilgili karşılaştırmalı bir inceleme yapılmıştır. Yapılan karşılaştırmada birleşik fiiller kuruluş ve yapılarında yer alan unsurlar açısından incelenmiştir. Tespiti yapılan birleşik fiiller ana yardımcı fiillerle kurulanlar, deyimleşmiş/kalıplaşmış birleşik fiiller, tasvir fiilleri ve karmaşık fiiller başlıkları altında sınıflandırılıp değerlendirilmiştir. Ayrıca

tamlayıcılarla genişletilmiş birleşik fiil yapıları da ele alınarak iki dönem arasında benzerlik ve farklılıklar ortaya konmaya çalışılmıştır. Değerlendirme ve tespitler, tablo ve grafiklerle desteklenerek mukayese edilmiştir. Elde edilen veriler, birleşik fiillerin yapısal niteliklerini ortaya koyduğu kadar Türkçenin kaybolmaya yüz tutmuş söz varlığının da gün yüzüne çıkarılmasına olanak sağlamaktadır.

Anahtar Kavramlar: Birleşik fiil, Nehcü'l-Ferâdîs, Harezmi Tükçesi, Eski Anadolu Türkçesi

Bilim Kodu: 30102

**A COMPARATIVE EXAMINATION ON COMPOUND VERBS IN NEHCÜ'L-FERÂDÎS' COPIES
OF THE HAREZM TURKISH AND OLD ANATOLIAN TURKISH PERIODS**

Ayşegül YURDAKUL

ORCID: 0000-0003-2271-5667

HITIT UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL

Master of Science Thesis

May 2022

ABSTRACT

Compound verbs that are a part of syntax and also need to be examined at the lexical level; It is one of the important elements of language with its structure, functioning and semantic aspects. These structures are language elements in which more than one morphological element is brought together to meet an action. In this respect, they are at the forefront of clustering that contributes to the expressive power of the language and the concept acceptance processes.

Compound verbs are generally classified under titles such as those formed with main auxiliary verbs, idiomatic / stereotyped compound verbs, descriptive verbs and complex verbs according to their formation forms. Compound verbs are known to be ahead of other word groups in terms of frequency of use in texts in the historical development of the Turkish language. For this reason, studies on compound verbs are important in terms of determining both vocabulary and syntactic features. Another issue as important as the determination of compound verbs is how these structures act in terms of establishment and function in the historical process. Comparative studies on this subject, based on the works given in the historical periods of Turkish, will provide concrete data that will enable the course of compound verb phrases to be seen in terms of structure and organization.

In this study, a comparative study was made about the compound verbs in the Khwarezm Turkish and Old Anatolian Turkish copies of Nehcü'l-Ferâdis. Compound verbs were examined in terms of their establishment and elements in their structures in the comparison. Compound verbs that were determined were classified and evaluated under the titles of main auxiliary

verbs, idiomatic / stereotyped compound verbs, descriptive verbs and complex verbs. In addition, it has been tried to reveal the similarities and differences between the two terms by considering the compound verb structures expanded with the complements. Evaluation and determinations were compared by supporting with tables and graphics. The data obtained, as well as revealing the structural characteristics of the compound verbs, also enable the disappearance of Turkish vocabulary to be brought to light.

Key Terms: Compound verb, Nehcü'l-Ferâdîs, Khwarezm Turkish, Old Anatolian Turkish

Science Code: 30102

TEŞEKKÜR

Çalıőmam boyunca yüreklendirici ve teşvik edici sözleriyle beni cesaretlendirerek yeterli hissettiren, bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren, öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyacağım değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Erol KUYMA'ya; maddi ve manevi desteğiyle hep yanımda olan sevgili eşime; bu süreçte bana büyük sabır göstererek çalışma fırsatı sunan canım kızıma ve üzerimde büyük, küçük emeği olan herkese yürekten sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayşegül YURDAKUL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiv
TRANSKRİPSİYON HARFLERİ.....	xv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvi
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

BİRLEŞİK FİİL

1.1. Adlandırma ve Tanım.....	7
1.2. Sınıflandırma.....	8
1.3. Yardımcı Fiil.....	11
1.4. Durum Ekli Tamlayıcılar.....	13

2. BÖLÜM

NEHCÜ'L-FERÂDÎ'SİN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ NÜSHALARINDA BİRLEŞİK FİİLLER

2.1. Ana Yardımcı Fiillerle Kurulan Birleşik Fiiller.....	16
2.1.1. ét-/ it- yardımcı fiili ile.....	16
2.1.2. eyle- yardımcı fiili ile.....	20
2.1.3. qıl- / kııl- yardımcı fiili ile.....	20
2.1.4. kıılın- yardımcı fiili ile.....	62
2.1.5. kııldur- yardımcı fiili ile.....	63

2.1.6. kılış- yardımcı fiili ile	65
2.1.7. ol-/ bol- yardımcı fiili ile.....	66
2.1.8. bul- yardımcı fiili ile	117
2.1.9. buyur- yardımcı fiili ile.....	118
2.2. Anlam Kaymasına Uğramış ve Deyimleşmiş Olan Birleşik Fiiller	121
2.2.1. Tek ögeli kalıplaşmış/deyimleşmiş birleşik fiiller.....	121
2.2.2. İki ögeli kalıplaşmış/deyimleşmiş birleşik fiiller	169
2.3. Bir Yanı Sıfat-Fiil Bir Yanı Yardımcı Fiil Olan Birleşik Fiiller: Karmaşık Fiiller	183
2.3.1. Öncelik fiilleri (-miş ol-)	184
2.3.2. Alışkanlık fiilleri (-Ar/-Ur ol-, -mAz ol-).....	189
2.4. Bir Yanı Zarf-Fiil, Bir Yanı Fiil Olan Birleşik Fiiller: Tasvir Fiilleri.....	195
2.4.1. Yeterlik fiilleri (-A bil-).....	195
2.4.2. Tezlik fiilleri (-I/-U ver-)	200
2.4.3. Süreklilik fiilleri (-Ip dur-, -A dur-, -A kal-).....	202
2.4.4. Belirleyici birleşik fiiller (-A/-U başla-)	209

3. BÖLÜM

NEHCÜ'L-FERÂDİS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ NÜSHALARINDA TAMLAYICILARLA GENİŞLETİLEN BİRLEŞİK FİLLER

3.1. et- Yardımcı Fiili İle	215
3.1.1. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar.....	215
3.1.2. Belirtme (yükleme) durum /+I/ ekli tamlayıcı alanlar.....	215
3.1.3. Ayrılma (çıkma) durum /+DAn/ ekli tamlayıcı alanlar	216
3.2. eyle- Yardımcı Fiili İle.....	216
3.2.1. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar.....	216
3.3. kıl- Yardımcı Fiili İle.....	216
3.3.1. Belirtme (yükleme) durum /+I/ ekli tamlayıcı alanlar.....	216

	Sayfa
3.3.2. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar.....	229
3.3.3. Ayrılma (çıkma) durum /+DAn/ ekli tamlayıcı alanlar	239
3.3.4. Bulunma durum /+DA/ ekli tamlayıcı alanlar.....	241
3.3.5. Vasıta durum “birle” ve /+IA/ ekli tamlayıcı alanlar	243
3.3.6. Bulunma /+DA/ ve belirtme /+I/ durum ekli tamlayıcı alanlar	246
3.3.7. Belirtme /+I/ ve yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar	246
3.3.8. Ayrılma /+DAn/ ve yönelme /+A/ durum ekli tamlayıcı alanlar.....	247
3.3.9. Belirtme /+I/ ve ayrılma /+DAn/ durum ekli tamlayıcı alanlar	247
3.3.10. Vasıta durumu /+IA/birle/ ve yönelme /+A/ durum ekli tamlayıcı alanlar	248
3.3.11. Belirtme /+I/ ve vasıta /+IA/ durum ekli tamlayıcı alanlar.....	248
3.4. kılın- Yardımcı Fiili İle	248
3.4.1. Vasıta durum “birle” ve /+IA/ ekli ekli tamlayıcı alanlar	248
3.5. ol- Yardımcı Fiili İle	249
3.5.1. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar.....	249
3.5.2. Bulunma durum /+DA/ ekli tamlayıcı alanlar	253
3.5.3. Ayrılma (çıkma) durum /+DAn/ ekli tamlayıcı alanlar	255
3.5.4. Vasıta durum “birle” ve /+IA/ ekli tamlayıcı alanlar	257
3.5.5. Üze/üzere edatlı tamlayıcı alanlar	259
3.6. bul- Yardımcı Fiili İle.....	259
3.6.1. Bulunma /+DA/ durum ekli tamlayıcı alanlar.....	259

4. BÖLÜM

NEHCÜ'L-FERÂDİS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ NÜSHALARI ARASINDA BİRLEŞİK FİİLLERE KARŞILIK KULLANILAN YAPILAR

4.1. Birleşik Fiile Karşılık Birleşik Fiil (NF 1→ NF 2)	264
4.2. Birleşik Fiile Karşılık Basit/Türemiş Sözcük (NF 1→ NF 2)	292
4.3. Basit/Türemiş Sözcüğe Karşılık Birleşik Fiil (NF 1→ NF 2)	305
SONUÇ	316

	Sayfa
KAYNAKÇA	319
DİZİN	322

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1. Ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller	119
Tablo 2.2. Asıl fiillerle kurulan birleşik fiiller	179
Tablo 2.3. Fiilimsi+yardımcı fiil yapısında olan birleşik fiiller	212
Tablo 4.1. NF 1 - NF 2 arasında “tek sözcük ↔ birleşik fiil” değişkenleri	313
Tablo 4.2. NF1 ve NF 2’de karşılık gelen yardımcı fiil unsurları.....	315

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Ana yardımcı fiillerin kullanım sıklığı dağılımı	120
Şekil 2.2. Yardımcı fiil özelliği kazanmış asıl fiillerin dağılımı	182
Şekil 2.3. Fiilimsi+yardımcı fiillerin kullanım sıklığı dağılımı	213

TRANSKRİPSİYON HARFLERİ

ا	a, ā, e	ص	ş
ء	e	ض	z
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	k, q
ح	h	ل	l
خ	h	ك	g, k, ñ
د	d	م	m
ذ	z	ن	n
ر	r	ی	i, i, ī, î, y
ز	z	ه	h
س	s	ة	t
ش	ş	و	o, ö, u, ü, ū, v

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

+	İsme bağlanma, isim kategorisi
-	Fiile bağlanma, fiil kategorisi
~	Birbirinin yerine geçen kullanım (alternans)
Ø	Karşılığı bulunmayan birleşik fiil örneği
→	NF 1'den NF 2'ye birleşik fiildeki yapısal farklılık
↔	İki nüsha arasında birleşik fiil değişkeni

Kısaltmalar

EAT	Eski Anadolu Türkçesi
NF 1	Nehcü'l-Ferâdis'in Harezmi Türkçesiyle yazılmış Yeni Cami nüshası
NF 2	Nehcü'l-Ferâdis'in Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış Kastamonu nüshası

GİRİŞ

Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi dönemlerine ait Nehcü'l-Ferâdis, yazıldıkları dönemin dil özelliklerini yansıtmaları bakımından önemli veri kaynaklarıdır. Aynı eserin farklı zaman dilimlerinde yazılmış nüshaları, iki dönem arasındaki dilsel özelliklerin değişimini/gelişimini ortaya koyma yönüyle de çalışmalar için olanak sağlamaktadır. Dil unsurları arasında önemli bir yere sahip olan birleşik fiiller, söz dizimsel incelemelerde ve dilin semantik yönünün belirlenmesinde dikkate değer veriler sunmaktadır. Bu doğrultuda yapılan çalışmada, aynı eserin farklı dönem nüshalarında birleşik fiillerin yapısal mukayesesi yapılarak iki dönem arasındaki benzerlik ve farklılıklar görülmeye çalışılmıştır. Böylelikle birleşik fiillerin tarihsel süreçte yapısal açıdan nasıl hareket ettiği gözlemlenerek iki dönem arasındaki söz varlığı ve morfolojik değişimlerin tespiti amaçlanmıştır.

Tarihsel koşullar ve dönem özelliklerinin yazılan eserler üzerinde önemli bir rolü bulunmaktadır. Harezmi Türkçesi, Karahanlı ve Çağatay Türkçeleri arasında bir geçiş dili özelliği taşır. Eckmann'a (2011, s. 1, 2) göre Harezmi Türkçesi, 13. yüzyıldan itibaren Harezmi ve Sir Derya'nın aşağı kesiminde Oğuz ve Kıpçak ağzlarının etkisi altında Karahanlıcadan oluşmuştur. Bu bölge, Oğuz ve Kıpçak boyları tarafından Türkleştirilmiştir. Harezmi Türkçesini Kuzey-Doğu Türkçesi içerisine dâhil eden Ercilasun (2010, s. 369), bazı siyasî oluşumların sonucunda Harezmi'nin Türkleştiğini ve 12. yüzyılda bir kültür merkezi olarak sivrildiğini dile getirir.

Harezmi bölgesi, farklı Türk boylarının gelip yerleştikleri, böylece Türk dilinin yeniden şekillendiği bir bölgedir. Devlet yönetimi ve eğitim faaliyetlerinde Arapça ve Farsça benimsenirken Türkçe, kalabalıklaşan Türk dilli insanların dinî ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla geliştirilen bir dil olmuştur. Yeni bir yazı dilinin kuruluşu da bu bölgenin Türkleşmesinden sonra gerçekleşebilmiştir. Böylece Oğuz, Kıpçak ve diğer boyların lehçelerinin karışımı ile oluşmuş Harezmi Türkçesi, bir yazı ve edebiyat dili hâline gelmiştir (Argunşah ve Sağol [Yüksekkaya], 2019, s. 163).

Türk dilinin tarihî seyrinde Oğuz Türkçesinin yazı dili hâline gelmesiyle Eski Anadolu Türkçesi, Batı Türkçesi içerisinde teşekkül etmiştir. Eski Osmanlıca, Eski Oğuz Türkçesi, Eski Türkiye Türkçesi gibi adlandırmalara da sahip olan bu yazı dilinin en yaygınlaşmış şekli Eski Anadolu Türkçesi'dir. Eski Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesinin ilk döneminin adıdır. 13. yüzyılda başlar ve 16. yüzyıl başlarına kadar sürer. 16. yüzyılda ise yerini Osmanlı Türkçesine bırakır. Eski Oğuz Türkçesinin kullanıldığı coğrafya sadece Anadolu ile sınırlı kalmamıştır. Kuzey ve Güney Azerbaycan ile Irak ve Suriye'de de kullanılmıştır (Ercilasun, 2010, s. 429-438).

Türkiye Türkçesinin temelini oluşturan Oğuz Türkçesi, uzun ve derin bir geçmişe dayanmaktadır. Oğuzlar, bazı siyasi gelişmelerin neticesinde derece derece varlığını sergileyerek kendi lehçelerine ait özellikleri elle tutulur şekilde yazı diline yansıtabilmişlerdir. XI. yüzyılda Oğuzca, dil yapısı ve tarihî gelişme koşulları bakımından yerli ağız özelliklerinin

ağır bastığı bir yapıya ulaşmıştır. Oğuzlar, Türk etnik boyları ile iç içe yaşadığı için özellikle Oğuzca ve Kıpçakça arasında etkileşimlere neden olmuştur. Eski Anadolu Türkçesi ve oradan da Türkiye Türkçesine uzanan tarihsel süreçte Oğuzca, bazı ses ve şekil özellikleri yönünden de değişime uğramıştır. Oğuzlar, tarihî dönemler boyunca bir taraftan Türk boyları ile bir taraftan da göç ettikleri yurtlarında Rumca, Ermenice, Arapça, Farsça gibi dillerle iç içe olmuşlardır. Bunun sonucu olarak da Arap ve Fars dilinin yoğun etkisinde kalan bir yapılanma sergileyerek bazı söz varlıklarını kendi dillerine aktarmışlardır. Genel olarak Oğuz Türkçesi, yapısını sağlam temeller üzerine oturtmuş, yabancı etkileri de kendi potasında eritme ve kaynaştırma gücü yüksek düzeyde bir lehçe niteliğindedir (Korkmaz, 2013, s. 211-218).

Nehcü'l-Ferâdis bir kırk hadis tercümesidir ve “cennetlerin açık yolu” anlamına gelmektedir. Eser, dört “bâb”dan ve her “bâb” da onar “fasıl”dan olmak üzere, toplamda kırk fasıldır. Kaynakların çoğunluğundan elde edilen bilgilere göre XIV. yüzyılda Kerderli Mahmud bin Ali tarafından kaleme alınmıştır.

Nehcü'l Ferâdis'in İstanbul (Yeni Cami) ile Kastamonu nüshalarından başka Paris, Mercanî, Yalta, Kazan ve Petersburg nüshaları bulunmaktadır. Paris nüshası, Paris Bibliotheque Nationale 1020 numarada kayıtlıdır ve tam bir nüsha olmayıp başı ve sonu kayıptır. Mercanî nüshası, Şihabeddin Mercanî'nin kütüphanesinde bulunan ve Mercanî tarafından tanıtılan Hicrî 759 tarihli yazmadır. Daha sonra kaybolduğu bilinmektedir. (Argunşah ve Sağol [Yüksekkaya], 2019, s. 171-172). Yalta nüshasının Muhammed oğlu Kasım tarafından 792 (M. 1310) yılında yazıldığı bilinmektedir. Eserin tanıtımını Yakup Kemal yapmıştır. Kazan nüshaları, Kazan'da üç nüsha olarak bulunmaktadır. Bu nüshalardan ikisi, Kazan Devlet Üniversitesi Kütüphanesinde yer almaktadır ve birinin XVIII. asrın ikinci yarısına ait olduğu bilinmektedir. Kazan'daki üçüncü nüsha ise Kazan Devlet Pedagoji Enstitüsünde bulunmaktadır ve Hicrî 1185 (1771-1772) tarihinde yazılmıştır. Petersburg nüshası, Leningrad'da SSCB İlimler Akademisi'nin Şarkiyat Enstitüsü yazmaları bölümünde iki yazma hâlinindedir ancak iki yazma da eksiktir (Nadjip, 2012, s. 30-35). Yapılan son araştırmalar neticesinde Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da Kral Faysal Araştırma ve İslami Çalışmalar Merkezi Kütüphanesinde Eski Anadolu Türkçesi aktarımıyla bir nüsha daha bulunmuştur. Müstensihî ve istinsah tarihi belli olmayan Riyad Yazması, *Nehcü'l-Ferâdis bi'l-lügati't-Türkî* adıyla kayıtlarda geçmektedir (Onur, 2020, s. 9).

İncelenen eserlerden ilki, çalışmada “NF 1” kısaltmasıyla gösterilen Harezmi Türkçesi dönemi eseridir. Nüshayı ilk olarak 1928'de “Yeni-Camii” kütüphanesinde 879 numarada *Fezâilü'l-mu'cizât* isminde tespit eden ve bilim dünyasına tanıtan kişi Zeki Velidi Togan'dır. Nüshayı detaylı şekilde inceleyen Togan, müstensihînin adının Muhammed ibn Husrev el-Horezmî olduğunu belirterek nüshanın Harezmi'de yazıldığı sonucunu çıkarmıştır (Nadjip, 2012, s. 32, 33).

Eserin Yenicami nüshasının tıpkıbasımı ve çevirisi Janos Eckmann tarafından yapıldıktan sonra ülkemizde yayımını Semih Tezcan ve Hamza Zülfikar gerçekleştirmiştir. Dizin-Sözlük

üzerinde çalışan araştırmacı ise Aysu Ata'dır. Eserin birinci bölümünde Hz. Muhammed'in hayatı anlatılırken ikinci bölümünde halifeler, Ehl-i Beyt ve Dört İmam hakkında bilgiler yer almaktadır. Üçüncü bölümde Allah'a yaklaştıran iyi ameller, dördüncü bölümde ise Allah'tan uzaklaştıran kötü ameller ele alınmıştır. Eserde her faslın başında bir hadis verilmiştir ve bu hadisin mânâsı, dönemin şartlarını da gösterir nitelikte hikayeler anlatılarak açıklanmıştır.

Tezcan (2004, s. V, VI), yayımını gerçekleştirdiği Nehcü'l Ferâdîs eserinin önsözünde bazı bilgilere yer vermiştir. Buna göre Eckmann, yazdığı önsözde çeviriyazısının ikinci cildini de çıkaracağını söylemiştir ancak vefat ettiği için ikinci cilt yayınlanamamıştır. Daha sonra Ali Fehmi Karamanlıoğlu, eser üzerinde çalışarak metnin bir kısmını yayımlayabilmiştir. Ayrıca Tezcan, tıpkıbasımda dikkatini çeken teknik ve filolojik birkaç noktaya da değinmiştir. Bazı sözcüklerin ilk hecesindeki ê (kapalı e) foneminin gösterilişinin tıpkıbasımda açık bir şekilde yer almadığını, Arapça ve Farsça sözcüklerle özel adların çeviriyazısında da tutarsızlıklar görüldüğünü ve Türkçe sözcüklerde, basımevinde altı çizili d harfi bulunmadığı için bunun yerine đ kullanıldığını dile getirmiştir.

Müellifin bu kitabı yazmaktaki maksadı, okuyucuların bu eseri cennete gitmek için bir kılavuz gibi görmelerini sağlamaktır. Bundan dolayı sanat gayesinden uzak, gayet sade ve açık bir üslupla eser kaleme alınmıştır (Argunşah ve Sağol [Yüksekkaya], 2019, s. 171-172). Eserin dil özelliklerini detaylı şekilde inceleyen Karamanlıoğlu (1968, s. 72), kapsamlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Nehcü'l-Ferâdîs'te geçen birleşik fiilleri; *başla-* (*kaza başladılar, uça başladılar, tegrü başladı*), *bil-* (iktidarî) (*çıkma bilmezmen, yoriyu bilmez*), *bir-* (tâcil) (*ayta biriñg, ıda birdî*), *tur-* (*baru tururmen, boguzlap tururlar, kelip turur*) başlıklarıyla örneklere de yer vererek açıklamıştır. Bazı birleşik fiillerin ise yardımcı fiille oluşmayıp tâbir durumunda olduğunu belirtmiştir: *ant iç-*, *sabr bağla-*. Ayrıca geçişli ve geçişsiz olma durumuna göre *bol-* ve *kıl-* fiillerini, *isimden fiil yapan fiiller* olarak kabul etmiştir.

İncelenen diğer nüsha ise çalışmada "NF 2" kısaltmasıyla gösterilen Eski Anadolu Türkçesi dönemi eseridir. Kastamonu'da bir şahsa ait kütüphanede bulunan ve Kastamonu Nüshası olarak anılan eseri ilk olarak bilim alemine Eyüp Akman ve Tuncay Sakallıoğlu tanıtmıştır. Eseri iki cilt hâlinde yayımlayan ise Ergün Acar'dır. Eser, Harezmi Türkçesiyle yazılan Nehcü'l-Ferâdîs'te olduğu gibi yazıldığı dönemin dil özelliklerini gösterir bir mahiyete sahiptir. Akman ve Sakallıoğlu'na (2013, s. 78-80) göre eserin başka nüshasına ulaşamamıştır ve müstensihine dair bir kayıt da bulunamamıştır. Nüsha, 366 varaktan oluşmaktadır. Bazı kısımları eksiktir. Örneğin, üçüncü bâbın namazla ilgili olan ikinci faslı ve aynı bâbın ata, anayla ilgili olan altıncı faslı nüshada yoktur. Bazı bâb ve kısımlar ise yer değiştirmiştir. Harezmi Türkçesiyle yazılan eserle mukayese edildiğinde fonetik değişimlerin yanı sıra farklı sözcüklerin aynı anlama gelecek şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir (*tün/gice, üvüşlük/yaşlık, zellet/günah vb.*). Ayrıca Kastamonu nüshası, bazı fasılları eksik olmasına rağmen İstanbul nüshasından hacim yönünden daha geniştir. Genel olarak, konu ve bölüm yönünden aynı kalmıştır ancak dil özellikleri ve hacim yönünden farklılık göstermektedir.

Acar, eserin giriş kısmında Nehcü'l-Ferâdîs ve nüshaları hakkında bilgilere yer verdikten sonra metin kısmına geçmiştir. Acar'ın (2019, s. XIV) belirttiğine göre metin yazımında kullanılan teknikler özetle şu şekildedir: Arap imlasının Türkçe üzerindeki etkisine bağlı olarak bazı Türkçe eklerde tenvin ve şedde kullanılmıştır. Belirtme hâli eki için hemze kullanılırken -ı/-i ünlüleri ise bazen söz sonunda hareke ile gösterilmiştir. Bitişik olan fakat ayrı yazılması gereken sözcüklerin arasına “-” işareti konulmuştur. Gereksiz ve tekrar yazımlar ayraç içine alınmıştır. Tıpkıbasımda kırmızıyla yazılan sözcükler metinde koyu şekilde belirtilmiştir. Arapça ayet ve hadisler italik yazı biçimiyle yer almıştır ve yazmadaki kısa yazımlar metinde de kısa şekliyle gösterilmiştir. Yazımı hatalı sözcükler metinde düzeltilerek dipnotta yazmadaki okunuşları belirtilmiştir. Bazı sözcükler okunamadığı için yapılan okumalarda köşeli parantez kullanılmıştır.

Çalışmamızda, birleşik fiil örnekleri transkripsiyon işaretlerine riayet edilerek tanıklanmış, alıntılarının sonunda geçtikleri yerler belirtilmiştir. Örnek: *qıl-* NF 1 (Harezmi dönemi); *kı/-* NF 2 (EAT dönemi). **NF 1:** “ne *hõrluq* bu sizke kim bu kâfirler *qılurlar?*” 11/15; **NF 2:** “ne *horlıkdur* bu size kim bu kâfirler *kılurlar...*” 10a/1.

Derlenen birleşik fiil örnekleri ile ilgili sınıflandırmada, Zeynep Korkmaz'ın “Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi” adlı eseri esas alınmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde, birleşik fiile ilişkin genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde, birleşik fiillerin oluşum şekillerine göre sınıflandırılması yapılmıştır. Ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, yardımcı fiilin basit/türemiş isim veya kelime grubuyla bir araya gelmesine göre incelenmiştir. Deyimleşmiş/kalıplaşmış birleşik fiiller, öge dizilişine göre sınıflandırılmıştır. Karmaşık fiiller; *öncelik fiilleri* ve *alışkanlık fiilleri* şeklinde, tasvir fiilleri ise *yeterlik fiili*, *tezlik fiili*, *süreklilik fiili* ve *belirleyici birleşik fiiller* olarak alt başlıklar hâlinde incelenmiştir. Üçüncü bölümde, her iki nüshada durum ekli tamlayıcılarla genişletilen birleşik fiil örneklerine yer verilerek tamlayıcıların birleşik fiilin anlamına olan etkisi görülmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler, tablo ve grafiklerle desteklenerek kullanım sıklığı açısından değerlendirilmiştir. Dördüncü bölümde ise birleşik fiillere karşılık kullanılan yapı örneklerinin tespiti yapılarak iki dönem metni mukayese edilmiştir. Sonuç olarak birleşik fiillerin metinlerde kullanım sıklığı ve benzerlik/farklılık oranı belirlenerek bunun çalışmaya olan katkısı üzerine değerlendirme yapılmıştır. Sonuç kısmından sonra birleşik fiil tespitlerine rahat ve düzenli ulaşabilme imkânı sağlamak amacıyla dizin oluşturulmuştur.

Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış iki eser arasında yaklaşık yüz yıllık zaman farkı bulunmaktadır. Yapılan karşılaştırmanın aynı eserin farklı zaman ve dönemlere ait iki farklı nüshası arasında olması hem söz varlığı hem de birleşik fiillerin oluşum şekilleri ile ilgili daha somut verilerin elde edilmesini sağlamıştır.

Eserlerde, benzer şekilde yer alan birleşik fiil örnekleri tekrara düşmemek için sınıflandırmaya dâhil edilmemiştir.

NF 1: "... aḥşam yatsıġ arasında Baqī‘ da *defn qıldular*." 168/4;

NF 2: "Aḥşamıla yatsu arasında Baqī‘ de *defn kıldular*." 143a/15

NF 1: "... ‘ Alīni qayu yerde *defn qılur-siz?*" 154/14

NF 2: "... emīre’l-mü’minīni ne yirde *defn idelüm*." 133b/3

örneklerinde görüldüğü gibi *defn kıI-* birleşik fiilinin nüshalarda benzer şekilde yer alış şekli bir defa gösterilmiştir. Aynı birleşik fiil, diğer nüshanın söz diziminde farklı bir yapıda yer alıyorsa sınıflandırmaya dahil edilmiştir. Birleşik fiillere ait daha kapsamlı bir sonuç elde etmek amacıyla fiilimsi eki almış örnekler de çalışmaya dâhil edilmiştir. Örnek: *hıyānat qılġan, necāset olup*.

Nehcü’l-Ferâdīs’le ilgili kitap, makale, bildiri ve tez şeklinde birçok çalışma yapılmıştır:

Nehcü’l-Ferâdīs İle İlgili Yapılan Çalışmalardan Bazıları

Acar, E. (2018). *Eski Anadolu Türkçesine Ait Bir Nehcü’l-Ferâdīs (giriş-metin-tıpkıbasım) I*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Acar, E. (2018). *Eski Anadolu Türkçesine Ait Bir Nehcü’l- Ferâdīs (inceleme-sözlük-dizin) II*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Akman, E. ve Sakalioğlu T. (2013). Nehcü’l-Ferâdīs’in Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Yeni Bir Nüshası: Kastamonu Nüshası. *Türk Dili*, CV (739): 78-80.

Aktan, B. (2017). *Nehcü’l-Ferâdīs Cennetlerin Açık Yolu Kerderli Mahmud*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ata, A. (1998). *Nehcü’l- Ferâdīs III. Dizin-Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eckmann J. (1956) *Nehcü’l-Feradis: Tıpkıbasım I*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eckmann, J. (1964). Nehcü’l-Feradis’in Bilinmiyen Bir Yazması, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten* 1963: 157-159.

Eckmann, J. (2004). *Nehcü’l- Ferâdīs I. Metin II. Tıpkı Basım*. Yayımlayanlar: Semih Tezcan ve Hamza Zülfikar. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kalsın, Ş. (1966). *Nehcü’l-Feradis’te Sözcük Yapımı*, (Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karamanlioğlu, A. F. (1968-1969-1970). Nehcü’l-Feradis’in Dil Husûsiyetleri I-II-III, *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*.

Karamanlıoğlu, A. F. (1971). *Nehcü'l-Feradis-Metin*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Nadjip, E. N. (1971). "O pamyatnike XIV veya "Nahc al-faradis" I yego yazıke", *Sovetskaya Tyurkologiya*, 6, 56-68 // Çevirisi: Nazif Hoca (1977). "Nehcü'l-Feradis ve Dili Üzerine", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, XXII, 29-44.

Nurieva, F. Ş. (1933). *İssledovaniyi Yazıka Pamyatnika XIV veya 'Nahdj al-Faradis'*. Kazan.

Nurieva, F. Ş. (1999). *"Nahdj al-Faradis" Mahmuda al-Bulgari*. Kazan: Akademiya Nauk Tatarstana Kazanskiy Gosudarstvenniy Universitet.

Onur, S. (2020). Nehcü'l-ferâdîs'in Eski Oğuz Türkçesine Bilinmeyen Bir Aktarımı (Riyad Yazması), *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 5 (2): 600-630.

Öztürk, F. (2018). *Nehcü'l-Ferâdis'te Soru*, Kesit Yayınları.

Sağol [Yüksekkaya] ,G. (1998). *Nehcü'l-Ferâdis: İlk İki Bap (Giriş-Tenkitli Metin-Sözlük-Dizin-Arapça İbareler)*. (Yayımlanmamış Doçentlik Çalışması).

Sağol [Yüksekkaya], G. (2004). *Nehcü'l-Ferâdis Üzerine*, *Zeynep Korkmaz Armağanı*. Ankara: TDK Yayınları.

Şeker, A. (2018). *Nehcü'l-Ferâdis, Kazan Devlet Üniversitesi Kütüphanesi nüshası (inceleme – metin – dizin)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tuna, O. N. (1968). *Studies on Nahju'l-Faradis: A Method for Turkic Historical Dialectology, Washintgon*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Yafarov, B. A. (1949). *Literatura Kamsko-Voljkih Bulgar X-XIV vv. irukopis "Nahc al-Faradis (X-XIV Yüzlerde Kama-Volga Bulgarları Edebiyatı hem 'Nehc-el-Feredis' Kulyazması)"*. (Doktora Tezi) Kazan: Kazan Devlet Üniversitesi.

Yakub K. (1930). *Tyurko-tatarskaya rukopis' XIV veya "Nehju'l-feradis"*, Önsözü yazan: A. Samoyloviç, Yaltinskiy Ob'edinenniy Kraevedçeskiy Muzey, Simferopol.

1. BÖLÜM

BİRLEŞİK FİİL

1.1. Adlandırma ve Tanım

Birleşik fiiller, bir yardımcı fiil ve ona bağlı isim ya da fiil unsurunun bir araya gelerek tek bir kavramı karşılayacak şekilde oluşturduğu öbekleşmelerdir. Zengin anlatım gücüne sahip olan bu kelime grupları bugüne dek üzerinde yapılan çeşitli tanım, adlandırma ve tasnifleriyle birçok çalışmada yer almıştır. Dil bilgisi kitaplarında müstakil bir başlık hâlinde değerlendirilen birleşik fiiller, birçok araştırmacı tarafından belli bir sonuca varılıp işlense de makale, tez ve bildirilerde tartışmaya açık bir konu olmuştur.

Demiral (2014, s. 23-24), araştırmacıların birleşik fiillere ilişkin yaptıkları adlandırmalarda hangi terimleri kullandıklarına dair tespitlerde bulunmuştur. Tablolaştırdığı bilgilere göre genelde “birleşik fiil”, “mürekkebe fiil”, “birleşik eylem”, “bileşik eylem”, “bileşik fiil”, “öbek fiil” terimleri arasından, en çok *birleşik fiil* terimini; en az ise *öbek fiil* terimini tercih ettikleri görülmektedir.

Öbek fiil terimini, yalnızca Delice tercih etmiştir. Delice (2002, s. 192), *öbek fiil* terimini tercih etmesinin nedenini, sözcükler arasında yapısal ayrıklığın bulunmasına dayandırır. Kendi anlamından uzaklaşmış yardımcı fiillerle kurulan tasvir fiillerinde bile yapısal ayrıklığın mevcut olduğunu dile getirir. Konuya ilişkin açıklamasını şu şekilde detaylandırır: “Nasıl ki *hanımeli* birleşik isminde *hanım* ve *el* iki ayrı sözcük olarak kendi anlamlarından uzak bir anlam ifade ediyorsa birleşik fiil olarak adlandırma yapılabilmesi için de buna benzer anlamsal değişimin olması gerekir.”

Birleşik fiiller, genelde benzer ifadelerle tanımlanagelmiştir:

Korkmaz (2009, s. 791), birleşik fiili “*bir ad ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden fazla kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir*” şeklinde tanımlar. Ergin (2011, s. 386), “*bir yardımcı fiille bir ismin veya bir fiil şeklinin meydana getirdiği kelime grubu*”; Karahan (2019, s. 73) “*bir hareketi karşılamak veya bir hareketi tasvir etmek üzere yan yana gelen kelimeler topluluğu*”; Özkan ve Sevinçli (2019, s. 66), “*bir yardımcı fiilin, isim ya da fiille oluşturduğu kelime grubu*”; Timurtaş (1994, s. 140) “*bir fiille ondan önce gelen başka bir fiilin yahut isim, sıfat, zarf cinsinden bir kelimenin birlikte kullanılması*”; Karaağaç (2017, s. 190) “*bir isim veya fiile yardımcı fiillerden birini getirerek oluşturduğumuz söz öbekleri*” şeklinde birbirine yakın izah ve tanımlamalar yapmışlardır.

1.2. Sınıflandırma

Birleşik fiillerin sınıflandırılması, birçok araştırmacı tarafından ele alınıp işlense de ortak bir sınıflandırma şekli mevcut değildir. Banguoğlu (2019, s. 310-318; s. 482-494), *Türkçenin Grameri* adlı eserinde birleşik fiil tabanlarını üç başlık altında inceler: “zarf öbeği kalıbında” (*geri dönmek, geç kalmak, denk gelmek vb.*), “çekim öbeği kalıbında” (*dile düşmek, yolda kalmak vb.*) ve “bağlam öbeği kalıbında” (*silip süpürmek, gezip tozmak, yazıp çizmek vb.*) olanlar. Sıfat-fiilden sonra gelen *ol-* yardımcı fiilini “karmaşık fiiller” başlığı altında tarz ve zaman özelliğini vurgulayarak *öncelik fiilleri, başlama fiilleri, niyet fiilleri ve çekimsiz fiil şekilleri* olmak üzere dört ayrı başlıkta incelemiştir. *Yarı yardımcı fiiller* olarak da nitelendirdiği tasvir fiillerini *yeterlik fiilleri, ivedilik fiilleri, süreklilik fiilleri, yaklaşık fiiller ve yarı tasvir fiiller* şeklinde beş gruba ayırmıştır.

Türkçede, Arapça ve Farsça sözcüklerle yapılmış birçok birleşik fiil olduğuna dikkat çeken Ergin (2011, s. 386-389), *Türk Dil Bilgisi* adlı kitabında birleşik fiilleri “isimle birleşik fiil yapan yardımcı fiiller” ve “fiille birleşik yapan yardımcı fiiller” olarak iki başlıkta sınıflandırmıştır. Ayrıca birleşik fiilin öbekleşmesi hususunda yardımcı fiilin isim veya fiil unsurundan sonra gelmesi gerektiğini vurgular. Yardımcı fiil veya müstakil fiil karışıklığını önlemek için ise fiilin kendi mânâsı ile kullanılıp kullanılmadığı şeklinde bir ayrıma gider ve birleşik fiil olabilmesi için yardımcı fiilin gerçek mânâsından uzaklaşması gerektiğini dile getirir.

Bu konuyu detaylandırarak ele alan Korkmaz (2009, s. 791-861), *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi* adlı eserinde birleşik fiilleri “esas anlamını korumuş veya işlev incelikleri kazanmış olan birleşik fiiller ile anlam kaymasına uğramış ve deyimleşmiş olan birleşik fiiller” şeklinde iki ana başlığa ayırmıştır. “Esas anlamını korumuş birleşik fiiller” de kendi içerisinde “bir yanı ad bir yanı yardımcı fiil olanlar (*et-, eyle-, ol-, kıl-, bulun-, buyur-*)”, “bir yanı sıfat-fiil bir yanı yardımcı fiil olanlar” (öncelik fiilleri: *-miş ol-*, alışkanlık fiilleri: *-Ir ol-*, niyet fiilleri: *-AcAk ol-, -Icl ol-, -Asl ol-, -msAr ol-*) ve “bir yanı zarf-fiil bir yanı fiil olanlar (tasvir fiilleri)” şeklinde sıralanmaktadır. Tasvir fiilleri yeterlik (*-A bil-*), tezlik (*-I/-U ver-*), süreklilik (*-A/-I/Ip* biçimleri üzerine *dur-, gel-, kal-, gör-, koy-* yardımcı fiili ile), yaklaşma (*-A yaz-*) ve uzaklaşma (*-A git-*) olarak birer alt başlık hâlinde örneklerle karşımıza çıkmaktadır. “Belirleyici birleşik fiiller” (*-A başla-, A çalış-, -miş görün- vb.*) ve “ikili birleşik fiiller” (*alıp ver-, atıp tut-, dolup taş- vb.*) ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Anlam kaymasına uğrayıp deyimleşmiş birleşik fiiller ise öge dizilişlerine göre sınıflandırılmıştır.

Hacıeminoğlu (2016, s. 300, 301), *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller* adlı eserinde Türkçenin, çok zengin dil olanaklarına sahip olduğu hâlde birleşik fiillere ihtiyaç duyulduğunu dile getirir. Bunun nedenini ise halkımızın olayları kendi mantığına göre yorumlayışına dayandırır. Tasnifini, “isim+yardımcı fiil” ve “fiil+tasvirî fiil” şeklinde yapar. Ayrıca “*er-*” ve “*i-*” fiillerini de yardımcı fiil olarak kabul eder. İsim+fiil şeklinin ise çok zengin bir kullanıma sahip olduğunu vurgular.

Karahan (2019, s. 73-79), *Türkçede Söz Dizimi* adlı kitabında farklı olarak “hareket” kavramını ön planda tutmuştur. Birleşik fiilleri, “bir hareketi karşılayan birleşik fiiller” ve “bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller” şeklinde iki başlıkta ele alır. Bir hareketi karşılayan birleşik fiilleri “ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller” (*et-, ol-, yap-, eyle-, kıl-, bulun-*) ve “diğer fiillerle kurulan birleşik fiiller” (*yol ver-, boş ver-, yol al- vb.*) şeklinde iki başlıkta inceler. Bir hareketi tasvir eden birleşik fiilleri de fiile gelen zarf-fiil eki ve yardımcı fiilin (*bil-, ver-, dur-, gel-, git-, kal-, koy-, gör-, yaz-*) bir araya gelerek yeterlik, devamlılık, yaklaşma gibi anlamlarla kullanıldığını belirtir.

Timurtaş (1994, s. 140-144), *Eski Türkiye Türkçesi* adlı eserinde birleşik fiilleri; “birleşik sızgalar (her zaman ve sızganın hikâye, rivayet, şart şekilleri)”, “yardımcı fiillerle yapılan birleşik şekiller (*it-, kıl-, eyle-, ol-* fiilleri ile)”, “tasvirî fiiller” ve “ isim, sıfat ve zarflarla meydana getirilenler” olarak dört kısma ayırır. Tasvir fiillerini kendi içerisinde “devamlılık fiilleri”, “çabukluk fiilleri”, “yaklaşma fiilleri” ve “iktidarî fiil” şeklinde dört başlık hâlinde inceler. İsim grubu şeklinde birleşik fiilleri ise “nominativ hâlinde” (*yüz çevürdüm, yaş dökerdi vb.*), “iyelik eki alan isimler hâlinde” (*dilin tutdı, gözi toldı vb.*), “akkuzativ hâlinde” (*gözin yumdı, dilin tepretmeye vb.*), “dativ hâlinde” (*giremez gözüme, yile virdi vb.*), “lokativ hâlinde” (*ahdde duram, ahdi bozma vb.*) ve “ablativ hâlinde” (*kendüden gider, hadden geçdi vb.*) şeklinde sınıflandırır.

Hengirmen (1997, s. 266-272), *Türkçe Dilbilgisi* adlı yapıtında *ol-, et-, eyle-, kıl-* ile birlikte *imek* fiilini de yardımcı eylemler içerisinde gösterir. En çok *et-* ve *ol-* yardımcı eylemlerinin kullanıldığını değinir. Genelde tasviri fiiller olarak adlandırılan birleşik fiil örneklerini ise ulaçlı birleşik eylemler başlığında *yeterlik (-a/-e ulacı + bilmek)* , *tezlik (-ı/-i/-u/-ü ulacı + vermek)* ve *sürerlik (-a/-e + durmak; -a/-e + kalmak; -a/-e + gelmek; -ıp/-ip/-up/üp durmak)* olarak sınıflandırır. Ayrıca tezlik eyleminin fiile kattığı çabukluk, kolaylık, emir ve soru gibi anlamlarla farklı işlevlerle kullanıldığını belirtir.

Toprak (2005, s. 158-210), Harezmi Türkçesini ele aldığı *Harezmi Türkçesinde Fiil* adlı eserinde dönem eserlerinden yola çıkarak örneklediği birleşik fiilleri beş başlıkta değerlendirir. “İsim+ yardımcı fiil” şeklinde olan birleşik fiilleri *kıl-, bol-, et-, eyle-, kılış-, ediş- vb.* tablolar hâlinde açıklar. “Fiil+fiil” kuruluşunda olan birleşik fiilleri ise “tasvirî fiiller” adı altında *süreklilik fiilleri, tezlik fiilleri, yeterlilik fiilleri* ve *yaklaşma fiilleri* şeklinde sınıflandırır. “Deyimleşmiş birleşik fiiller”i *can çık-* (ölmek), *eldin çıkar-* (kaybetmek) vb. örneklerle açıklar. “Eş anlamlı birleşik fiiller” *çömeli otur-* (çömelmek), *yapa ört-* (örtüp kapamak) vb. ile “tekrarlı birleşik fiiller” başlıklarını da *kar kur et-* (guruldamak), *zap zap bar-* (çabuk gitmek, koşmak) vb. örneklerle tasnife dâhil eder.

Kahraman (1996, s. 78-80), *Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Fiillerin Durum Ekli Tamlayıcıları* adlı çalışmasında birleşik fiilleri dört ana başlıkta incelemiştir: “Türkçenin aslı yardımcı fiilleriyle yapılan birleşik fiiller”, “bazı temel fiillerin yardımcı fiil görevinde kullanılmasıyla oluşturulan birleşik fiiller”, “olumsuz birleşik fiiller” ve “kalıplaşmış söz öbeği biçiminde birleşik fiiller”.

Özkan ve Sevinçli (2019, s. 66-82), *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi* adlı eserde birleşik fiilleri “isim+yardımcı fiil” ve “fiil+zarf fiil eki+yardımcı fiil” olarak iki başlıkta gösterir. “İsim+yardımcı fiil” şeklinde kurulan birleşik fiillerde yardımcı fiilin asıl işlevinin ismi fiile dönüştürmek olduğunu vurgular. Asıl yardımcı fiiller olarak belirttiği *et-*, *eyle-*, *yap-* ve *kıl-* fiillerin geçişli; *ol-* ve *bulun-* fiillerin ise geçişsiz birleşik fiiller meydana getirdiğini dile getirir. Ayrıca sözü edilen birleşik fiillerin birbirinin yerini tutacak şekilde de (*yardım eyle-*, *yardım yap-* vb.) kullanılabilirdiğini belirtir. İsimlerle kurulan birleşik fiillerin içerisine “sıfat fiillerle kurulan” (*-mİş ol-*, *-İr ol-*, *-Ar ol-*, *-AcAk ol-*, *-Asİ ol-*) ve “anlamca kaynaşarak deyimleşenler”i de (*dilini tut-*, *hava at-* vb.) dâhil eder. “Fiil+zarf fiil eki+yardımcı fiil” ile kurulan birleşik fiilleri ise kendi içinde *yeterlilik fiilleri*, *tezlik fiilleri*, *süreklilik fiilleri*, *yaklaşma fiilleri* ve *yarı tasvir fiilleri* olarak gruplar hâlinde değerlendirir.

Eker (2017, s. 366, 367), *Çağdaş Türk Dili* adlı çalışmasında birleşik fiilleri üç ana başlıkta inceler: “Tasvirî eylemler”, “adla yapılan birleşik eylemler” ve “diğer birleşik eylemler”. Tasvirî eylemleri “asıl eylem+zarf-fiil eki+yardımcı eylem” şeklinde açıklayarak zarf fiil ekinden sonra gelen *dur-*, *ver-*, *yaz-*, *kal-*, *koy-*, *gör-*, *bil-* yardımcı fiilleri alt kategorilere ayırır. Adla yapılan birleşik eylemleri “ad+yardımcı eylem” şekliyle, “diğer birleşik eylemler”i ise *git-*, *-DİkÇA...* *AcAğİ gel-*, *gel-*, *gel-/tut-*, *-mİş + ol-*, *AcAk ol-*, *-Ar + ol-* alt başlıklarda inceleyerek örneklerle açıklar.

Karaağaç (2017, s. 190-194), *Türkçenin Söz Dizimi*’nde birleşik fiilleri “fiil+yardımcı fiil kaynaklı birleşik eylemler” ve “isim+yardımcı fiil kaynaklı birleşik eylemler” şeklinde iki ana başlıkta inceler. İsimlerle yapılan birleşik fiilleri geçişli (*et-*, *eyle-* *kıl-*, *yap-*) ve geçişsiz (*ol-*, *bulun-*) olma durumlarına göre ikiye ayırır. Fiille yapılan birleşik fiilleri de asıl fiile getirilen zarf-fiil eklerinden sonra *bil-*, *ver-*, *gel-*, *gör-*, *dur-*, *kal-*, *yaz-*, *koy-* gibi yardımcı fiillerin ihtimal, tezlik, devamlılık, yeterlik, yaklaşma gibi anlamlarla işlev kazandırdığına değinir.

Gencan (1966, s. 284-292), *Dilbilgisi* eserinde birleşik fiilleri üç başlıkta değerlendirir: “Kurallı bileşik eylemler”, “anlamca kaynaşmış bileşik eylemler” ve “deyim biçiminde öbekleşmiş eylemler”. Kuralla yapılan bileşik eylemleri, “özel bileşik eylemler” (*yeterlik*, *tezlik*, *sürerlik*, *isteklenme ve yaklaşma*) ve “yardımcı eylemlerle yapılmış bileşikler” (*et-*, *eyle-*, *ol-*, *kıl-*) şeklinde sınıflandırır. “Öbekleşmiş eylemler”i ise *ikişer*, *üçer*, *dörder sözcüğün öbekleşmesiyle oluşmuş eylemler* şeklinde açıklar.

Delice (2002, s. 193), fiilleri kullanım açısından *asıl fiil* ve *yardımcı fiil* şeklinde iki kısımda inceler. Yardımcı fiille kurulanları, “yabancı isim+yardımcı fiil ve fiil+zarf-fiil eki yahut kip eki+yardımcı fiil” şeklinde; asıl fiil yapısıyla kurulanları ise “yalın veya çekimli isim+asıl fiil” olarak sınıflandırır. Yabancı isim+yardımcı fiil yapısındaki fiil öbeğinin hangi ölçütlere göre değerlendirilmesi gerektiği hususunda Hacıeminoğlu’nun verdiği ve TDK sözlüğünde yer alan örneklerden yola çıkarak açıklar. *Ameliyat et-*, *ev yap-*, *dans etmek*, *sağ olmak vb.* birleşik fiillerdeki *et-*, *yap-* gibi fiillerin yardımcı fiil olarak değil, asıl fiil olarak irdelenmesi gerektiğini vurgular. Asıl fiil+yardımcı fiil yapısındaki fiil öbeğini incelerken fiilimsi eklerinin görevinin

kendinden sonraki asıl fiili yardımcı fiile dönüştürmek olduğunu belirtir. Ayrıca tümce içindeki tasvir fiilleri de dâhil olmak üzere *-mA*, *-mAk*, *-Ip*, *-A*, *-I*, *-mİş*, *-AcAk vb.* fiilimsi ekleri ile *-DI* ve *-mİş* gibi kip eklerinin işlevinin cümlede yüklem olan asıl fiile kip anlamı katan biçimbirimler olduğunu dile getirir (2014, s. 34-39).

Göğüş (1988, s. 257, 258), birleşik fiilleri üç başlıkta değerlendirir: “İsim soyundan bir kelime ve yardımcı fiil (*hissetmek, hallolmak, banyo yapmak, razı eylemek, teşrif etmek, emreylemek, namaz kılmak vb.*)”, “bir ortaç ve bir yardımcı fiil” (*başlama fiilleri, bitirme fiilleri, davranma fiili*), “kaynaşmış fiiller (*lâzım gelmek, rast gelmek, vazgeçmek vb.*)”.

Deny (2012, s. 437-450), birleşik fiilleri iki ana başlık etrafında inceler: “Katmerli veya yardımcı fiiller” ve “birleşik fiiller”. Katmerli fiilleri, “ol- yardımcı fiiliyle yapılan katmerli fiiller” ve “-A veya -I’lı bir zarf-fiil üzerine kurulmuş katmerli fiiller (yeterlilik fiili, tezlik fiili, yaklaşma fiili, süremlilik fiili, başka yardımcı fiiller)” olarak alt başlıklara ayırır. Birleşik fiilleri de “et- yardımcı fiili” ve “ol- yardımcı fiili” şeklinde sınıflandırır.

Çalışmalardan elde edilen bilgilere göre birleşik fiile ilişkin örneklerin çeşitli kaynaklarda benzer şekilde yer aldığı ancak sınıflandırma başlıklarının yapısal, anlamsal ve işlevsel yönden değişikliğe uğradığı görülmektedir. “İsim+yardımcı fiil” başlığı, birçok araştırmacı tarafından benzer şekilde ele alınmıştır. Gençan, farklı olarak bu yardımcı fiilleri “kurallı bileşik eylemler”in içinde değerlendirmeyi uygun bulmuştur. Banguoğlu, Korkmaz, Hacıeminoğlu, Timurtaş, Eker ve Karahan “fiil+fiil” kategorisinde incelenen “fiil+zarf fiil eki+yardımcı fiil”i “tasvirî fiiller” şeklinde adlandırır. Hergirmen ise “ulaçlı birleşik eylemler” adlandırmasını tercih eder. “Fiil+sıfat fiil eki+yardımcı fiil” yapısıyla kurulan birleşik fiilleri Banguoğlu ve Korkmaz “karmaşık fiiller” olarak kabul eder. “İsim+fiil”den oluşan birleşik fiillerin hangi kısımda incelenmesi gerektiği ise ayrı bir tartışma konusudur. Bazı araştırmacılar bu yapıyı birleşik fiile dâhil etmez ve *deyimler* başlığı altında ayrı bir konu olarak değerlendirmeyi uygun bulur. Birleşik fiil konusunun içinde değerlendirenler ise “anlamca kaynaşmış birleşik fiiller”, “deyim biçiminde öbekleşmiş birleşik fiiller”, “anlam kaymasına uğramış birleşik fiiller” gibi adlandırmalarla “isim+fiil” yapısını açıklamaya çalışır. Genel olarak sınıflandırma, ortak bir şema etrafında birleşme de “isim+yardımcı fiil”, “fiil+fiil” ve “isim+fiil” başlıklarından oluşan tasnif kabul görmüştür.

1.3. Yardımcı Fiil

Yardımcı fiil, isim soylu sözcüklerin eyleme benzer görevde kullanılmaları için gerekli olan ve dilimizde sıklıkla başvurulan unsurlardır. Yardımcı fiilin çeşitli işlevleri bulunmaktadır. İsimden fiil yapma eki gibi hareket ederek ismi fiileştirir, fiilimsinin ardından gelerek fiile çeşitli anlamlar kazandırır. İsme gelen bazı fiiller de kullanım sıklığına bağlı olarak yardımcı fiil özelliği gösterebilir.

Korkmaz (2009, s. 534), yardımcı fiili “*et-, ettir-, edil-, edin-, eyle-, ol- olun-, bul- bulun-, kıl-, kılın-, buyur-* gibi kendinden önceki adlar ile birleşerek birer anlam kazanan fiillerdir.”; Hengirmen (1997, s. 266) ise “ad soylu sözcükler ile bileşik eylemler kuran *olmak, etmek, eylemek, kılmak* eylemlerine yardımcı eylemler denir.” şeklinde tanımlar. Ergin (2011, s. 387); “yardımcı fiil bir fiilleştirme ve çekim unsuru olarak vazife görür. Asıl mânâyı isim unsuru taşır.” Karaağaç (2017, s. 191-194); “isme gelen yardımcı fiilin ismi fiilleştirmenin dışında belirgin bir işlevi yoktur. Asıl işlevleri isimleri kendileriyle ilgili bir eyleme dönüştürmektir. Fiile gelen yardımcı fiilin ise işlevi belirgindir. Asıl fiile yeterlik, ihtimal, tezlik, devamlılık, yaklaşma vb. anlamlar kazandırır.” Karahan (2019, s. 73); “yardımcı fiil, bir çekim görevi yaparak anlamı üzerinde bulunduran isim unsurunu fiilleştirir.” şeklinde ifade ederler.

Atabay, Kutluk ve Özel’in (1983, s. 254-261), kaleme aldığı *Sözcük Türleri* adlı eserde yardımcı fiillere dair detaylı bilgilere yer verilmiştir. Buna göre, bir adla ya da bir eylemsiyle kurulan birleşik fiillerde ad ya da eylemsi anlam yönünden bütün ağırlığı taşır. Yardımcı eylem ise yargının bütünleşmesini sağlar ve öbekleşerek tümcede yüklem göreviyle bulunur. *Para et-* (ad), *iyi ol-* (sıfat), *ah et-* (ünlem) vb. örneklerden hareketle yardımcı eylemler cümlede *ad, belirteç, sıfat, ünlem* ve *yansımaların* fiil gibi kullanılmalarını sağlarlar. Diğer önemli bir husus, bazı yardımcı eylemlerin deyimleşmesidir (*göz etmek, adam etmek, adam olmak, kol kanat olmak* vb.). Ayrıca bir tümcede yardımcı fiil veya müstakil fiil ayrımının yapılabilmesi için de yardımcı eylemlerin özne, belirtili nesne, dolaylı tümleç öğelerini alıp almamasına bakılmalıdır. Bu öğelerden birini alıyorsa yardımcı eylem değildir. Yardımcı eylemin amacı ismin eylem gibi kullanılmasını sağlamaktır. Bahsi geçen durumun sadece yardımcı fiil değil, isim+fiil ve deyimleşmiş birleşik fiiller konusunda da geçerli olması söz konusudur. Zeynalov (1986, s. 460), buna benzer bakış açısıyla şu şekilde açıklama yapar: “*Evvelâ, birleşik eylemlerden her kısmın ayrı ayrı müstakil anlamı olmalı. Her iki taraf eylem olarak karışmalı ve tek bir mefhum oluşturmalı.*”.

Baydar (2013, s. 56-64); *et-, eyle-, ol- vb.* fiillerin birleşik fiil oluşturması hususunda bazı düşüncelerini dile getirir. Buna göre, yardımcı fiil olarak değerlendirilen bu fiillerin de *i-* cevher fiili gibi fiilleştirme ve çekim unsuru olarak değerlendirilmesi gerekir. Ayrıca birleşik fiil olarak kabul görmesi için anlam birliğinin olması ve tek bir kavramı karşılaması lazımdır. Birleşik fiilin asıl amacı az sözle çok şey anlatmaktır. Nasıl ki *düşeyaz-* veya *göze girmek* birleşik fiillerinde anlam birliği olup iki sözcükle tek bir kavram karşılanıyorsa *teşekkür et-* vb. birleşik fiillerin de teşekkülünde anlam birliği olması gerekirdi. Fakat isim+yardımcı fiil şeklinde oluşan birleşik fiillerde sadece yapı birliği söz konusudur. Bundan dolayı *çalışkan + i-di+m* cümlesi ile *telefon + et-ti+m* cümlesi arasında işlevsel yönden bir fark görülmemektedir.

1.4. Durum Ekli Tamlayıcılar

Durum ekli tamlayıcılar, birleşik fiillerin yapılarına dâhil olarak fiili anlamsal yönden etkiler. Bu tamlayıcı ekleri, sonuna geldiği isim ile birleşik fiil arasında anlamsal bağı kurar. Korkmaz (2009, s. 780-786), “*cümle içinde yalın ya da bir durum eki almış olarak kendisini fiille ilişkili duruma getiren ad, gramerimizde fiil tamlayıcısı diye adlandırılır.*” şeklinde tanımlar. Tamlayıcıların hem işlev hem de anlam bakımından fiili tamamlayan ögeler olduğunu vurgular. Devamında, fiillerin durum ekleriyle bağlantılarına örnekler verir: *yüreği daralmak, sormağa cesaret etmek, işitmemezlikten gelmek, umursamamaya başlamak vb.*

Banguoğlu (2019, s. 312, 313), “kimi halinde” olan adların fiille kaynaşmasını *gözünü açmak, yüzünü güldürmek, dilini tutmak vb.* örneklerle açıklar. “Kime”, “kimde”, kimden” hallerinde bulunan adların ise fiille yakınlık kazandıklarında birleşik fiil oluşturduklarına değinir ve örneklere yer verir: *hatırda tutmak, halden anlamak, gözden düşmek vb.* Bu yollarla ihtiva eden birleşik fiillerin dilimizde oldukça yaygın şekilde yer aldığına değinir.

Kahraman (1996, s. 1-8, 286, 287); fiillerin geçişli, geçişsiz, oldurgan veya ettirgen olmasına bağlı olarak bazı tamlayıcılara ihtiyaç duyulduğunu dile getirir. Örneğin, ettirgen eki almış geçişli bir fiilin (*açıklat-, affettir- vb.*) ilk olarak ihtiyaç duyacağı tamlayıcı eki *+e*'dir. Oldurgan fiiller ise (*ayılı-, azdır- vb.*) daha çok *+le* tamlayıcısına ihtiyaç duyar. Bu şekilde benzer örneklere yer verdikten sonra tamlayıcı eklerini *+i* (nesnenin karşılığı), *+e* (yönelme-yaklaşma), *+de* (bulunma-kalma), *+den* (çıkış, uzaklaşma), *+le* (araç-birliktelik), *+siz* (araçsızlık, yalnızlık) şeklinde tablolastırır. Ayrıca bir fiilin ekli veya eksiz birden çok tamlayıcıya ihtiyaç duyduğunu dile getirerek eserlerden elde ettiği verileri örnekler yoluyla açıklar: *tokat vur-, ayağını vur-, dışa vur-, ayakları ucunda vur-, kuvvetle vur-*.

Tamlayıcı konusunu geniş bir bakış açısıyla inceleyen Karahan (1997, s. 211, 212), bazı fiillerin gerçekleşebilmesi için öznenen başka unsurlara ihtiyaç olduğunu dile getirir. Bazı fiillerin ise hiçbir tamlayıcıya ihtiyaç duymadığını belirtir. Böylece fiil-tamlayıcı ilişkisini *tamlayıcılı* ve *tamlayıcısız fiiller* şeklinde sınıflandırarak inceler. *Ölmek, doğmak, pişmek vb.* fiiller için sadece özne yeterli olabilmekteyken *aramak, içmek, dövmek vb.* fiillerin tamlayıcıya veya tamlayıcıların varlığına ihtiyaç duyabileceğine değinir. Fiil-tamlayıcı ilişkisindeki asıl önemli olan hususun ise fiilin anlamı olduğunu vurgulayarak bu konuya *soğu-* örneğini verir. “Isısını kaybetmek” anlamındaki bu fiil, tamlayıcısız bir fiilken bağlama göre *birinden soğumak* anlamıyla kullanıldığında bir tamlayıcıya ihtiyaç duyduğunu ifade eder.

Tamlayıcıların, fiillerin soyutluktan kurtulup anlamlarını tamamlayabilmeleri için gerekli olduğunu dile getiren Özezen (2007, s. 154-157), farklı hususlara dikkat çekmiştir. Buna göre, bazı fiiller isimleşse bile söz diziminde fiilken ihtiyaç duyduğu tamlayıcıyı alabilmektedir (uyum sözcüğünün cümle içerisinde *+IA* tamlayıcısıyla birlikte kullanılması). Fiillerin bazı tamlayıcılarla çok sık kullanılması, öbekleşme ihtimalini artırmaktadır. Örneğin *+A başla-* ve *-mAk iste-* yapılarının fiil öbeği veya birleşik fiil olarak nitelendirilmemeleri gerekir. Çünkü

aralarında herhangi bir mecaz ilişkisi söz konusu değildir. *Oku-* fiili nasıl ki ekli veya eksiz nesneye ihtiyaç duyup fiil öbeği olmuyorsa *iste-* fiilinin de aynı şekilde aldığı tamlayıcıyla öbek olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir.

Fiil-tamlayıcı ilişkisinde şekilden çok anlamın dikkate alınması gerektiğini vurgulayan Özkan (1998, s. 125-130), fiillerin istem değiştirmesinde bir dilin şive ve ağızlarındaki tamlayıcı eklerinin farklı fonksiyonlarda kullanılmasının etkili olduğunu dile getirir. Bu nedenle hâl eklerinin zamana bağlı olarak değişmesinin de mümkün olabildiğine değinir. Örnek olarak, *teşrif et-* birleşik fiilini verir ve bu birleşik fiilin *+e* ekli tamlayıcıyla birlikte kullanılırken günümüzde akkuzatif ekli tamlayıcıyla beraber kullanıldığını belirtir. İstem kısıca, tamlayıcının yükleme göre değişime uğraması olduğunu vurgular. Eski Anadolu Türkçesindeki *evlen-, bin-, buluş-, meşgul ol-* gibi bazı fiillerin aldıkları hâl ekli tamlayıcılarını ve istem değişikliğini inceleyen Özkan (2011, s. 523, 524); fiilin istemini, ekin farklılığının anlam veya dönem değişikliğini meydana getirmesine bağlı olarak açıklar. Buna göre, Türkiye Türkçesinde kullanılan *ata bin-* şekli lehçeler arasındaki değişimi gösterirken Eski Anadolu Türkçesinde yer alan *at bin-, atı bin-, ata bin-* şeklindeki kullanımlar aynı lehçe içindeki ikili kullanımı göstermektedir.

Bazı fiillerin taşıdığı durum ekli istemcisi anlamsal yönden aynı kaldığı hâlde tarihî lehçelerde ve farklı dillerde değişikliğe uğrayabilmektedir. “Bin-”, “söv-”, ve “başla-” gibi fiillerin artzamanlı incelemesini yapan Erdem (2015, s. 168-183), bu fiillerin durum ekli unsurlarının Eski Türkçede belirtme durum ekiyle karşılığını bulurken Orta Türkçeden itibaren belirtme ve yönelme durum ekleriyle varlığını sürdürdüğüne dikkat çeker. Bu fiillerin anlamları bazı Türk dillerinde belirtili nesne olarak kullanılsa da bir şeye yönelme anlamıyla Oğuz grubundaki dillerde ve günümüz Türkçesinde, belirtmeden yönelme ekine doğru değişikliğe uğradığı söylenebilir.

Karahanlı, Harezmi ve Eski Anadolu Türkçesi dönemlerinde yer alan Kur’an tercümelerinden derlediği tamlayıcı ekleriyle genişletilmiş *kıl-, ol-, eyle-* yardımcı fiilleri ile kurulan birleşik fiil örneklerini ele alan Kuyma (2019, s. 680-689), kayda değer tespitlerde bulunmuştur. Birleşik fiillerin çeviri metinlerde Türkçeleştirme metodu olarak kullanıldığına değinir. Tamlayıcılarla birlikte kullanıldığında ise öbekserekin dinî söz varlığının bir parçası olduğunu dile getirir. Ayrıca tamlayıcıların fiilin anlamı üzerinde kalıcı etki bıraktığını vurgular. Bulgularını şu şekilde örnekler: *Taḥrīya ortaklar kıl-* “Allah’a şirk koşmak”, *yirde fesādları kıl-* “yeryüzünde bozgunculuk çıkarmak”, *rahmatı perekende eyle-* “rahmeti dağıtmak”, *ölçeği tamām eyle-* “teraziyi doğru tartmak” vb.

Durum eklerinin işlev çeşitliliği, fiili anlamsal yönden etkileyerek tamamlaması bakımından önem teşkil etmektedir. Birleşik fiil-tamlayıcı ilişkisinde de durum eklerinin işlevsel yönden anlamı etkileyebildiği görülmektedir. Ergin’e (2011, s. 231-237) göre durum eklerinin fonksiyonları oldukça çeşitlidir. Akkuzatif (belirtme) eki, “*ismi kendisine tesir eden geçişli bir fiile bağlayan haldir*”. Datif (yönelme) halinin işlevleri; *yaklaşma, istikamet, yer, zaman,*

karşılaştırma, sebep, verme, bildirme, kuvvetlendirme, gaye, hedef, fiat, bedel, leh, aleyh, ilgi, kabul, gereklilik, uygunluk, konu, âitlik, vasıf, tarz, görüş, ayrılma, değişme, başkalaşma, yaptırma, tercih vb. şeklinde sıralanmıştır. Lokatif (bulunma) ekinin bulunma, yer, zaman, iş, devamlılık, müddet, tarz, şekil, durum, karşılaştırma, kesir, konu, vasıta, gaye, sebep, vasıf, miktar, belirtme, kısım, parça, âitlik gibi işlevleri vardır. Ablatif (ayrılma) eki geldiği sözcüğe uzaklaşma, çıkma, yer, ayrılma, menşe, cins, terkip, başlama, mahrumiyet, yokluk, vasıta, zaman, sebep, tarz, ölçü, değer, kıymet, bedel, parça, kısım, karşılaştırma, korku, ürküntü, hoşlanma, vazgeçme, âitlik, çeşit, vasıf, tercih, görüş, noktainazar vb. anlamlar katar. Instrumental (vasıta) ekinin asıl işlevi ise vasıta ifade etmektir.

Metinlerde tespit edilen durum ekli tamlayıcılarla genişletilen bazı birleşik fiil örnekleri şu şekildedir:

Teslim kıl:- Bir şeyi sahibine verme, “cânı teslim kıl-”: Ölmek.

Terk kıl:- Bırakmak veya ayrılmak, “harâmı terk kıl-”: Günah işlemekten uzak durmak.

Vefâ kıl:- Sadakat göstermek, “ahde vefâ kıl-”: Sözünde durmak.

Fâriğ ol:- Vazgeçmek, “namâzdan fâriğ ol-”: Namazdan ayrı düşmek.

2. BÖLÜM

NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ NÜSHALARINDA BİRLEŞİK FİLLER

2.1. Ana Yardımcı Fiillerle Kurulan Birleşik Fiiller

Ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, basit/türemiş isim veya kelime grubuyla yardımcı fiilin bir araya gelerek oluşturduğu yapılardır. Bağlamdaki işlevini kaybetmeyen ya da anlamını korumuş olan isim veya kelime grubu, yardımcı fiil aracıyla fiil durumuna gelir ve böylece fiilleşmiş olur. Birleştikleri yardımcı fiilin görevi, bir adı fiil durumuna getirmektir. Dolayısıyla esas anlam ad üzerindedir. Yardımcı fiil, ismi fiilleştiren ve çekim eklerini alan bir işlev yüklenmiştir (Korkmaz, 2009, s. 792). Nehcü'l-Ferâdîs'in Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi dönemleri nüshalarında tespit edilen *et-*, *eyle-*, *ıl-*, *ılın-*, *ıldır-*, *ılış-*, *ol-*, *bul-* *buyur-* sözcüklerinden oluşan yardımcı fiiller, bu başlık altında "basit/türemiş isim+yardımcı fiil", "kelime grubu+yardımcı fiil" şeklinde sınıflandırılmıştır.

2.1.1. *et-* / *it-* yardımcı fiili ile

Bu yardımcı fiil, ad soylu her türlü kelime ile birleşebilen ve bol örnekler veren bir yardımcı fiildir. Bunların çoğu dilimize Arapça ve Farsçadan girmiş alıntı kelimeleri fiilleştirmekte kullanılmıştır. Aldıkları mastar ve sıfat-fiil ekleri ile birer ad, sıfat ve zarf olarak da kullanılmaktadır. Doğru kaynaklı alıntı kelimelerde olduğu gibi, Batı kaynaklı alıntı kelimelerde de fazlasıyla yer almış bulunmaktadır. Örnek: *acele et-*, *affet-* (Korkmaz, 2009, s. 792-794).

2.1.1.1. Basit/Türemiş İsim + *et-*

‘*ahd it-*

NF 2: "... Peygamber ‘aleyhi’s-selām birle ‘*ahd itdüm...*” 316a/14

‘*ah it-*

NF 2: "... ‘Ömer ibni ‘Abdu’l-‘Azîz ‘*ah idüp...*” 199b/12

‘*afv it-*

NF 2: "... kudreti yiterken ‘*afv ide.*” 127b/14

‘*arz itdür-*

NF 2: "Cümle ‘acâyiblerini baña ‘*arz itdürdiler.*” 263a/1

‘*bevl it-*

NF 2: “Resül *bevl itdi...*” 359b/3

beyān it-

NF 2: “... yārenlerinüñ İslām evvelinde emek çekdikleri *beyān ider.*” 9a/1-2

böyle it-

NF 2: “... ne için *böyle itdün...*” 31b/14

bünyād it-

NF 2: “... zulmıla öldürmegi evvel Qābil *bünyād itdi.*” 278b/3

cem^ç it-

NF 2: “Şahābaleri *cem^ç itdi...*” 25b/10

defn it-

NF 2: “... Ebū Bekr, Resūluñ yanında *defn itdiler.*” 95a/11-12

derhāst it-

NF 2: “... hāciler *derhāst itse...*” 119a/14

emek it-

NF 2: “... ‘amel kılmak gerek nefsine zahmet virüp *emek itmek gerek...*” 100b/8

eyle it-

NF 2: “ol kimselere ben dahı *eyle idem.*” 11b/14

hac itdür-

NF 2: “Bu *hac itdürdüñ...*” 237b/1

hāşıl it-

NF 2: “... bu südi qandan *hāşıl itdünüz...*” 246b/12

helāk it-

NF 2: “... size qaşd kılup *helāk itmege...*” 15a/4

hisāb it-

NF 2: “Cümle şahābe *hisāb itdiler.*” 106b/13

ihtiyār it-

NF 2: “... şahrā *ihtiyār iderleridi.*” 127a/6

ikrār it-

NF 2: “Ol *ikrār itdi.*” 170b/6

inkâr it-

NF 2: “Sen bizü mi *inkâr itdün.*” 163a/11-12

işâret it-

NF 2: “Peygâmbere ‘aleyhi’s-selâm aya *işâret itdi.*” 32b/4

iş it-

NF 2: “... baña bunun gibi *iş itdün.*...” 133a/1

ķabz it-

NF 2: “Destür virmese *ķabz itmegil.*” 80b/13

kefâret it-

NF 2: “Halka *kefâret itdüm.*” 243b/14

ķiryâs it-

NF 2: “Mundın *ķiryâs itgil.*...” 222a/5

ķullıķ it-

NF 2: “Ne *ķullıķ itdün.*...” 237a/13

ķuvvat it-

NF 2: “... nitekim *ķuvvat ide.*” 122a/12

la‘net it-

NF 2: “... *la‘net idelüm.*” 125a/5

men‘ it-

NF 2: “... yaman işler varısa ħalâyıķı *men‘ iderlerdi.*” 62a/8

meşveret it-

NF 2: “... *meşveret iderler.*...” 17a/13

mesâvîsin it-

NF 2: “... ardınca *mesâvîsin iderleridi.*” 62a/15

meyl it-

NF 2: "... dünyā baña *meyl ide*." 91b/10

muhtesiblik it-

NF 2: "... baña *muhtesiblik itmek*..." 254b/7

naşib it-

NF 2: "Hak te'ālā size *naşib itdügi*'bana öğretseñüz." 168a/10

nażar it-

NF 2: "Anuñ misvākına Peygāmbere *nażar iderdi*." 82b/9-10

'özürler it-

NF 2: "... Peygāmbere *'özürler itdiler*." 70b/10

rağbet it-

NF 2: "Cümle şahābeler *rağbet itdiler* ğazāya varmağa." 110b/6

rivāyet it-

NF 2: "... senden baña *rivāyet itdi*." 349b/12

sabır it-

NF 2: "... bu gice daħı *sabır iderem*..." 123b/7

te'vīl it-

NF 2: "... 'ulemā *te'vīl itmışler*." 56a/12

vaşf it-

NF 2: "... hiç kimse anı *vaşf ide bilmez*." 57b/2

vefāt it-

NF 2: "... Peygāmberden öñdin *vefāt itdi*..." 4a/9

ziyāret it-

NF 2: "... cümlesi gelüp ol eve girüp *ziyāret iderler*." 38b/1

2.1.1.2. Kelime Grubu + et-

a. Bağlama grubu + et-

durüz ve şenā it-

NF 2: "... kıyāmete degin saña *durūz ve senā ideler...*" 8b/7-8

2.1.2. eyle- yardımcı fiili ile

Et- fiiline paralel işlev gören geçişli yardımcı fiildir. Eski Anadolu Türkçesine kadar yaygın olmayıp belirli yerlerde kullanılmaktadır. "etmek", "kılmak", "yapmak", "işlemek" anlamlarıyla birleşik fiiller kuran *eyle-* yardımcı fiili, eskimiş birleşiklerde görülür. Bu yardımcı fiilin ettirgen, edilgen, dönüşlü vb. çatı ekleri ile genişletilmiş biçimleri yoktur. Örnek: *affeyle-, ah eyle-* (Korkmaz, 2009, s. 794-796).

2.1.2.1. Basit/Türemiş İsim + eyle-

āzād eyle-

NF 2: "... bir qaravaş *āzād eyledüm.*" 16b/14

böyle eyle-

NF 2: "Niçün *böyle eyledüñ.*..." 14a/6

helāk eyle-

NF 2: "... cümlesini *helāk eyle.*..." 104b/4

2.1.3. kıl- / kııl- yardımcı fiili ile

Et- fiiline paralel işlev gören geçişli yardımcı fiillerdir. Eski Anadolu Türkçesinden sonra birkaç kalıplaşmış ifade kalmıştır. Örnek: *mecebur kıl-, namaz kıl-* (Korkmaz, 2009, s. 794).

2.1.3.1. Basit/Türemiş İsim + kıl-

‘*āciz kıl-*

NF 2: "Hüseyn *‘āciz kııldı.*" 149b/10

‘*ādat kıl-*

NF 1: "... bu daraht üzesinde qonmaqğa *‘ādat qılıp.*..." 245/2

‘*adl/‘adli kıl-*

NF 1: "Men *‘adl qılmasam.*..." 75/15

NF 2: "... ben *‘adli kıılmasam.*..." 69b/3

āğāz kıl-

NF 1: "... men taqı Qur'ān oqıyu *āğāz qıldım.*" 199/16

NF 2: "Ben daħı Qur'ān oqumağa *āğāz kıldım.*" 167b/5

ağuluğ kıl-

NF 1: "... İbnü Mülcemniḡ qılıçını *ağuluğ qıldı.*" 152/14

‘ahd kıl-

NF 1: "... peygāambar ‘as birle *‘ahd qıldım.*..." 381/16

āh kıl-

NF 1: "... bir *āh qıldı.*..." 147/14

NF 2: "Bir *āh kıldı.*..." 127b/6

‘aqd/ nikāh kıl-

NF 1: "... ol muhācirlarqa *‘aqd qıldılar.*" 255/16

NF 2: "... muhācirlere *nikāh kıldılar.*" 212a/3

alçaqlıq/ ilhāh kıl-

NF 1: "... üküş *alçaqlıq qıldılar erse.*..." 220/2

NF 2: "... öküş *ilhāh kıldılar.*" 184a/2

āmāda kıl-

NF 1: "... tamuğdın olturğu yerini *āmāda qılsun.*..." 2/9

‘amal-i şālih kıl-

NF 1: "... imān keltürse taqı *‘amal-i şālih qılsa.*..." 427/9

NF 2: "... imān getürse *‘amali şālih qılsa.*..." 354a/10-11

andağ/ eyle kıl-

NF 1: "*Andağ qıldılar.*" 29/12

NF 2: "*Eyle kıldılar.*..." 27a/15

andağoq/ eyle kıl-

NF 1: "Biz taqı *andağoq qıldıuq.*" 29/16

NF 2: "*Eyle kıldılar.*..." 27a/15

and yād kı́l-

NF 2: “... Hāq te‘ālā *and yād kı́lup...*” 315b/4

ārām kı́l-

NF 2: “... Ebū Sufyāni bir yirde *ārām kı́ldurdi.*” 46b/15

NF 1: “... yürekim *ārām kı́lsun...*” 361/6

ārāste kı́l-

NF 1: “... ol hātun özünü *ārāsta kı́lmış erdi...*” 151/15

NF 2: “... ol hātun üzerini *ārāste kı́lmışdı...*” 131a/4

artuq kı́l-

NF 1: “Seniñ ummatıñı cümle peygābarlar ummatıdın *artuq kı́ldı...*” 10/9

NF 2: “... seniñ ümmetiñi cümle Peygāberler ümmetinden *artuq kı́ldı...*” 8b/8

‘arza/ ‘arz kı́l-

NF 1: “... köñglinde sözini, hācatını mañğa *‘arza kı́lu...*” 123/14

NF 2: “Göñlindeki sözini hācetini baña *‘arz kı́lı...*” 110a/7

ārzū kı́l-

NF 1: “Cümle Medīneniñ uluqları taqı mün‘imleri *ārzū kı́lur erdiler.*” 24/12

NF 2: “Cümle Medīneniñ mun‘imleri *ārzū kı́lurdi...*” 22b/8

āsāyiř kı́l-

NF 1: “... köligede ehli evlādı birle *āsāyiř kı́lıp* otururlar.” 408/15

NF 2: “... gölgede ehl-i beyti evlādıyla *āsāyiř kı́lıp* otururlar.” 338b/1

‘āşılıq kı́l-

NF 1: “... Peygābar ‘as’qa *‘āşılıq kı́lmış...*” 31/14

NF 2: “Peygābere *‘āşilik kı́lmış...*” 29b/1

aş kı́l-

NF 1: “... mañğa ol kişi *aş kı́lıp* ewinge ündep...” 422/10

NF 2: “... baña ol kişi *aş kı́lıp* evine oқыup...” 350a/3

āvāz kı́l-

NF 1: “Üküş namāz qılmışdın soñg *āvāz qıldı...*” 31/8

NF 2: “Öküş namāz qılmışdan soñra *āvāz qıldı.*” 29a/6-7

‘ayādat qıl-

NF 1: “... cümle eñşār u muhācirlar qatıñga kirdiler ‘*ayādat qılu.*” 101/10

‘ayb qıl-

NF 1: “... butlarımıznı ‘*ayb qılu* sözleyür erdi...” 216/12

NF 2: “... bütlerümüzi ‘*ayb qılu* söyler.” 181a/5

‘azāb qıl-

NF 1: “... eger qavmumnı ‘*azāb qılsañg...*” 116/1

NF 2: “... eger qavmüme ‘*azāb qılsañ...*” 104a/10

az qıl-

NF 1: “Ol qadar ğıdanı *az qıldım...*” 266/9

NF 2: “... ol-ğadar ğıdāyı *az qıldım...*” 220b/2

‘azm qıl-

NF 1: “... Medīne țarafıñga ‘*azm qıldılar.*” 21/17

NF 2: “... Medīne țarafına ‘*azm kıldılar.*” 20a/5

bāğıça/ bahçe qıl-

NF 1: “... bir *bāğıça qıldı.*” 245/8

NF 2: “... bir *bahçe qıldı.*” 203b/12

bahā qıl-

NF 1: “... yığıldılar taqı *bahā qıldılar.*” 359/9

NF 2: “... dirildiler dağı *bahā qıldılar.*” 296b/14

bağıl/ helāl qıl-

NF 1: “... men sañga *bağıl qıldım...*” 289/5

NF 2: “... ben saña *helāl qıldım...*” 239a/9

bağslar qıl-

NF 1: “... üküş *bağslar qıldılar...*” 143/4

NF 2: "... öküş **baḥşlar kıldılar.**" 124a/13

baḥşış kıl-

NF 1: "... bahālīg derāzğüşlarnı bir kimerseke **baḥşış qılmağı...**" 209/6

NF 2: "bahālu Mıṣrī dirāz-ğuşlarnı dükelini bir kimseye **baḥşış kıldığı...**" 174b/13

bēg kıl-

NF 1: "Peyğāmbar ‘as ‘Attāb atlığ şaḥābanı Mekke de **bēg qıldı...**" 71/3

NF 2: "...Peyğāmbər Mu‘āz bin Cebeli Mekke de **beg kıldı...**" 65b/14

berk kıl-

NF 1: "... ol ewnünğ tünğlükini taqı qapuğını **berk qılmaq...**" 19/12

bevl kıl-

NF 1: "... **bevl qılmaq** bolmağay." 65/15

NF 2: "**Bevl kılmaq** olmaya." 61a/6

bey‘et kıl-

NF 2: "Cümle Peyğāmbər ‘aleyhi’s-selām gelüp selām kılup **bey‘et kıldılar.**" 23b/8

binā kıl-

NF 1: "... benim üçün Ka‘be **binā qılunlar...**" 37/13

NF 2: "... benümiçün Ka‘be **binā kılsunlar...**" 35a/9

bühtān kıl-

NF 1: "... bu oğlanğa **bühtān qılmıṣ-sen.**" 362/9

NF 2: "... Bu oğlana **bühtān kılmıṣsın...**" 299b/7

bulamağ kıl-

NF 1: "... ‘Ömer *raḥḫu* **bulamağ qıldı...**" 107/14

bulun/ esİR kıl-

NF 1: "... oğul qızlarıñgızını **bulun qılurlar...**" 82/15

NF 2: "... oğluñuzı, kızıñuzı **esİR kılurun.**" 76b/1

bunyāḍ/ bünyāz kıl-

NF 1: "Ol taqı anda şeher **bunyāḍ qıldı...**" 156/8

NF 2: "... ol dağı anda şehri *bünyāz kıldı...*" 134b/12

buyurganını kı-

NF 1: "... Haq te' ālādın qorqsa taqı *buyurganını kılsa...*" 95/15

cedel kı-

NF 1: "... *cedel kılgan* bolsa..." 233/1

NF 2: "... *cedel kılan* ola..." 194a/7

cefālar kı-

NF 1: "... Peygāambar 'as'qa üküş sökti, *cefālar kıldı...*" 11/13

NF 2: "... Peygāmbere öküş sögdi. Çok *cefālar kıldı...*" 9b/12

cem' kı-

NF 1: "... kırq hadiş *cem' kılduq.*" 2/9

cerāhat kı-

NF 1: "... altı yerde *cerāhat kıldı.*" 118/6

NF 2: "Altı yerde *cerāhat kıldı.*" 106a/4

cerh/ hacil kı-

NF 1: "Mēni *cerh kıldıngız.*" 376/16

NF 2: "Beni *hacil kılduñuz...*" 312a/8

ceza' feza' kı-

NF 2: "... *Ceza' feza' kılmasun...*" 180a/4

cihād kı-

NF 1: "... benim birle *cihād kılgıl.*" 290/5

NF 2: "... benimle *cihād kılgıl.*" 239b/14

cimā' kı-

NF 1: "... şatunı birle *cimā' kılsa...*" 261/17

cōnmardlıq kı-

NF 1: "... mu'minim üze *cōnmardlıq kıtur-sen.*" 272/3

cümle kı-

NF 2: "... bir kezden *cümle kılsañuz...*" 64b/10

cür' et kıl-

NF 1: "... benim üze mü *cür'et qılır-siz?*" 402/7

NF 2: "... benim özümi *cür'et kılersiz...*" 332b/9

çalıklık kıl-

NF 1: "... Muhammedke mü *çalıqlıq qılır-sen?*" 52/14

çäre kıl-

NF 1: "... ne *çära kılsañg...*" 223/2

NF 2: "... ne *çäre kılersañ...*" 186a/8

da' vā kıl-

NF 1: "... Āhiratta Haq te' ālā'nıñg hażratında sendin *da'vā qılğaymen...*" 194/5

NF 2: "... Āhiretde Haq te' ālā hażretinde senden *da'vā kılam...*" 163a/12

defn kıl-

NF 1: "... aḥşam yatsıg arasında Baqı' da *defn qıldılar.*" 168/4

NF 2: "... Aḥşamıla yatsu arasında Baqı' de *defn kıldılar.*" 143a/15

derviş kıl-

NF 1: "... 'İsā peygāmbarnı taqı *derviş qıldım.*" 328/2

NF 2: "... 'İsā Peygāmbəri *derviş kıldım.*" 271a/4

derhōst/ dilek kıl-

NF 1: "... andın *derhōst kılsañız...*" 220/1

NF 2: "... andan *dilek kılsañuz...*" 183b/15

dost kıl-

NF 1: "... ādam oğlını yarattı taqı İbrāhımnı özinge *dōst qıldı...*" 161/17

NF 2: "... ādem oğlanını topraqdan yarattı daḡı İbrāhım gendüye *dost kıldı...*" 139a/3

edeb/ tehdid kıl-

NF 1: "Bu sözni ayğanga ança *edeb qılmaq gerek...*" 225/16

NF 2: "Bu sözi eydene anca *tehdid kılmak gerek...*" 188a/15

edebüsüzlük/edebüsüzlik **qıl-**

NF 1: "... sizing yārānlar **edebüsüzlük qılmışlar...**" 47/17

NF 2: "... sizüñ yārenlere **edebüsüzlik qılmışlar.**" 44b/2

‘ehd/ ‘ahdi **qıl-**

NF 1: "... yana yañğı ‘**ehd qılsaq...**" 47/17

NF 2: "Yine ‘**ahdi kılsavuz...**" 44b/3

ehyālik/ ihyā **qıl-**

NF 1: "... erkeke tegi **ehyālik qılsa erdiñg.**" 223/8

NF 2: "İrteye degin **ihyā kılsañ...**" 186b/2

emek meşakkat **qıl-**

NF 2: "... **emek meşakkat** niçün **qılursız?**" 260a/10

emr-i ma‘rūf nehy-i münker **qıl-**

NF 2: "... **emr-i ma‘rūf nehy-i münker kıldum.**" 256a/9

emr **qıl-**

NF 1: "... tēp **emr qılıp turur.**" 294/2

NF 2: "... diyüp **emr qılıp-durur.**" 243a/9

endişe **qıl-**

NF 1: "... **endişe qılu** ewke bardım..." 29/4

NF 2: "... **endişe qılu** eve geldi..." 26b/15

erklig/ buyruqlıq **qıl-**

NF 1: "Mālinga **erklig qılmaz erdiler.**" 259/7

NF 2: "... mālına **buyruqlıq qılmazlardı.**" 214b/8

esir **qıl-**

NF 1: "... takı qalğanını **esir qıldılar.**" 114/16

NF 2: "... qalanını **esir qıldılar...**" 103b/1

etmek/ etmegin **qıl-**

NF 1: "... ol arpadın **etmek qıldı.**" 140/14

NF 2: "... arpa *etmegin kıldı.*" 122b/10

fâhişe kıl-

NF 1: "Sëni *fâhişa kıldı.*..." 333/1

NF 2: "Sëni *fâhişe kıldı.*..." 275a/10

faķih kıl-

NF 1: "... ol qulnı *faķih kıdur.*..." 185/16

NF 2: "... ol ķulmı *faķih kıdur.*..." 157a/9

fâyide kıl-

NF 1: "... belhöd kim âhiratta *fâyida kılgay.*..." 209/10

NF 2: "Bel-höz âhiredte *fâyide kıla.*" 175a/5

fażihat kıl-

NF 1: "... mëni bu ħalâyıq qatında *fażihat kılmagıl.*..." 226/8

NF 2: "Beni bu ħalâyıķ arasında *fażihat kılmagıl.*..." 188b/12

fażıl/ fażıl kıl-

NF 1: "... eger *fażıl kılu*p yarlıqasañg..." 147/12

NF 2: "... eger *fażıl kılu*p yarlıgarsañ..." 127b/3-4

ferâğ kıl-

NF 2: "... ‘Alı iñen *ferâğ kılgandır.*" 108b/10

ferah kıl-

NF 1: "... muşibat tegmişte *ferah kılsa.*..." 412/10

fermân kıl-

NF 1: "... taqı *fermân kılgaymen.*..." 394/4

NF 2: "*Fermân kılam.*..." 326a/14

feryâğ kıl-

NF 1: "... Umm-i Cemil *feryâğ kıldı.*..." 16/9

NF 2: "Ümmi Cemil *feryâğ kıldı.*..." 14b/5

feth kıl-

NF 1: "... Dimişqını *feth qıldılar.*" 111/9

NF 2: "Dimişki *feth qıldılar.*" 100b/15

fisq fesād qıl-

NF 2: "Anlar *fisq fesād qıldılar.* 229a/11

fisq qıl-

NF 1: "... āşkāra *fisq qilğan.*..." 387/4

NF 2: "... āşikāre *fisq kılanuñ.*..." 320b/6

ğāfil qıl-

NF 1: "... bizni yād qılmaqđın *ğāfil qılduk.*..." 380/10

NF 2: "... bizni yād qılmaqđan *ğāfil qılduk.*..." 315a/11

ğalebe qıl-

NF 1: "... kāfirlar *ğalaba qıldılar.*" 12/15

NF 2: "Kāfirler *ğalebe kıldılar.*" 10b/15

ğammāzlıq qıl-

NF 1: "... barıp kāfirlarqa *ğammāzlıq qılıp.*..." 17/15

NF 2: "... varup kāfirlere *ğammāzlıq qılıp.*..." 16a/3

ğanīmet qıl-

NF 1: "... cümlesini alurlar, *ğanīmat qılurlar.*..." 82/16

NF 2: "Māluñuzı, tavaruñuzı *ğanīmet qılurın.*..." 76b/2

ğāret qıl-

NF 1: "... Benū Qurayza cuhūdlarını ... *ğārat qıldılar.*..." 33/8

NF 2: "... Beni Qurayza cuhūdlarını ... *ğāret kıldılar.*" 31a/7

ğarq qıl-

NF 1: "... ol cihetdin Haq te‘ālā ol mālını *ğarq qıldı.*" 80/3

NF 2: "... ol cihetden Haq te‘ālā ol mālı *ğarq kıldı.*" 73b/13

ğavğā qıl-

NF 1: "... cümle ħalāyıq *ğavğā qılıp.*..." 81/6

NF 2: "... cümle hələyik *ğavğə kılup...*" 75a/2

ğaybat kıl-

NF 1: "... artlarında *ğaybat qılğuçılar tururlar.*" 67/5

ğazab kıl-

NF 1: "... Mu'āvīya *ğazab qıldı.*" 180/9

NF 2: "Mu'āvīye *ğazab kıldı.*" 153a/6

ğazāt/ğazā kıl-

NF 1: "... Tañrı te'ālā rızası içinde *ğazāt qılmaqqa...*" 124/4

NF 2: "... Tañrı te'ālā rızasıçun *ğazā kılmağa...*" 110b/1

ğiybet kıl-

NF 1: "... ba'zıñgız taqı ba'zıñgızqa *ğiybat qılmañg...*" 384/8

NF 2: "... ba'zıñuz ba'zıñuza *ğiybet kılmañ.*" 318b/1

güç kıl-

NF 2: "... bir kimerseye *güç kılsa...*" 322b/15

haber kıl-

NF 1: "Yana mürīd ékinç qata şeyhqa *habar qıldı.*" 325/9

NF 2: "Yine mürīd ikinci kez şeyhe *haber kıldı.*" 269a/1/2

habs kıl-

NF 1: "... qāzi meni *habs qılğay.*" 259/12

NF 2: "... qāzi beni *habs kıla.*" 214b/15

hacālat kıl-

NF 1: "... hēç *hacālat qılmağıl.*" 29/6

hacāmat kıl-

NF 1: "... anlarqa *hacāmat qılıñg...*" 34/3

NF 2: "... anlara *hacāmat kılıñ.*" 31b/11

hac kıl-

NF 1: "Peyğāambar 'as birle *hec qıldıq.*" 168/13

NF 2: “Peygamber ‘as birle *ħac kılduħ*.” 144a/12

ħalife kı-

NF 1: “... Peygamber ‘as orninga kimni *ħalifa qılalıng*...” 93/10

NF 2: “... Peygamber ‘aleyhi’s-selām yirine kimi *ħalife kılalum?*” 86a/3

ħalifelik kı-

NF 1: “... ěkki yıl tört ay *ħalifalıq kıldı*.” 101/8

NF 2: “İki yıl dört ay *ħalifelik kıldı*.” 92b/10

ħalvetler kı-

NF 1: “... hemıŖe azıq alıp barıp *ħalvatlar qılur erdi*.” 7/11

NF 2: “... hemıŖe azıq alup *ħalvetler kılurdu*.” 6a/8

ħamle kı-

NF 1: “... bir yolu kılıç birle *ħamle kıldılar erdi*.” 71/16

NF 2: “Bir kezden kılıç birle *ħamle kıldılar*.” 66b/4

ħandaq kı-

NF 1: “... Medıne tegresinde *ħandaq qılmıŖ-sen*.” 32/9

NF 2: “... Medıne ĉevresine *ħandaq kılmıŖ-sın*.” 30a/7-8

ħarāb/ħarb/cenk kı-

NF 1: “... Benū Qurayza cuhūdlarını *ħarāb kıldılar*...” 33/8

NF 2: “... Beni Qurayza cuhūdlarını *ħarb kıldılar*.” 31a/7

NF 1: “... Benū Qurayza cuhūdlarına barıp *ħarp qılsanıgız*.” 33/4

NF 2: “... Benū Qurayza cuhūdlarına varup *ħarp kılasız*.” 30b/15

NF 2: “... ĉok *cenk kıldılar*.” 121a/13

ħased kı-

NF 1: “... biriņgiz birle *ħased qılmayıņgız*...” 388/8

NF 2: “... biribiriņüzle *ħased kıлмаñ*.” 321b/7

ħatā kı-

NF 1: “... hēĉ *ħatā kılmaz erdi*.” 7/5-6

NF 2: “Hiç *ḥaṭā kılmazdı.*” 5b/15

ḥaṭālar/ cefālar kıl-

NF 1: “... seniṅ ḥaqqıṅqa üküş *ḥaṭālar qıldıuq.*” 51/16

NF 2: “... senüñ ḥaqqıña çok *cefālar kılduq.*” 48a/7

ḥayā kıl-

NF 2: “... zārılıgıla *ḥayā kılurdu.*” 199b/3

ḥayır-bād/ ḥayru-bād kıl-

NF 1: “... taqı *ḥayır-bād qıldım.*” 436/10

NF 2: “... *ḥayru-bād kıldım.*” 362a/2

ḥayra-bād/ ḥayr u yād kıl-

NF 1: “... *ḥayra-bād kıldı.*” 148/11

NF 2: “... *ḥayr u yād kıluq.*” 128a/10

ḥayrān kıl-

NF 1: “... ol fitne ḥalīm kimersenı *ḥayrān qılğay.*” 402/8

NF 2: “... ol fitne delim kimerseleri *ḥayrān kıla.*” 332b/12

ḥayr kıl-

NF 1: “Munuṅ tēg uluḡ *ḥayr qıldıṅız.*” 307/15

NF 2: “Bunuñ gibi ulu *ḥayr kılduñ.*” 254b/2

ḥāzır/ ḥāzır kıl-

NF 1: “... bizlernı taqı ol eḡü ‘amellerıṅke *ḥāzır qıldıṅ.*” 339/16

NF 2: “Bizleri taqı ol eyü ‘amellerüñe *ḥāzır kılduñ.*” 364b/7/8

helāk kıl-

NF 1: “... özını taḡ başındın kemişse, *helāk kılsa.*” 10/4

NF 2: “... özını taḡ başından bıraḡa, *helāk kıla.*” 8a/14

ḥelāl kıl-

NF 1: “... arıḡ *ḥelāl kıldı* sizlerge...” 263/11

NF 2: “... *ḥelāl kıldı* sizlere...” 218a/10

hezīmet qıl-

NF 1: "... sizlerni **hezīmet qılğay-men...**" 32/13

NF 2: "... sizleri **hezīmet qıldum idi.**" 30b/1

hıdmat/ edā qıl-

NF 1: "... maṅga **hıdmat qılğıl...**" 114/8

NF 2: "... baña **edā qılğıl.**" 103a/5

hıyānat/ inkār qıl-

NF 1: "... ol **hıyānat qılğan** kişini ündedi..." 195/8

NF 2: "... **inkār qılan** kişi oqıdı..." 164a/8

hicret qıl-

NF 1: "Mekkedin **hicret qılıp...**" 27/4

NF 2: "Mekkedden **hicret qılıp...**" 25a/6

hıle/ çāre qıl-

NF 1: "... men bir **hıle qılğaymen.**" 195/6

NF 2: "... ben bir **çāre qılam...**" 164a/7

hısāb qıl-

NF 1: "... özi birle **hısāb qılır erdi...**" 382/10

NF 2: "... gendü birle **hısāb qıladı...**" 317a/1

hıṭāb qıl-

NF 1: "... Haq te' ālā **hıṭāb qıldı.**" 58/10

NF 2: "... Haq te' ālā **hıṭāb qıldı.**" 54a/11

hızlān kıl-

NF 1: "... eger sizke **hızlān qılsa...**" 230/3

NF 2: "Eger size **hızlān qılsa...**" 191b/10

hōr qıl-

NF 1: "... **hōr qılır-sen...**" 50/5

NF 2: "... **hōr qılursın...**" 46b/12

hrluk/ horluk kıl-

NF 1: "... n *hrluq* bu sizke kim bu kfirlar *qılurlar?*" 11/15

NF 2: "... ne *horlukdur* bu size kim bu kfirler *kılurlar...*" 10a/1

hoşnd/ hoşnz kıl-

NF 1: "... kişini *hoşnd kılsa...*" 386/3

NF 2: "... kişi *hoşnz kılsa...*" 319b/10

hüccet kıl-

NF 1: "... tört kimerseke *hüccet qılğay.*" 327/7

NF 2: "... dört kimseye *hüccet kıla.*" 270a/15

huşümet kıl-

NF 2: "... Zübeyde Hatunıla *huşmet kıldılar.*" 170b/11

i'dat/ i'ade kıl-

NF 1: "... kinçi *i'dat kıldı.*" 388/16

NF 2: "... İkinci *i'ade kıldı.*" 322a/4

icbet kıl-

NF 1: "... cmleñgiz *icbat qılınğız!*" 29/1

NF 2: "... cmleñz *icbet kıluñuz...*" 26b/11

ictihd kıl-

NF 1: "... eger kim *ictihd kılsa...*" 228/10

NF 2: "... kimse *ictihd kılsa...*" 190b/1

'd kıl-

NF 1: "... cmlesi şahrqa çıqtılar *'d qılu...*" 216/8

NF 2: "... cümlesi şahrya çıkdılar *'d kılu.*" 180b/13

iftr kıl-

NF 1: "... erte rzngnı bizim qatımızda *ftr qılğıl...*" 134/11

NF 2: "... ırte zñ bizim qatımızda *iftr kılgıl...*" 118a/15

ihtilf kıl-

NF 1: "... biri birine *ih̄tilāf qılmağı*..." 228/9

NF 2: "... birbirine *ih̄tilāf qılmağı*..." 190a/15

ih̄tilāf kıl-

NF 1: "... ādam oğlanları birle *ih̄tilāf qılur erdiler*..." 366/4

NF 2: "... ādem oğlanları birle *ih̄tilāf qılurlardı*..." 302b/10

ih̄tirāz kıl-

NF 1: "... ol bu etmekdin *ih̄tirāz qıldı erse*..." 220/14

NF 2: "Bu etmekden *ih̄tirāz kıldılar*." 184b/2

ih̄tiyāt kıl-

NF 1: "... keymek içinde in̄gen *ih̄tiyāt qılur erdi*..." 222/16

NF 2: "... geymek içinde in̄en *ih̄tiyāt kılordı*." 186a/4

ih̄yā³-i leyl kıl-

NF 2: "*İh̄yā³-i leyl kılordılar*." 325a/14

‘ikāb kıl-

NF 1: "... maṅa ‘*ikāb qılmasa*..." 119/4

NF 2: "... baña ‘*ikāb qılmasa*..." 106b/11

ikāmet kıl-

NF 1: "... ol Ken‘ān elinde *ikāmat qıldı*..." 219/6

NF 2: "Ol Ken‘ān ilinde *ikāmet kıldı*." 183a/14

ikrām kıl-

NF 1: "... ol kirmişde örü qopup aṅgar *ikrām qılmadıṅ*." 287/10

NF 2: "Anı görmişde *ikrām kılmadıñsa*..." 237b/12

ik̄tidā kıl-

NF 1: "Cümle şaḫābalar *ik̄tidā kıldılar*." 24/15

NF 2: "Cümle şaḫābeler *ik̄tidā kıldılar*." 22b/13

i‘lām kıl-

NF 1: "... Mekke ḫalāyıqıṅğa, Qurayş qabilasıṅğa *i‘lām qıldı*." 13/14

NF 2: “ Mekke h alay klarına,  urey   abilesine *i‘l m kıldı.*” 11b/13

iltifat/ nazar kıl-

NF 1: “Andın song  ana *iltifat qılmı  erdi...*” 439/10

NF 2: “Andan  onra yine *nazar kıldı.*” 364a/13

im mmatlık/ im met kıl-

NF 1: “... Peyg mbar ‘as *im mmatlıq qıldı...*” 40/4

NF 2: “Peyg mber ‘aleyhi’s-sel m *im met kıldı.*” 37a/13

im metlik kıl-

NF 2: “... Eb  Bekir aralarındayiken ayru  ki i ge up *im metlik kıla.*” 86b/1

im mlik kıl-

NF 1: “... minberden t  up *im mlik qıldı.*” 24/15

NF 2: “... menberden inup *im mlik kıldı.*” 22b/12

‘im ret kıl-

NF 1: “... bir ulu  ‘*im rat qılıp...*” 41/11

NF 2: “... bir ulu ‘*im ret kılıp...*” 38b/6

in iy d kıl-

NF 1: “... bizke *in iy d qılmazlar.*” 404/16

NF 2: “Bize *in iy d kılmazlar...*” 334b/15

in  f kıl-

NF 1: “... *in  f qıldılar erse...*” 205/2

intiz r kıl-

NF 1: “... Cebre‘ ilke *intiz r qılır erdi...*” 47/11

NF 2: “... Cebr ‘ il ‘aleyhi’s-sel m *intiz r kılurdu...*” 44a/6

inzal/ iz r kıl-

NF 1: “...  u bat qılıp *inz l qılmaz...*” 427/4

NF 2: “...  o bet kılıp *iz r kılmasa...*” 354a/5

ir kat/ bevl kıl-

NF 1: “Öçekke mineyin taqı *irāqat qılayın...*” 365/6

NF 2: “Bacaya çıqıp *bevl kılayın.*” 302a/1

‘İşār/ işāret kıl-

NF 1: “... mülklerinin yarımını anlarqa *işār qıldılar.*” 255/17

NF 2: “Mülklerinüñ yarusını anlara *işāret kıldılar.*” 212a/4

İşlāh/ ıslāh kıl-

NF 1: “... bu ewnüñ yıquqlarını anam birle *ışlāh qılu...*” 436/13

NF 2: “... bu ewüñ yıquqlarını anamıla *ışlāh kılurın...*” 362a/6-7

İsti‘dād kıl-

NF 1: “Çerigke *isti‘dād qılmaq...*” 28/3

İstiğfār kıl-

NF 1: “... secdelerde üküş *istiğfār qılur erdiler.*” 313/14

NF 2: “... secdelerde öküş *istiğfār kılurlar.*” 259a/11

İstihsān/ taḥsīn kıl-

NF 1: “... cümle ‘ulemā *istihsān qıldılar.*” 189/7

NF 2: “Cümle ‘ulemā *taḥsīn kıldılar.*” 159b/13

İstirahat kıl-

NF 1: “... ekki sā‘at endāzasınca *istirahat qılur...*” 219/16

İş kıl-

NF 1: “Nè *iş qılğay-miz...*” 14/2

NF 2: “Nè *iş kılavuz?*” 12a/8

İşāret kıl-

NF 1: “... mañğa *işārat qıldı...*” 55/11

NF 2: “... baña *işāret kıldı...*” 51b/8

‘İtāb kıl-

NF 1: “... tēp *‘itāb qıldı.*” 287/11

NF 2: “... diyüp *‘itāb kıldı.*” 237b/14

i‘tibār kııl-

NF 1: “... sañğa *i‘tibār qılsalar...*” 372/9

NF 2: “... saña *i‘tibār kılsalar...*” 308a/8

i‘timād/ i‘tikādları kııl-

NF 1: “... *i‘timād qılurlar...*” 77/15

NF 2: “... *i‘tikādları kılurlar...*” 71b/1

‘izzet kııl-

NF 1: “... ol yüzükke *‘izzet qılur erdiler...*” 78/7

NF 2: “... ol yüzüğe *‘izzet kılurlardı.*” 71b/12

qağguluğ kııl-

NF 1: “... bu munāfiqlarını *qağguluğ qılur...*” 412/13

kāfirliđ kııl-

NF 1: “... *kāfirliđ qılmadım...*” 48/15

NF 2: “... *kāfirliđ kılmışım* yok...” 45a/12

kāhilliđ/ kāhalliđ kııl-

NF 1: “... şahābalar *kāhilliđ qıldılar.*” 31/12

NF 2: “... şahābe *kāhalliđ kıldılar.*” 29a/13

qamluğ kııl-

NF 1: “Bir qavmğa *qamluğ qıldım erse...*” 294/16

qarındaş/ qartaş kııl-

NF 1: “... Medīnede turğanlarını Mekkedin kelgenler birle *qarındaş qıldı.*” 27/4

NF 2: “... Medīneden duranlarıyla Mekkedden gelenleri *qartaş kıldı.*” 25a/5

qār kııl-

NF 2: “Balta ile dağı *kār kılmadı.*” 27b/11

qaylūla kııl-

NF 1: “... bir kün *qaylūla qılur erdi.*” 120/12

qazā kııl-

NF 2: "... bir kez hac **każā kılmak gerek.**" 229a/2

każi kı-

NF 1: "... **qażi kılsañız...**" 196/4

każilik kı-

NF 1: "... İřfahān elinde **qażiliq kılsa...**" 220/1

NF 2: "... İřfahān ilinde **każilik kılsa...**" 184a/1

kefen kı-

NF 1: "... mañga **kefen kılsañız...**" 131/7

NF 2: "... baña **kefen kılasız.**" 115b/10

kelimāt kı-

NF 1: "... derviş birle **kelimāt kılsam.**" 432/11

NF 2: "... derviş birle **kelimāt kılam.**" 358b/8

kerāmat/ kerāmet kı-

NF 1: "... Ba'zılarına suw üze yörimek **kerāmat kıldıñ...**" 317/10

NF 2: "... ba'zılarına şu üstine yörümek **kerāmet kılduñ...**" 262b/3-4

kesb kı-

NF 1: "... bu mu'min ve muvaħhid **kesb kılsa...**" 262/4

NF 2: "... bu mü'min ve muvaħhid **kesb kılsa...**" 217a/4

keyd/ düşmenlik kı-

NF 1: "... sañga **keyd kılgaylar...**" 353/9

NF 2: "... saña **düşmenlik kılalar...**" 292a/3

kışaş kı-

NF 1: "... 'Ořmānnı öltürgenlerni **kışaş kılsaq.**" 145/15

NF 2: "... 'Ořmānı öldürenleri **kışaş kılsun...**" 126a/10

kıyās kı-

NF 1: "... Mundın **kıyās kılgıl...**" 268/7

kifāyat/ kifāyet kı-

NF 1: "... cümlesine *kifāyat qılğay...*" 188/8

NF 2: "... cümlesine *kifāyet kıla...*" 159a/7

konuqluq/ konuqlıq kıl-

NF 1: "... Huzeyfeni yārānları birle *qonuqluq qılıp...*" 309/7

NF 2: "... Huzeyfeyi yārenleri birle *konuqlıq kılap...*" 255b/9

koymatlıq kıl-

NF 1: "... Hırāda *qoymatlıq qılır.*" 430/13-14

kölige/ gölge kıl-

NF 1: "... anda *kölige qıldı erse...*" 38/9

NF 2: "Anda *gölge kıldı.*" 35b/13

qubla kıl-

NF 1: "... *Hacerü'l-esvedqa qubla qıldı.*" 272/15

qurbān kıl-

NF 1: "... tēwelerini *qurbān qıldılar...*" 46/16

NF 2: "... develerini *qurbān kılap...*" 43b/2

loqma kıl-

NF 1: "... özlerine *loqma qılu* yētrürler." 67/2

luṭf kıl-

NF 1: "... hēç *luṭf qılmaz erdi.*" 415/14

NF 2: "Hiç *luṭf kılmazdı.*" 344a/9

maḥrūm kıl-

NF 1: "... sēni neteg *maḥrūm qılaym?*" 163/6

ma'ışet kıl-

NF 1: "Neteg *ma'ışat qılğaymiz?*" 253/16

NF 2: "Nice *ma'ışet kılavuz...*" 210a/13

ma'lūm kıl-

NF 1: "“ Araşāt ḥalqı *ma'lūm qılğaylar...*" 36/11

NF 2: “... Arařat halkı *ma‘lūm kılarlar...*” 34a/7

mashara/ masharalık kı-

NF 1: “... kimerse *mashara kımaq* revā bolmaz...” 240/6-7

NF 2: “... ölen *masharalık kılamak* revā olmaz...” 281a/9-10

melāmat kı-

NF 1: “... men Muħammedke uyğanimqa nişe *melāmat kıtur-sen?*” 16/3

NF 2: “... ben Muħammede uyduğuma nice *melāmat kılursın?*” 14a/10

merħabā kı-

NF 1: “... mañğa *merħabā kıldı...*” 55/10

NF 2: “... baña *merħabā kıldı...*” 51b/6

meşgūl kı-

NF 1: “... ādemini Ĥaq te‘ ālādın yığar neerseke *meşgūl kıtur...*” 225/5

NF 2: “... ol nesne kim ādemi Ĥaqdan *meşgūl kılanı...*” 187b/14

meşveret kı-

NF 1: “... Abū Cehl ‘a/ yārānları birle *meşveret kıldı.*” 14/2

NF 2: “... Ebū Cehli ‘aleyhi’l-la‘ ne yārenleri birle *meşveret kıldılar.*” 12a/8

meyl kı-

NF 1: “... añgar *meyl kıtur erdiler...*” 68/1

NF 2: “... aña *meyl kıturlardı.*” 63a/5

miskīnlik kı-

NF 1: “... *miskīnlik kıldılar erse...*” 51/16

NF 2: “... *miskīnlik kıldılar.*” 48a/8

mu‘ āmilat/ mu‘ āmele kı-

NF 1: “... Peyğāambar birle sizler neteg *mu‘ āmilat kıtur erdiñgiz?*” 31/3

NF 2: “... Peyğāamber ‘aleyhi’s-selām birle sizler nite *mu‘ āmele kıturduñuz?*” 28b/14

mu‘ āneqa kı-

NF 1: “... Naşrānī qızıñğa *mu‘ āniqa kılaym...*” 364/11

NF 2: "... Naşrānī kızına *mu'āneka kılaym...*" 301a/15

mu 'ezzinlik kıl-

NF 1: "Qırq yıl *mu 'azzinlik qıldı.*" 364/7

NF 2: "... kırk yıl *mu 'ezzinlik qıldı.*" 301a/9

mustağraq kıl-

NF 1: "... seniñ bihār-i raḥmatıñ içinde bizlerni *mustağraq qılğıl.*..." 443/11

NF 2: "... senüñ bu raḥmetüñ içinde bizleri *mustağraq kılğıl.*..." 367a/13

mücādele kıl-

NF 1: "... Menim birle *mucādile qıldıñız.*..." 144/11

NF 2: "... Benümle bunca *mücādele kılduñuz.*..." 125a/12

mücāhede kıl-

NF 1: "... sen üküş *mucāhida qılur-sen.*..." 289/9

NF 2: "... sen öküş *mücāhede kılırsın.*" 239a/14

mudāvamat/ mülāzemet kıl-

NF 1: "Bu işni *mudāvamat qılu* 'āşıq boldı..." 364/9

NF 2: "Bu işi *mülāzemet kılu* 'āşık oldı." 301a/11

muḥālifat/ muḥālefet kıl-

NF 1: "Men taqı anam sözinge *muḥālifat qılu.*..." 289/11

NF 2: "... ben anam sözine *muḥālefet kılu.*..." 239b/2

müfāharet kıl-

NF 1: "... ol tokuz atañ birle kim *mufāhırat qılur-sen.*..." 373/12

NF 2: "... ol tokuz atañ birle kim *müfāharet kılırsun.*" 309a/14

muḥtesıblük kıl-

NF 1: "... mañğa *muḥtesıblük qılmaq.*..." 308/2

muqarrab/ muqarreb kıl-

NF 1: "... qatında *muqarrab qılıp turur erdi.*" 429/9

NF 2: "Qatında *muqarreb kılıp dururdi.*" 356a/2

mulāzimat/ mülāzemet kıl-

NF 1: "... Abū Ḥanīfeke üküş zaman *mulāzimat qıldı...*" 193/15

NF 2: "... Ebū Ḥanīfeye öküş zamān *mülāzemet kıldı.*" 163a/3

munāfiqlıq kıl-

NF 1: "... hēç *munāfiqlıq qılmadım...*" 48/15

NF 2: "... hīç *munāfiqlıq kılmadım.*" 45a/13

munāqışa/ münāqāşa kıl-

NF 1: "Menim birle *munāqışa qıldılar...*" 232/5

NF 2: "Benümle *münāqāşa kıldılar.*" 193b/6

mundağ kıl-

NF 1: "... ol kişilerke *mundağ qılğay-men...*" 13/14

munğsuz kıl-

NF 1: "... yārī bėrmekidin *munğsuz qıldı.*" 110/16

musābiqat/ muqāvemət kıl-

NF 1: "... Abū Bekr birle *musābiqat qılmaq* bilmez-men..." 95/10

NF 2: "... Ebū Bekir birle *muqāvemət kılmaq* olmaz." 87b/8

muşāfiha/ muşāfaha kıl-

NF 1: "... maᅇga selām bėrdi taqı *muşāfiha qıldı.*" 102/8

NF 2: "... bana selām virdi daᅇı *muşāfaha kıldı.*" 93b/3

musahhar kıl-

NF 1: "... yelni cümle *musahhar qılıp turur erdi.*" 209/15

NF 2: "... yili cümlesini *musahhar kılıp dururdu...*" 175a/12

musallaᅇ kıl-

NF 1: "... itleriᅇdin bir itni *musallaᅇ qılğıl...*" 14/16

NF 2: "... itlerüᅇnden bir iti *musallaᅇ kılgıl.*" 13a/2

muşāhide kıl-

NF 1: "... ol ᅇatunnuᅇ ᅇkki yüziᅇge *muşāhida qıldı.*" 205/10

NF 2: “Ol Һatunuň özine *muşāhide kıldı.*” 172a/2

mutābi‘at/ mutāba‘at kıl-

NF 1: “... Peygāambar ‘asqa *mutābi‘at qılmaz-sen.*” 128/5

NF 2: “Peygāambar ‘aleyhi’s-selām nişe *mutāba‘at kılmazsın?*” 113a/14-15

muṭāli‘a/ muṭālā‘a kıl-

NF 1: “... kitāb *muṭāli‘a qılır erdim.*...” 231/15

NF 2: “... kitāb *muṭālā‘a kılırdum.*” 193a/10

muvāfaqat kıl-

NF 1: “... men taqı sizke *muvāfaqat qılayım.*...” 117/9

NF 2: “Ben dağı size *muvāfaqat kılayım.*...” 105b/2

mübārek-bād kıl-

NF 1: “... sizke *mübārek-bād qılmak* üçün...” 109/14

NF 2: “... size *mübārek-bād kıлмаğ* için...” 99b/1

mülk kıl-

NF 1: “... saḡa *mülk kıldı.*” 319/16

NF 2: “... saña *milk kıldı.*” 264a/14

müteḡayyir kıl-

NF 2: “Ben *müteḡayyir kıldum.*” 26b/13

mütekebbirlik kıl-

NF 1: “Ey ḡalifa, *mütekebbirlik qılmağdım* zinhār saqlangıl...” 419/7

NF 2: “Yā ḡalife *mütekebbirlik kıлмаğdan* zinhār saqıngıl.” 347a/7

müteveccih kıl-

NF 2: “İbrahım ol yaña *müteveccih kıldı.*” 364a/13

nafaqa kıl-

NF 1: “Birke ton opraq taqı *nafaqa* neteg *qılsa.*...” 192/12

NF 2: “Birine ton qaftan *nafaqa* nice *kılırsa.*...” 162a/10

naşihāt kıl-

- NF 2: "... kimseye *naşihat kılmayam...*" 222a/3
nazar-ı rahmat/ nazar-ı rahmet kıl-
- NF 1: "... anlarğa *nazar-ı rahmat qılur-men...*" 318/12
NF 2: "... anlara *nazar-ı rahmet kıdurm.*" 263b/2
necāsat/ necāset kıl-
- NF 1: "... anıñ içinde *necāsat qıldı.*" 41/14
NF 2: "... anuñ içinde *necāset qıldı...*" 38b/12
necis kıl-
- NF 1: "... Tonlarını cümle *necis qıldı erse...*" 12/5
nefret kıl-
- NF 1: "... sizdin *nefret qılıp* andağ qılmış..." 421/2-3
NF 2: "... sizden *nefret kıluş* eyle qılmış..." 348b/9
nehy kıl-
- NF 1: "... mañğa *nehy qıldı...*" 380/2
NF 2: "... baña *nehy qıldı.*" 314b/14
neteg/ nite/ nice kıl-
- NF 1: "*Neteg qılaym?*" 7/12
NF 2: "... *nite kılaym?*" 6a/10
NF 2: "... *nice kılmak gerek...*" 14b/3
nevha kıl-
- NF 1: "... yaq yawuq ölmüşte *nevha qılmagay-siz...*" 26/15
NF 2: "... öldüğünde *nevha kılmayasız.*" 24b/10
nevmîd / nevmîz kıl-
- NF 1: "... cümlesini *nevmîd kılmadın* yarlıqağay..." 275/3
NF 2: "... cümlesini *nevmîz kılmadın* yarlıgaya..." 227b/13
nezt/ nezir kıl-
- NF 1: "... bu êkki oğluñ üçün *nezt qılsa erding...*" 140/5

NF 2: "... iki oğluñ çün *nezir kılğul...*" 122b/2

nezzāra kıl-

NF 1: "... *nezzāra qılmaq* üçün çıqtılar." 71/9

nikāh kıl-

NF 1: "... Umm-i Ubeyhānı oğlum Yezīdke *nikāh qılsañgız...*" 180/16

NF 2: "... Ummi Ebīhüyü oğlum Yezīde *nikāh kılsañuz...*" 153a/15

nişār kıl-

NF 1: "... yinçüler *nişār qıldılar.*" 206/11

NF 2: "... incüler *nişār kıldılar.*" 172b/11

nişān kıl-

NF 1: "... Peyğāambar ‘as toqsan tēwe *nişān qıldı...*" 37/4

NF 2: "... Peyğāamber ‘as toqsan deve *nişān kıldı.*" 34b/10

niyyet kıl-

NF 1: "... *niyyet qıldılar.*" 47/1

NF 2: "... *niyyet kıldılar.*" 43b/5

oğrılıq/ oğurlıq kıl-

NF 1: "...Vaqtī men *oğrılıq qıldım erdi.*" 226/1

NF 2: "...Bir gün ben *oğurlıq kıldumıdı.*" 188b/3

osal kıl-

NF 1: "... ol kimerse *osal qılıp...*" 274/2

öwke kıl-

NF 1: "... bizlerdin *öwke qılsalar...*" 291/12

oynar kıl-

NF 2: "...Öñdünkiler *oynar kılmış.*" 325b/12

‘özr/ ‘özürler kıl-

NF 1: "... anlarqa *‘özr qılsam...*" 358/7

NF 2: "... öküş *‘özürler kıldı.*" 323a/7

perākende qıl-

NF 1: "...taqı işini *perākende qılır...*" 401/15

NF 2: "... ve işini *perākende qılır.*" 332a/12

perişān qıl-

NF 1: "... ol kāfırlarnı *perişān qılmiş...* 31/17

NF 2: "... ol kāfırleri *perişān qılmiş.*" 29b/6

pēşe qıl-

NF 1: "Nē *pēşe qılır-sen?*" 117/15

pişimān qıl-

NF 1: "... bu söz soñında *pişimān qıldı...*" 203/17

rahm qıl-

NF 1: "... Ādam peygābarqa *rahm qıldılar.*" 282/1

NF 2: "... Ādem Peygāmbere *rahm qıldılar.*" 233a/10

reml qıl-

NF 1: "... tavāf qılmişıñızda *reml qılıñ!*" 47/2

rivāyat qıl-

NF 1: "“ Ömer oğlı ‘ Abdullāh *rażhu rivāyat qılır...*” 2/5

riyā qıl-

NF 1: "*Riyā qılğannıñ* ‘ alāmatı..." 406/3

NF 2: "*Riyā kılanuñ* ‘ alāmeti..." 336a/2

şabur qıl-

NF 1: "... hāqlarğa risālat tegürmek içinde *şabur qılğıl...*" 9/16

NF 2: "... hāqka risāleti degürmek içinde *şabur kılgıl...*" 8a/8

şadaqa qıl-

NF 1: "... cümlesini hālāyıqğa *şadaqa qılğay erdi.*" 409/12

NF 2: "... cümlesini hālāyıqka *şadaqa kılordı.*" 339a/5

sakış qıl-

NF 1: "... cümle şahāba *saqış qıldılar.*" 119/5

sākīlık kıl-

NF 1: "... özi *sāqīlıq qıldı.*" 367/1

NF 2: "Gendüsi *sākīlık kıldı.*" 303b/1

şavma' a bina/ şavma' a kıl-

NF 1: "... anda bir *şavma' a bina qılğıl.*..." 262/7

NF 2: "Anda bir *şavma' a kılup.*..." 217a/8

sebīl kıl-

NF 1: "... musulmānlarğa *sebīl qılsa.*..." 135/5-6

NF 2: "... müsülmānlara *sebīl kılmağ*ıçun..." 119a/1

şenā kıl-

NF 1: "... mañğa *şenā qılğıl.*" 57/17

NF 2: "... baña *şenā kılğıl.*..." 53b/8

sergerdān kıl-

NF 1: "Biz ekeğünü neme *sergerdān qıldıñ.*..." 440/1

NF 2: "Biz ikimüzi *ser-gerdān kıldıñ.*" 364b/11

seyr kıl-

NF 1: "Bir kēçe içinde ādamī munça yerni *seyr qılmaq.*..." 98/16

NF 2: "Bir gice içinde ādemī bunca yiri *seyr kılmaq.*..." 90b/7

seyyāhlık kıl-

NF 1: "... *seyyāhlıq qılğıl.*..." 262/11

NF 2: "... *seyyāhlık kılğıl.*" 217a/14

şıfat kıl-

NF 1: "... cümle tabīblarqa iletini *şıfat qıldı erse.*..." 423/15

NF 2: "... cümle tabīblere iletini *şıfat kıldı.*" 351a/6-7

sifāhat/ sefāhet kıl-

NF 1: "... bir kimerseke *sifāhat qılur erdi.*..." 199/6

NF 2: "... bir kişiye *sefâhet kılurdu.*" 167a/9

sihr kıl-

NF 1: "Bizlerke Muhammed *sihr qıldı.*..." 31/1

NF 2: "Muhammed bize *sihr kıldı.*" 19b/15

sirâyat/ eşer kıl-

NF 1: "... sütiñge taqı *sirâyat qılğay.*..." 296/11

NF 2: "... südiñe *eşer kıldı.*" 245a/10

şoĥbat/ şoĥbet kıl-

NF 1: "... Peyğambar ‘as’qa *şoĥbat qıldı.*..." 31/2

NF 2: "Peyğamber ile *şoĥbet kıldı.*..." 28b/13

su’âl kıl-

NF 1: "... ol işdin *su’âl qılsa.*..." 146/11

NF 2: "... ol işden *su’âl kılsa.*..." 126b/12

şulĥ kıl-

NF 1: "... Mekke ĥalqı birle *şulĥ qıldı.*..." 46/6

NF 2: "... Mekke kavmi birle *şulĥ kıldı.*..." 42b/14

şarĥ kıl-

NF 1: "Biz ekegü *şarĥ qılmış erdük.*..." 203/6

NF 2: "... biz ikimüz size *şarĥ kılmışıduĥ.*..." 170a/13

şefâ‘at kıl-

NF 1: "... qıyâmat kün bizke *şefâ‘at qılmaq* revâ bolsa..." 6/4

NF 2: "Kıyâmetde kün size *şefâ‘at kılmak* revâ olsa..." 4b/14

şefkat/ şefâkat kıl-

NF 1: "... *şefqat qılınĥ!*" 87/2

NF 2: "... *şefâkat kıluñ.*..." 80a/15

şehîd kıl-

NF 1: "... ‘Oşmannı *şehîd qıldılar.*..." 146/1

NF 2: "... ‘Oşmānı *şehīd kıldular.*" 126a/13

şerbet kı1-

NF 1: "... ol kimerse baldın *şerbet qılıp* çıkardı..." 99/11

NF 2: "Ol kişi baldan *şerbet kı1ur* çıkardı..." 91a/10

şikāyat/ şikāyet kı1-

NF 1: "... andın *şikāyat kıldular.*" 132/3

NF 2: "Beglerinden *şikāyet kı1ur.*" 116b/4

ta‘ām kı1-

NF 1: "Cābir êwinde *ta‘ām kılmış...*" 29/1

NF 2: "... bir anca *ta‘ām kıldı.*" 27b/8

ta‘aşşub kı1-

NF 1: "... *ta‘aşşub kı1masaŋ.*" 229/1

NF 2: "... *ta‘aşşub kı1masaŋ.*" 190b/12

tā‘at ‘ibādet kı1-

NF 2: "... *tā‘at ‘ibādet kı1saŋ.*" 8a/5

ta‘bīr kı1-

NF 1: "... özi *ta‘bīr kı1ur erdi.*" 7/5

NF 2: "... gendü *ta‘bīr kı1urdu.*" 5b/14

ta‘cīl kı1-

NF 1: "sizler *ta‘cīl kı1ur-siz...*" 11/10

NF 2: "sizler *ta‘cīl kı1ursız...*" 9b/7

tafaḥhuş kı1-

NF 1: "... neçekim *tafaḥhuş kıldı...*" 146/2

NF 2: "... nice kim *tafaḥhuş kıldı.*" 126b/1

tagayyūr/ tağyūr kı1-

NF 1: "... ol işni *tagayyur kı1sun...*" 303/5

NF 2: "... ol işi *tagyūr kı1sun...*" 250b/12

NF 1: “Mā‘ şiyat sebebidin Həq *tv*t atlarını *tağyir qıldı...*” 368/1

NF 2: “Mā‘ şiyeti sebeblerinden Həq te‘ ālā adlarını *tağyir qıldı.*” 304a/13

taħalluf qıl-

NF 1: “Həç *taħalluf qılmadım...*” 242/2

taħriş/ taħriş qıl-

NF 1: “Māl cem‘ qılmaqğa *taħriş qılğaymen.*” 397/6

NF 2: “Māl cem‘ qılmaqğa *taħriş qılam.*” 328b/11

taħta qıl-

NF 1: “... kümüşni *taħta qılğaylar...*” 250/9

taħt qıl-

NF 1: “Ol t̄aq asrasında *taħt qılıp...*” 82/3

NF 2: “Ol t̄aq seresinde *taħt qılıp...*” 75b/11

taqāza/ teqāz qıl-

NF 1: “Həç cevāb bərmez nefsi *taqāza qılır...*” 152/10

NF 2: “Hiç cevāb virmedi ve illā nefsi gāyet *teqāz qılır...*” 131b/7

taqri‘ qıl-

NF 1: “... munça *taqri‘ qılsa...*” 267/14

taqriḅ qıl-

NF 2: “Anuñ su‘ālını Ebū Hanīfe katında *taqriḅ qıldılar...*” 163b/6

ṭalāq qıl-

NF 1: “Oğlum ḥatunını *ṭalāq qılı...*” 122/3

NF 2: “Oğlum ḥatunını *ṭalāq qılır.*” 109a/3

ṭama‘ qıl-

NF 1: “... sen bu ḥatundın ne oğlan *ṭama‘ qılır-sen...*” 233/12

NF 2: “... sen bu ḥatundın ne oğlan *ṭama‘ qılırsın...*” 194b/9

tamugluq/ ṭamulıq qıl-

NF 1: “... seni ebedi *tamugluq qılsun!*” 137/1

NF 2: "... ebedi *ʔamulıq kılsun...*" 120a/10

tana^ʕum kıl-

NF 1: "... aḫiratta ebedi *tana^ʕum qılmaq...*" 164/9

NF 2: "... aḫiretde ebedi *tena^ʕum kılmaq...*" 141a/4

tar/dar kıl-

NF 1: "... yolını bir barmaq endāzası *tar qıldınġ*." 224/5

NF 2: "Yolı bir barmaq oranı *dar kılmışsın*." 187a/5

tasarruf kıl-

NF 1: "... ʕācizliki birle mülkinde barını bizke *tasarruf qıldı*." 254/6

tasnif kıl-

NF 1: "... Mu^ʕ ʔi athġ kitāb *tasnif qılıp turur-siz...*" 207/17

NF 2: "... Muvata^ʕ adlu kitāb *tasnif kılip durursız*." 173b/11

ʔavāf kıl-

NF 1: "... yārānlar birle Ka^ʕ baqa *ʔavāf qılır-men...*" 37/1

NF 2: "... yārānlarıla Ka^ʕ beye *ʔavāf kıluram...*" 34b/6

tāvān kıl-

NF 1: "... *tāvān qılġay-miz...*" 71/12

tavaqquf kıl-

NF 1: "... ol ēwnünġ qapugında *tavaqquf qıldı*." 106/17

ta^ʕyīb kıl-

NF 1: "... maḡa *ta^ʕyīb qılurlar...*" 160/13

ta^ʕyīn kıl-

NF 1: "... birini *ta^ʕyīn qılmadım...*" 121/12

NF 2: "... birini *ta^ʕyīn kılmadım...*" 108b/6

tāze kıl-

NF 2: "... şulḡ *tāze kılalum*." 44b/1

teberrük kıl-

NF 1: "... *teberrük qılır erdiler.*" 44/12

NF 2: "*Teberrük kıurlar.*" 41a/15

tedärükini(i) kııl-

NF 1: "... men anıḡ *tedärükini qılaym...*" 360/4

NF 2: "Ben anuñ *tedärükini qılaym...*" 297b/4

tedbir kııl-

NF 2: "Ne *tedbir kılursm...*" 124b/10

tefekkür kııl-

NF 1: "... bu uluḡ ‘ulemālar *tefekkür qıldılar...*" 188/17

NF 2: "Bu ulu ‘ālimler *tefekkür kııldılar.*" 159b/4

tefrī‘ler kııl-

NF 1: "Üküş *tefrī‘ler qıldı erse...*" 128/6

NF 2: "... öküş *tefrī‘ler kııldı.*" 113b/1

tefzī‘/ ḡazab kııl-

NF 1: "... tēp *tefzī‘ qıldı erse...*" 343/5

NF 2: "... diyüp *ḡazab kııldı.*" 283b/3

teheccüd kııl-

NF 1: "... tünle qopup *teheccüd taqı qılmadı.*" 413/10

NF 2: "Dünle durup *teheccüd daḡı kıılmadı.*" 342a/11

te’ḡır kııl-

NF 1: "... *te’ḡır qılmaḡ.*" 350/9

NF 2: "... *te’ḡır kıılmañ.*" 289b/3

tek kııl-

NF 2: "İbnü Mülcem *tek kııldı.*" 131b/7

tekbīr kııl-

NF 1: "... üçünç qata *tekbīr qılıp...*" 30/8

NF 2: "... üçünci *tekbīr kıılıp...*" 28a/7

tekebbür/ tekebbürlük kıl-

NF 1: “*Tekebbür qılmaq* āfatınıñ beyānı içinde turur.” 371/2

NF 2: “... *tekebbürlük kılmaq* āfetin bildürür.” 307a/1

temcüd/teheccüd kıl-

NF 1: “Hāq te‘ ālā hazratında *temcüd qılğanlar...*” 322/12

NF 2: “Hāq te‘ ālā hazretinde *teheccüd kılanlar...*” 266b/4

ten-dürüstlik kıl-

NF 2: “... Hāq tebāreke ve te‘ ālā *ten-dürüstlik kılsa...*” 226b/9

terbiyet/ şefkat kıl-

NF 1: “... qoñğularındaqı dervişlerke miskinlerke *terbiyet qılsunlar.*” 128/17

NF 2: “... qoñğularında dervişlere miskinlere *şefkat kılsuñlar.*” 114a/1

tesbiñ tehlil kıl-

NF 2: “*Tesbiñ tehlil kıyoruz...*” 229a/13

teşniler kıl-

NF 1: “... öküş *teşniler qıldı.*” 128/4

NF 2: “... öküş *teşni^{ler}ler qıldı.*” 113a/13

teşviş kıl-

NF 2: “Hâtırım Hāsan Hüseyn tarafından *teşviş kıılır...*” 147a/7

teyemmüm kıl-

NF 1: “... taqı *teyemmüm qıldı erse...*” 433/10

NF 2: “... dañı *teyemmüm qıldı.*” 359b/3

ticārat/ ticāret kıl-

NF 1: “... men Şāmqa barsam, *ticārat kılsam...*” 15/4

NF 2: “... ben dañı Şāma varsam *ticāret kılsam...*” 13a/12

tüf kıl-

NF 1: “... men ağızımdın *tüf qıldım erse...*” 386/16

uluğ/ ulu kıl-

NF 1: "... Mu‘āz İbnü Cebel atlığ şahābanı **uluğ qıldı.**" 71/4

NF 2: "Mu‘āz bin Cebeli Mekkede **ulu kıldı.**..." 65b/15

uluğluk/ ululuk kıl-

NF 1: "... bir maħallada **uluğluq qılmamış.**..." 131/9

NF 2: "... bir maħallede **ululuk kılmamış.**..." 115b/12

‘umre kıl-

NF 1: "... ‘**umra qılğıl.**..." 262/13

NF 2: "... ‘**umre kılğıl.**" 217b/3

uruş kıl-

NF 1: "... biziñ birle **uruş qılmağıl.**..." 144/14

ustahlık/ küstahlık kıl-

NF 1: "... mundağ **ustahlıq neteg qıldım.**..." 192/1

NF 2: "... bunuñ gibi **küstahlık kıldım.**" 161b/12

vācib kıl-

NF 1: "Haq te‘ālānıñ yarlıqamaqını **vācib qılğan.**..." 254/14

NF 2: "Haq te‘ālānuñ yarlıqamağını **vācib kılan.**..." 211a/5

va‘de kıl-

NF 1: "... cümle mālımını sañğa **va‘da qıldım erdi.**..." 212/11

NF 2: "... cümle mālımı saña **va‘de kıldımıdı.**" 177b/7

vaqıf kıl-

NF 1: "... yerlerini gāzīlarqa **vaqf qılmı.**..." 221/2

NF 2: "... ekinlerini gāzīlere **vaqıf kılmı.**..." 184b/7

vaşiyetler kıl-

NF 1: "... üküş **vaşiyatlar qıldı.**" 15/6

NF 2: "... çok **vaşiyetler kıldı.**" 13a/14

va‘z kıl-

NF 1: "... sizke **va‘z qılğay erdim.**..." 201/8

NF 2: “size *va‘z kılayıdum...*”168b/13

vekîl kıl-

NF 1: “Ëmdi meni *vekîl kıldılar...*” 181/5

NF 2: “... imdi beni *vekîl kıldılar.*” 153b/8

vesvese kıl-

NF 1: “... maŋga *vesvese kılmak* için...” 213/16

NF 2: “Baŋa *vesvese kılmagı*çun...” 178b/8

veyrân/ vîrân kıl-

NF 1: “... Ka‘beni *veyrân kılmak* için.” 42/2

NF 2: “Ka‘beye *vîrân kılmagı*çun...” 39a/5

vîdâ‘ kıl-

NF 1: “... hatunlarğa *vîdâ‘ kıldı...*” 184/8

NF 2: “... hatunlara *vidâ‘ kıldı.*” 156a/7

vukûf kıl-

NF 1: “... cümle hâcîlar ‘Arafât tağında *vuqûf kılmışında...*” 84/6

NF 2: “... cümle hâcîler ‘Arafât tağından *vukûf kılmışda...*” 77b/13

yâd kıl-

NF 1: “... Hârût Mârût tēp *yâd kıldı.*” 368/1

yaḥşî kıl-

NF 1: “... ‘Ömer hilâfat işini *yaḥşî kılgay.*” 114/13

NF 2: “... ‘Ömer hilâfet işin benden *yaḥşî kıla.*” 103a/11

yaqın kıl-

NF 1: “... melik taqı qulaqını dervîşke *yaqın kıldı.*” 440/14

NF 2: “Melik daḥı qulaqını dervîşe *yaqın kıldı.*” 365a/14

yalan kıl-

NF 2: “... anları *yalan kılmış* olam...” 157b/6

yalıŋg/ yalıñ kıl-

NF 1: "... Āsiya Һatun'ı *yalıŋ qılıp...*" 165/10

NF 2: "... Āsiya Һatunı *yalıñ kılıp...*" 142a/3

yamağ/ yama kıl-

NF 1: "Tizinde edimdin *yamağ qılıp turur erdi.*" 105/16

NF 2: "Dizinde edimde *yama kılıp dururdi.*" 96a/12

yaman/ yaramaz kıl-

NF 1: "*Yaman qıldıñg...*" 70/8

NF 2: "*Yaramaz kıldıñ...*" 65a/10

yamanlıq/ yaramazlıq kıl-

NF 1: "... *yamanlıq qılğanga...*" 150/17

NF 2: "*Yaramazlıq kılana...*" 130a/9

yansı kıl-

NF 1: "... emdidin soŋ işni bir *yansı qılsağ...*" 19/6

yardım kıl-

NF 2: "... Peyğāmbere *yardım kılmağ*çun çıkmadılar." 66a/8

yarı kıl-

NF 2: "... altı ferişte *yarı kılurdi.*" 36a/10

yaruq/ aq kıl-

NF 1: "... siziŋ yüzüŋüzni mundağ *yaruq qılıp turur?*" 241/11

NF 2: "... sizüñ yüzüñüzi böyle *aq kılıp-durur...*" 201a/5

yawuz kıl-

NF 1: "Men *yawuz qıldım...*" 252/12

zaħm kıl-

NF 1: "... uşbu deşükdin bir yılan adaqımğa qatığ *zaħm qıldı.*" 21/9-10

NF 2: "... işbu delükden yılan ayağuma yavlağ qatı *zaħm qıldı.*" 19b/7

zaħmat/ zaħmet kıl-

NF 1: "... sizlerke üküş *zaħmat qılğay-miz...*" 41/12

NF 2: "... sizlere öküş *zahmet kılavuz...*" 38b/9

zam/ hatm kıl-

NF 1: "... "ulemā ve meşāyih aqvālidin *zam qıldıuq...*" 2/11

NF 2: "... 'ulemā ve meşāyih aḥvālinden *hatm kılduq...*" 1b/14

zem kıl-

NF 1: "... özlerini ögüp önginlerni *zem qılmaq turur.*" 387/12

NF 2: "... özlerini ögüp ayruqlarını *zem kılmakdudur.*" 321a/4

zinā kıl-

NF 1: "... *zinā qılmağay-siz...*" 26/14

NF 2: "... *zinā kılmayasız...*" 24b/8

ziyāfet kıl-

NF 1: "... zāhidlarqā *ziyāfat qılğaymen...*" 394/6

NF 2: "... ol ziyaret kılanlara *ziyāfet kılam...*" 326b/3

ziyārat/ tavāf kıl-

NF 1: "... Hindüstāndın qırq qata Beytü'l-Ma' mūrqa *ziyārat qıldı.*" 38/4

NF 2: "... Hindüstāndan kırk kez Beyte'l-ma' mūra *tavāf kıldı.*" 35b/4-5

2.1.3.2. Kelime Grubu + kıl-

a. Bağlama grubu + kıl-

ārām ve karar kıl-

NF 2: "... yüregüm *ārām ve karar kılsun...*" 298b/4

ceza 'u feza' kıl-

NF 1: "... *ceza 'u feza' qılmasun.*" 215/9

cidd (ve/vü) cehd kıl-

NF 1: "... ol vaqtın kim kim *cidd ve cehd qılıp...*" 304/11

NF 2: "... ol vaqtın kim-ki *cidd vü cehd kılıp...*" 251b/11

emgek taqı meşakkat kıl-

NF 1: "... *emgek taqı meşaqqat* ne üçün *qılır-siz?*" 314/15

emr-i ma' rûf taqı nehy-i münker kıl-

NF 1: "... *emr-i ma' rûf taqı nehy-i münker qıldım...*" 309/17

feryād/ feryāz (ve/ü) nevha kıl-

NF 1: "... Ayyüb peygâmbar 'as'qa *feryād ve navha qıldı erse...*" 330/7

NF 2: "... Eyyüb peygâmbere *feryāz ü nevha qıldı.*" 273a/2

fısq ve fesād kıl-

NF 1: "... anlar *fısq ve fesād qıldılar...*" 277/3

hayrāt ve ihsān kıl-

NF 1: "...kim *hayrāt ve ihsān qıldınġ erse...*" 407/11

NF 2: "Nekim *hayrāt ve ihsān qıldı.*" 337a/14

hayr ve şadaqa kıl-

NF 1: "... taqı *hayr ve şadaqa qılsalar...*" 396/9

hurram ve şadıllıq/ hurrem şazılık kıl-

NF 1: "... benim nürüm birle *hurram ve şadıllıq qılurlar.*" 319/5

NF 2: "... benim nürümle *hurrem şazılık qılurlar.*" 263b/14

i' zāz/ ' aziz ve ikram/ mükerrem kıl-

NF 1: "Haq te' ālā meni *i' zāz ve ikrām qıldı...*" 426/2

NF 2: "... Haq te' ālā beni *mükerrem ve 'aziz qıldı...*" 353a/7

kiram/ ikram ve i' zāz kıl-

NF 1: "... munuġ ġaqqıġa ne *kiram ve i' zāz* kim *qıldılar...*" 164/2

NF 2: "Şahābe ġaqqına ne *ikram ve i' zāz qıldılar?*" 140b/10

luţf u/ ve kerem kıl-

NF 1: "Hēġ peygâmbarlar ġaqqıġa ol miqdār *luţf u kerem qılmadı...*" 10/5

NF 2: "Hiġ Peygâmbەرler ġaqqına ol miqdār *luţf ve kerem qılmadı...*" 8b/2

nazar ve ' ināyat kıl-

NF 1: "... cem' qılġan 'āşi ve cāfi ġaqqıġa *nazar ve 'ināyat qılsalar...*" 444/10

nevha vü zārī kıl-

NF 2: “Ḥatun *nevha vü zārī kılı* başladı.” 194b/12

rahmet ve şefaḳat kıl-

NF 1: “... bir kimerseke *rahmat ve şefaḳat qılmasa...*” 292/3

NF 2: “... aña daḡı *rahmet ve şefaḳat kılmayalar...*”

ṭā‘at ve ‘ibādat kıl-

NF 1: “... *ṭā‘at ve ‘ibādat qılsaḡ...*” 9/15

teferrüc ve tenezzüh kıl-

NF 1: “... oturup *teferrüc ve tenezzüh qılsaḡ...*” 310/6

tehdid u tefri‘ler kıl-

NF 1: “... *tehdid u tefri‘ler kıldı.*” 41/13

tehdid (u/ve) tefzi‘ kıl-

NF 1: “... *tehdid u tefzi‘ kıldı erse...*” 13/15

NF 2: “... *tehdid ve tefzi‘ kıldı.*” 11b/15

tesbîh ve taḥlîl ve taḳdîs kıl-

NF 1: “... bizler *tesbîh ve taḥlîl ve taḳdîs qılır-biz...*” 277/5

uluḡ/ ulu ḳabile (taḳı/daḡı) kiçig/gici ḳabile kıl-

NF 1: “... sizlerni *uluḡ ḳabila taḳı kiçig ḳabila kıldım...*” 51/12

NF 2: “...sizleri *ulu ḳabile daḡı gici ḳabile kılduk.*” 48a/1

va‘z/va‘zı u naşîhat kıl-

NF 1: “... Ömer bizke *va‘z u naşîhat qılır...*” 106/4

NF 2: “... Ömer bize *va‘zı u naşîhat qılır.*” 96b/3

zahmet ve meşakkat kıl-

NF 1: “... islām keltürgenlerke *zahmat ve meşakkat qılmasalar...*” 110/15

NF 2: “... imān getürenlere *zahmet ve meşakkat kılmasonlar...*” 100a/12

b. Sıfat tamlaması + kıl-

arığ ābdast kıl-

NF 1: "... *arığ ābdast qılıp...*" 313/10

bir gümüş yüzük kıl-

NF 2: "*Bir gümüş yüzük kıldılar.*" 71b/2

bir pāra/pāre koyu(ğ) qan kıl-

NF 1: "... ol suwnı *bir pāra qoyuğ qan kıldı...*" 425/3

NF 2: "Ol şuyı *bir pāre koyu qan kıldı.*" 352a/12-13

ékki pāra/ iki pāre kıl-

NF 1: "... kāfırlar bıçkü birle *ékki pāra qılur erdiler.*" 11/7

NF 2: "... kāfırlar bıçguyla *iki pāre kılurlardı.*" 9b/1

ékki t̄ayifa/ iki t̄a' ife kıl-

NF 1: "... ḥalāyıqını *ékki t̄ayifa qılğıl...*" 40/9

NF 2: "... ḥalāyıkı *iki t̄a' ife kıılğıl.*" 37b/7

ékki ülüş/ iki baḥş kıl-

NF 1: "... imām qavmnı *ékki ülüş qılğay...*" 240/15

NF 2: "... imām qavmini *iki baḥş kıla.*" 200b/2

eḍgü/ eyü du' ā kıl-

NF 1: "... bu 'azīzni *eḍgü du' ā qılmaqğa* sen köndürgil..." 316/12

NF 2: "... bu 'azīzi *eyü du' ā kılmaqğa* sen göndergil..." 261b/9

tariğdın neerse/ duran nesne kıl-

NF 1: "... bizim elde *tariğdın neerse qılurlar...*" 362/17

NF 2: "... bizüm ilde *duran nesne kılurlar...*" 300a/5

yaḥşı 'amallar/ eyü 'ameller kıl-

NF 1: "... neme *yaḥşı 'amallar qıldıñg...*" 339/15

NF 2: "*Eyü 'ameller kılduñ.*" 364b/7

yawuz/ yavuz işler kıl-

NF 1: "... *yavuz işler qılır erdi.*" 68/10

NF 2: "... *yavuz işler qılurlardı.*" 63b/7

zaqqūm tikenleridin/ dikenlerinden bir bağ/ tağ qıl-

NF 1: "*Zaqqūm tikenleridin bir bağ qılıp...*" 18/2

NF 2: "*Zaqqūm dikenlerinden bir tağ qılıp...*" 16a/10

c. İsim tamlaması + qıl-

çerig isti' dādı qıl-

NF 1: "*Çerig isti' dādı qıldılar...*" 27/14

közleriŋiz öŋinde/ gözleriñüz öŋinde qıl-

NF 1: "... ecelleriŋizni *közleriñiz öŋinde qılıŋ...*" 435/17

NF 2: "... ecelleriñizi *gözleriñüz öŋinde qılıñ...*" 361b/2

ödle/ öyle namāzın(ı) qıl-

NF 1: "... Zū'l-Hulayfa atlıg yerde *ödle namāzını qıldı...*" 37/6

NF 2: "Zū'l-Hulufe adlu yirde *öyle namāzın qıldılar...*" 34b/13

ç. Tekrar grubu + qıl-

pāra pāra/ pāre pāre qıl-

NF 1: "... ol bitigni *pāra pāra qıldı...*" 81/10

NF 2: "... ol biti *pāre pāre qıldı.*" 75a/7

tahta tahta qıl-

NF 2: "... gümüşi *tahta tahta qılalar.*" 207b/12

2.1.4. qılın- yardımcı fiili ile

2.1.4.1. Basit/Türemiş İsim + qılın-

āmāda/ āmāde qılın-

NF 1: "... *āmāda qılınmış* otını öz nefsinde bulur..." 368/15

NF 2: "... *āmāde kılinmuş* odı öz nefesine olur..." 305a/6

‘arza kılin-

NF 1: "... tegme bir haftada êkki qata maᅇga ‘*arza kılinur.*” 346/13

beyān kılin-

NF 1: "... avvalqı bābnuᅇg altıncı faslında *beyān kılandı.*” 240/16

NF 2: "... evvelki bābuᅇ altıncı fażāyilinde *beyān kılandı.*” 200b/3

farīza kılin-

NF 1: "Bir yıldın soᅇg bēş namāz *farīza kılandı.*” 10/14

NF 2: "Bir yıldın soᅇra biş namāz *farīza kılandı.*” 8b/15

ᅇrybat kılin-

NF 1: "... ançaga tegi kim ol *ᅇrybat kılingan.*..." 386/1

müzeyyen kılin-

NF 1: "... sarāy içinde türlüᅇ türlüᅇ naqşlar birle *müzeyyen kılinmuş.*” 235/12

rivāyet kılin-

NF 2: "... Ömer oᅇli ‘Abdu’l-lāh rażiya’l-lāhu ‘ anhumā *rivāyet kılinur.*..." 1b/6

su’āl kılin-

NF 1: "*Su’āl kılnsa.*..." 44/16

NF 2: "... *su’āl kılnsa.*” 41b/7

va’de kılin-

NF 2: "*Va’de kılinmuşdı.*..." 50b/3

yāᅇ/ yāz kılin-

NF 1: "Qayu yerde kim ᅇaq te’ālāniᅇg zikri *yāᅇ kılnsa.*..." 10/7

NF 2: "ᅇanᅇı yerde kim ᅇaq te’ālānuᅇ zikri *yāz kılnsa.*..." 8b/4

2.1.5. kıldur- yardımcı fiili ile

2.1.5.1. Basit/Türemiş İsim + kıldur-

edeb kıldur-

NF 1: ... taqı *edeb qıldurayın...* 364/14

NF 2: ... *edeb qıldurayın...* 301b/3

ğusl/ ğusul kıldur-

NF 1: ... suwqa kigürüp yaħşı *ğusl qıldurunğlar...* 359/1

NF 2: ... anı şuya givürüñ, yaħşı *ğusul qılduruñ.* 296b/2

hec kıldur-

NF 1: "... bu *hec qıldurganıñ...*" 287/2

imāmluq kıldur-

NF 1: "... aralarında Abū Bekr bar erken öñgin kimerseke *imāmluq qıldursalar...*" 94/3

qandıllar kıldur-

NF 1: "... tört yüz kümüşdin *qandıllar qıldurdı...*" 156/10

münādī kıldur-

NF 1: "... ‘Ubeyd taqı Kevfede *münādī qıldurdı.*" 184/3

NF 2: "... ‘Ubeyd daħı Kūfede *münādī qıldurdı.*" 155b/15

nidā kıldur-

NF 1: "... Abū Cehl ‘*al nidā qıldurdı.*" 20/5

NF 2: "... Ebū Cehl ‘aleyhi’l-la‘ ne *nidā qıldurdı.*" 18b/2

şavaş kıldur-

NF 2: "... *şavaş qıldururlardı.*" 62b/9

secde kıldur-

NF 1: "... munça hezār feriştelere sañğa ta‘ zīm üçün *secde qıldurdum...*" 281/12

NF 2: "... Bunca biñ hezār feriştelere saña ta‘ zīm içün *secde qıldurdum.*" 233a/1

seyr kıldur-

NF 1: "... dünyā ‘ālamını mañğa *seyr qıldurdılar.*" 317/17

taħt kıldur-

NF 1: "... Süleymān peygāambar bir *taħt qıldurmuş erdi...*" 209/12

NF 2: "... Süleymān Peygāamber bir *taħt qıldurmuş idi...*" 175a/7

tavâf kıldur-

NF 1: "... Ka' beke költürüp *tavâf kıldurdum...*" 287/1

NF 2: "Ka' beyi *tavâf kıldurdum.*" 237a/15

2.1.5.2. Kelime Grubu + kıldur-

a. Sıfat tamlaması + kıldur-

bir kûmüş yüzük kıldur-

NF 1: "... *bir kûmüş yüzük kılduruñlar.*" 77/16

miñg êw/ biñ ev kıldur-

NF 1: "... bir taht üstüninde *miñg êw kıldurup...*" 209/16

NF 2: "Taht içinde *biñ ev kıldurup...*" 175a/14

b. İsim tamlaması + kıldur-

êw/ev işini kıldur-

NF 1: "... *êw işini* bir kün men qılğaymen taqı bir kün muñga *qıldurğaymen...*" 161/9

NF 2: "... *ev işini* bir gün ben kılam bir gün buña *kılduram.*" 138b/7

2.1.6. kılış- yardımcı fiili ile

2.1.6.1. Basit/Türemiş İsim + kılış-

‘ahd kılış-

NF 1: "... têt *‘ahd qılıştılar.*" 433/13

NF 2: "... diyüp *‘ahd kılışdılar.*" 359b/8

bağş kılış-

NF 1: "... özi birle *bağş qılıştılar* Qur’ân içinde." 225/11

ğrybat/ğrybet kılış-

NF 1: "... bukün *ğrybat qılıştılar...*" 389/1

NF 2: "... bugün *ğrybet kılışdılar.*" 322a/6

ḥased kıılış-

NF 1: ... zinhār biri biriñgizke *ḥased kıılışmañgız...* 412/6

ḥuṣūmat kıılış-

NF 1: "... Zübeyde ḥatun birle *ḥuṣūmat kıılıştılar.*" 203/15

la‘ nat/ la‘ net kıılış-

NF 1: "... andın soñg *la‘ nat kıılışalıñg...*" 143/10

NF 2: "... andan soñra *la‘ net kıılışalum...*" 124b/6

mufāḥirat/ mufāḥaret kıılış-

NF 1: "... qatında Qurayş qabīlahıg ‘ Arablar *mufāḥirat kıılıştılar.*" 374/9

NF 2: "... qatında Kureyş qabīlelü ‘ Arab *mufāḥaret kıılışdılar.*" 310a/8

salām kıılış-

NF 1: "... endāmları biri biringe *salām kıılışurlar...*" 438/14

şulḥ kıılış-

NF 1: "... *şulḥ kıılıştılar...*" 151/7

NF 2: "... *şulḥ kıılışdılar...*" 130b/5

vidā‘ kıılış-

NF 1: "... taqı *vidā‘ kıılışurlar...*" 438/15

2.1.7. ol-/ bol- yardımcı fiili ile

Et- gibi hem Türkçe hem de yabancı kökenli ad ve sıfatlar ile birleşir. Dilimizde oluş bildirir, geçişsizdir ve yaygın bir kullanıma sahiptir. Örnek: *mevcut ol-*, *muvaffak ol-* (Korkmaz, 2009, s. 797).

2.1.7.1. Basit/Türemiş İsim + ol-

ābadān/ avadan bol-/ol-

NF 1: "... dünyāmız taqı *ābadān bolğay...*" 80/8

NF 2: "Dünyemüz dañı āḥiretümüz dañı *avadan ola...*" 74a/6

abuşqa/ pīr bol-/ol-

NF 1: "... *abuşqa bolmuş* atamdın ağırdılar..." 358/14-15

NF 2: “*Pîr olmuş* atamdan ayırdılar...” 296a/12

‘acab/ ‘aceb bol-/ol-

NF 1: “... ne ‘*acab bolğay?*” 99/6

NF 2: “... ne ‘*aceb ola.*” 91a/3

‘āciz ol-

NF 2: “İñen ‘*āciz oldı.*” 188b/11

aç bol-/ol-

NF 1: “... hādimpları birle üç kündin berü *aç bolğaylar.*” 125/12

NF 2: “... ehl-i beyti birle *aç olalar.*” 111b/6

açıĝ/ acı bol-/ol-

NF 1: “... deryālar suwı *açıĝ boldı.*” 338/6-7

NF 2: “Deñizler suyı *acı oldı.*” 279b/7

āgāh bol-/ol-

NF 1: “... biliĝ, *āgāh boluĝ.*” 4/7

NF 2: “... bilüñ ve *āgāh oluñ.*” 3a/13

aĝır bol-/ol-

NF 1: “... ādemî ta‘āmını toya yese, teni *aĝır bolur.*” 199/2-3

NF 2: “... ādemi ta‘āma toya yise teni *aĝır*, göñli katı *olur.*” 167a/4

aĝırraq bol-

NF 1: “... meger ol kişiniĝ qulaqı *aĝırraq bolğay.*” 88/1

aĝşam bol-/ol-

NF 1: “*Aĝşam bolmıŝta* kēdin...” 29/17

NF 2: “*Aĝşam oldıĝında* daĝı...” 27b/7

aķ bol-/ol-

NF 1: “... ol suwqa çomsalar, tonları *aķ bolur.*” 55/2

NF 2: “... ol ırmaga girseler daĝı tonları *aķ olur.*” 51a/7

alçaķ bol-/ol-

NF 1: “Āqilniḡ hemīše nefsi *alçaq bolur...*” 423/7

NF 2: “Āqilüñ hemīše nefsi *alçaq olur...*” 350b/9

aḡmaq bol-/ol-

NF 1: “... ümīḡ tutar bolsa, ol *aḡmaq bolur.*” 427/3

NF 2: “... ümīz dutar olsa ol *aḡmaq olur.*” 354a/4

‘ālim bol-/ol-

NF 1: “... bu kimerse kim *‘ālim bolḡay...*” 234/17

NF 2: “Ol kimse kim *‘ālim ola...*” 195b/9

āmāda/ ḡāzır bol-/ol-

NF 1: “...taqı *āmāda boldılar.*” 440/5

NF 2: “*ḡāzır oldılar.*” 365a/1

amanda/ emānetde bol-/ol-

NF 1: “... mällariḡız taqı *amānda bolur...*” 139/7

NF 2: “... mällaruñuzı oḡul qızlaruñuzı tenlerüñüz cümlesi *emānetde olur.*” 121b/13

‘amma/ ‘amme bol-/ol-

NF 1: “Umm-ī ḡābībeke *razḡa* bu Umm-i Cemīl *‘amma bolur erdi.*” 17/14

NF 2: “Ümmi ḡābībeye razīya’l-lāhu ‘anhā bu Umm-i Cemīl *‘amme olurdi.*” 16a/1

andaḡ/ eyle bol-/ol-

NF 1: “Mālik ḡükmi *andaḡ boldı...*” 70/1

NF 2: “... mālik ḡükmi *eyle oldı...*” 65a/2

anuk/ ḡāzır bol-/ol-

NF 1: “Qaçan oyansalar, *anuk bolayım...*” 293/11

NF 2: “Qaçan-kim uyansalar *ḡāzır olayım...*” 242b/8

arıḡ/ eyü bol-/ol-

NF 1: “... ayıḡanniḡ niyyeti *arıḡ bolsa...*” 232/10

NF 2: “... öḡredenüñ niyyeti *eyü olsa...*” 193b/12

artuk/ yüksek bol-/ol-

NF 1: "... Həq te'ālā həzratında mendin *artuq bolğay...*" 378/8

NF 2: "... Həq te'ālā həzretində bundan *artuq ola...*" 313b/4

NF 1: "... peyğəmbərlərinin dereceləri *artuq bolur.*" 11/16

NF 2: "... Peyğəmbərün dereceləri *yüksək olur...*" 10a/3

aruq bol-/ol-

NF 1: "... hətun yūzi sarığ bolmuş, teni *aruq bolmuş...*" 234/1

NF 2: "... yüzini şaru olmuş, qatı *aruq olmuş.*" 195a/2

āsān bol-/ol-

NF 1: "... diyet bərmək *āsān bolğay...*" 19/15

NF 2: "... diyet virmege *āsān olsa...*" 18a/4

'āşī bol-

NF 1: "... öler bolsa, *'āşī bolur...*" 273/16

'āşıq bol-/ol-

NF 1: "... özinge *'āşıq boldum...*" 151/14

NF 2: "... özine *'āşıq olup...*" 131a/2

āşkāra/ āşkäre bol-/ol-

NF 1: "... həlq ara bəhillıq *āşkāra bolsa...*" 304/7

NF 2: "... hələyik arasında bəhillik *āşkäre olsa...*" 251b/7

'azāb bol-/ol-

NF 1: "Qatıg *'azāb bolsun* ol 'avretke..." 346/15

NF 2: "Qatı *'azāb olsun* ol 'avrata..." 286b/5

āzād ol-

NF 2: "... qul iken *āzād olmuşlar...*" 314a/14

āzār bol-

NF 1: "... Yeziddin *āzār boldı...*" 291/8

az bol-/ol-

NF 1: "Kimniñğ həyrəti taqı tã'atı *az bolup...*" 177/6

NF 2: “Kimün hayrâtı tã‘atı **az olup...**” 150b/13

bağlıg/ bağlu bol-/ol-

NF 1: “... ol meşknîng ağzı **bağlıg bolsa...**” 3/10

NF 2: “... ol meşküñ ağzı **bağlu olsa...**” 2b/8

bağıl bol-/ol-

NF 1: “... kim kim **bağıl bolsa...**” 255/1-2

NF 2: “... kim-ki **bağıl olsa...**” 211a/10

bãđı bol-/ol-

NF 1: “... neersenı berse tağı **bãđı bolur...**” 148/5

NF 2: “Nesne virse **bãđı olur.**” 128a/2

barābar/ berāber bol-/ol-

NF 1: “Sizlerdin ellig kimerseñiñ şavābı birle **barābar bolđay.**” 304/13

NF 2: “Sizlerden elli kimerseñüñ şevābı birle **berāber ola.**” 251b/14-15

bar/ var bol-/ol-

NF 1: “... bu kimerseñiñ üküş ‘amalı **bar bolđay.**” 413/11

NF 2: “... bu kimerseñüñ öküş ‘ameli **var ola.**” 342a/12

başlıg/ başlu bol-/ol-

NF 1: “Yetmiş ekki yerde **başlıg boldı.**” 184/9

NF 2: “Yitmiş iki yerde **başlu oldı.**” 156a/9

bãđıl bol-/ol-

NF 1: “... ol kãfırlarñiñ mekri ħılesi **bãđıl boldı.**” 40/14

NF 2: “Ol kãfirlerüñ mekri, ħılesi **bãđıl oldı.**” 37b/15

bay bol-/ol-

NF 1: “... bu oğlum **bay boldı.**” 286/5

NF 2: “Oğlum **bay oldı.**” 236b/9

bēg ol-/ol-

NF 1: “... bir zālim **beg bolsa.**” 306/15

NF 2: "... bir zālīm *beg olsa...*" 253b/7

bēḥabar/ bīḥaber bol-/ol-

NF 1: "... ol *bēḥabar bolup* yatur erdi." 240/2

NF 2: "ol *bīḥaber olup* yaturdı." 199b/14

bēhūş/ bī-hūş bol-/ol-

NF 1: "*Bēhūş bolur erdi...*" 13/2

NF 2: "*Bī-hūş olurdı.*" 11a/8

beksüz ol-

NF 2: "Oğlum *beksüz oldı.*" 236b/10

bēmeze bol-/ol-

NF 1: "... qāzī *bēmeze boldı.*" 246/2

NF 2: "Qāzī *bē-meze oldı...*" 204a/11

beşārat/ beşāret bol-/ol-

NF 1: "... *beşārat bolsun* saṅga..." 8/16

NF 2: "... *beşāret olsun* saña..." 7a/10

beyān bol-/ol-

NF 1: "... benim arıqlıqıma *beyān bolğay.*" 417/13

NF 2: "... benüm arlıguma *beyān ola.*" 345b/12

bēzār/ bī-zār bol-/ol-

NF 1: "... ‘amal qılğandın *bēzār bolur-men.*" 401/5

NF 2: "... ‘ameli kılandan *bī-zār olurm.*" 331b/11

bezeklig bol-

NF 1: "... bir yeṅgi kelin meṅgizlig *bezeklig bolup...*" 271/9

bezmān/ perişān bol-/ol-

NF 1: "Peyğāambar ‘as’nuṅ ḥātırı *bezmān boldı.*" 11/13

NF 2: "Peyğāambar ‘aleyhi’s-selām ḥātırı *perişān oldı.*" 9b/13

bikt/ bikir bol-/ol-

NF 1: “Neteg *bikr bolur-sen?*” 399/2

NF 2: “... nite *bikir olursun?*” 330a/4

bī-mīzelik ol-

NF 2: “... aramızda *bī-mīzelik olmasun...*” 317b/14

bitiglig bol-

NF 1: “Ol tahta üzesinde *bitiglig bolğay...*” 155/4

boyun ol-

NF 2: “... ben *boyun olaym...*” 139b/10

böyük ol-

NF 2: “... eger oğlum *böyük olsa...*” 282a/11

bulun/ zāyi‘ bol-/ol-

NF 1: “... bu oğul qız, māl tavarlar *bulun bolmasun...*” 70/6

NF 2: “... bu oğul qız māl tavar *zāyi‘ olmaz mı?*” 65a/8

būstān bol-/ol-

NF 1: “... ot *būstān boldı...*” 217/16

NF 2: “Od *būstān oldı...*” 182a/7

buyruq bol-/ol-

NF 1: Maṅga *buyruq* andağ *boldı*. 92/1

NF 2: Baña *buyruq oldı*. 84b/6

būhtān bol-

NF 1: “... yoqını aysaṅgız, *būhtān bolğay...*” 386/13

cārī bol-/ol-

NF 1: “... cümle ḡalāyıq üze benim ḡükmüm *cārī bolsun...*” 407/5

NF 2: “... ḡalāyıq üzere benim ḡükmüm *cārī olsun...*” 337a/5

cem‘ bol-/ol-

NF 1: “... cümle ferīsteler *cem‘ boldılar...*” 56/4

NF 2: “Cümle ferīsteler *cem‘ oldılar...*” 52a/6

cōmard/ cūmerd bol-/ol-

NF 1: "... kim *cōmard bolsa...*" 254/17

NF 2: "... kim-ki *cūmerd olsa...*" 211a/8

cum‘a bol-/ol-

NF 1: "Yana avval *cum‘a boldı erse...*" 105/14

NF 2: "Yine evvel *cum‘a oldıysa...*" 96a/9

cūft/ cift bol-/ol-

NF 1: "... Peygāambar ‘as’nuᅡ ᅡkki nūr-i dīdesinge *cūft boldı...*" 5/6

NF 2: "... Peygāamber ‘aleyhi’s-selāmuᅡ iki nūr-i dīdesine *cift oldı.*" 4a/8

çapan/ eski bol-/ol-

NF 1: "... yana ol dervīş miskin şaᅡābalar kim tonları *çapan bolup...*" 63/9

NF 2: "Yine ol dervīş şaᅡābeler kim tonları *eski olup...*" 59a/6

çāraᅡᅡ/ çāreᅡᅡ bol-/ol-

NF 1: "Bu işdin öᅡᅡin *çāraᅡᅡ bolmadı mı?*" 316/5

NF 2: "Bu işden artuᅡ *çāreᅡᅡ olmadı mı?*" 261a/13-14

çok ol-

NF 2: "Bu yirde arşlan *çok olur.*" 13b/5

çuᅡur bol-/ol-

NF 1: "... ᅡkki közi *çuᅡur bolmuş...*" 142/13

NF 2: "... iki gözi *çuᅡur olup...*" 124a/1

dervīş bol-/ol-

NF 1: "... men *dervīş boldum...*" 286/6

NF 2: "Ben *dervīş oldum.*" 236b/9

destᅡir bol-/ol-

NF 1: "Sizke āᅡiratda *destᅡir bolᅡay...*" 251/15

NF 2: "... size āᅡiretde *dest-gir ola.*" 208b/10

destür ol-

NF 2: "... velikin *destür olmaya*." 227a/4

dōst bol-/ol-

NF 1: "Men seniñ birle *dōst boldum erse*..." 223/14

NF 2: "Ben seniñle *dost olmadumisa*..." 186b/10

dünyāvī bol-

NF 1: "Eger özinde *dünyāvī bolsa*..." 251/10

dürüst ol-

NF 1: "İqrārı *dürüst bolmas*..." 284/10

NF 2: "... ikrār *dürüst olmaz*." 235a/7

düşman/ düşmen bol-/ol-

NF 1: "... bu Ādam oğlanları cümlesi mañga *düşman bolgaylar*..." 278/3

NF 2: "... ādem oğlanları cümlesi baña *düşmen olalar*..." 230a/7

edebli ol-

NF 2: "... böyümişinde *edebli olup*..." 353a/14

eğgü/ eyü bol-/ol-

NF 1: "Eger ‘amalıñ *eđgü bolsa*..." 442/6

NF 2: "Eger ‘amelüñ *eyü olsa*..." 366b/1

eğgülerdin/ eyülerden bol-/ol-

NF 1: "... siz taqı *eğgülerdin bolgay-siz*..." 353/15

NF 2: "... *eyülerden olasız*..." 292a/12

eksük bol-/ol-

NF 1: "... seniñ ‘aqlıñ *eksük bolup*..." 70/9

NF 2: "Senüñ ‘aqluñ *eksük olup*..." 65a/12

emānda/ emān bol-/ol-

NF 1: "... benim qılıçımdın *emānda bolsun!*" 49/9

NF 2: "... benüm kılıcumdan *emān olsun*." 46a/2

emīn ol-

NF 2: “Ümmi Cemâl dağı *emîn oldı.*” 14b/9

ergen bol-/ol-

NF 1: “... ekegü *ergen bolsalar...*” 347/13

NF 2: “... ikisi dağı *ergen olsalar...*” 287a/11

erte/ irte bol-/ol-

NF 1: “*Erte boldı.*” 21/1

NF 2: “*İrte oldı.*” 19a/9

eymen/ emîn bol-/ol-

NF 1: “Men neteg *eymen bolur-men...*” 375/7

NF 2: “Ben nice *emîn oluram...*” 310b/14

eyü ol-

NF 2: “Bu etmek *eyü olsa idi...*” 184a/15

fâcirlardıñ (~ler+den) bol-/ol-

NF 1: “... ve eger bu kimerse *fâcirlardıñ bolsa...*” 440/1

NF 2: “Eger bu kimse *fâcirlerden olsa...*” 364b/10

faķih bol-

NF 1: “... taqı *faķih bolsa...*” 235/7

fânî/ fenâ bol-/ol-

NF 1: “... ol kimerse bolur kim, *fânî bolur...*” 148/5

NF 2: “... oldur kim *fenâ olur.*” 128a/2

farîza bol-/olın-

NF 1: “... Hâq te‘âlâ’dın Peygâmbar ‘as’qa beş namâz *farîza boldı erse...*” 62/1

NF 2: “... Hâq te‘âlâ’dan Peygâmbere biş vakt namâz *farîza olındı.*” 57b/12

fâsid bol-/ol-

NF 1: “... qulnuñg ... köñgli andağ *fâsid bolur.*” 299/1

NF 2: “... quluñ ... göñli eyle *fâsid olur.*” 247a/12

fâş bol-/ol-

NF 1: "... Һаләйиқ арасында бу сөз *fāş boldı.*" 415/10

NF 2: "Һаләйиқ арасында бу сөз *fāş oldı.*" 344a/5

favt bol-

NF 1: "... eger sewer oğlum *favt bolsa erdi...*" 2428-/9

fāyida/ fāyide bol-/ol-

NF 1: "Nè *fāyida bolğay?*" 174/11

NF 2: "Nè *fāyide ola.*" 148b/9

fazīhat/ necāset bol-/ol-

NF 1: "Baқar, şişip ‘avratı açılıp *fazīhat bolup* yatur." 18/7

NF 2: "Baқar görür şişip ‘avreti açılıp *necāset olup* yatur..." 16b/4

ferah bol-

NF 1: "Bolğay kim *ferah bolsa...*" 331/17

ferman/ emr bol-/ol-

NF 1: "... Һақ te‘ālādın maᅇga *ferman boldı.*" 101/3

NF 2: "... Һақ te‘ālādan *emr oldı.*" 92b/3

fidā/ fidī bol-/ol-

NF 1: "... atam sizke *fidā bolsun...*" 91/1

NF 2: "... atam anam saña *fidī olsun...*" 83b/3

furşatları bol-/ol-

NF 1: "İsti‘dād qılmaқqa *furşatları bolmadı.*" 49/3

NF 2: "... isti‘dād qılmaға *furşatları olmadı.*" 45b/7

ğāfil bol-/ol-

NF 1: "... öz ölügleridin *ğāfil bolğay erdiler...*" 443/2

NF 2: "... gendü ulularından *ğāfil olup...*" 367a/1

ğālib bol-/ol-

NF 1: "... başını tarayu bu ‘ışqı *ğālib boldı...*" 359/17

NF 2: "“İşkı iñen *ğālib oldı.*" 297a/13

ġidā bol-/ol-

NF 1: "... ٲā‘ at ve ‘ibādat anġar *ġidā boldi...*" 369/1

NF 2: "ٲā‘ at ve ‘ibādet aña *ġidā oldi.*" 305a/11

ġiybat bol-

NF 1: "... ol taqı *ġiybat bolmaz...*" 387/7

ħabar/ħaber bol-/ol-

NF 1: "Medīne iħinde *ħabar boldi...*" 90/10

NF 2: "Medīne iħinde *ħaber oldi.*" 83a/6

ħabariġ/ħaberdar bol-/ol-

NF 1: "... sen anlardın *ħabariġ bolmadı...*" 107/11

NF 2: "... sen anlardan *ħaberdar olmadıñ...*" 97b/10

ħabişlardın(~ler+den) bol-/ol-

NF 1: "... inġen *ħabişlardın bolġaymen...*" 208/8

NF 2: "... inen *ħabişlerden olam...*" 174a/6-7

ħacālat/ħacālet bol-/ol-

NF 1: "... ‘ömrüm iħinde andaġ *ħacālat bolmışım* yoq erdi." 29/3

NF 2: "... ‘ömrüm iħinde eyle *ħacālet olmışım* yoġıdı." 26b/14

ħacālatta/ħacel bol-/ol-

NF 1: "... anlar inġen *ħacālatta boldılar erse...*" 52/5

NF 2: "Anlar inen *ħacel oldılar.*" 48b/2

ħacıl bol-/ol-

NF 1: "... ol kişi taqı *ħacıl bolup* ıktı." 196/2

NF 2: "Ol kişi daġı *ħacıl olup* gitdi." 164b/8

ħaħ bol-/ol-

NF 1: "... bu Muħammed dīni *ħaħ bolmasa erdi...*" 163/9-10

NF 2: "... bu Muħammed dīni *ħaħ olsayıdı.*" 140a/10

ħākim bol-/ol-

NF 1: “Siz aramızda *hākīm boluṅ*.” 192/8

NF 2: “... siz aramızda *hākīm olun*...” 162a/5

halāl/ helāl bol-/ol-

NF 1: “... şerī‘atta anıṅ qanı *halāl bolur*.” 335/2

NF 2: “Şerī‘atda anuñ qanı *helāl olur*.” 277a/4

hāl bol-/ol-

NF 1: “... bu ‘ālimniṅ müşkili *hal bolmaz*.” 244/14

NF 2: “Bu ‘ālimüñ müşkili *hāl olmaz*...” 203a/14

halāş ol-

NF 2: “Andan şoñra bu kişilerüñ zahmetinde *halāş olasın*...” 203b/7

hālī/ eksük bol-/ol-

NF 1: “... anıṅ yeri *hālī bolmasun*...” 101/5

NF 2: “... anuñ yiri *eksük olmasun*...” 92b/5

halīm bol-/ol-

NF 1: “... yumşaq qılıqlıḡ, *halīm bolğay*...” 150/16

NF 2: “*Halīm ola*.” 130a/7

halīfa/ halife bol-/ol-

NF 1: “Tağı siz *halīfa bolğay-siz*...” 108/9

NF 2: “Siz *halife olasız*...” 98b/3

harāb bol-/ol-

NF 1: “... bağırı kebāb bolğay tağı ‘ayşı *harāb bolğay*...” 357/9

NF 2: “... bağırı kebāb ‘ayşı *harāb ola*...” 295a/10

harām bol-/ol-

NF 1: “... et *harām bolmağay*...” 193/13

NF 2: “... et *harām olmaya*...” 163a/1

harb bol-/ol-

NF 1: “... aramızda şulḡ bolsa tağı *harb bolmasa*...” 174/5

NF 2: "... aramızda şulh olsa *harb olmasa...*" 148a/15

harc bol-/ol-

NF 1: "... tört miñg eşek yüki buğday *harc bolur erdi...*" 211/1

NF 2: "... dört biñ eşek yüki buğday *harc olurdi.*" 176a/13

hasedlig/hasedlü bol-/ol-

NF 1: "... Qābīl Hābīlqa *hasedlig boldı.*" 337/16

NF 2: "... Qābīl Hābīle *hasedlü oldı.*" 279a/9

hāşıl bol-/ol-

NF 1: "... bir inekni boğuzlasalar erdi, maqşüdları *hāşıl bolğay erdi.*" 340/10

NF 2: "... boğazlanalardı, maqşüdları *hāşıl olaydı...*" 281a/13

haşlat/haşlet bol-/ol-

NF 1: "... kimde kim üç *haşlat bolsa...*" 200/16

NF 2: "... kimde kim üç *haşlet olsa...*" 168b/1

hasta bol-/ol-

NF 1: "... Peyğambar ‘as’nuñg mübārek ağaqı *hasta boldı.*" 21/1

NF 2: "... Peyğamber ‘aleyhi’s-selāmuñ mübārek ayağı *hasta oldı.*" 19a/7

haťā bol-

NF 1: "... iħtimāl bar kim *haťā bolsa...*" 228/14

hāťırı/hāťır-ı ŗikeste bol-/ol-

NF 1: "... atası *hāťırı ŗikeste boldı...*" 288/5

NF 2: "Atası *hāťır-ı ŗikeste oldı.*" 238a/14

hayr bol-/ol-

NF 1: "... qorqmağıl işiñg *hayr bolğay...*" 8/10

NF 2: "İşüñ *hayr ola.*" 7a/2

hebā’en menşür ol-

NF 2: "... ol ‘ilimler cümlesi *hebā’en menşür oldı.*" 193a/8

hediye bol-/ol-

NF 1: “Məndin sizke *hediyye bolsun...*” 208/17

NF 2: “Benden size *hediyye olsun...*” 174b/5

helāketlik/ helāklik bol-/ol-

NF 1: “*Helāketlik bolsun* saṅga...” 137/5

NF 2: “*Helāklik olsun.*” 120a/15

helāket bol-

NF 1: “... ehl-i Naḥrānqa *helāket bolmuş erdi...*” 144/16

helāklik bol-/ol-

NF 1: “... *helāklik bolsun* saṅga!” 17/5

NF 2: “... *helāklik olsun* saṅa.” 15a/12

ḥerif/ ḥaref bol-/ol-

NF 1: “... özünḡ taqı *ḥerif bolup turur-sen...*” 70/10

NF 2: “... özün daḡı ḡāyet *ḥaref olup durursın...*” 65a/13

hezīmet bol-/ol-

NF 1: “... tāqatları qalmadı, *hezīmet boldılar.*” 72/1

NF 2: “... tāqatları yitmedi. *Hezīmet oldılar.*” 66b/8

ḥıdmatda/ ḥızmetde bol-/ol-

NF 1: “... ya' ni *ḥıdmatda bolḡıl...*” 45/15

NF 2: “... daḡı *ḥızmetde olḡıl.*” 42b/2

ḥıle/ çāre bol-/ol-

NF 1: “Bir *ḥıle bolḡay-mu* kim...” 195/5

NF 2: “Bir *çāre ola mı* kim...” 164a/5

ḥōr bol-/ol-

NF 1: “... men *ḥōr bolup* yöriyür-men...” 374/9

NF 2: “Ben *ḥor olup* yöürin.” 310a/6

ḥorluḡ/ ḥorlıḡ bol-/ol-

NF 1: “... bizke *ḥorluḡ bolḡay...*” 40/2

NF 2: "... bize *horlık ola...*" 37a/11

hōrrak/ hor bol-/ol-

NF 1: "... anıñ qatında küldin taqı *hōrraq bolğay...*" 151/3

NF 2: "Ol Peyğamberüñ qatında dünya iñen *hor ola.*" 130a/13

hoş bol-/ol-

NF 1: "... Peyğambar ‘as köñgli *hoş boldı.*" 8/13

NF 2: "Peyğamber ‘aleyhi’s-selāmuñ göñli *hōş oldı.*" 7a/6

hoşluk/ hōşlık bol-/ol-

NF 1: "*Hoşluq bolsun* Muḥammedke..." 53/9

NF 2: "*Hōşlıq olsun* Muḥammed." 49b/6

hoşnūd/ hōşnūz bol-/ol-

NF 1: "... Haq te‘ālā ol quldın *hoşnūd bolur.*" 313/11

NF 2: "... Haq te‘ālā ol quldın *hōşnūz olur...*" 259a/6

hūr bol-/ol-

NF 1: "... tegme bir küngüre içinde birer *hūr bolğay...*" 308/16

NF 2: "Degme bir küngürede *hūr ola.*" 255a/12-13

hurmetlig bol-

NF 1: "... Haq te‘ālā ḥazratında cümle şehidlerin ol *hurmetlig bolğay...*" 306/17

hüküm bol-

NF 1: "Qoy eğileringe taqı mundağoq *hüküm bolğay.*" 251/2

icāzat/ icāzet bol-/ol-

NF 1: "... Öñinlerke *icāzat bolmadı?*" 395/11

NF 2: "... Ayruqlara *icāzet olmadı...*" 327a/14

ihtiyacı/ ḥāceti bol-/ol-

NF 1: "... bir dervişniñ *ihtiyacı bolsa...*" 251/9

NF 2: "... bir dervişüñ *ḥāceti olsa...*" 208b/2

ihtiyār bol-

NF 1: “Bularğa *ih̄tiyār bolsun...*” 367/8

‘ikāb bol-/ol-

NF 1: “... yalğuz saŋga ol ‘*iqāb bolğay...*” 79/4

NF 2: “... yoluñuz saña ol qadar ‘*ikāb ola...*” 72b/9

‘imāmalıg/ imāmelü bol-/ol-

NF 1: “... ‘*imāmalıg boldum...*” 164/3

NF 2: “‘*Imāmelü oldum.*” 140b/11

imīn/ fāriğ bol-/ol-

NF 1: “... benim qahrımdın *imīn bolmañg...*” 239/2

NF 2: “... benüm qahrımdan *fāriğ olman...*” 199a/6

iştahāsı bol-/ol-

NF 1: “Andın soñg *iştahāsı boldı erse...*” 365/2

NF 2: “Andan soñra ta‘āma *iştahāsı oldı.*” 301b/11

i‘tibār bol-/ol-

NF 1: “... ol hıdmatqa ne *i‘tibār bolğay.*” 429/3

NF 2: “... ol hızmete ne *i‘tibār ola...*” 355b/8

i‘tikādı /i‘tikādları bol-/ol-

NF 1: “... qaçmaqqa *i‘tikādı bolmasun...*” 69/9

NF 2: “... qaçmağa *i‘tikādları olmaya.*” 64b/3

qabül/ maqbül bol-/ol-

NF 1: “... Ādam peygāambar ‘as’nuñg tevbesi *qabül boldı erse...*” 37/16

NF 2: “... Ādem Peygāamberüñ tevbesi *qabül oldı.*” 35a/13

NF 1: “... öziniñg du‘āsı Haq te‘ālāniñg hāzratında *qabül bolğay...*” 221/11

NF 2: “... anuñ du‘āsı Haq te‘ālā hāzretinde *maqbul ola.*” 185a/4

qadğuluğ/ kayğulu/ kaygu bol-/ol-

NF 1: “... Peygāambar ‘as inğen *qadğuluğ boldı...*” 10/2

NF 2: “Peygāambar ‘as inen *kayğulu oldı.*” 8a/12

NF 1: "... bu hālını kördi erse, hātırı bezmān boldı, köngli **qağguluğ boldı...**" 72/12

NF 2: "Hātırı melül olup göñli **ķayđu oldı...**" 67a/8

kāfir bol-/ol-

NF 1: "... yana **kāfir bolsa...**" 134/16

NF 2: "... yine **kāfir olsa...**" 118b/7

ķahtlıķ bol-/ol-

NF 1: "Benū İsrā'ıl içinde **ķahtlıq boldı...**" 409/7

NF 2: "Benū İsrā'ıl içinde **ķahtlıķ oldı.**" 338b/12

ķapķara bol-/ol-

NF 1: "... Beşirniñ yüzi **ķap-ķara boldı...**" 34/2

NF 2: "Beşrūñ yüzi **ķapķara oldı...**" 31b/10

ķarañķu/ ķarañu bol-/ol-

NF 1: "Aħşam **ķarañķu boldı.**" 90/11

NF 2: "“ Ālem **ķarañu oldı.**" 83a/8

ķarārsız/ ķarārsuz bol-/ol-

NF 1: "Qırq kün **ķarārsız bolup...**" 345/16

NF 2: "Qırq gün **ķarārsuz olup...**" 285b/9

ķatıđ/ ķatı bol-/ol-

NF 1: "... peygāmarlarınñ emgekleri **ķatıđ bolur...**" 11/16

NF 2: "... Peygāmerūñ emegi **ķatı olur.**" 10a/2

ķatıñda/ ħizmetüñde bol-/ol-

NF 1: "... Mekke kāfırları Mekkedin çıqarmışda **ķatıñda bolsa erdim...**" 9/2

NF 2: "Seni kāfırlar Mekkedden çıqardıķda **ħizmetüñde olaydum.**" 7b/1

ķavı bol-/ol-

NF 1: "... sizni ağırlağay taqı i' tiķadı **ķavı bolđay...**" 344/10

NF 2: "... sizi ağırlaya dağı i' tiķadı **ķavı ola...**" 284b/5

ķāzi bol-/ol-

NF 1: “Bağdād şəhrinde *qāzī bolsanğız...*” 196/3

NF 2: “Bağdād şəhrinde *qāzī olasız.*” 164b/10

kebāb bol-/ol-

NF 1: “... qağğı içinde bağrım *kebāb boldı...*” 214/17

NF 2: “... qağğı içinde bağrum *kebāb oldı.*” 179b/6

kêçe/ gice bol-/ol-

NF 1: “... *kêçe boldı erse...*” 104/1

NF 2: “... *gice oldısa...*” 94b/11

kêç/ gic bol-/ol-

NF 1: “Vaqt *kêç boldı...*” 154/14

NF 2: “... vaqt *gic oldı.*” 133b/4

kenğ/ giñ bol-/ol-

NF 1: “... qayu kimerseninğ *sarāyları kenğ bolsa müşrefleri körklüg bolsa*” 236/6

NF 2: “... kim kişinüñ *sarāyları giñ meşrefleri görklü olsa...*” 196b/12

kerim bol-/ol-

NF 1: “... ol vaqtın *kerim bolğaymen.*” 374/13

NF 2: “... ol vaqtın *kerim olam.*” 310a/12

qıyāmat/ qıyāmet bol-/ol-

NF 1: “... *qıyāmat bolmış...*” 239/12

NF 2: “... *qıyāmet olmış...*” 199b/6

qızıl bol-/ol-

NF 1: “... Hüseyininğ köşki nê hikmetdin *qızıl boldı?*” 179/13

NF 2: “... bunuñ köşgi *qızıl oldı...*” 152b/8

kinelig/ kīnlü bol-/ol-

NF 1: “... bir mu’minge *kinelig bolsa...*” 418/16

NF 2: “... bir mü’mine *kīnlü ola...*” 346b/15

kişf/ keşf bol-/ol-

NF 1: "... meleküt ‘ālamı cümlesi bizlerke **kişf bolup...**" 295/11

NF 2: "Meleküt ‘ālemi cümlesi bizlere **keşf olup...**" 244b/1

konuq bol-/ol-

NF 1: "... bir kēçe bizke **qonuq boldı.**" 52/16

NF 2: "... bir gice bize **konuq oldı.**" 49a/3

kōni/ togru bol-/ol-

NF 1: "... sizler **kōni bolsañız...**" 304/5

NF 2: "... siz **togru olsañız...**" 251b/4

körklüg/görklü bol-/ol-

NF 1: "... qayu kimerseniñ *sarāyları* keñg bolsa müşrefleri **körklüg bolsa**" 236/6

NF 2: "... kim kişinüñ sarāyları giñ meşrefleri **görklü olsa...**" 196b/12

körksüz/ görksüz bol-/ol-

NF 1: "... yüzi **körksüz bolğay...**" 399/6

NF 2: "... yüzi **görksüz ola...**" 330a/9

quvvat bol-/ol-

NF 1: "... İmāmğa **quvvat boldı...**" 226/4

NF 2: "İmāma bu söz **quvvat oldı.**" 188b/7

küçey/ güç bol-/ol-

NF 1: "... köz qısmış meñizlig **küçey bolğay...**" 304/15

NF 2: "... köz qısmış gibi **güç ola...**" 252a/2

küfr bol-/ol-

NF 1: "... yā taqı **küfr bolsun...**" 229/14

NF 2: "... gerek **küfr olsun...**" 191a/15

kündüz/ gündüz bol-/ol-

NF 1: "... **kündüz bolsa...**" 315/8

NF 2: "... **gündüz olsa...**" 260b/9

layıq/ revā bol-/ol-

NF 1: "... quluñg ol arıg uçmañıñgqa men neteg *lāyıq bolğaymen...*" 321/10

NF 2: "quluñ arı uçmağuña nice *revā olam...*" 265b/7

le'ım bol-/ol-

NF 1: "... inğen *le'ım bolğay-men...*" 374/12

NF 2: "... iñen *le'ım olam...*" 310a/11

mahram/ mahrem bol-/ol-

NF 1: "... ħalıfa ewinge *mahram bolur ermiş.*" 302/15

NF 2: "... ħalıfe evinde *mahrem olurmuş.*" 250b/4

maqbul/ kabul bol-/ol-

NF 1: "... du' añğ Haq te' alā ħazratında merdud bolmas, *maqbul bolur...*" 294/8

NF 2: "... du' añğ Haq te' alā ħazretinde merdud olmaz. *Maqbul olur...*" 243b/2-3

NF 1: "... munuñg ta' atı *maqbul bolmaz?*" 404/7

NF 2: "... bunuñ ta' atı *kabul olmaz...*" 334b/1

maqhur bol-/ol-

NF 1: "... ewinde otun taqı yoq aş bişürmekke. Nefsi *maqhur boldı.*" 269/8-9

NF 2: "Evde odun yoq, aş bişürmege. Nefsi *maqhur oldı.*" 223a/3

ma'lum/ vaki' bol-/ol-

NF 1: "Emdi *ma'lum boldı.*" 129/17

NF 2: "Imdi baña *vaki' oldı.*" 114b/8

NF 1: "... şehadatınıñ eşeri Peyğambar 'as'qa *ma'lum bolmuş erdi.*" 178/6

NF 2: "... şehadetiniñ eşeri Peyğambere 'aleyhi's-selām *ma'lum olmışdı.*" 151b/7

maslahat bol-/ol-

NF 1: "... qayu yerde *maslahat bolsa...*" 154/15

NF 2: "... qankı yerde *maslahat olsa...*" 133b/5

ma'yub bol-/ol-

NF 1: "Nişe *ma'yub boldı?*" 326/14

NF 2: "Nişe *ma'yub oldı?*" 270a/2

ma'zür bol-/ol-

NF 1: "... ol qılğan *ma'zür bolmaz...*" 224/8

NF 2: "... ol kılan kişi *ma'zür olmaz.*" 187a/9

meb'üş bol-/ol-

NF 1: "... Peygāmbār 'as *meb'üş boldı erse...*" 419/16

NF 2: "... Peygāmbēr *meb'üş oldı.*" 347b/9-10

mecrūh bol-/ol-

NF 1: "... bu mü'min qarındaşınıñ hātırı *mecrūh boldı...*" 425/12

NF 2: "Bu mü'min qardaşınıñ hātırı *mecrūh olup...*" 352b/13

melül bol-/ol-

NF 1: "... bizim tiriglikimizdin *melül bolurlar...*" 291/15

NF 2: "... bizüm dirliğümüzden *melül olurlar...*" 241a/9

mel'ün bol-/ol-

NF 1: "... ebedī *mel'ün boldı.*" 419/8

NF 2: "... ebedī *mel'ün oldı...*" 347a/9

meñgü bol-

NF 1: "... uçtmağ içinde *meñgü bolup* qalgaysiz..." 281/3

merdūd bol-/ol-

NF 1: "... du' āñg Haq te' ālā hazratında *merdūd bolmas...*" 294/8

NF 2: "... du' āñ Haq te' ālā hazretinde *merdūd olmaz.*" 243b/2

meşhūr bol-

NF 1: "... halāyıq ara *meşhūr bolup turur.*" 178/5

mevcūd bol-/ol-

NF 1: "Cümle a' zālarından tāt ve 'ibādat *mevcūd bolur...*" 299/5

NF 2: "Cümle a' zālarına tāt ve 'ibādat *mevcūd olur.*" 247b/3

meyl(i) bol-/ol-

NF 1: "... ekegününğ köngülleri bu Zühreke *meyl boldı...*" 366/8

NF 2: "... ikisinin gönülleri bu Zühreye *meyli oldı*."

mu'ākab ol-

NF 2: "... kıyāmet günü olduğda *mu'ākab ola mı?*" 317a/1

mu'at̄tar bol-/ol-

NF 1: "... içi münevver boldı, taşı *mu'at̄tar boldı*." 212/9

NF 2: "... içe münevver olup taşı *mu'at̄tar oldı*." 177b/4-5

muḥakḫak/ taḥkik bol-/ol-

NF 1: "... maṅga seniṅ sözüṅ *muḥaqqaq boldı*..." 422/12

NF 2: "... baña senüñ sözüñ *taḥkik ola*..." 350a/6

muḥāl bol-/ol-

NF 1: "... Seniṅ diniṅke kirmek *muḥāl bolḡay*..." 364/17

NF 2: "... Senüñ dinüñe girmek *muḥāl ola*." 301b/8

müheyā bol-/ol-

NF 1: "... bu ta' āmlar *muhayyā boldı*..." 429/15

NF 2: "... bu ta' ām *müheyā oldı*." 356a/13

münevver bol-/ol-

NF 1: "... Haq te' ālāniṅ atı birle hoşlandı, içi *münevver boldı*..." 212/9

NF 2: "... Haq te' ālānuñ adıyla içe *münevver olup*..." 177b/4-5

muḥliṣ bol-/ol-

NF 1: "... *muḥliṣ bolmışdım* soṅg..." 48/15

NF 2: "*Muḥliṣ olmışdan* soñra..." 45a/13

muḥliṣlardım bol-

NF 1: "... ol qul Haq te' ālā ḥazratında *muḥliṣlardım bolur*..." 378/4

muḥtāc bol-/ol-

NF 1: "... kimerseke *muḥtāc bolmasunlar*..." 209/8

NF 2: "... kimseye *muḥtāc olmasunlar*..." 175a/1

muḥtelif bol-/ol-

NF 1: "... köngülleriñiz *muhtelif bolmasun...*" 118/4

NF 2: "Göñüllerüñüz *muhtelif olmasun...*" 106a/4

muqarrar bol-/ol-

NF 1: "Bu sökelke bu dārularnıñ fāyidası *muqarrar boldı...*" 423/16

NF 2: "Bu sökele bu dārularuñ fāyidisi *muqarrar oldı.*" 351a/8

mulākāt bol-/ ol-

NF 1: "Abdāllar birle taqı *mulāqātı bolur erdi.*" 295/6-7

NF 2: "Abdāllar birle *mulākāt olurdı.*" 244a/10

mu 'min bol-/ol-

NF 1: "... andın soñğ *mu 'min bolsa...*" 412/16

NF 2: "Andan soñra *mü 'min ola...*" 341b/8

mumtani' bol-

NF 1: "... bir qaç ürkütmek birle anlar *mumtani' bolmaslar...*" 245/2

munğluğ/ beklü bol-/ol-

NF 1: "... men *munğluğ boldum...*" 286/6

NF 2: "Ben *beklü olup...*" 236b/10

munğsuz bol-

NF 1: "... bu oğlum *munğsuz boldı...*" 286/6

munqād bol-/ol-

NF 1: "... ol 'avret munlarğa *munqād bolmadı...*" 366/9

NF 2: "Ol dağı bunlara *munqād oldı...*" 303a/3

mūnis bol-/ol-

NF 1: "... sañğa *mūnis bolsun...*" 279/15

NF 2: "... saña *mūnis olsun...*" 231b/4

murāqıba/ murāqabe bol-/ol-

NF 1: ... bu *murāqıba bolur...* 428/1

NF 2: ... bu *murāqabe olur.* 354b/12

munagğaz/ melül bol-/ol-

NF 1: "... Mu ʿavīye hātırı *munagğaz boldı...*" 128/6

NF 2: "Mu ʿavīyenüñ hātırı *melül oldı...*" 113b/2

mundağ/ böyle bol-/ol-

NF 1: "... ʿālimlarını sevgenniñ derecesi *mundağ bolsa...*" 219/12

NF 2: "... ʿālimleri sevenüñ derecesini *böyle olsa...*" 183b/6

munğış/ melül bol- /ol-

NF 1: "Şeyhniñ hātırı *munğış boldı...*" 251/16

NF 2: "Şeyhüñ hātırı *melül oldı.*" 208b/11

murdār bol-/ol-

NF 1: "Bu küweç içindeki taʿām *murdār bolur mu...*" 193/8

NF 2: "İçindeki taʿām *murdār olur mı?...*" 162b/10

musallağ bol-

NF 1: "... bu bizim üze *musallağ bolğay.*" 353/13

mustaqīm bol-/ol-

NF 1: "... āhıratnıñ maḥabbatı mu ʿminniñ köñlinde *mustaqīm bolmaz.*" 393/4

NF 2: "... āhıratüñ muḥabbeti mü ʿmin göñlünde *mustaqīm olmaz.*" 325b/5

musulmān/ müsülmān bol-/ol-

NF 1: "Avval ḥatunlardın *musulmān bolğan* Ḥadīca erdi..." 5/14

NF 2: "Evvel ḥatunlardın *müsülmān olan* Ḥadīceyidi..." 4b/4

muʿtād bol-/ol-

NF 1: "... nefsum az yemekke *muʿtād bolğay.*" 266/17

NF 2: "... nefsum az yimekten *muʿtād ola.*" 220b/13

muṭavvel bol-/ol-

NF 1: "... kitāb *muṭavvel bolmasun...*" 36/2

NF 2: "Kitāb *muṭavvel olmasun...*" 33b/8

muʿteber bol-/ol-

NF 1: "... ol hıdmatı *mu‘teber bolsa.*" 429/5

NF 2: "... ol hıżmeti *mu‘teber olmazımıř.*" 355b/11

mu‘tekif bol-/ol-

NF 1: "... mescidde *mu‘tekif bolğıl.*..." 262/9

NF 2: "... mescidde *mu‘tekif olup.*..." 217a/11

mübārek bol-/ol-

NF 1: "... anlar kirdi taqı *mübārek bolsun.*..." 110/1

NF 2: "... anlar girdiler ‘īd *mübārek olsun.*..." 99b/8

mücerred bol-/ol-

NF 1: "... *mücerred bolğıl.*..." 262/16

NF 2: "... *mücerred olğıl.*..." 217b/7

mūfiq/ mevķūf bol-/ol-

NF 1: "... hēç *mūfiq bolmağay.*..." 120/3

NF 2: "... hīç *mevķūf olmaya.*" 107b/4

münkir bol-

NF 1: "... kāfırlar *münkir boldılar.*..." 98/15

mürīd bol-

NF 1: "... *mürīd boldı erse.*..." 246/14

müstacāb bol-/ol-

NF 1: "... anıñ du‘āsi Hāq dergāhında *müstacāb bolsa.*..." 221/6

NF 2: "Anuñ du‘āsi Hāq dergāhında *müstecāb olur.*" 184b/13

müstevlī bol-/ol-

NF 1: "... ħacālat *müstevlī boldı* üzemke..." 29/3

NF 2: "... ħacālet *müstevlī oldı.*" 26b/14

müşerref bol-/ol-

NF 1: "... Ka‘be cemālı birle *müşerref bolmadın* qaytur-biz..." 45/12

NF 2: "... Ka‘be cemālı birle *müşerref olmadın* gidevüz..." 42a/12

müşrikler bol-/ol-

NF 1: "... bunlar *müşrikler bolğaylar...*" 45/11

NF 2: "... bunlar *müşrikler olalar.*" 42a/10

müştaş bol-/ol-

NF 1: "Medine şehrinde Peyğambar ‘as’nuñg cemālinga *müştaş bolğanlar...*" 24/8

NF 2: "Medine şehriden Peyğamberüñ cemāline *müştaş olan...*" 22b/1

müteferriq bol-/ol-

NF 1: "... kâfirler *müteferriq boldılar...*" 74/4-5

NF 2: "... kâfirler *müteferriq olup...*" 68a/4

müteğayyir ol-

NF 1: "... hālım *müteğayyir boldı...*" 8/8

NF 2: "Hālüm *müteğayyir oldı...*" 6b/15

mütehayyir bol-/ol-

NF 1: "*Mütehayyir boldı...*" 14/7

NF 2: "... *mütehayyir oldı...*" 12b/1

müttekebbir/ mütekebbir bol-/ol-

NF 1: "Biri ol kimerse kim *müttekebbir bolsa.*" 289/15

NF 2: "Biri ol-kim *mütekebbir ola...*" 239b/8

müyesser bol-/ol-

NF 1: "Ol *müyesser bolmadı erse...*" 128/2

NF 2: "... şehidlik *müyesser olmadı.*" 113a/11

nacāsat/ necāset bol-/ol-

NF 1: "Bukün *nacāsat bolup turur.*" 391/8

NF 2: "Bugün *necāset olup durur.*" 324a/9

nadāmat/ nedāmet bol-/ol-

NF 1: "... *nadāmat bolur ermiş.*" 407/14

NF 2: "... *nedāmet ola...*" 337b/3

nāhoşnūd bol-/ol-

NF 1: "... biri  rdin *nāhoşnūd bolğay...*" 397/12

NF 2: "... bu aradan *nā-hōşnūd ola...*" 329a/4

nāpeydā bol-

NF 1: "... ol  kki  lig *nāpeydā boldı.*" 226/9

naşrānī bol-/ol-

NF 1: "... gerek kim *Naşrānī bolsanğ...*" 365/4

NF 2: "... gerek kim *naşrānī olsañ...*" 301b/14

nāzil ol-

NF 1: "... Haq te  alānıñ riżāsı birle,   afv birle, taqı rızqı birle *nāzil bolur.*" 115/11

NF 2: "... Haq te  alānuñ riżāsıla dağı   afvıla *nāzil oldu...*" 104a/2

necis bol-/ol-

NF 1: "...  st nge bıraqsā, tonları c mle *necis bolsa...*" 12/3

NF 2: "...  stine bıraksa,  onları *necis olsa...*" 10a/9

ni  matlığ/ ni  metl  bol-/ol-

NF 1: "Tegme birinğiz  k ş *ni  matlığ bolğaysız...*" 324/2-3

NF 2: "Degme biriñ z  k ş *ni  metl  olasız.*" 267b/11

n r bol-/ol-

NF 1: "... tegme bir qapug  zesinde *n r bolğay...*" 308/16

NF 2: "... degme bir qapu  stinde *n r ola.*" 255a/12

n rluğ/ n rlu bol-/ol-

NF 1: "... namāz qılğıl kim  w nğ *n rluğ bolsun.*" 321/5

NF 2: "... namāz qılğıl. Ev ñ *n rlu olsun.*" 265a/14

oğ bol-/ol-

NF 1: "... men taqı *oğ bolur men...*" 382/4

NF 2: "... ben dağı *oğ oluram.*" 316b/7

oğul bol-/ol-

NF 1: “Hādıcadın ‘ Abdullāh atlığ *oğul boldı...*” 62/12

NF 2: “Hādiceden ‘ Abdu’l-lāh adlu *oğul oldı.*” 58a/15

otruq/ kötürüm bol-/ol-

NF 1: “... üküş sökellikdin *otruq bolup* turur erdi...” 221/3

NF 2: “Öküş sökellikden *kötürüm olup*-dururdu.” 184b/9

ölüg bol-

NF 1: “Mu ’minlar arasında tirig erken *ölüg bolğan* bar mu?” 309/3

öñgin/ ulu bol-/ol-

NF 1: “... köñglünğde Tañrıdın *öñgin bolmasa...*” 248/9-10

NF 2: “... göñlüñde Tañrıdan *ulu olmasa...*” 206a/8-9

örpek/ ürpek bol-/ol-

NF 1: “... bir mu ’minni körseñgiz, başı *örpek bolsa...*” 380/13

NF 2: “... bir mü ’min görseñüz başı *ürpek olsa...*” 315b/1

‘özür bol-

NF 1: “... bilmedim temek birle ‘*özür bolmaz...*” 224/9

pādşāh/ pāzişāh bol-/ol-

NF 1: “... hem taqı *pādşāh bolğaysen.*” 352/16

NF 2: “... hem *pāzişāh olasin.*” 291b/2

perākende bol-

NF 1: “... *perākende bolmuş* işlerini...” 401/13

perhizlig/ perhiz-kār bol-/ol-

NF 1: “... taqı *perhizlig bolsa...*” 232/17

NF 2: “... *perhiz-kār ola...*” 194a/6

peydā/ peyzā bol-/ol-

NF 1: “... ol ġār içinde olturur erken bir kimerse *peydā boldı...*” 7/14

NF 2: “... ol mağara içinde otururken bir kimse *peyzā oldı...*” 6a/13

peygāmbat/ peygāmbat bol-/ol-

NF 1: “Yūsuf peygāambar ‘as hem *peygāambar boldı...*” 113/1

NF 2: “Yūsuf *Peygāamber oldı...*” 102a/4

pişimān/ peşimān bol-/ol-

NF 1: “... ol kimerse su’āl qılğanınğa *pişimān boldı.*” 170/2

NF 2: “... ol kimse su’āl qıldıǵına *peşimān oldı.*” 145a/14

putperes/ putperest bol-/ol-

NF 1: “Eger anlar *putperes bolmasa...*” 397/4

NF 2: “Anlar *putperest olmazsa...*” 328b/9

raǵbatı/ raǵbeti bol-/ol-

NF 1: “Kimnüñ kim *raǵbatı bolsa...*” 37/2

NF 2: “... kimüñ kim *raǵbeti olsa...*” 34b/8

rāhat bol-/ol-

NF 1: “... zindān içinde rāhat istemek *rāhat bolmas...*” 164/11

NF 2: “Zindān içinde rāhat isteyen *rāhat olmaz.*” 141a/8

rahmāni bol-

NF 1: “... peygāambarlarınġ tüşi cümle *rahmāni bolǵay...*” 214/4

rāst bol-

NF 1: “... bir mu’min ve muvaḥḥidniñ tili *rāst bolsa...*” 411/16

NF 2: “... mü’min ve muvaḥḥidüñ dili *rāst olsa...*” 341a/2-3

rāzi bol-/ol-

NF 1: “... Haq te’ālā Peygāambar ‘as’dın *rāzi bolur.*” 4/3

NF 2: “... Haq te’ālā Peygāamberden *rāzi olur.*” 3a/7

revā bol-/ol-

NF 1: “... qulnuñ tanuqlıqı şerī’atta *revā bolmaz...*” 377/3

NF 2: “... yalancınuñ tanuqlıǵı şerī’atda *revā olmaz.*” 312b/1

revān ol-

NF 2: “... ben daǵı oq ya aldum daǵı *revān oldum.*” 29b/5

rişvet/ rüşvet bol-/ol-

NF 1: “Bu *rişvet bolmaz-mu?*” 246/9

NF 2: “Bu *rüşvet olmaz mı?*” 204b/5

rüşen bol-/ol-

NF 1: “... bizke bu su’alning cevābı *rüşen bolmadı...*” 189/2

NF 2: “Bize bu su’aluñ cevābı *rüşen olmadı...*” 159b/6

rūza bol-

NF 1: “Eger *rūza bolsañız...*” 405/16

şābit-ķadem ol-

NF 2: “... ol iş içinde *şābit-ķadem olup...*” 126b/10

şādir/ şadr bol-/ol-

NF 1: “... bir kimerseñ bir ma’şiyat *şādir bolsa...*” 388/1

NF 2: “... bir kimseden bir ma’şiyet *şadr olsa...*” 321a/12

şāfi bol-/ol-

NF 1: “... fikrim *şāfi bolsun...*” 244/12

NF 2: “... fikrüm *şāfi olsun...*” 203a/11

sağ ol-

NF 2: “Ben *sağ olayın.*” 183a/9

şāhib-firāş bol-

NF 1: “... İmām *şāhib-firāş boldı...*” 227/2

şāhib-kerāmāt/ kerāmet bol-/ol-

NF 1: “... özi hıdmatında *şāhib-kerāmāt boldılar...*” 368/4

NF 2: “... kimerse hıżmetinde *şāhib-kerāmet oldılar...*” 304b/3

sāķi bol-/ol-

NF 1: “Ol qız *sāķi bolup...*” 365/1

NF 2: “Ol *sāķi olup...*” 301b/10

sākin bol-/ol-

NF 1: "... uşmağda kimler *sākin bolurlar...*" 317/4

NF 2: "... uçmağda kimseler *sākin olurlar.*" 262a/8-9

salāmat/ selāmet bol-/ol-

NF 1: "... *salāmat bolğil...*" 217/16

NF 2: "... *selāmet olğil...*" 182a/6

salām/ selām bol-/ol-

NF 1: "*Salām bolsun* sizke..." 142/3

NF 2: "*Selām olsun* size..." 123b/4

şālih/ āsān bol-/ol-

NF 1: "... bu hatunuñ oğlan tuğurmağqa *şālih boldı...*" 234/14

NF 2: "... bu hatun oğlan tuğurmağa *āsān oldı.*" 195b/5

şālihlar/ şālihler bol-/ol-

NF 1: "Eger bu kimerse *şālihlardın bolsa...*" 439/14

NF 2: "Eger bu kimse *şālihler olsa...*" 364b/4-5

sap sarıǵ bol-

NF 1: "... yüzi mücahide taqı riyāzatdın *sap sarıǵ bolmuş.*" 148/16

şavāb/ şevāb / şavāblar bol-/ol-

NF 1: "... āhiratta hēç *şavāb bolmaz...*" 408/10

NF 2: "Āhiretde hīç *şevāb olmaz...*" 338a/7-8

NF 1: "... ‘ibādatıñga üküş *şavāblar bolur...*" 245/7-8

şavābluǵ/ şevāblu bol-/ol-

NF 1: "... az ‘amelim üküş *şavābluǵ bolsun...*" 274/14

NF 2: "Az ‘amelüm öküş *şevāblu olsun...*" 227b/3

sawuq/ sovuq bol-/ol-

NF 1: "Ey ot *sawuq bolğil...*" 217/15

NF 2: "İy od *sovuq olğil...*" 182a/6

şayru ol-

NF 2: "... ikisi *şayru oldılar*." 122a/14

sebeb bol-/ol-

NF 1: "... ol bāğiça *sebeb boldi*..." 245/12

NF 2: "... ol baħçe *sebeb oldı*." 204a/2

sekīnet/ mesken bol-/ol-

NF 1: "... uçtmaħ *sekīnet bolsun*..." 382/6

NF 2: "... uçmaq saña *mesken olsun*..." 316b/11

sewüglüg bol-

NF 1: "... mañğa inġen *sewüglüg bolğay erdiler*..." 275/5

sewüglügrek/ ħōş bol-/ol-

NF 1: "... mañğa *sewüglügrek bolğay erdi*." 275/7

NF 2: "... baña *ħōş olaydı*." 228a/1

şihhat bol-

NF 1: "ħacāmat qıldı erse, *şihhat boldı*." 34/4

soħbatımızda / soħbetümüzde bol-/ol-

NF 1: "... biziñg *soħbatımızda bolmaq* üçün..." 27/3

NF 2: "... bizüm *soħbetümüzde olmak* içün..." 25a/3

sökel bol-/ol-

NF 1: "... ‘Abdu’l-Muṭṭalib *sökel boldı*..." 4/16

NF 2: "... ‘Abdu’l-Muṭṭalib daħı *sökel oldı*." 3b/11

sökellik bol-/ol-

NF 1: "Uçtmaħda *sökellik bolmağay*..." 65/14

NF 2: "Uçmağda *sökellik olmaya*..." 61a/5

su’āl bol-/ol-

NF 1: "... kıyāmat kün mañğa *su’āl bolmasun*..." 121/12

NF 2: "... kıyāmetde baña *su’āl olmasun*..." 108b/7

şulħ bol-/ol-

NF 1: "... aramızda *şulh bolsa...*" 174/5

NF 2: "... aramızda *şulh olsa...*" 148a/15

şulu ol-

NF 2: "... Həq te'ālā həzretinde yüzi *şulu olsun...*" 246b/7

şurat/ şüret bol-/ol-

NF 1: "Bu dünyā maŋga bir *şurat bolup* köründi..." 100/1

NF 2: "Bu dünyā baña bir *şüret olup* göründi..." 91b/5

sust bol-/ol-

NF 1: "... 'ibādat ve t̄a'at qılmaqğa teni *sust bolur...*" 199/4

NF 2: "... t̄a'atı 'ibādeti qılmaqğa teni *sust olur...*" 167a/5

süŋük/ süñük bol-/ol-

NF 1: "Bukün cümle *süŋük bolup* yaturlar..." 391/13

NF 2: "Cümlesi *süñük olup* yatur..." 324b/2

süŋütlük/ maqāmı bol-/ol-

NF 1: "... *süŋütlük bolsun* aŋgar uçtmağ..." 239/6

NF 2: "Uçmaq anuñ *maqāmı olsun...*" 199a/11

sünnet bol-/ol-

NF 1: "Bu tekbir aymaq *sünnet boldı...*" 216/5

NF 2: "Bu tekbir eyitmek *sünnet oldı.*" 180b/8

sürmelig/ sürmelü bol-/ol-

NF 1: "... *közleri sürmelig bolğay...*" 65/13

NF 2: "... *gözleri sürmelü ola.*" 61a/4

şād/ şāz bol-/ol-

NF 1: "... Eyyüb-i Enşārī *şād boldı...*" 24/16

NF 2: "Eyyüb-i Enşārī *şāz oldı.*" 22b/14

şādimān/ şāzümān bol-/ol-

NF 1: "... yanığa baqar taqı *şādimān bolur...*" 53/13

NF 2: "... yanına bakar, *şazümān olur.*" 49b/12

şāgird/ şākird bol-/ol-

NF 1: "... İmām Şāfi‘îqa *şāgird boldı.*" 201/15

NF 2: "İmām Şāfi‘îye *şākird oldı.*" 169a/9

şāyiste/ erzānı bol-/ol-

NF 1: "... ‘uqūbatınga *şāyiste bolğan turur.*" 336/12

NF 2: "... ‘uqūbete *erzānı olan durur.*" 278a/7

şek bol-/ol-

NF 1: "... hēç *şek bolmağay.*" 430/12

NF 2: "... hīç *şek olmaya.*" 357a/3

şekki/ şeki bol-/ol-

NF 1: "Ve eger *şekki bolsa.*" 275/13

NF 2: "... eger *şeki olsa.*" 228a/13

şer bol-/ol-

NF 1: "... gerek *şer bolsun.*" 36/11

NF 2: "... gerek dağı *şer olsun ...*" 34a/9

şeytānı bol-/ol-

NF 1: "... peygābarlarınġ tūşi cümle raḥmānı bolğay, *şeytānı bolmağay*" 214/4-5

ṭā‘ at bol-/ol-

NF 1: "... yā taqı küfr bolsun, *ṭā‘ at bolsun ...*" 229/14

NF 2: "... gerek küfr olsun gerek *ṭā‘ at olsun ...*" 191a/15

tağayyür/ tağyır bol-/ol-

NF 1: "... yüzi sarğarur erdi, rengi *tağayyür bolur erdi.*" 243/7

NF 2: "... yüzi şararurdı. Rengi *tağyır olurdı.*" 202a/12

ṭākatları ol-

NF 2: "Ol sovuqıla *ṭākatları* olmadı." 28b/9

taqşırılığ bol-

NF 1: "... öteyü bilmeseler, *taqşirliġ bolġaylar* ..." 59/8

tamām bol-/ol-

NF 1: "... kimerse ‘Arafâtta vuqūf keltürmese, hecci *tamām bolmas.*" 276/12

NF 2: "Kişi ‘Arafâtta vaqfeye durmasan hacı *tamām olmaz.*" 229a/1-2

tamuġluġ/ tamulıġ bol-/ol-

NF 1: "... āhiratta ebedi *tamuġluġ bolsunlar...*" 367/8

NF 2: "... āhiretde ebedi *tamulıġ olsunlar...*" 303b/14

Taŋrılıġ bol-/ol-

NF 1: "... ol tã‘at *Taŋrılıġ bolmas...*" 401/7-8

NF 2: "Ol tã‘at *Taŋrılıġ olmaz.*" 332a/1

tañ ol-

NF 2: "... ancaya deġin kim *tañ olmuş.*" 343b/5-6

tanuġ bol-/ol-

NF 1: "Uş siz cümle *tanuġ bolunġuz...*" 94/7

NF 2: "Uş siz cümle *tanuġ oluñ.*" 86b/9

tap bol-

NF 1: "... ol fitne aŋġar *tap bolur.*" 350/14

tar bol-/ol-

NF 1: "... ol Huneyn yeri *tar boldı...*" 74/12

NF 2: "... ol Huneyn yiri *tar oldı...*" 68b/2

tāyib/ tāyyib bol-/ol-

NF 1: "... terk qıldı taqı *tāyib boldı...*" 382/1

NF 2: "... terk kıldum *tāyyib oldum.*" 316b/2

ta‘ ziyat/ ta‘ ziyet bol-/ol-

NF 1: "Mundın uluġraq mu *ta‘ ziyat bolġay...*" 242/15

NF 2: "Bundan *ta‘ ziyet mı ola...*" 201b/13

telim/ delim bol-/ol-

NF 1: "... havādārları *telim bolsa...*" 236/7

NF 2: "... havādārları *delim olsa...*" 196b/14

tendürüst/ hōş bol-/ol-

NF 1: "... bu pādişāh taqı *tendürüst boldı erse...*" 219/4

NF 2: "Bu pāzişāh *hōş oldı.*" 183a/10

tewelig/ develü bol-/ol-

NF 1: "... *tewelig bolup* keldim..." 164/3

NF 2: "*Develü olup* geldüm..." 140b/12

tirig/ diri bol-/ol-

NF 1: "... eger oğul qız *tirig bolsalar...*" 262/1

NF 2: "... eger oğul qız *diri olsalar...*" 216b/15

tonluğ/ tonlu bol-/ol-

NF 1: "... *tonluğ bolup* keldim..." 164/3

NF 2: "*Ṭonlu olup* geldüm." 140b/11

tüşüm/ düşüm bol-/ol-

NF 1: "Bu kēçe *tüşüm bolur...*" 152/16

NF 2: "... bu gice *düşüm olur...*" 132a/2

uçtmaḥ/ uçmaḥ bol-/ol-

NF 1: "... anıñ ornı *uçtmaḥ bolğay...*" 228/8

NF 2: "... anuñ yiri *uçmaḥ ola...*" 190a/13

uçtmaḥlığ/ uçmaḥlıḡ bol-/ol-

NF 1: "... ne bildiñ oğluñ *uçtmaḥlıḡ bolğanını.*" 382/7

NF 2: "... ne bildüñ oğluñ *uçmaḥlıḡ olduḡını.*" 316b/1

‘uḡūbet ol-

NF 2: "... cümlesine ‘*uḡūbet olsa...*’ 72b/9

uluḡ/ ulu bol-/ol-

NF 1: "... kim körer-sen, taqı yelini *uluḡ boldı.*" 22/16

NF 2: "... kim görürsin dağı yılını *ulu oldı*." 21a/3-4

uruş bol-/ol-

NF 1: "... aramızda on yılqa tegi *uruş bolmasun...*" 45/9

NF 2: "... aramızda on yıla degin *uruş olmasun...*" 42a

uyanuk ol-

NF 2: "... kılıçlarla ol yükler üzerine oturdılar. *Uyanuk oldılar*." 13b/12

üküş/ öküş/ artuk bol-/ol-

NF 1: "... peygâmbarlarınġ ... şevâbları *üküş bolur...*" 11/16

NF 2: "... Peygâmbereüñ ... şevâbları *öküş olur...*" 10a/3

NF 1: "Ol cihettin rüzanıñ şevâbı *üküş boldı*, öñgin tã'atlardıñ." 260/12

NF 2: "Ol cihetden rüzenüñ şevâbı *artuk oldı* ayrıq tã'atlardan..." 215b/8

üküşrek bol-

NF 1: "... şevâbı taqı *üküşrek bolğay...*" 235/7

ümîd/ ümîz bol-/ol-

NF 1: "... taqı *ümîd bolğay...*" 115/3

NF 2: "... hem *ümîz ola*." 103b/7

ümmet bol-/ol-

NF 1: "... neteg *ümmet bolğaymız?*" 28/10

NF 2: "... nice *ümmet olavuz...*" 26a/14

üze/ üzerüme bol-/ol-

NF 1: "... ya' nî Haq te'âlâniñ selamı bizim *üze bolsun...*" 58/6-7

NF 2: "... dağı Haq te'âlânuñ selamı benüm *üzerüme olsun...*" 54a/4-5

vâcib bol-/ol-

NF 1: "... şerî'atta sañğa nafaqa *vâcib bolğay...*" 396/7

NF 2: "... şerî'atda saña nafaqa *vâcib ola...*" 328a/2-3

vâqi' bol-/ol-

NF 1: "... şahâba arasında mundağ aqvâl *vâqi' boldı erse...*" 257/15

NF 2: "... şahābe arasında bunun gibi aḥvāl **vāki' oldısa...**" 213a/14

vaqt bol-/ol-

NF 1: "Ėmdi **vaqt boldı...**" 243/5

NF 2: "İmdi **vaqt oldı...**" 202a/8

vāşil bol-

NF 1: "... emgenmedin bizke Ḥaq te' ālānıñ raḥmatı **vāşil bolğay...**" 426/17

vāy bol-/ol-

NF 1: "**Vāy bolsun** ol bedbaḥtqa..." 364/4

NF 2: "**Vāy olsun** ol bed-baḥt kişiyeye..." 301a/4

vefāt bol-/ol-

NF 1: "... nāresīdelik ḥālında **vefāt boldı.**" 62/13

NF 2: "Nā-resīdeken **vefāt oldı.**" 58b/1

velilerdin(~den) bol-/ol-

NF 1: "Meger bu kimerse **velilerdin bolğay.**" 268/15

NF 2: "Meger bu kişi **velilerden ola.**" 222b/1

uzaq bol-/ol-

NF 1: "... bu sōkellikim iñgen **uzaq boldı.**" 221/4

NF 2: "... bu sōkelligüm iñen **uzaq oldı.**" 184b/11

yaḥşı bol-/ol-

NF 1: "Ebedā **yaḥşı bolmaz** Ḥaq te' ālā keçürmeginçe." 299/1

NF 2: "... ebedā **yaḥşı olmaz**, Ḥaq te' ālā geçürmegince..." 247a/12-13

yaḥşıraq/ yig bol-/ol-

NF 1: "... ol bir mes'eale öğrenmeki **yaḥşıraq bolğay...**" 230/14

NF 2: "... ol mes'eleyi öğrenmek **yig ola...**" 192a/10

yaqınraq/ yaqın bol-/ol-

NF 1: "... āḥirat añğa dünyādın **yaqınraq bolsa...**" 148/1

NF 2: "... āḥiret aña dünyeden **yaqın ola...**" 127b/11

yalğan/ yalan bol-/ol-

NF 1: "... qayu birimiz kim *yalğan bolğay*..." 143/11

NF 2: "... қаңқımız *yalan olsa*..." 124b/7

yalğançı/ yalancı (bāṭıl) bol-/ol-

NF 1: "Qayu birimiz kim *yalğançı bolğay*..." 144/4

NF 2: "Қаңқımız *yalancı bāṭıl olsa*..." 125a/6

yaman/ yaramaz bol-/ol-

NF 1: "... sizke *yaman bolğay*..." 82/10

NF 2: "... size *yaramaz ola*..." 76a/7

yaruq/ aydıñ bol-/ol-

NF 1: "... yüzleri tolup ay tæg *yaruq bolğay*." 241/9

NF 2: "... yüzleri tolu ay gibi *aydıñ ola*." 201a/3

yaşıl bol-

NF 1: "... oğlum Ҳасан көшки ne һикметdin *yaşıl boldı*..." 179/12

yatsıg/ yatsu bol-/ol-

NF 1: "Qaçan kim *yatsıg bolsa*..." 318/17

NF 2: "... қақан kim *yatsu olsa*..." 263b/9

yavuz bol-/ol-

NF 1: "... ve eger ‘amalıñg *yavuz bolsa*...' 442/6

NF 2: "... eger ‘amelüñ *yavuz olsa*...' 366b/2

yazuqı/ yazuq bol-/ol-

NF 1: "... çıbını öltürmek *yazuqı bolğay mı?*" 169/15-16

NF 2: "... siñegi öldürmek *yazuq olar mı?*" 145a/9

yazuqsuz bol-/ol-

NF 1: "... bu muzlüm *yazuqsuz bolup* uçmañqa kirgey..." 390/3-4

NF 2: "... bu muzlüm *yazuqsuz olup* uçmağa gire." 323a/2-3

yigit bol-/ol-

NF 1: “Kāşki men *yigit bolsa erdim...*” 9/1

NF 2: “Kāşki ben *yigit olsayıdum.*” 7a/15

yuluĝ/ fidī bol-/ol-

NF 1: “... cümle māl tawarlarımız sizke *yuluĝ bolsun...*” 84/13

NF 2: “... oglumuz kızumuz cümlesi size *fidī olsun...*” 78a/11

yükey bol-

NF 1: “Dīniĝ *yükey bolĝay...*” 9/4

yüksek/ yigin bol-/ol-

NF 1: “... āhiratta dereceleri cümledin *yüksek bolmaq* üçün...” 214/16

NF 2: “Āhiratde dereceleri cümlesinden *yüksek olmaĝıçun...*” 179b/4

NF 1: “... Muhammed Resūlullāh dīni *yüksek bolsun...*” 404/17

NF 2: “... Muhammed Resūlul-lāh dīni *yigin olsun...*” 335a/2

yüĝül/ az/ yiyni bol-/ol-

NF 1: “... terāzuqa keldürüp ölçgeyler. Eger t̄a‘ atım *yüĝül bolup...*” 374/12

NF 2: “... terāzūya getürüp dartalar. Eger t̄a‘ atım *az olup...*” 310a/11

NF 1: “... ol kimerse kurtulmuşlardın turur; ve eger terāzūsi *yüĝül bolsa...*” 177/5

NF 2: “... kırtılmışlardan-durur. Eger terāzūsi *yiyni olsa...*” 150b/12

zāhir bol-/ol-

NF 1: “... ya‘ nī haq işiĝ taqı ‘ āqıbatı *zāhir bolĝan turur...*” 35/8-9

NF 2: “Ya‘ nī haq işüñ daĝı ‘ ākıbeti *zāhir olan-durur.*” 33a/5-6

zahmatı/ zahmet bol-/ol-

NF 1: “... hemişe Peyĝambar ‘ as *zahmatı bolsa...*” 34/9

NF 2: “Hemişe Peyĝamber ‘ aleyhi’s-selāma ne *zahmet olsa...*” 32a/5

za‘ if ol-

NF 1: “... t̄alāq b̄ermesün t̄edi. Taqı ĝalı iĝen *za‘ if boldı erse...*” 122/6

NF 2: “... t̄alāq virmesün, didi. ĝalı *za‘ if oldı.*” 109a/7-8

zā’ il bol-/ol-

NF 1: "... t̄aqatı qalmadı, ‘aqlı *zā’ıl bolġu* t̄eg boldı erse..." 224/17

NF 2: "... t̄aqatı qalmayup ‘aqlı *zā’ıl oldı.*" 187b/7

z̄alim bol-/ol-

NF 1: "... sen *z̄alim boldunġ.*..." 223/17

NF 2: "... sen *z̄alim olduñ.*" 186b/15

z̄amīn ol-

NF 2: "... ben *z̄amīn olayın.*" 139a/10

z̄ār/ muht̄ac bol-/ol-

NF 1: "... bu qarındaşlarıñġ *z̄ār bolup.*..." 356/13

NF 2: "... qardaşlarıñ *muht̄ac olup.*..." 294b/5

z̄arūret bol-/ol-

NF 1: "Mañġa *z̄arūrat boldı.*..." 31/13

NF 2: "Baña *z̄arūret oldı.*" 29a/15

z̄āyil bol-/ol-

NF 1: "Ey ata, abuşqa boldunġ, ‘aqlıñġ *z̄āyil bolmış.*..." 288/4

NF 2: "İy ata p̄irliğüñden ‘aqlıñ *z̄āyil olmış.*" 238a/12-13

z̄āyi‘ ol-

NF 2: "Faţıma razıya’l-lāhu ‘anhā emegi h̄ic *z̄āyi‘ olmadı.*" 141a/10

zişt bol-/ol-

NF 1: "... yüzüm andaġ *zişt bolġay.*..." 360/15

NF 2: "... yüzüm eyle *zişt ola.*..." 298a/7

ziyāda/ ziyāde bol-/ol-

NF 1: "... Haq te‘ālānıñġ selāmıñġa taqı kelāmıñġa *ziyāda boldı.*" 10/2

NF 2: "... Haq te‘ālānuñ selāmına ve kelāmına *ziyāde oldı.*" 8a/12

ziyād ol-

NF 2: "... yüz ağaçdan *ziyād oldı.*" 188b/9

ziyān bol-/ol-

NF 1: "... nè *ziyān bolğay?*" 133/3

NF 2: "... ne *ziyān ola?*" 117a/10

ziyankârlardıñ(~dan) bol-/ol-

NF 1: "... bizler *ziyānkârlardıñ bolğaymiz...*" 282/3

NF 2: "... bizler *ziyānkârlardan olavuz...*" 233a/14

zulmānī bol-/ol-

NF 1: Bu münevver ‘ālam *zulmānī boldı.* 338/9

NF 2: Bu münevver ‘ālem *zulmānī oldı.* 279b/10

2.1.7.2. Kelime Grubu + ol-

a. Bağlama grubu + ol-

‘āciz ve dermānda bol-/ol-

NF 1: “‘*Āciz ve dermānda boldı.*” 244/16

NF 2: “‘*Āciz ve dermānda oldı.*” 203b/1

edeb ve hıradlığ bol-

NF 1: “... ulğaymıšta *edeb ve hıradlığ bolsun...*” 426/7

hısta u bezmān bol-

NF 1: “... tēdi erse, hıtırı *hısta u bezmān boldı erse...*” 6/6

hıyrān ve sergerdān bol-

NF 1: “... *hıyrān ve sergerdān boldı...*” 281/9-10

hebā u menşūr bol-

NF 1: “... ol ‘ilmiler cümlesi *hebā u menşūr boldı...*” 231/14

hısūmat taqı bēmezelik bol-

NF 1: “... aramızda *hısūmat taqı bēmezelik bolmasun...*” 383/13

hürmetlig taqı ‘izzetlig bol-

NF 1: “... hıalq arasında *hürmetlig taqı ‘izzetlig bolayın...*” 231/1-2

kağguluğ taqı hısetlig/ kayıgulu ve hısetlü bol-/ol-

NF 1: "... *qadğuluğ taqı Һasretliğ bolup...*" 232/4

NF 2: "... *qayğulu ve Һasretlü olup...*" 193b/3

kelimāt-i ‘ulamā ve meşāyih bol-

NF 1: "Yana ol *kelimāt-i ‘ulamā ve meşāyih bolğay...*" 444/4

miskin ve ‘āciz bol-/ol-

NF 1: "... *miskin ve ‘āciz boldı...*" 442/1

NF 2: "*Miskīn ve ‘āciz olup...*" 336a/10

muhtāc ve ‘āciz bol-

NF 1: "... *muhtāc ve ‘āciz bolup...*" 425/9

mużtar taqı ‘āciz bol-

NF 1: "İnġen *mużtar taqı ‘āciz boldı erse...*" 226/7

rāzi taqı Һoşnūd bol-

NF 1: "... Peyğambar ‘as Һātırı ‘Osmāndın *rāzi taqı Һoşnūd boldı...*" 124/15-16

ribāhōr taqı bēnamāz bol-

NF 1: "... *ribāhōr taqı bēnamāz bolmağaymen.*" 376/16

sergerdān ve müteҺayyir bol-

NF 1: "... *sergerdān ve müteҺayyir bolup...*" 32/1

su’āl ve Һisābları bol-

NF 1: "... meger āhiratta *su’āl ve Һisābları bolğay...*" 396/13

za’if ve naҺif bol-

NF 1: "... ölümdin qorqmaq birle *za’if ve naҺif bolur ermiş...*" 234/17

b. İsim tamlaması + ol-

dünyānıġ/ dünyenüñ aҺiretüñ bedbahtı bol-/ol-

NF 1: "Men *dünyānıġ bedbahtı boldum...*" 136/13

NF 2: "... ben *dünyenüñ aҺiretüñ bed-bahtı oldum.*" 120a/4

Һacālat içinde bol-

NF 1: “Bu řāgird *ħacālat içinde boldı erse...*” 301/5

Ĥaħ tvt'ninĝ/ te' ālānuñ emri bol-/ol-

NF 1: “... *Ĥaħ tvt'ninĝ emri bolmadın...*” 442/15

NF 2: “*Ĥaħ te' ālānuñ emri olmadın...*” 366b/12-13

ħalifanınĝ/ ħalifenüñ emini bol-/ol-

NF 1: “Men *ħalifanınĝ emini bolĝaymen...*” 376/15

NF 2: “Ben *ħalifenüñ emini olam.*” 312a/8

'ibādat taħı ħulluĝ/ 'ibādet ħullıĝ secdesi bol-/ol-

NF 1: “Ve eger *'ibādat taħı qulluĝ secdesi bolsa...*” 278/16

NF 2: “Eger *'ibādet ħullıĝ secdesi olsaydı...*” 230b/10

ħıyāmet ĝüni ol-

NF 2: “*Ĥıyāmet ĝüni olsa...*” 33b/15

ma' şıyat ħavfi bol-

NF 1: “... furqat tüşer bolsa, *ma' şıyat ħavfi bolur...*” 15/3

Mışır pādřāħı/ pāziřāħı bol-/ol-

NF 1: “Yā Yūsuf, sen *Mıřır pādřāħı boldum* tēp...” 287/9

NF 2: “Yā Yūsuf, sen *Mıřır pāziřāħı oldum* diyüp...” 237b/11

musulmānlar mu 'azzini/ müsülmānlar mü 'ezzini bol-/ol-

NF 1: “Sen *musulmānlar mu 'azzini bolĝay-sen...*” 364/13

NF 2: “Sen *müsülmānlar mü 'ezzini olasın.*” 301b/2

namāz vaħtı bol-/ol-

NF 1: “... kim qaan *namāz vaħtı bolĝay...*” 318/15

NF 2: “Qaan *namāz vaħtı ola...*” 263b/7

nefsnünĝ(~ün) ārzısı bol-/ol-

NF 1: “... anlarĝa *nefsnünĝ ārzısı bolur...*” 351/12

NF 2: “anlara *nefsün ārzısı olur...*” 290b/3

ödlek vaħtı bol-

NF 1: “Bu arada *ödlek vaqtı boldı.*” 40/3

öz/ gendü şadaqasınıñ(~nuñ) köligesinde/ gölgesi altında bol-/ol-

NF 1: “... tegme bir kimerse *öz şadaqasınıñ köligesinde bolğaylar.*” 249/16

NF 2: “degme bir kişi *gendü şadaqasınıñ gölgesi altında olalar.*” 207a/11-12

peygāmbarlarnıñ soñı/ peygāmblerüñ hatmı bol-/ol-

NF 1: “... *peygāmbarlarnıñ soñı bolğay.*...” 150/16

NF 2: “*Peygāmblerüñ hatmı ola.*” 130a/7

Resül fermānıñça bol-

NF 1: “... kim kim *Resül fermānıñça bolsa.*...” 91/2

şehidler maqāmında bol-/ol-

NF 1: “... *şehidler maqāmında bolğay.*...” 294/4-5

NF 2: “... *şehidler maqāmında ola.*...” 243a/12

Taŋrı/ Tañrı te‘ālānıñ(~nuñ) dōstı bol-/ol-

NF 1: “... ol *Taŋrı te‘ālānıñ dōstı bolur.*...” 420/4

NF 2: “... ol *Tañrı te‘ālānuñ dostı olur.*” 348a/1

zahmat içinde bol-

NF 1: “... *zahmat içinde bolğay.*” 244/11

c. Sifat tamlaması + ol-

Ādam peygāmbar ‘as boğluğ/ Ādem Peygāmbler boylu bol-/ol-

NF 1: “Uçtmağ ehli *Ādam peygāmbar ‘as boğluğ bolğaylar.*” 65/11

NF 2: “Uçmağ ehli *Ādem Peygāmbler boylu olalar.*” 61a/1

āhır hālı bol-/ol-

NF 1: “Qaçan kim ādeminiñ *āhır hālı bolsa.*...” 439/13

NF 2: “Qaçan-kim ādemüñ *āhır hālı olsa.*...” 364b/2-3

āhır vaqtı bol-/ol-

NF 1: “... Abū Ṭālibniñ *āhır vaqtı boldı erse.*...” 6/2

NF 2: "... Ebū Tālibūn *āhir vaktı oldu ise...*" 4b/11-12

aq kümüşdin/ gümüşden bol-/ol-

NF 1: "Biriniḡ idişleri cümle *aq kümüşdin bolğay.*" 66/1-2

NF 2: "Birinden idişleri *aq gümüşden ola.*" 61a/12-13

āhir zamān bol-/ol-

NF 1: "... *āhir zamān bolsa...*" 402/4

NF 2: "... *āhir zamān olsa...*" 332b/5

ay rūyluğ bol-

NF 1: "... Haq te‘ālā hazratında *ay rūyluğ bolsun...*" 298/5-6

bozulmuş/ bozılmış hisābında bol-/ol-

NF 1: "... rūzasınıḡ şavābı eksilse, ol *bozulmuş hisābında bolur...*" 265/5

NF 2: "... oruc dutanuñ şevābı eksilse orucı *bozılmış hisābında olur...*" 219b/2-3

çaqır közlüğü/ gözlü bol-/ol-

NF 1: "*Çaqr közlüğü bolğay...*" 399/5

NF 2: "*Çaqr gözlü ola.*" 330a/9

ëkki pāra/ iki pāre bol-/ol-

NF 1: "... bu ay *ëkki pāra bolsa...*" 34/15

NF 2: "... bu tolung ayı *iki pāre ola...*" 32b/1

eḡü ‘amal/ eyü ‘amel bol-/ol-

NF 1: "... mende *eḡü ‘amal bolmasa...*" 177/8

NF 2: "... bende *eyü ‘amel olmasa...*" 151a/1

hoş yıdıǵ bol-

NF 1: "... maşrıqđın mağribqa tegi *hoş yıdıǵ bolğay...*" 64/3

qatıǵ isig/ qatı ıssı bol-/ ol-

NF 1: "Qaçan kim hava *qatıǵ isig boldı erse...*" 429/14

NF 2: "Qaçan-kim havā *qatı ıssı oldıysa...*" 356a/11

qıyāmat kün bol-

NF 1: “Men *qiyāmat kün bolsa...*” 36/6

körklüg yüzlüg şūrat/ görklü şūret bol-/ol-

NF 1: “... baqar, bir *körklüg yüzlüg şūrat bolmış...*” 439/10

NF 2: “Görür bir *görklü şūret olmış...*” 364a/14

muḥliş kullardan ol-

NF 2: “... ol ḳul Ḥaḳ te‘ ālā ḥazretinde *muḥliş kullardan olur.*” 312a/13-14

öyle vaḳıt ol-

NF 2: “Bu arada *öyle vaḳıt oldı.*” 37a/11

uluḡ/ ulu fesād bol-/ol-

NF 1: “... taḳı *uluḡ fesād bolḡay erdi...*” 76/9

NF 2: “*Ulu fesād olaydı...*” 70a/7

uluḡ ḡalaba/ ulu ḡalebe bol-/ol-

NF 1: “... *uluḡ ḡalaba boldı...*” 249/4

NF 2: “*Ulu ḡalebe oldı.*” 206b/9

uluḡ/ ulu ḥasret bol-/ol-

NF 1: “Ne *uluḡ ḥasret bolḡay* ‘Ömerke...” 118/17

NF 2: “Ne *ulu ḥasret ola* ‘Ömere...” 106b/6

uluḡ/ ulu melik bol-/ol-

NF 1: “... uyaṅ oḡlı neme *uluḡ melik boldı!*” 50/11

NF 2: “... ḳarındaşuñ oḡlı *ulu melik oldı...*” 47a/7

uluḡ/ ulu minnet bol-/ol-

NF 1: “... *uluḡ minnet bolḡay...*” 128/11

NF 2: “... *ulu minnet ola...*” 113b/8

uluḡ tefāvut bol-

NF 1: “... bu êkki ḥıdmat arasında *uluḡ tefāvut boldı...*” 284/4

uluḡ ‘uḳūbat/ ulu ‘uḳūbet bol-/ol-

NF 1: “... sizlerke *uluḡ ‘uḳūbat bolḡay erdi...*” 117/3

NF 2: “Sizlere *ulu ‘uḳūbet olaydı...*” 105a/10

uluḡ yaşıḡ/ ulu yaşılu bol-/ol-

NF 1: “... taqı *uluḡ yaşıḡ bolup...*” 428/7

NF 2: “*Ulu yaşılu olup...*” 355a/4-5

uluḡ yazuḡluḡ/ ulu yazuḡlu bol-/ol-

NF 1: “... ol *uluḡ yazuḡluḡ bolur...*” 275/14

NF 2: “... ol *ulu yazuḡlu olur...*” 228a/14

ūḳūṣ/ ōḳūṣ fitneler bol-/ol-

NF 1: “Mēndin soḡ *ūḳūṣ fitneler bolḡay...*” 132/15

NF 2: “Benden soḡra *ōḳūṣ fitneler ola...*” 117a/2

yaman ḳılıḡlıḡ/ yaramaz ḡulḡlu bol-/ol-

NF 1: “... ēmdi mü *yaman ḳılıḡlıḡ boldı?*” 286/16

NF 2: “İmdi-mi *yaramaz ḡulḡlu oldı?*” 237a/10

yetiz/ tamām ‘ālim ol-

NF 1: “Men *yetiz ‘ālim boldum...*” 193/17

NF 2: “... ben *tamām ‘ālim oldum.*” 163a/7

Yūsuf peyḡāmbar ‘as cemāllıḡ/ peyḡāmbar cemāllu bol-/ol-

NF 1: “Taqı *Yūsuf peyḡāmbar ‘as cemāllıḡ bolḡaylar...*” 65/12

NF 2: “*Yūsuf Peyḡāmbar cemāllu olalar...*” 61a/3

ç. Sıfat-fiil grubu + ol-

ḡıybat ḳılıḡuḡı/ ḡıybet ḳılıcı bol-/ol-

NF 1: “... kim kim *ḡıybat ḳılıḡuḡı bolsa...*” 386/4

NF 2: “Kim-ki *ḡıybet ḳılıcı olsa...*” 319b/11

d. Tekrar grubu + ol-

ḳat ḳat bol-/ol-

NF 1: “Peyğambarlarqa bela *qat qat bolur...*” 34/13

NF 2: “Peyğamberler eyle *kat kat olur...*” 32a/12

hayrān sergerdān ol-

NF 2: “*Hayrān sergerdān oldı.*” 232b/14

hürmetlü ‘izzetlü ol-

NF 2: “... halk arasında *hürmetlü ‘izzetlü olayın...*” 192b/2-3

kine/ kīn hāsed bol-/ol-

NF 1: “Könğüllerinde *kīne hāsed bolmağay.*” 65/14

NF 2: “Gönüllerinde *kīn hāsed olmaya.*” 61a/5

kul qaravaş bol-/ol-

NF 1: “... bir kimerse elinde *qul qaravaş bolsalar...*” 284/5

NF 2: “... bir kişün elinde *kul qaravaş olsalar...*” 235a/1

muhtāc ‘āciz ol-

NF 2: “... *muhtāc ‘āciz olup...*” 352b/8

pāra pāra/ pāre pāre bol-/ol-

NF 1: “... bağrum *pāra pāra bolur.*” 177/7

NF 2: “... bağrum *pāre pāre ola.*” 150b/15

ser-gerdān mütehayyir ol-

NF 2: “... *ser-gerdān mütehayyir olup...*” 29b/8

e. Edat grubu + ol-

anadan toğmuş gibi ol-

NF 2: “... *anadan toğmuş gibi olur...*” 202b/15

andağoq/ sizdügi gibi bol-/ol-

NF 1: ““ Ömer taqı *andağoq boldı.*” 114/14

NF 2: ““ Ömer ražiya’l-lāhu ‘ anhu dağı *sizdügi gibi oldı.*” 103a/14

burunķı tēg/ evvelki gibi bol-/ol-

NF 1: “Eger hâlim *burunqı tég bolsa erdi...*” 307/17

NF 2: “Eger hâlüm *evvelki gibi olsa idi...*” 254b/4

dīvāna teg/ dīvāne gibi bol-/ol-

NF 1: “... şabrum qarārım kēter, *dīvāna teg bolur-men...*” 360/5

NF 2: “... şabrum qarārım gider, *dīvāne gibi olurm...*” 297b/5-6

ğaflat birle/ ğafletile bol-/ol-

NF 1: “Ol hıdmat kim *ğaflat birle bolğay...*” 429/3

NF 2: “Ol hizmet kim *ğafletile ola.*” 355b/8

Hâq te‘ālā birle bol-/ol-

NF 1: “... bu qul hemişe *Hâq te‘ālā birle bolur...*” 427/16

NF 2: “... bu qul hemişe *Hâq te‘ālā birle olur...*” 354b/8

ihlâş birle bol-/ol-

NF 1: “... andın song ol tã‘ atıng *ihlâş birle bolğay...*” 404/3

NF 2: “... andan şoıra ol tã‘ atuñ *ihlâş birle ola...*” 334a/9

kül teg/ gibi bol-/ol-

NF 1: “... bu süngükler taqı *kül teg bolğaylar...*” 391/7

NF 2: “... bu süñükler *kül gibi ola...*” 324a/6

öz dīni(~ü) üze/ üzerine bol-/ol-

NF 1: “... sen öz dīniñiz üze bolğıl...” 144/10

NF 2: “... sen *öz dīnüñ üzerine olğıl.*” 125a/11

öz/ gendü nefsi birle(~le) bol-/ol-

NF 1: “... *öz nefsiñüz birle boluñg...*” 304/4

NF 2: “*Gendü nefsiñüzle olun.*” 251b/3

saqsıq teg/ saksı gibi bol-/ol-

NF 1: “... teni qurudı, *saqsıq teg boldı...*” 278/6

NF 2: “... teni qurıyup *saqsı gibi oldı...*” 230a/11-12

şenâsı ve tesbīhi birle bol-

NF 1: "...Tanrı te'ālānıñ *şenāsı ve tesbīhi birle bolğıl...*" 83/9

ṭā' at (ve) 'ibādat/ 'ibādet birle bol-/ol-

NF 1: "... hemişe *ṭā'at ve 'ibādat birle bolğaysen...*" 262/10

NF 2: "... hemişe *ṭā'at 'ibādet birle olasm...*" 217a/13

tesbīh ve şenā birle ol-

NF 2: "... *tesbīh ve şenā birle olğıl...*" 77a/5

2.1.8. bul- yardımcı fiili ile

Bul- fiili, seyrek hâllerde yalın veya bulun- edilgenlik biçimiyle, esas anlamı dışında, *et-*, *ol-* ve *yap-* yardımcı fiillerine koşut bir yardımcı fiil gibi de kullanılabilir. Örnek: *vuku bul-*, *fayda bul-* (Korkmaz, 2009, s. 798).

2.1.8.1. Basit/Türemiş İsim + bul-

çāre bul-

NF 2: "... hiç *çāre bulmadı.*" 298b/12

fāyide bul-

NF 2: "... sizün hizmetünüzde *fāyide bulaym...*" 358a/12

ḥalāvāt/ ḥalāvet bul-

NF 1: "Hēç *ḥalāvāt bulmadım...*" 247/10

NF 2: "... hiç *ḥalāvet bulmadım.*" 205b/1

mühlet bul-

NF 1: "Munça yıl *mühlet bulduñg...*" 442/5

NF 2: "Bunca yıl *mühlet buldun...*" 366a/14

necāt bul-

NF 1: "... uça taqı *necāt bulsa.*" 438/10

NF 2: "... uça *necāt bulsa...*" 363b/6

rizā bul-

NF 1: "... cümleke seniñ *rizāñgı bulmaqqa...*" 68/12

NF 2: "... cümleye senüñ *riżāñi bulmağa...*" 63b/9

şābirlardın(~ler+den) bul-

NF 1: "... mēni *şābirlardın bulğaysız...*" 215/4

NF 2: "... beni *şābirlerden bulasız...*" 179b/11

sarāy bul-

NF 1: "... bu dünyāni bir *sarāy buldum...*" 393/6

NF 2: "... bu dünyāyı bir *sarāy buldum.*" 325b/9

şihhat bul-

NF 2: "Hacāmat kıldılar. *Şihhat buldılar.*" 31b/12

2.1.8.2. Kelime Grubu + bul-

a. İsim tamlaması + bul-

şehidler şevābım(1) bul-

NF 1: "... *şehidler şevābımı bulğay-sız.*" 111/5

NF 2: "*Şehidler şevābım bulasız.*" 100b/6

b. Sıfat tamlaması + bul-

öküş şevāblar bul-

NF 2: "*Öküş şevāblar bulur...*" 203b/11-12

uzun ‘ömür bul-

NF 1: "... peygāmbarlarda *uzun ‘ömür bulğan* Nūh peygāmbar..." 393/5

NF 2: "... Peygāmberlerde *uzun ‘ömür bulan* Nūh!" 325b/8

2.1.9. buyur- yardımcı fiili ile

Yalnız başına "emretmek", "söylemek" anlamlarını taşıyan *buyur-* fiili, bir yardımcı fiil olarak da kullanılır ve et- yardımcı fiilinin yerini tutar. Ancak, bu yardımcı fiil ince nezaket üslûbu taşıyan ve saygı bildiren sayılı ifadelerde yer alır. Örnek: *ifade buyur-, kabul buyur-* (Korkmaz, 2009, s. 796, 797).

2.1.9.1. Basit/Türemiş İsim + buyur-

edgülükke/ eylüge buyur-

NF 1: “Emr-i ma‘ rûf ma‘ nîsi *edgülükke buyurmaq...*” 303/10

NF 2: “Emir ma‘ rûf ma‘ nîsi *eylüge buyurmaq...*” 251a/3

imâmatlık/ imâmetlik buyur-

NF 1: “... sökellikinde hêç kimerseke *imâmatlıq buyurmadı...*” 94/2

NF 2: “... hastalığında Ebü Bekri *imâmetlik buyururdu.*” 86a/14

iş buyur-

NF 1: “Ata ana oğul qızqa bir *iş buyursa...*” 285/1

NF 2: “Ata ana oğula bir *iş buyursa...*” 235b/5

mucâhida/ mücâhede buyur-

NF 1: “... şahâbalarğa ziyâda *mucâhida buyurmas erdi.*” 261/12

NF 2: “... şahâbelere ziyâde *mücâhede buyurmazdı.*” 216b/6

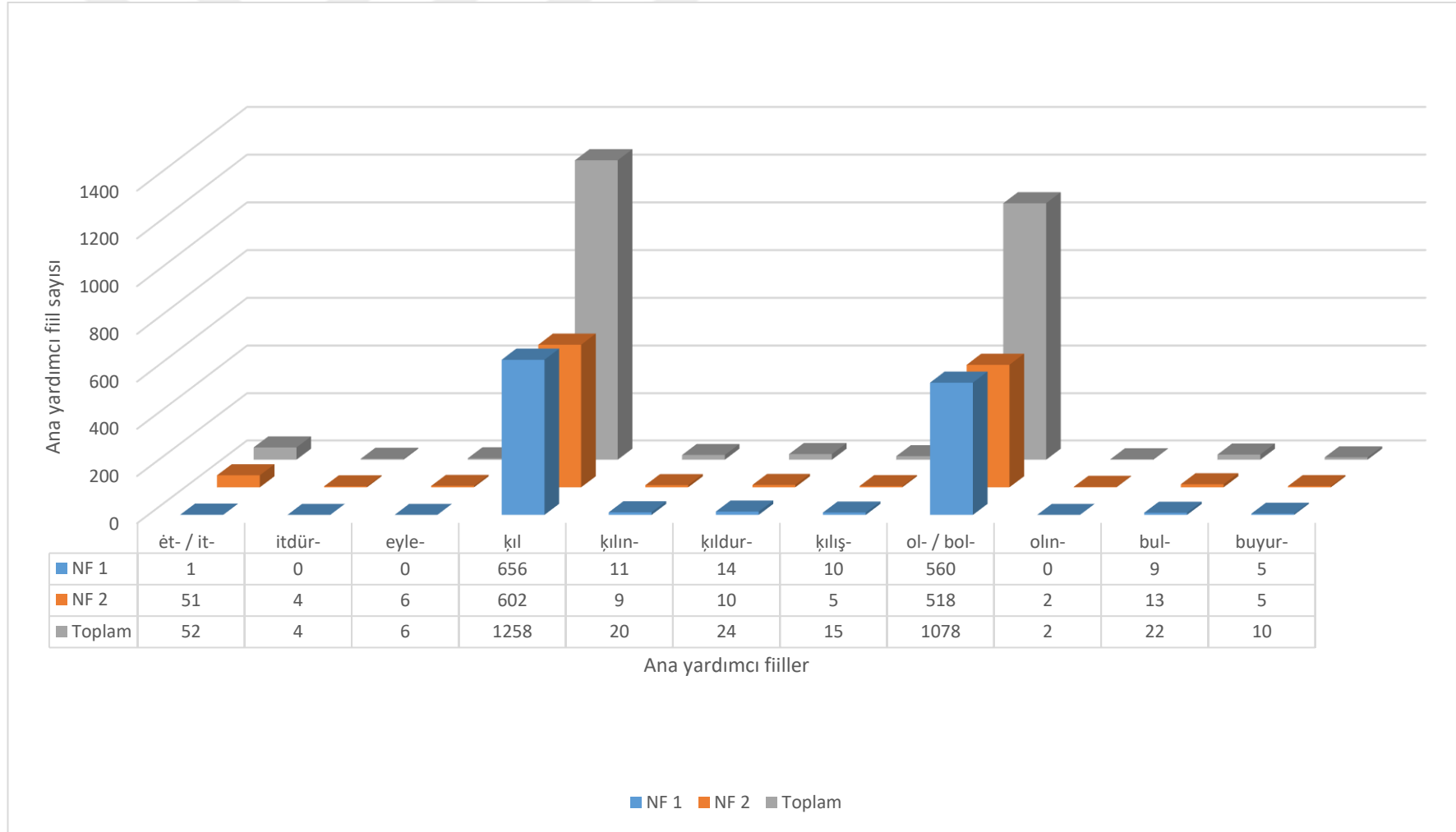
namâz buyur-

NF 1: “... bizke ne *namâz buyursen?*” 322/1

NF 2: “... bize ne *namâz buyurursın?*” 266a/2

Tablo 2.1. Ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller

Yardımcı Fiil	NF 1	NF 2	Toplam
ét- / it-	1	51	52
itdür-	0	4	4
eyle-	0	6	6
qıl	656	602	1258
qılm-	11	9	20
qıldur-	14	10	24
qılış-	10	5	15
ol- / bol-	560	518	1078
olın-	0	2	2
bul-	9	13	22
buyur-	5	5	10

Şekil 2.1. Ana yardımcı fiillerin kullanım sıklığı dağılımı

Değerlendirme

Bu bölümde, ana yardımcı fiillerin basit/türemiş isimlerle ya da kelime gruplarıyla oluşturduğu birleşik fiiller incelenmiştir. Buna göre, NF 1’de toplamda 1266, NF 2’de ise 1225 yerde birleşik fiile ulaşılmıştır. Her iki eserde ana yardımcı fiillerin birleşik fiillerdeki kullanım sıklığı birbirine yakın bir oranda seyretmektedir. Elde edilen örnekler çerçevesinde *kı/-* ve *ol-* yardımcı fiillerinin NF 1’de daha fazla yer aldığı ve diğer yardımcı fiillere göre daha yoğun kullanıldığı göze çarpmaktadır. *et-* yardımcı fiiline NF 1’de sadece 1 örnekte rastlanırken NF 2’de 51 ayrı birleşik fiil kuruluşunda yer aldığı görülmektedir. *eyle-* yardımcı fiili ise NF 1’de hiç kullanılmazken NF 2’de 6 birleşik fiilde yer almıştır. *et-* yardımcı fiilinin NF 2’de kullanım sıklığının artması, bu yardımcı fiilin EAT dönemiyle birlikte yaygınlaşmaya başladığı ihtimalini göstermektedir.

2.2. Anlam Kaymasına Uğramış ve Deyimleşmiş Olan Birleşik Fiiller

Anlam kaymasına uğramış veya deyimleşmiş olan birleşik fiiller, tek veya çok ögeli şekillerin fiille birleşerek oluşturduğu yapılardır. Mecaz, benzetme vb. yollarla isim+fiilin kendi mânâsından sıyrılarak veya uzaklaşarak akla gelen ilk anlamından farklı bir anlam ifade etmesiyle deyimleşmiş birleşik fiiller oluşur. Fiilden önce gelen ad ögesi; fiile bir özne, bir nesne, bir yer tamlayıcısı veya zarf görevi ile bağlanabilir. Fiilden önceki ad ögesi birden fazla da olabilmektedir. Örnek: *ders al-* “ibret almak”, *can at-* “çok istemek”, *bağırına bas-* “kucaklamak”, *alttan al-* “yumuşak davranmak”, *eteği zil çal-* “çok sevinmek”, *el ayağa dolaş-* “telâşlanmak” (Korkmaz, 2009, s. 838). Aslında yardımcı fiil olmamakla birlikte, *dut-*, *gel-*, *gör-*, *var-*, *vir-*, *tur-*, *ur-* gibi fiillerinin oynadığı rol de hemen hemen yardımcı fiillerinki gibidir. Örnek: *haber vir-* “bildirmek”, *revâ gör-* “uygun görmek”. (Özkan, 2000, s. 147). Bazı örneklerin ise kalıplaşarak dinî terminolojide söz dizimsel yapıya ait olduğu ve öge dizilişine dâhil edildiği görülmüştür. Örnek: *Oruç boz-* birleşik fiili, “haramla oruç boz-” şeklinde kalıplaşarak dinî terminolojiye yerleşmiştir. Bu gerekçeyle bu şekilde kalıplaşma özelliği gösteren yapılar da birleşik fiil olarak değerlendirilerek çalışmaya dâhil edilmiştir. Nehcü'l-Ferâdis'in Harezmi Türkçesi ve EAT dönemleri nüshalarında tespit edilen birleşik fiiller bu başlık altında; öge dizilişine göre sınıflandırılarak “tek ögeli” ve “iki ögeli” birleşik fiiller şeklinde sıralanmıştır.

2.2.1. Tek ögeli kalıplaşmış/deyimleşmiş birleşik fiiller

2.2.1.1. Özne + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

‘*âdil keç-/geç-*

NF 1: “Mervânilerde andağ ‘*âdil keçmedi.*” 239/8-9

NF 2: “Mervânilerde andan ‘*âdil geçmedi.*” 199a/15

‘*aklı gel-*

NF 2: "... ol qadar kim *'aqlı geldi.*" 127b/8

‘aqlı kêt-/git-

NF 1: "... yıqıldı, *'aqlı ketti.*" 147/14

NF 2: "... düşdi. *'Aqlı gitdi.*" 127b/7

atı çık-

NF 1: "... i‘tiqād birle söwsen taqı *atı çıqmışda* rahmat ıda bersednġ..." 229/1

at béril-/ ad viril-

NF 1: "... Peyğambar ‘as’qa Muştafā *at bérildi.*" 3/8

NF 2: "... Peyğamber ‘as Muştafā *ad virildi.*" 2b/4

āvāzı çık-/gel-

NF 1: "... mübārek arqasını tayağan öredin inġremek *āvāzı çıqtı.*" 35/17

NF 2: "... mübārek arqasını degürdügi yirden inlemek *āvāzı geldi.*" 33b/5

‘azāb teg-

NF 1: "... cümleke ol *'azāb teggey erdi.*..." 117/10

NF 2: "... cümleye ol *'azāb tegey erdi.*" 105b/4

balta ötme-

NF 1: "*Balta taqı ötmedi erse.*..." 30/2

berāt viril-

NF 2: "... ol qula iki *berāt virile.*" 200b/11

berekāti teg-/deg-

NF 1: "... anıġ *berekāti* bizke *tegse.*..." 160/12

NF 2: "... anuñ *berekāti* bize *degse.*..." 137b/15

borç/ borcı çık-

NF 1: "Seksen yarmaq *borc çıqtı erse.*..." 119/6

NF 2: "... hisāb itdiler. *Borcı çıqdı.*" 106b/13

borçı/ borcı kal-

NF 1: "... neçe derem *borçı qaldı?*" 206/4

NF 2: "... nice dirhem *borc*ı *qaldı*." 172b/2

cānı çık-

NF 1: "... kim *cānı* *çıqmaqğa* tegdi." 295/1

cevāb teg-/ cevābuñuz deg-

NF 1: "... êmdi sizke *cevāb* *tegdı*." 428/17

NF 2: "İmdi size *cevābuñuz* *degdi*..." 355b/3

dīnūñ art-

NF 2: "*Dīnūñ* *arta*..." 7b/4

ecel kel-/gel-

NF 1: "... *ecel* *kelse* taqı ölseñg..." 258/1

NF 2: "... *ecel* *gelse* dañı ölseñ..." 213b/5

ecel yawu-/ir-

NF 1: "... ol şālih kimerseke *ecel* *yawudı* *erse*..." 341/5

NF 2: "... bir şālih kişiye *ecel* *irdise*..." 281b/15

ecel yet-/yit-

NF 1: "Eger *ecel* *yetse*..." 130/8

NF 2: "Eger *ecel* *yitse*..." 115a/1

emgek teg-/ zañmet deg-

NF 1: "... atañga bu kündin öñg *emgek* *tegegey*..." 89/16

NF 2: "... ataña bu günden soñra *zañmet* *degey*..." 82b/6

emir kel-/ emr gel-

NF 1: "... selām ayta bering tēp *emir* *keldi* *erse*..." 4/5

NF 2: "... selām viribiñ diyüp *emr* *geldi*." 3a/10

fāyida teg-/ fāyide deg-

NF 1: "Bulardın sañga ne *fāyida* *tegey*?" 98/8

NF 2: "... bunlardan saña ne *fāyide* *dege*..." 90a/10

fermān kel-/ buyruq gel-

NF 1: "... munlarqa taqı *fermān* *kelgey*." 251/1

NF 2: "... bunlara *buyruq gele.*" 208a/7

fitneler basıl-

NF 1: "... üküş *fitneler basılır.*" 174/13

NF 2: "... öküş *fitneler başılır.*" 148b/12

fürşatı(~u) yet-/yit-

NF 1: "... aṅgar *fürşatım yetmez.*" 436/4

NF 2: "Aña *fürşatım yitmez.*" 361b/8

ğazabı kel-

NF 1: "... oqudı erse, *ğazabı keldi.* 81/8

ğazabları kel-/gel-

NF 1: "İṅgen *ğazabları keldi.*" 96/8

NF 2: "... iñen *ğazabları geldi.*" 88b/1

ğybat kel-/ gıybet gel-

NF 1: "... zāhidlik birle meşhūr bolğanlardın *ğybat kelür.*" 387/8

NF 2: "... zāhidlik birle meşgül olanlardan *ğybet gelür.*" 320b/12

günāh kel-/gel-

NF 1: "... mēndin nē *günāh keldi.*" 223/13

NF 2: "... benden ne *günāh geldi.*" 186b/9

ḥabar teg-/ ḥaber yitiş-

NF 1: "... Ṭāyif èlinge *ḥabar tegdi.*" 69/2

NF 2: "... Ṭāyif iline *ḥaber yitişdi.*" 64a/7

ḥaber gel-

NF 2: "*Ḥaber geldi.*" 45b/6

ḥacālatı ket-/ ḥacāletüm git-

NF 1: "... köñglüm ḥoş boldı, *ḥacālatım ketti.*" 29/7

NF 2: "Göñlüm ḥoş oldı. *Ḥacāletüm gitdi.*" 27a/6

ḥacatı tüş-/ ḥacetü düş-

NF 1: “Menim *hācatım tüşti.*” 169/3

NF 2: “Benüm *hācetüm düşdi.*” 144b/8

hakkı tæg-/ deg-

NF 1: “... ol benim *haqqım* maᅇga *tægse.*” 195/6

NF 2: “Ol *haqqum* baᅇa *dege.*” 164a/6

Hakk te‘ālānıᅇ(~nuᅇ) ᅇazabı bitil-/gel-

NF 1: “... *Hakk te‘ālānıᅇ ᅇazabı bitildi.*” 395/4

NF 2: “... *Hakk te‘ālānuᅇ ᅇazabı geldi.*” 327a/8

Hakk te‘ālānıᅇ la‘natı/ hakkıᅇ la‘neti (helākligi) kel-/gel-

NF 1: “... *Hakk te‘ālānıᅇ la‘natı* aᅇgar *kelsün.*” 144/7

NF 2: “... *hakkıᅇ la‘neti helākligi* aᅇa *gelsün.*” 125a/6

halı ayna-/dön-

NF 1: “... müteᅇayyir boldı taᅇı *halı aynadı.*” 318/4

NF 2: “müteᅇayyir oldı. *Hālı döndi.*” 263a/6

haᅇā tüş-/düş-

NF 1: “... anıᅇ cevābı Haᅇ te‘ālā ᅇazratında *haᅇā tüşse.*” 228/12

NF 2: “... anuᅇ cevābı haᅇ ᅇazretinde *haᅇā düşse.*” 190b/3

ᅇayr iş kel-/gel-

NF 1: “... mēdin ne *ᅇayr iş keldi.*” 269/10

NF 2: “... benden ne *ᅇayr iş geldi.*” 223a/5

hezimet tüş-/düş-

NF 1: “Uᅇud toᅇuşında İslām ᅇeriginge *hezimet tüşti.*” 12/15

NF 2: “Uᅇud ᅇazāsında İslām ᅇerisine *hezimet düşdi.*” 10b/14

ᅇilāfat teg-/ ᅇilāfet deg-

NF 1: “... *ᅇilāfat*‘ Abbās oᅇlanlarıᅇa *teᅇdi.*” 186/17

NF 2: “... *ᅇilāfet*‘ Abbās oᅇlanlarına *deᅇdi.*” 158a/6

ᅇiᅇāb kel-

NF 1: "... Cebre`ilke *hı̇tāb keldi*." 61/3

huşūmat tūş-/ huşūmet dūş-

NF 1: "... hātunı arasında *huşūmat tūşti erse*..." 192/8

NF 2: "hātunı arasında *huşūmet dūşdi*." 162a/4

ig teg-

NF 1: "... Peygāmbar ‘as’ğa *ig tegdi*." 84/15

iş belgür-/belür-

NF 1: "Yā Muḥammed, ne *iş belgürdi*?" 16/16

NF 2: Yā Muḥammed ne *iş belürdi*..." 15a/3

ittifāk tūş-/dūş-

NF 1: "... bir vaqтта *ittifāk* andağ *tūşti*..." 242/3

NF 2: "... bir vaqтта *ittifāk* eyle *dūşdi*." 201b/3

qađǵu kel-/ qorǵu gel-

NF 1: "... Ṭalḥa üze qiyāmat qađǵularıdın *qađǵu kelmegey*..." 120/11

NF 2: "Ṭalḥa üzerine kıyāmat qorǵularından *qorǵu gelmeye*." 107b/13

qanı tökül-/dökül-

NF 1: "... musulmānlarnıñ *qanı tökülgey*." 174/11

NF 2: "... müsülmānlar *qanı döküle*." 148b/9

qarǵısı yet-/ qarısı yit-

NF 1: "“Oşmānnıñ *qarǵısı* mañga cümlesi *yetti*.” 137/4

NF 2: "... ‘Oşmānuñ *qarısı* cümle *yitdi*.” 120a/13

kerāhiyyat kel-/ kerāhiyyet gel-

NF 1: "... İmāmqa *kerāhiyyat kelgey*..." 222/1

NF 2: "... imāma *kerāhiyyet gele*." 185a/14

kiçik tut-

NF 1: "... teni cümlesi şıştı taqı *kiçik tuttı*..." 330/17

köñgli/ göñli açıl-

NF 1: "... Yūsufnuṅ *könḡli açılsun...*" 112/10

NF 2: "... Yūsufuñ *göñli açılsun...*" 101b/9

közi yaru-/ gözi nurlan-

NF 1: "Haq te' ālānıṅ şavābını körüp *közi yarudı...*" 200/15

NF 2: "Haq te' ālānuñ ecrini görüp *gözi nurlandı...*" 168a/14

köz yaşı kesil-

NF 1: "Andın soṅ *köz yaşı kesilgey...*" 66/11

quvvatı yet-/ qudreti yit-

NF 1: "Kimnüñ ne miqdārqa *quvvatı yetse...*" 95/1

NF 2: "Her kimüñ ne miqdārı *qudreti yitirse...*" 87a/9

küçi yet-/ güci yit-

NF 1: "... anı qoparmaqqa *küçi yetmedi.*" 30/2

NF 2: "... anı qoparmağa *güci yitmedi.*" 27b/11

ma'şiyat kel-/ ma'şiyet gel-

NF 1: "... cümle endāmlarında *ma'şiyat kelür...*" 299/2

NF 2: "... cümle endāmlarından *ma'şiyet gelür...*" 247a/15

mazarratları teg-

NF 1: "... hem taqı *mazarratları tegmes.*" 217/1

melāmat kel-

NF 1: "... bizke *melāmat kelgey...*" 359/3

menfa' at teg-/deg-

NF 1: "... ḡalāyıqqa üküş *menfa' at teger.*" 202/10

NF 2: "... ḡalāyıqa öküş *menfa' at degir.*" 169b/11

mihnet teg-/deg-

NF 1: "... üküş *mihnet tegmişdin* soṅ..." 127/4

NF 2: "... öküş *mihnet degmişden* soñra..." 112b/6

mu' cizāt beril-/viril-

NF 1: “Cümle peygāambarlarqa nè *mu‘cizāt* kim *berildi...*” 36/1

NF 2: “Cümle Peygāamberlere *mu‘cizāt* kim *virildi.*” 33b/6

nazarı tüş-/düş-

NF 1: “... Mūsā peygāambarnıñ *nazarı* aňgar *tüşti erse...*” 113/17

NF 2: “... Mūsā Peygāamberüñ *nazarı* nā-gāh aña *düşdi.* 102b/9-10

nevbet kel-/gel-

NF 1: “Andın soňg *nevbet* maňga *keldi erse...*” 405/9

NF 2: “Andan soñra *nevbet* baña *geldi.*” 335a/15

nevbet teg-

NF 1: “... munlarğa *nevbet tegse...*” 113/8

NF 2: “... bunlara *nevbet dege.*” 102a/14

ölüm kel-/gel-

NF 1: “Şerī‘ atta oğluñgqa *ölüm kelür.*” 347/7

NF 2: “Şerī‘ atda oğluña *ölüm gelür.*” 287a/3

peygāambar/ peygāamber çık-

NF 1: “... Mekkede bir *peygāambar çıqtı* tēp, Muḥammed atlıg.” 23/1

NF 2: “... Mekkede bir *Peygāamber çıkdı.* Muḥammed adlu...” 21a/7

rağbatı tüş-/ rağbeti düş-

NF 1: “... elbette pādşahnıñ *rağbatı* ol qarğa *tüşmiş...*” 430/4-5

NF 2: “Pāzişāhuñ *rağbeti* ol kara *düşmiş...*” 356b/6-7

şabrı qararı qal-

NF 1: “Andın soňgra *şabrı qararı qalmadı...*” 79/10

NF 2: “... andan *şabrı qararı qalmadı.*” 73a/7

şabru qararı kêt-/git-

NF 1: “... munı körmesem, *şabrum qararım kéter...*” 360/5

NF 2: “... bunı görmesem *şabrum qararım gider...*” 297b/5

şaburlar(ı) qal-

NF 1: "... Medîneke kelmişîngde *şaburları qalmadın...*" 63/7

NF 2: "... Medîneye geldüğünde *şaburlar kalmayup...*" 59a/4

şevâb viril-

NF 2: "... cümlesine ne *şevâb virildiyse...*" 91b/14

sökellik teg-

NF 1: "Bu êkkidin biringe *sökellik tegdi...*" 326/8

şefaķatı kel-/ şefķatı gel-

NF 1: "Yılannıĝ *şefaķatı keldi...*" 280/11

NF 2: "... yılanuñ *şefķatı geldi.*" 232a/8

şübhe düş-

NF 2: "... men^c kılu bilmese *şübhe* daĝı *düşer...*" 248b/10

tāķatı qal-

NF 1: "... andaĝ kim *tāķatum qalmadı.*" 7/16

NF 2: "Şol-ķadar kim *tāķatum kalmadı...*" 6a/15

tāķatı yêt-/yit-

NF 1: "... tã^c at qılmaĝa taqı *tāķatum yêter...*" 261/6

NF 2: "... tã^c at kıılmaĝa daĝı *tāķatum yiter...*" 216a/10

tāķatları qal-/yit-

NF 1: "... kāfirlarnıĝ qatıĝ ĥamlelerine *tāķatları qalmadı...*" 72/1

NF 2: "... kāfirerüñ ĥatı cümlelerine *tāķatları yitmedi.*" 66b/7

taķri^c gel-

NF 2: "... bunca *taķri^c gelse...*" 221b/6

tañĝ yaru-

NF 1: "... anĥaqa teĝi kim *tañĝ yarumiş.*" 414/16

tegirmen/ degirmen öĝüt-

NF 1: "... *tegirmen öĝüdi*, etmek bişürdi..." 166/7

NF 2: "... *degirmen öĝütdi*. Etmek bişürdi." 142b/6

telbiye ayıl-

NF 1: “*Telbiye ayılır...*” 37/12

vaḥiy kel-/ vaḥy gel-

NF 1: “... qırq yaşında *vaḥiy keldi*.” 6/14

NF 2: “Kırk yaşında Peyğāmbere *vaḥy geldi*...” 5b/1

yarlıg kel-

NF 1: “... tamām qılsunlar tēp *yarlıg keldi erse*...” 40/13

yél/ yil qop-

NF 1: “Ḥandaq toquşında bir kēçe qatıg sawuq *yél qoptı*.” 31/7

NF 2: “... ḥandaq toquşında bir gice qatı sovuq oldı. *Yil koptı*.” 29a/4

yil çıq-

NF 2: “... qarañu oldı. Qatı *yil çıqdı*.” 279b/2

yolı bağlan-

NF 1: “... bu üç kişiniñ *yolı bağlandı*.” 292/9

NF 2: “Bu üç kişinüñ *yolı bağlandı*.” 241b/10

zahmat tēg-

NF 1: “... anlarqa *zahmat tēgmesün*...” 48/16

zararı tēg-

NF 1: “Peyğāmbar ‘as’qa *zararı tēgmesün*...” 21/7

NF 2: “Peyğāmbər ‘aleyhi’s-selām *zararı tēgmesün*...” 19b/4

2.2.1.2. Nesne + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

āb-dest al-

NF 2: “... ol suyıla yundı. *Āb-dest aldı*...” 41a/1

açlıq çek-

NF 2: “... bunca günden berü *açlıq çekerler*...” 97b/9

‘ādatnı tut-/ ‘ādeti dut-

NF 1: "... mu`min bu *‘ādatnı tutar...*" 261/5

NF 2: "... mü`min bu *‘ādeti dutsa...*" 216a/9

ant bér-/ and vir-

NF 1: "... saña *ant bérür-men...*" 195/13

NF 2: "Saña *and virürin...*" 164a/15

ant/ and iç-

NF 1: "... gāzablandı taqı *ant içti...*" 41/15

NF 2: "... gāzablandı dağı *and içdi...*" 38b/14

arādat keltür-/ arādet getir-

NF 1: "... tevbe kıldı taqı Şeyhqa *arādat keltürdi...*" 246/13

NF 2: "... tevbe kıldı. Şeyhe *arādet getirdi.*" 204b/10

ārām u qarār u quvvat bér-

NF 1: "... taqı *ārām u qarār u quvvat bérdi...*" 73/14

‘āriyat/ ‘āriyeti bér-/vir-

NF 1: "... yüz yarıq *‘āriyat bérdi.*" 71/11

NF 2: "Yüz cebe *‘āriyeti virdi.*" 66a/13

arqa çewür-/çevür-

NF 1: "... biri birinğizke *arqa çewürüp* olturmañız..." 412/7

NF 2: "... birbirünñize *arqa çevürüp* oturmañuz..." 341a/9

at ata-/ ad vir-

NF 1: "... ma‘ şiyat sebebidin Haq *tv̄t İblīs at atadı.*" 368/2

NF 2: "Ma‘ şiyati sebebinden Haq tebāreke ve te‘ālā İblīs *ad virdi.*" 304a/15

aw awla-/ av avla-

NF 1: "... özi şahrāqa çıqtı taqı *aw awlayu...*" 155/12

NF 2: "... şahrāya çıqdı. *Av awlayu...*" 134a/10

‘azāb ve ‘uqūbat kör-/ ‘azābı ‘uqūbet gör-

NF 1: "... *‘azāb ve ‘uqūbat körgey* üküş ma‘ şiyat sebebidin..." 237/1

NF 2: "... 'azābı 'uḳūbet göre ma' şiyet çoḳluğu sebebinden." 197a/14

'azamatını kör-/ 'azametini gör-

NF 1: "... bu çerig 'azamatını körsün..." 49/15

NF 2: "... bu çerinün 'azametini göre..." 46a/14

bāk tut-

NF 1: "... men hēç *bāk tutmaz-men*." 397/4

bāng-i namāz/ ezān oḳı-

NF 1: "... Bilālqa buyurdı kim *bāng-i namāz oḳıgıl...*" 40/3

NF 2: "... Bilāle buyurdı kim *ezān oḳıgıl*." 37a/12

barāt bér-

NF 1: "... ol qulğa èkki *barāt bergey...*" 241/4

baş ḳaldur-

NF 1: "... cümle büyük taḡlar *baş ḳaldurdılar...*" 378/11

NF 2: "Cümle büyük taḡlar *baş ḳaldurdılar...*" 313b/8-9

bereket bér-/ berekāt vir-

NF 1: "Taḡrı te'ālā *bereket børsün* saḡga!" 25/4

NF 2: "Taḡrı te'ālā *berekāt virsün* saña..." 23a/8

bey' et al-

NF 1: "Erenlerdin *bey' et alsam...*" 26/10

NF 2: "Erenlerden *bey' et alsam...*" 24b/2

bey' et bér-

NF 1: "... cümlesi Peyḡambar 'as'qa kelip, selām qılıp *bey' et bérdirer*." 25/13

borç/ ödünç al-

NF 1: "... on èkki batman arpa *borç aldı...*" 140/13

NF 2: "... ol iki batman arpa *ödünç aldılar*." 122b/8

boy bér-/ boyın vir-

NF 1: "... munāfiqlarqa *boy bérmeḡil...*" 48/4

NF 2: "... munāfiqlara *boyun virüp* uymağıl..." 44b/9

boyun bér-/vir-

NF 1: "... aṅğa *boyun bérse*..." 91/2

NF 2: "... aña *boyun virse*..." 83b/5

boyun dut-

NF 2: "... ol kişiye *boyun dutarm*..." 286a/10

bulğaşuq sözle-/ yalan söyle-

NF 1: "... *bulğaşuq sözlemes*." 23/7

NF 2: "*Yalan söylemez*." 21b/2

buyruğın dut-

NF 2: "... Haq te‘ālādan qorqsa dağı *buyruğın dutsa*..." 87b/15

cān bér-/vir-

NF 1: "Menim köksüm üze *cān bérdi*..." 90/7

NF 2: "... benüm gögsüm üstünde *cān virdi*..." 83a/2

cevāb ay-/eyit-

NF 1: "... tēp *cevāb aymışlar*." 39/8

NF 2: "... diyüp *cevāb eyitmişler*..." 36b/8

cevāb yarlıқа-/vir-

NF 1: "... Peygāambar ‘as taqı *cevāb yarlıqadı*." 11/4

NF 2: "Peygāamber *cevāb virdi*." 9a/12

cūmerdlıq göster-

NF 2: "... baña *cūmerdlıq-mı gösterürsin?*" 225a/7

çāra taq-

NF 1: "... hēç *çāra taqmadı*." 361/11

darığ tut-/ dirığ dut-

NF 1: "... hēç kimersedin *darığ tutmaz-men*." 125/15

NF 2: "... hiç kimseden *dirığ dutmazam*." 111b/10

destur al-

NF 2: “Yana ‘Ömer razıya’l-lâhu ‘ anhudan *destur aldılar...*” 101a/14

destür bër-/vir-

NF 1: “... *destür bërür-mü-sen* anı sağmaqqa?” 22/6

NF 2: “... *destür virürmiş* anı sağmaga...” 20b/1

destür tile-/dile-

NF 1: “Peygâmbar ‘as’dın *destür tilegil...*” 25/17

NF 2: “Peygâmbere ‘aleyhi’s-selâmdan *destür dilegil.*” 23b/15

dîn qağgusını ye-/ dînî qağgusını yi-

NF 1: “... *dîn qağgusını yêmes erdi...*” 68/4

NF 2: “*Dînî qağgusını yimezdi.*” 63a/12

diyeyet bër-/vir-

NF 1: “... cümle qabıla yığlışıp *diyeyet bërme*k âsân bolğay...” 19/15

NF 2: “... cümlemiz dirilüp *diyeyet virmege* âsân olsa...” 18a/4

diyeyet tile-/dile-

NF 1: “Eger *diyeyet tilese*ler...” 19/15

NF 2: “... eger *diyeyet dilese*ler...” 18a/4

döst tut-

NF 1: “... Rebbümdin öngin kimersen *döst tutsa erdim.*...” 91/13

NF 2: “... Rebbümden ayruk kimseneyi *döst tutsayıdum.*...” 84a/12

durüğlar/ şalavâtlar ay-/getür-

NF 1: “... taqı Peygâmbar ‘as’qa *durüğlar aydı.*...” 127/8

NF 2: “Peygâmbere *şalavâtlar getürdi.*...” 98b/8

durüz u şenâ ay-

NF 1: “...qıyâmatqa tegrü sañğa *durüz u şenâ ayğaylar.*” 10/9

düşman tut-/gör-

NF 1: “... taqı kim kim seni *düşman tutsa.*...” 148/10-11

NF 2: "... ol kim seni *düşmān görse...*" 128a/9

edgü ceza bër-/ eyü ceza vir-

NF 1: "... Haq te' ālā kıyāmatda *edgü ceza bergey...*" 93/6

NF 2: "... Haq te' ālā kıyāmetde *eyü ceza vire.*" 85b/10

él ur-

NF 1: "... berekāt birle du' ā qıldı taqı *él urdı.*" 29/11

el vir-

NF 2: "... dünya bunlara *el virseyidi...*" 325a/15

emān bër-/vir-

NF 1: "... hēç bizlerke *emān bërmezler...*" 11/6

NF 2: "Hîç bize *emān virmezler...*" 9a/15

emanet koy-/ço-

NF 1: "Bu neerselerini ba' zı şaḥābalarqa *emanet qoydılar...*" 75/5

NF 2: "Bu nesneleri ba' zı şaḥābeye *emānet kodı...*" 69a/2

emek çek-

NF 2: "... yārenlerinüñ İslām evvelinde *emek çekdikleri...*" 9a/1

emgekini kötür-/ emegini götür-

NF 1: "... kişilerniḡ *emgekini kötürür-sen...*" 8/11

NF 2: "Kişinüñ *emegini götürmezsın...*" 7a/4

emgekini ve meşaqḡatını tart-/ emegini ve zaḥmetini çek-

NF 1: "... cümlesi *emgekini ve meşaqḡatını tartmadın* kirse..." 61/8

NF 2: "Cümlesinüñ *emegini ve zaḥmetini çekmedin* uçmaḡa girmek..." 57a/8

ezān oqı-

NF 1: "... mu'azzin *ezān oqısa...*" 241/12

NF 2: "... mu'ezzin *ezān oqısa...*" 201a/8

fāyida al-

NF 1: "... sendin *fāyida alḡay...*" 352/17

fermānu dut-

NF 2: “Sen benüm *fermānumı* niçün *dutmaduñ*?” 233a/3

fırşat vir-

NF 2: “... bu miskinleri esirgeyüp *fırşat virgil*...” 67a/15

fitneler qopar-

NF 1: “... üküş *fitneler qoparurlar*.” 67/10

göñül kuvvatını indür-

NF 2: “... andan şoñra *göñül kuvvatını indürdi*.” 68b/4

ħabar bér-/ ħaber vir-

NF 1: “... Peyğāambar ‘as ħalāyıqlarqa *ħabar bérdi*...” 5/13

NF 2: “... Peyğāamber ħaħlara *ħaber virdi*...” 4b/3

ħabar bil-

NF 1: “... andın soñġ *ħabar bildiler*.” 49/3

ħabar èlet-/ ħaber ilet-

NF 1: “... Mekke ehlinge *ħabar èletsün*...” 48/10

NF 2: “... Mekke ehline *ħaber iletsün*...” 45a/5

ħabar keltür-/ ħaber getir-

NF 1: “... anlardın mañġa *ħabar keltürgey*?” 31/9

NF 2: “... anlardan baña *ħaber getüre*.” 29a/8

ħabar tegür-/ ħaber degür-

NF 1: “... Necāşī melikke Abū Yeksüm *ħabar tegürsün*...” 43/8-9

NF 2: “... Necāşī melike *ħaber degürsün*...” 40b/1

ħadiş keltür-/getür-

NF 1: “... tegme bir faşl avvalında bir *ħadiş keltürdük*...” 2/12

NF 2: “... faşl evvelinde bir *ħadiş getürdük*.” 2a/1-2

ħaħqın bér-/vir-

NF 1: “... yolġa *ħaħqın bérip* olturuñġ...” 305/2

NF 2: "... yol *hakkın virüp* oturuñ." 252a/8

hakkını sakla-/ sakın-

NF 1: "... yaq yawuqluq *haqqını saqlap* qatımğa keltürdüm..." 14/1

NF 2: "Hıışımılık *hakkını sakınup* qatuma getürdüm." 12a/6

Hak te'alanıñ şavabını kör-/ Hak te'alanuñ ecrini gör-

NF 1: "... *Hak te'alanıñ şavabını körüp...*" 200/15

NF 2: "... *Hak te'alanuñ ecrini görüp...*" 168a/14

Hak te'alā(nuñ) selāmını keltür-/getür-

NF 1: "Peygāambar 'as'qa *Hak te'alā selāmını keltürdi...*" 16/11

NF 2: "Peygāambar 'aleyhi's-selām *Hak te'alānuñ selāmını getürdi...*" 14b/10

halāl ye-/ helāl yi-

NF 1: "... kırq kün *halāl yese...*" 294/9

NF 2: "... kırq gün *helāl yise...*" 243b/3

halifelik vir-

NF 2: "... size *halifelik virdi.*" 106b/9

haraç vir-

NF 2: "... Yıldan yıla *haraç virüñ.*" 101a/9

harām ye-/yi-

NF 1: "... mu'min ve muvaḥḥid *harām yeyür...*" 294/11

NF 2: "... mu'min ve muvaḥḥid *harām yise...*" 243b/7

haşlatnı koç-/ haşleti ko-

NF 1: "... ol *haşlatnı* 'ömrüñ barınca *koğmağıl...*" 261/10

NF 2: "... ol üç *haşleti* 'ömrüñ varınca *koğmağıl...*" 216b/2

haṭā ay-/eyit-

NF 1: "... hem taqı *haṭā aydıñgız...*" 194/8

NF 2: "... daḥı *haṭā eyitdüñüz...*" 163b/2

hayrı işle-

NF 2: “Eger ol *hayrı işlese...*” 55b/13

hezîmet bér-

NF 1: “... kāfırlarğa *hezîmet bérđi.*” 114/15

hicābı götür-

NF 2: “Peyğamberüñ gözinden *hicābı götürđi.*” 182b/15

hicāblarını kéter-

NF 1: “... peygāmbardın *hicāblarını kéterđi.*” 218/14

hıttāb eyit-

NF 2: “... baña *hıttāb eyitđi.*” 263a/4

hōrluq bér-/ hōrlıq vir-

NF 1: “... *hōrluq bergeñ* Tañrı te‘ālā turur.” 50/1

NF 2: “... *hōrlıq viren* dañı ol-durur.” 46b/5

huftba/ huftbe oqı-

NF 1: “... bardı, bir *huftba oqıdı.*” 76/3

NF 2: “... bir *huftbe oqıdı.*” 69b/12

hük(m)n(i) yörüt-/yörit-

NF 1: “... ol *hükmi* benim üze *yörütgil...*” 348/1

NF 2: “... ol *hükmi* benim üzerüme *yöritgil...*” 287b/6

‘ibret al-

NF 1: “... taqı *‘ibret aldı...*” 205/11

NF 2: “... kudretini görüp *‘ibret alup...*” 172a/3

icāzat bér-/ icāzet vir-

NF 1: “Mañğa taqı *icāzat bergeñiz...*” 15/4

NF 2: “Baña dañı *icāzet virseñ...*” 13a/11

ig bér-/ renc vir-

NF 1: “... anıñ teninge *ig bérse erdim...*” 330/13-14

NF 2: “... anuñ tenine *renc virseyidüm...*” 273a/12

ihrām bağla-/bağlan-

NF 1: "... Mekkeke qayıttılar, taqı, *ihrām bağladılar...*" 77/3

NF 2: "... Mekkeye döndiler *ihrām bağlandılar...*" 70b/11

ih̄tiyār koy-/ko-

NF 1: "... Tañgrı te' ālā öz qulinga *ih̄tiyār qoydı...*" 84/9

NF 2: "... Tañrı te' ālā öz gendü qulina *ih̄tiyār qodı.*" 78a/5

imānını uçgun-

NF 1: "Hımr sebebidin *imānını uçgundı...*" 365/7

imān keltür-/getür-

NF 1: "... *imān keltürmedin* āhıratqa barganınga..." 6/1

NF 2: "... *imān getürmedin* āhırate varduğına..." 4b/11

imān vir-

NF 2: "*imān viren* bizüz..." 5a/5

islām keltür-

NF 1: "... öñgin halāyıqlar taqı *islām keltürse...*" 110/14

isti'ānat tile-/ isti'ānet dile-

NF 1: "... sendin *isti'ānat tileyü* çıqmaq..." 72/15

NF 2: "... senden *isti'ānet dileyü* çıqmaq..." 67a/13

işing zahmatını taqı meşaqkatını kötür-/ işüñ zahmetini dağı meşaqkatını götür-

NF 1: "... bu *işing* taqı *zahmatını taqı meşaqkatını* men *kötüreyin.*" 107/12

NF 2: "Bu *işüñ* taqı *zahmetini dağı meşaqkatını* ben *götüreyin.*" 97b/11-12

iş(n)i kêter-/gider-

NF 1: "... edeb qılıp ol *işni ketersünler.*" 303/6

NF 2: "... edeb qılıp ol *işi gidersün.*" 250b/13

i' tibār/ ' ibret al-

NF 1: "... qudratinga baqıp *i' tibār almaq...*" 205/14

NF 2: "... qudretine baqıp *'ibret almak...*" 172a/7

î' tîkâdını kâter-/gider-

NF 1: "... ol *î'tîqâdını* özindin *kâterdi*..." 195/2

NF 2: "... ol *î'tîkâdını giderdi*." 164a/1

î' tîkâd tut-/ yüz dut-

NF 1: "... ölgünce uruşmağa *î'tîqâd tutup*..." 69/14

NF 2: "Olunca uruşmağa *yüz dutup*..." 64b/9

îzâ degür-/ zahmet tegür-

NF 1: "... sizke munça *îzâ tegürdiler*..." 226/14

NF 2: "... size bunca *zahmet degürdiler*." 189a/7

‘ izzet bêr-/vir-

NF 1: "... ‘*izzet bêr*gen taqı Tañrı te‘âlâ turur..." 50/1

NF 2: "... ‘*izzet viren* dañı Tañrı te‘âlâ durur." 46b/4

qadğusın ye-/ qayusını yi-

NF 1: "... emgek birle bolsa taqı biz *qadğusın yemesek*..." 28/10

NF 2: "... emek ile olsa dañı biz anuñ *qayusını yimesevüz*..." 26a/13-14

qadrîngni/ qadrüni bil-

NF 1: "... men seniñ *qadrîngni bilmedim*..." 322/6

NF 2: "... ben senüñ *qadrüni bilmedüm*." 266a/10

qarış vir-

NF 2: "Anda *qarış virdi*." 11a/11

qaydını qayur-

NF 2: "... şimdiden bunuñ *qaydını qayuravuz*." 17b/3

kefen sar-

NF 1: "Peygâmbar ‘as’nı yudılar taqı *kefen sardılar*..." 93/8

NF 2: "... Peygâmbir ‘aleyhis’-selâm yudılar. *Kefen şardılar*..." 85b/13

kelime-i şehâdat ay-/ şehâdet eyd-

NF 1: "... tiler-men kim *kelime-i şehâdat aysañgız*..." 6/3

NF 2: "... dilerem kim *kelime-i şehadet eydesiz.*" 4b/14

kelime-i şehadet keltür-/ şehadet getir-

NF 1: "Ol kāfir *kelime-i şehadet keltürmişdin* sonġ..." 335/9

NF 2: "Ol kāfir *kelime-i şehadet getürmişden* soñra..." 277a/13

ķonuķı/ ķonuġı aġırla-

NF 1: "... bu ‘aziz *ķonuķını aġırlasaq...*" 253/15

NF 2: "... bu ‘aziz *ķonuġı aġırlasavuz...*" 210a/10

ķorķuġ kemiş-/ ķorķu bırak-

NF 1: "Haķ te‘ālā kāfırlarķa *ķorķuġ kemışti.*" 74/4

NF 2: "Haķ te‘ālā kāfire *ķorķu bırakdı.*" 68a/3

ķoñġlini/ ġoñlini ķarart-

NF 1: "... kim ol müġnuñġ *ķoñġlini qarartıp...*" 325/12

NF 2: "... kim ol ġāvuruñ *ġoñlini ķarardıp...*" 269a/6

ķoñġliniñ ġözini/ ġoñlinüñ ġözini aç-

NF 1: "... ol qulmı faķih qılır *ķoñġliniñ ġözini açar.*" 185/16

NF 2: "...ol ġulımı faķih qılır daġı *ġoñlinüñ ġözini açar.*" 157a/10

ķözini/ ġözini uydur-

NF 1: "... *ķözini* añġa *uydurdı...*" 245/10

NF 2: "*ġözini* aña *uydurdı.*" 203b/14

ķözünġni ķeter-/ ġözünñi gider-

NF 1: "... ol derviş şaġābalardın *ķözünġni ķetermegil...*" 380/11-12

NF 2: "Ol derviş şaġābelerden *ġözünñi gidermegil.*" 315a/13

ķuvvat bér-/ ķuvvet vir-

NF 1: "... *ķuvvat bérġen* taķı ol turur..." 32/14

NF 2: "*Ķuvvet viren* daġı ol-durur." 30b/1

ķuvvat ķörgüz-/ pehlevānlarıñı ġöster-

NF 1: "... özini ġaşmġa neteg kim *ķuvvat ķörgüzü* yürüsünler..." 47/3

NF 2: "... özünüzi *pehlevānlarıfı gösterüf...*" 43b/8

küç tegür-

NF 1: "... bir kimerseke *küç tegürmiş...*" 390/1-2

künlerni keçür-/ günlerini geçür-

NF 1: "... tevbe ve ināmat birle bu *künlerni keçürdi.*" 233/17

NF 2: "... tevbe birle *günlerini geçürürdi.*" 195a/1

la' nat ayt-

NF 1: "... taqı *la' nat aytalıng.*" 144/6

ma' şiyat kör-/ ma' şiyet gör-

NF 1: "... 'āsīlardın *ma' şiyat körmışte...*" 306/5

NF 2: "... 'āsīlerden *ma' şiyet görmışde...*" 253a/11

muhlat bér-/ mühlet vir-

NF 1: "... bizke *muhlat bérgil...*" 143/13

NF 2: "... bize *mühlet virgil.*" 124b/9

muşibat tegür-/ muşibet degür-

NF 1: "... qullarımdın bir qulumğa *muşibat tegürsem...*" 323/9

NF 2: "... qullarumdan bir qulumğa *muşibet degürsem...*" 267a/12

müdde'ī da' vāsımı koy-/ müdde'ī da' visini қо-

NF 1: "... tēdi erse, ol *müdde'ī da' vāsımı qoydı.*" 203/14

NF 2: "Ol *müdde'ī da' visini qodı...*" 170b/10

müjde bér-/ beşāret vir-

NF 1: "... Abū Bekrke *müjde bérđi.*" 100/9

NF 2: "... Ebū Bekre *beşāret virdi.*" 92a/1

nacāt ber-/vir-

NF 1: "... bizlerke *nacāt bergil...*" 293/6

NF 2: "... bizlere *necāt virgil...*" 242a/15

nadāmat ye-/ nedāmet yi-

NF 1: “Şaqıq andağ ayğanıŋa *nadāmat yēdi...*” 434/13

NF 2: “Şaqıķ eyle eyitdūġine *nedāmet yidi...*” 360b/2

namāz(n)ı qoç-/qo-

NF 1: “... hēç hālda *namāznı qođmaqġa...*” 241/1

NF 2: “... hıç hālda *namāznı qomaġa...*” 200b/6

na‘ra ur-

NF 1: “... *na‘ra urdı* taqı çaqırdı...” 431/4

NF 2: “*Na‘ra urdı* çaqırdı...” 357b/1

naşihat bér-

NF 1: “... hēç kimerseke *naşihat bérmegeymen...*” 268/5

nedāmat yè-/ nedāmet yay-

NF 1: “Üküş peşimān *nedāmat yēgey-sen...*” 16/6

NF 2: “Ve *nedāmet yayasın...*” 14a/14

nefsni emget-

NF 1: “... ‘amel qılmaq kerek, *nefsni emgetmek kerek...*” 111/6

nefsünġni tölendür-/dölendür-

NF 1: “... *nefsünġni tölendürgil* ol şaḡābalar birle...” 380/7

NF 2: “... *nefsünġni dölendürgil* ol şaḡābelerile...” 315a/7

ni‘met bér-/vir-

NF 1: “... kimke *ni‘met bērsenġ*, sen bēürsen...” 37/10

NF 2: “Kime *ni‘met virsenġ* sen virürsin...” 35a/3

nişān bér-/vir-

NF 1: “... maḡa yolı *nişān bērgil*” 114/2

NF 2: “... baḡa yolu *nişān virgil*” 102b/11

nuşrat bér-/ nuşret vir-

NF 1: “... Ḥaq *tvt* saḡa *nuşrat bērgey*” 9/4

NF 2: “Ḥaq te‘ālā saḡa *nuşret vire*” 7b/4

oğul keltür-/getür-

NF 1: "... Emine hatun duşenbe kün Muḥammed atlıg *oğul keltürdi...*" 18/12

NF 2: "... qarındaşañ hatunı duşenbe günü Muḥammed atlu *oğul getürdi...*" 16b/12-13

oruc dut-

NF 2: "Ola şu *oruc dutmağıl.*" 215b/14

öfkesini siñgür-

NF 1: "... taqı ol *öfkesini siñgürse...*" 150/1

öfkesin tut-

NF 1: "... ademī *öfkesin tutsa...*" 150/1

ögüt alm-

NF 1: "... ‘amal qılıp *ögüt alıngay-siz...*" 311/17

ögüt bér-/vir-

NF 1: "... sizke *ögüt bérür...*" 311/17

NF 2: "... size *ögüt virür...*" 257b/8

‘ömrini keçür-/geçür-

NF 1: "... hemişe pelidlik arıgsızlıq birle ‘*ömrini keçürgen...*" 68/4

NF 2: "Hemişə pelidlikle ‘*ömrini geçüren...*" 63a/12-13

‘ömür bér-/vir-

NF 1: "... sañga Tañrı te‘ālā bir qaç yıl taqı ‘*ömür bérse...*" 435/12

NF 2: "... saña Haq te‘ālā birqaç yıl taqı ‘*ömür virse...*" 361a/11

‘ömür rūzasını tut-/‘umre rūzesini dut-

NF 1: "... bilgil kim ‘*ömür rūzasını tutğanqa* şavāb yoq." 261/1

NF 2: "Bilgil kim ‘*umre rūzesini dutanlara* şevāb yoq." 216a/3

‘ömür yitür-

NF 2: "Eger Tañrı te‘ālā ‘*ömür yitürse...*" 21a/10

‘özrlər ay-

NF 1: "... Peyğambarqa ‘*özrlər aydılar erse...*" 77/2

öz törengiz tut-

NF 1: "... taqı *öz törengiz tutuŋ!*" 111/17

‘özür dile-

NF 2: "Anlardan ‘*özür dilesem...*” 295b/15

‘özürler ay-

NF 1: "... üküş ‘*özürler aydı...*” 390/6

pişimān ye-

NF 1: "... bu boyagçı *pişimān yedi...*” 194/5

rāhat bér-/vir-

NF 1: "... tünnüŋ avvalında teninge *rāhat bérür erdi...*” 315/3

NF 2: "... dünüñ evvelinde tenine *rāhat virürdi.*” 260b/2

raḥmat endür-/ raḥmet indür-

NF 1: "... Ka‘ be üzesinde yüz yigirmi *raḥmat endürür.*” 274/7

NF 2: "... Ka‘ be üstine yüz yigirmi *raḥmet indürür.*” 227a/6

raḥmat ıd-/ raḥmet eyd-

NF 1: "... anıŋ üze on *raḥmat ıdğay.*” 4/10

NF 2: "... anuñ üzerine on *raḥmet eyde.*” 3b/2

rāy kör-

NF 1: "Ne *rāy körer-sen?*” 143/14

ribā yi-

NF 1: "... zinā qılmaq birle *ribā yemek...*” 61/15

NF 2: "... zinā qılmaq, *ribā yimek...*” 57b/6

rişvet al-

NF 1: "... hüküm işinde *rişvet almağay...*” 151/3-4

ruḥsat bér-/vir-

NF 1: "... şeri‘ at eşileri *ruḥsat bérmedin* tururlar.” 241/1

NF 2: "... şeri‘ at halkı *ruḥsat virmeyüp* dururlar.” 200b/6

rūzalarını/ rüzelerini aç-

NF 1: "... haram luqma birle *rūzalarını açtılar.*" 389/8

NF 2: "Harām loqma ile *rüzelerini açdılar.*" 322a/15

rūzalar tut-/ rüzeler dut-

NF 1: "... üküş *rūzalar tuttu.*" 46/1

NF 2: "Öküş *rüzeler dutdı.*" 42b/7

rūza tut-/dut-

NF 1: "Ol kün *rūza tuttu.*" 134/12

NF 2: "Ol gün *rūza dutdı.*" 118b/1

rūzini tegür-/degür-

NF 1: "... mu'mingā sanmaduq yöndin *rūzini tegürgey...*" 188/8

NF 2: "... mü'mine şanmaduğı yirden *rūzini degüre.*" 159a/8

şafalarını tüz-/düz-

NF 1: "... çeriglerini, *şafalarını tüzdi...*" 71/13-14

NF 2: "... çerisinüñ *şafalarını düzdi...*" 66b/1

şaf tart-/dut-

NF 1: "... uruşmaq üçün *şaf tartsalar...*" 313/17

NF 2: "... uruşmaq için *şaf dutsalar...*" 259b/2

satğın/ şatun al-

NF 1: "... ol Yūsufnı ağır bahā birle *satğın aldı...*" 112/15

NF 2: "... ol Yūsufi ağır bahā birle *şatun aldı...*" 102a/1

şavāb kör-/gör-

NF 1: "... cümlesi *şavāb kördiler.*" 19/6

NF 2: "Cümlesi *şavāb gördiler.*" 17b/3

selām ay-

NF 1: "... saṅga *selām aydı...*" 173/3

selām bér-/vir-

NF 1: "... sizke *selām bērmekni* bildük..." 4/6

NF 2: "... size *selām virmegi* bildük." 3a/10-11

selāmu al-

NF 2: "Anlar daḡı *selāmum aldılar...*" 50a/9

selāmu tegür-/degür-

NF 1: "... Yemen pādşāhı Necāşı melikke biziḡ *selāmumızni tegürseḡ...*" 78/11

NF 2: "... Yemen pāzişāhı Necāşı melike benüm *selāmumı degürgil...*" 72a/4

şevāb bēr-

NF 1: "... cümlesinge ne *şevāb bērse...*" 100/6

şevāb biti-/yaz-

NF 1: "... bu qulum dīvānında bir *şevāb bitinḡiz...*" 60/2

NF 2: "O qulumuñ dīvānına bir *şevāb yazalar.*" 55b/13

şıḡhat bēr-/vir-

NF 1: "... Ḥasan Ḥüseynke *şıḡhat bērdi erse...*" 140/11

NF 2: "... Ḥasana Ḥüseyne *şıḡhat virdise...*" 122b/5-6

silāḡ keḡ-/gey-

NF 1: "... cümlesi *silāḡ keḡdiler* uruşqa barur teg..." 24/1

NF 2: "... cümlesi *silāḡ geydiler.* Uruşa varur gibi..." 22a/6

söz ḡat-

NF 1: "... cümlesi tek tururlar, hēḡ *söz ḡatmaz erdiler.*" 44/12

sözü kes-

NF 1: "... *sözümni kestim* taḡı minberdin tüştüm..." 171/12

NF 2: "*Sözüm kesdüm* menberden didi." 146b/4

su 'āl ḡisāb kōr-/gōr-

NF 1: "... taḡı hēḡ *su 'āl ḡisāb kōrmedin...*" 272/11

NF 2: "Hiḡ *su 'āl ḡisāb gōrmedin.*" 225b/3

sufra/ şofra yay-

NF 1: "... ustādi önginde *sufra yaydı.*" 301/4

NF 2: "... üstāzı öninde *şofra yaydı.*" 249a/10

şulhı ‘ehdni buz-/ şulh ‘ahdi boz-

NF 1: "... edebsüzlük kılmışlar, *şulhı ‘ehdni buzmuşlar.*" 47/17

NF 2: "... edebsüzlük kılmışlar. *Şulh ‘ahdi bozmuşlar.*" 44b/2

sūranı endür-/ sūreyi indür-

NF 1: "... Cebre’il ‘as bu *sūranı endürdi.*..." 17/6

NF 2: "Cebrā’il ‘aleyhi’s-selām derhāl bu *sūreyi indürdi.*" 15a/14

sünnet kal-

NF 1: "Bu küнге tegi ol *sünnet qaldı.*" 47/6

NF 2: "Bu güne ol *sünnet kaldı.*" 43b/12

sünnet koy-

NF 1: "... zulm birle öltürmekni avval Qābīl *sünnet qoydı.*" 337/2

şavķ vir-

NF 2: "Yüzleri aydıñ yıldız gibi *şavķ vire.*" 200b/13

şefaķat rahmet dile-

NF 2: "... ataya anaya *şefaķat rahmet dileyin.*" 236a/7

şefaķat saķın-

NF 1: "... öz yaq yawuqlarıngā *şefaķat saķımp.*..." 121/13

şehvetini kes-

NF 2: "... bu rūze ādemün *şehvetini keser.*" 289b/7

şifā bér-/vir-

NF 1: "... inşā’a’llāhu te’ālā *şifā bergey* tedi erse..." 34/11

NF 2: "Hāķ te’ālā *şifā vire*, didi." 32a/9

ţama‘ını kes-

NF 1: "... ħalāyıqdın *ţama‘ını kesmek gerek.*" 312/6

NF 2: "... ħalāyıqdan *ţama‘ını kesmek gerek.*..." 258a/1

tahsin bér-

NF 1: "... cümle ' ulemâlar *tahsin bérðiler...*" 205/2

taht ur-/kur-

NF 1: "Ol fil üze *taht urup...*" 42/3

NF 2: "... ol fil üstüne *taht kurup...*" 39a/8

talâk ber-/vir-

NF 1: "... aňgar *talâk bersenġ* taqı anı ođlum Yezidke cüftlendürsem..." 180/8

NF 2: "... aña *talâk virseñ* dağı anı oğlum Yezide ciftlendürsem..." 153a/5

taňrılık qarındaş tut-/ tañrılık qarındaş dutın-

NF 1: "... sizni *taňrılıq qarındaş tutsam...*" 258/10

NF 2: "... sizi *Tañrılık qarındaş dutınam...*" 214a/2

tanuqluq bér-/ tanuqluq vir-

NF 1: "... seniň peygamberliqıńğa *tanuqluq bérse...*" 35/11

NF 2: "... seniñ Peygamberliğıña ' aleyhi's-selâm *tanuqluq virse...*" 33a/10

ta' ziyatıńı tegür-/ ta' ziyeñü degür-

NF 1: "... ferişterler Cebrâ' ilğa *ta' ziyatıńızını tegrür erdiler...*" 88/14

NF 2: "Ferişterler Cebrâ' ile sizüñ *ta' ziyeñüzi degürürler.*" 81b/10

ta' ziyat tegür-/ ta' ziyet tegdür-

NF 1: "... Peygamber ' as'qa keldi, *ta' ziyat tegürdi.*" 62/13

NF 2: "... Peygamber ' aleyhi's-selâma *ta' ziyet tegdürdi.*" 58b/1-2

ta' ziyat tut-/ ta' ziyet dut-

NF 1: "... Ādam ' as *ta' ziyat tuttı...*" 338/10

NF 2: "... Ādem Peygamber *ta' ziyet dutdı...*" 279b/12

tekbir ay-/eyit-

NF 1: "... cümle şahâbalar taqı *tekbir aydılar.*" 30/4

NF 2: "Cümle şahâbe dağı *tekbir eyitdiler.*" 27b/14

tekbir bağla-

NF 2: "... *tekbir bağladı.*" 106a/5

telbiye ayt-/eyd-

NF 1: "... *telbiye aytp* icabat qılır..." 39/7

NF 2: "... *telbiye eydeler.*" 35a/6

tendürüstlük bér-

NF 1: "... Hâq *tvt tendürüstlük bérse.*..." 273/14

tevfik bér-/vir-

NF 1: "... fermânıñnı yeringe keltürmekke sen *tevfik bérgil.*..." 68/12

NF 2: "... buyuruqlarıñnı yirine getürmege sen *tevfik virgil.*..." 63b/10

te'vîl ay-

NF 1: "... 'ulemâ *te'vîl aymışlar.*" 60/9

til bér-/ dil vir-

NF 1: "... gâziniñ atıñğa *til bérür.*" 299/14

NF 2: "... gâziniñ atına *dil virür.*" 248a/3

til tegür-/dil degür-

NF 1: "... atam emîrî'l-mu 'minîñğa *til tegürmesünler.*" 175/3

NF 2: "Atama *dil degürmesünler.*" 149a/7

tutuğ қоd-/ dutı қо-

NF 1: "... añğar *tutuğ қоdğıl* taqı andan tört batman arpa alğıl..." 163/7

NF 2: "... aña *duti қоğıl.* Andan tört batman ħurma alğıl..." 140a/6

tüş kör-/ düş gör-

NF 1: "Ne kim *tüş körse erdi.*..." 7/5

NF 2: "Ne *düş* kim *görse.*..." 5b/13

'üd tütüz-

NF 1: "... öziñge *'üd tütüzdi.*..." 33/1

NF 2: "... özine *'üd tütüzdi.*..." 30b/8

umıñç tut-/ ümiz dut-

NF 1: "... munlar uzun **umınç tutar erdiler...**" 391/5

NF 2: "... bunlar uzun **ümiz dutarlardı.**" 324a/3

umid kötür-/ ümiz kes-

NF 1: "... 'Ömerdin **umid kötürdiler.**" 118/14

NF 2: "... Ömerden **ümiz kesdiler.**" 106b/2

'uddat keçir-/ 'iddetin yitir-

NF 1: "... biringe talâq bërîp '**uddat keçrüp...**" 255/16

NF 2: "... birine talâk virüp '**iddetin yitirüp...**" 212a/3

uyqu bër-/vir-

NF 1: "Hâq **vt uyqu bërî.**" 15/13

NF 2: "Hâq te'âlâ cümlesini **uyqu virî.**" 13b/12

ülfet kemiş-/bırağ-

NF 1: "... Hâq **vt arañgı**zda **ülfet kemişti.**" 76/12

NF 2: "... Hâq tebâreke ve te'âlâ arañuzda **ülfet bırağdı.**" 70a/13

va'z eyit-

NF 2: "**Va'z eyitmek** için..." 33b/3

va'zını tut-/dut-

NF 1: "... Hâq te'âlâniñ **va'zını tutup** 'amal kılıp..." 311/17

NF 2: "... Hâq te'âlânuñ **va'zını dutup** 'amel kılıp..." 257b/9

vuquf keltür-

NF 1: "... 'Arafâtda **vuquf keltürse.**" 275/13

yalğan ay-/ yalan eyit-

NF 1: "... men taqı **yalğan aymadım.**" 131/6

NF 2: "... ben **yalan eyitmedüm.**" 115b/8

yalğan çat-/ yalan eyit-

NF 1: "Menim üze **yalğan çatar.**" 381/7

NF 2: "... benüm üzere **yalan eyitmek.**" 316a/3

yalğan sözle-/ yalan söyle-

NF 1: "... qaşdı birle benim üze *yalğan sözlep...*" 2/8

NF 2: "... qaşdıla benüm üstüme *yalan söylese...*" 1b/10

yamanlık(nı) bér-/vir-

NF 1: "... hēç sañğa Tañrı te‘ālā *yamanlıqını bérmegey...*" 8/12

NF 2: "... saña hiç *yamanlık virmeye...*" 7a/5

yanutı qaytar-

NF 1: "... men taqı añğa *yanutı qaytardım...*" 286/17

yaramaz eyit-

NF 2: "Ben *yaramaz eyitdüm.*" 209a/14

yaramazlık eyit-

NF 2: "Ben saña ne *yaramazlık eyitdüm...*" 132b/15

yārī bér-/ yārī vir-

NF 1: "... Peygāmbar ‘as’qa *yārī bérürler.*" 4/4

NF 2: "... Peygāmberge *yārī virürler.*" 3a/9

yawuzluq tegür-/ yawuzluq teger-

NF 1: "... cānvarlardın taqı *yawuzluq tegürgen* közdin." 168/13

NF 2: "... cānāvarlar dañı *yawuzluq tegerken* gözedin." 144a/11

yazuqlarını gider-

NF 2: "... ol *yazuqlarını gidere.*" 200a/8

yazuqlarını ört-

NF 1: "... qullarınıñ *yazuqlarını örtgen turur...*" 75/1

NF 2: "... qullarınıñ *yazuqlarını örten durur...*" 68b/12

yerini yurtını/ yirini yurdını qoy-

NF 1: "... *yerini yurtını qoyup* biziñ şoñbatımızda bolmaq için..." 27/2

NF 2: "... *Yirini yurdını qoyup* bizüm şoñbetimizde olmaq için..." 25a/3

yol bér-/ver-

NF 1: “Abū Bekr *raḏhu yol bérmedi erse...*” 21/6

NF 2: “Ebū Bekir raḏiya’l-lāhu ‘ anhu *yol vermedi.*” 19b/2

yol köndür-

NF 1: “Muḥammed ummatınğa veliler kelip *yol köndürürler...*” 268/15

yol körgüz-/göster-

NF 1: “... benim birle sizlerke *yol körgüzdi.*” 76/12

NF 2: “... benüm birle sizlere *yol gösterdi.*” 70a/12

yüz çewür-/çevür-

NF 1: “... ol nişāndın *yüz çewürler...*” 35/5

NF 2: “... ol nişāndan *yüz çevürürler.*” 32b/15

zaḥmat bér-/ zaḥmet degür-

NF 1: “... bizlerke taqı *zaḥmat bérgey.*” 69/3

NF 2: “... bize gele, *zaḥmet degüre.*” 64a/10

zaḥmat tegür-/ zaḥmet degür-

NF 1: “... Peygāambarqa üküş *zaḥmat tegürmes erdiler.*” 6/1

NF 2: “... Peygāmbere öküş *zaḥmet degürmez idiler.*” 4b/10

zaḥmat ve meşaqḳat tegür-/ zaḥmet ve meşaqḳat degür-

NF 1: “Kāfırlar üküş *zaḥmat ve meşaqḳat tegürgeyler.*” 9/4

NF 2: “Öküş *zaḥmet ve meşaqḳat degüreler.*” 7b/3

zaḥmet çek-

NF 2: “Ben inen *zaḥmet çekerem...*” 105b/9

zaḥmatını meşaqḳatlarını kör-/ zaḥmetini daḥı meşaqḳatını çek-

NF 1: “Néçeke teḡi bu kāfırlar *zaḥmatını, meşaqḳatlarını körer-biz?*” 11/5

NF 2: “Niceye-degin bu kāfirlerüñ *zaḥmetini daḥı meşaqḳatını çekevüz.*” 9a/14

zaḥmet vir-

NF 2: : “... Muḥammede hiç kimerse *zaḥmet virmesünler.*” 11b/13

zamān bér-/vir-

NF 1: "... maŋga *zamān bērgil*..." 440/15

NF 2: "... baŋa *zamān virgil*." 365a/15

zararı(nı) tegür-/degür-

NF 1: "... hēç kāfirlarınġ *zararı* aŋga *tegürmesün*." 31/10

NF 2: "... hīç kāfirlerüñ *zararını* aña *degürmesün*." 29a/10

zekāt bēr-/ver-

NF 1: "... velikin *zekāt bērmez-miz*..." 94/12

NF 2: "... *zekāt vermezüz*..." 87a/1

ziyān tegür-/degür-

NF 1: "... mu‘minlerke *ziyān tegürmesünler*..." 75/10

NF 2: "... mu‘minlere *ziyān degürmesünler*..." 69a/10

2.2.1.3. Yer Tamlayıcısı + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

açlıq zaḥmatıdın tart-

NF 1: "... neçe kündin berü *açlıq zaḥmatıdın tarttular*..." 107/11

ādami şūratıŋa kel-/ ādemi şūretinde gel-

NF 1: "... aq tonluġlar, *ādami şūratıŋa keldiler*..." 72/16-17

NF 2: "... aq tonlular *ādemi şūretinde geldiler*." 67b/1

‘āqıldin(~den) kesil-

NF 1: "... taqı ‘*āqıldin kesilmēŋ*..." 423/1

NF 2: "... daḥı ‘*āqılden kesilmeñ*..." 350b/1

‘aqlıŋa(~ña) kel-/gel-

NF 1: "... zamāndın soŋġ ‘*aqlıŋa keldi*.' 85/2

NF 2: "... zamāndan soñra ‘*aqlıñña geldi*.' 78b/6

āḥirete қо-

NF 2: "... seni yarlıġasun kim *āḥirete komaduq*..." 79b/5

NF 2: "... seni yarlıġasun kim *āḥirete komaduq*..." 79b/5

āhıratqa ulan-

NF 1: "... *āhıratqa ulandı.*" 6/16

‘ālimler zümresinde bitı-/ ‘ālimler cümlesinden yaz-

NF 1: "... Hıaq te‘ ālā ol kımırseni ‘*ālimler zümresinde bitıgey.*..." 2/6-7

NF 2: "... Hıaq te‘ ālā ol kışıyi ‘*ālimler cümlesinden yaza.*..." 1b/8

antqa tutul-

NF 1: "... hıtunuŋa urđıl, *antqa tutulmağaysen.*..." 333/16

aradın(~dan) kéter-/gıder-

NF 1: "... bu Muħammedni *aradın kétersek.*..." 27/12-13

NF 2: "... bu Muħammedi *aradan gıdersevüz.*..." 25b/6

ārzūka(~na) tegür-/degür-

NF 1: "... ol *ārzūka* men seni *tegürmedim?*" 180/1

NF 2: "... seni ol *ārzūna degürmedüm.*" 152b/12

aı adaqıŋa taqı köksıngı elet-/ at ayağı altına ilet-

NF 1: "Bu māl tawarlarını *aı adaqıŋa taqı köksıngı eletür-sen.*" 70/5

NF 2: "Oğlı, kızı, malı, tavarı *at ayağı altına mı iledürsin?* 65a/5-6

belāga kemiş-/ belāya bıraı-

NF 1: "... qarındaşımızını *belāga kemiştük.*..." 358/11

NF 2: "... qarındaşumızı *belāya bıraıduğ.*..." 296a/5

bir yol(ğ)a kir-/gir-

NF 1: "... cümle ħalāyıq *bir yolğa kirseler* ... enşārılar yolıŋa kirgey-men." 76/11

NF 2: "... cümle ħalāyıq *bir yola girseler* ... Enşārılar gıtdügi yola gıdeydüm..." 70a/9

boy(ğ)a yet-

NF 1: "... bu törteğü *boyğa yettiler erse.*..." 337/8

NF 2: "... bu dördü *boya yıtdilerse.*..." 278b/12

cāndın(~dan) keı-/geı-

NF 1: "... taqı *cāndın keımek kerek.*..." 111/6

- NF 2: "... dağı *cāndan geçmek gerek...*" 100b/9
- cān(lar)ı(ng)a tegür-/degür-**
- NF 1: "... ol mu 'minlarnıng *cānlarınğa tegürmek...*" 39/3
- NF 2: "... ol mu 'minlerüñ *cānına degürmek...*" 36a/15
- cemālinga yet-**
- NF 1: "... hēç kimerse anıng *cemālinga yetmes.*" 54/6-7
- derecedin tüş-/ derecātdan düş-**
- NF 1: "... eftar qılğaymen, tēse, bu *derecedin tüşer...*" 264/15
- NF 2: "... ben ne yiyem dişe bu *derecātdan düşer.*" 219a/8
- dīnin(g)e kir-/gir-**
- NF 1: "Uyam oğlı Muhammed *dīninge kirsem...*" 16/8
- NF 2: "... qardaşum oğlı Muhammed *dīnine girsem...*" 14b/4
- dinleri(n)din(~den) qayt-/dön-**
- NF 1: "... şabr qılur erdiler, *dinleridin qaytmaz erdiler.*" 11/7
- NF 2: "... şabur qılurlardı. *Dinlerinden dönmezlerdi...*" 9b/2
- dünyādın bar-/ dünyeden git-**
- NF 1: "Abū Leheb *dünyādın barmışdın* soñg..." 18/8
- NF 2: "Ebū Leheb *dünyeden gitmişden* soñra..." 16b/5
- dünyādın(~dan) çık-**
- NF 1: "... *dünyādın* tevbe birle *çıqtılar...*" 55/6
- NF 2: "... *dünyādan* tevbe ile *çıkdılar.*" 51a/13
- dünyādın köç-**
- NF 1: "... Varqa 'bnü Nevfel taqı *dünyādın köçti.*" 9/5
- dünyāke(~ya) kel-/gel-**
- NF 1: "... Muhammed Resūlullāh *dünyāke keldi.*" 4/12
- NF 2: "... Muhammed Resūlu'l-lāh *dünyāya geldi...*" 3b/5
- dünyā özinge tüş-/ dünyā üzere düş-**

NF 1: "... sekrişü, sewnüşü *dünyâ özinge tüşer erdiler.*" 393/1

NF 2: "... sekrişü sevnışü *dünyâ üzere düşerdiler.*" 325b/1

êdisinge qaytar-/ işine döndür-

NF 1: "... ol mālını *êdisinge qaytarsun...*" 389/17

NF 2: "... ol mālını *işine döndürsün...*" 322b/13

erteke/ irteye çık-

NF 1: "... nefşünġke aymaġıl kim *erteke çıkar-men...*" 434/15

NF 2: "... nefşüñe eyitmegil *irteye çıkarın...*" 360b/5

ferman(k) a kir/gir-

NF 1: "Eger *fermānıñqa kirse...*" 360/7

NF 2: "Eger *fermānuña girse...*" 297b/9

fitneke(~ye) tüş-/düş-

NF 1: "... sebeb boldı kim ben *fitneke tüştüm...*" 245/12

NF 2: "... sebeb oldı kim ben *fitneye düşdüm.*" 204a/2-3

ġazaba gel-

NF 2: "... oġıdı *ġazaba geldi...*" 75a/6

ġazātqa(~ya) çık-/var-

NF 1: "... raġbat qıldılar *ġazātqa çıqmaqğa...*" 124/7

NF 2: "... raġbet itdiler *ġazāya varmaqğa.*" 110b/6

ġacālat/ ġacālet içinde qal-

NF 1: "... müteġayyir boldum, *ġacālat içinde qaldım.*" 29/2

NF 2: "Bu şākird *ġacālet içinde qaldı.*" 249a/12

Ĥaq te'ālā fermanı(n)dın(~dan) çık-

NF 1: "*Ĥaq te'ālā fermānıdın çıqmaqay-sen...*" 25/14

NF 2: "*Ĥaq te'ālā fermānıdan çıqmayasız.*" 23b/10

Ĥaq te'ālānıñ la' natinga çom-/ Ĥaq te'ālānuñ la' netine bat-

NF 1: "... bu qul *Ĥaq te'ālānıñ la' natinga çomar...*" 363/8

NF 2: "... *Hak te'ālānuñ la'netine batar...*" 300a/15

Hak yolın(g)a ünde-/ilet-

NF 1: "Halāyıqını *Haq yolınga ünder...*" 23/1

NF 2: "... halāyıkı *Hak yolına iletür...*" 21a/8

harāmdın(~dan) ma'şiyatdın/ ma'şiyetden saklan-

NF 1: "... *harāmdın ma'şiyatdın saqlanur.*" 15/2

NF 2: "... *harāmdan ma'şiyetden saqlanur.*" 13a/7

harām(k)a tüş-/düş-

NF 1: "... *harāmqa* taqı *tüşer.*" 300/11

NF 2: "... *harāma* dahı *düşer.*" 248b/10-11

haṭādın(~dan) sakla-

NF 1: "... bu qarındaşımnı *haṭādın saqlasa...*" 201/13

NF 2: "... bu qarındaşımı *haṭādan saqlasa...*" 169a/5

hāṭır(k)a kel-/gel-

NF 1: "Menim *hāṭırımqa* andağ *kelür...*" 21/14

NF 2: "... benüm *hāṭıruma* şöyle *gelür...*" 19b/14

hāṭırında(n) keç-/geç-

NF 1: "... hemişe *hāṭırında keçer...*" 404/10

NF 2: "Hemişe *hāṭırından geçer...*" 334b/6

hāṭırın(ğ)a tüş-/düş-

NF 1: "Yolda *hāṭırınğa tüştü...*" 180/16

NF 2: "... yolda *hāṭırına düşdi...*" 153b/1

ḥıdmatında yöri-

NF 1: "... taqı munuñg *ḥıdmatında yöriyür-sen...*" 202/1

hüşınğa kel-

NF 1: "... ançaqa tegi kim *hüşınğa keldi...*" 147/16

içinde siñg-/ içlerine siñ-

NF 1: "... Bu yegenleri *içinde siŋse erdi...*" 389/9

NF 2: "... Bu yidükleri *içlerine siŋseyidi...*" 322b/2

īmāndın(~dan) kayıt-/dön-

NF 1: "... kim *īmāndın qayıtğıl...*" 96/4

NF 2: "... kim *īmāndan döngil...*" 88a/10

īmānğa ünde-

NF 1: "... ol halayıqnı *īmānğa ündegil.*" 250/1

īmān(ķ)a kel-/gel-

NF 1: "... munlar taqı *īmānqa kelseler...*" 115/4

NF 2: "Bunlar *īmāna geleler.*" 103b/7

İslāmdın(~dan) kayıt-/dön-

NF 1: "... musulmānlıqları qavī bolsun, *İslāmdın qayıtğıl...*" 75/9

NF 2: "... Müsülmānlıqları qavī olsun *İslāmdan dönüp...*" 69a/9

İslām(ķ)a köndür-/getür-

NF 1: "... sizlerini *İslāmqa köndürdi.*" 26/8

NF 2: "... sizleri *İslāma getürdi.*" 24a/13

İslām(ķ)a ünde-

NF 1: "... bu kāfırları *İslāmqa ündedi erse...*" 34/14

NF 2: "... bu kāfırları *İslāma ündedi.*" 32a/15

işden(~din) dön-/kayıt-

NF 1: "... tevbe kıldım, bu *işdin qayıttım.*" 219/2

NF 2: "... tevbe kıldım. Bu *işden döndüm...*" 183a/8

kêçeke teg-/ gıceye iriş-

NF 1: "... nefsünğke aymağıl kim men *kêçeke teger-men...*" 434/15

NF 2: "... nefsüne eyitmegil kim ben *gıceye irişürin.*" 360b/4

keremüñ(g)e sıgım-

NF 1: "... seniñ *keremünğge sıgıñgaymen...*" 183/1

NF 2: "... senüñ *keremüñe şıgınam...*" 155a/4

kızıl kan(ğ)a ewrül-/dön-

NF 1: "... Bu topraq *qızıl qanğa ewrülse...*" 179/6

NF 2: "... bu topraq *kızıl kana dönse...*" 152a/12

köñglinde/ göñlünden/ göñlümde keç-/geç-

NF 1: "... tedi taqı *köñglinde keçer erdi...*" 95/5

NF 2: "... miqdār dağı *göñlünden geçdi.*" 87a/14

NF 2: "Benüm *göñlümde* eyle *geçdi...*" 94a/11

köñglündin tilinge yörit-/ göñlünden diline yörit-

NF 1: "... taqı hikmetniñ çeşmesini *köñglündin tilinge yöritür...*" 294/9-10

NF 2: "Hikmetüñ çeşmesini *göñlünden diline yöridür.*" 243b/4-5

köñglünge/ köñglümke/ göñlüne/ ögüme tüş-/düş-

NF 1: "... Mi' rāc kışsasını eştip *köñglünge* andağ *tüşmesün...*" 60/5

NF 2: "... Mi' rāc kışsasını işidüp *göñlüne* şöyle *düşmesün...*" 56a/4

NF 1: "... 'Ömerniñ gayratı, küñilemeki *köñglümke tüşti erse...*" 65/6

NF 2: "... 'Ömerüñ gayreti günülemegi *ögüme düşdi...*" 60b/8

köni/ toğrı yoldın(~dan) az-

NF 1: "... hēç *köni yoldın azmağaysız.*" 168/15

NF 2: "... hiç *toğrı yoldan azmayasız.*" 144b/1

köni yolqa köndür-/ toğru yola gönder-

NF 1: "... bir kimersenı Hāq te' ālā *köni yolqa köndürse...*" 230/17

NF 2: "... bir kimseyi Hāq te' ālā *toğru yola gönderse...*" 192a/14

qulaqın(ğ)a teg-/deg-

NF 1: "Bu söz Peyğambar 'as *qulaqınğa* taqı *tegmış.*" 415/10-11

NF 2: "... bu söz resül *qulağına degmiş.*" 344a/5

maqşūdına iriş-

NF 2: "... helāk oldı. *Maqşūdına irişmedi.*" 302a/3

mağşūduña tegür-/degür-

NF 1: "... sizlerni *mağşūduñguzqa tegürdüm.*" 408/4

NF 2: "... sizleri dünyāda *mağşūduñuza degürdüm.*" 337b/15

ma' şiyatqa/ ma' şiyete bulaş-

NF 1: "... taqı dünyādın *ma' şiyatqa bulaşmadılar...*" 55/4

NF 2: "... dağı *ma' şiyete bulaşmadılar...*" 51a/11

ma' şiyatqa tüş-/ ma' şiyete düş-

NF 1: "Ol ħamr içmek sebebidin munça *ma' şiyatqa tüştiler.*" 367/3-4

NF 2: "Ol ħamr içmek sebebinden bunca *ma' şiyete düşdiler.*" 303b/5-6

medħqa /medħe yara-

NF 1: "... *medħqa yarayur* teg anı ol kişi birle medħ qılır..." 389/14

NF 2: "... *medħe yarar.* Anları ol işile medħ qılurlar." 322b/9

muħtesibluqqa koy-/ muħtesiblige ko-

NF 1: "Seni *muħtesibluqqa* kim *qoydı?*" 307/10

NF 2: "Seni *muħtesiblige* kim *ķodı...*" 254a/10

musulmānliqđın kayıt-/ musulmānliqđdan dön-

NF 1: "... *musulmānliqđın kayıtğay erdiler...*" 76/9

NF 2: "... *musulmānliqđdan dönelerdi.*" 70a/7

nefsinge /nefse uy-

NF 1: "... bu *nefsinge uysa...*" 61/2

NF 2: "... bu *nefse uysa...*" 56b/14

nefs(i) tilekinge/ diliñe uy-

NF 1: "... boyun bērseler taqı *nefs tilekinge uysalar...*" 304/7

NF 2: "... yönelseler *nefs(i) diliñe uysalar...*" 251b/7

öwkeke keldür-/ gögine getir-

NF 1: "... 'ayālım Fāṭımanı *öwkeke keldürse...*" 158/2

NF 2: "... bu Fāṭımayı *gögine getirse...*" 136a/2

öz hālma kel-/gel-

NF 1: “Bir zamān yatmışdın *öz hālımqa keldim...*” 8/9

NF 2: “Bir zamān yatmışdan soñra *öz hāluma geldüm...*” 7a/1

öz/ gendü havaların(ğ)a uy-

NF 1: “... taqı *öz havālarınğa uydılar...*” 35/7

NF 2: “... dağı *gendü havālarına uydılar.*” 33a/3

öz şūratınğa kel-/ gendi şūretine gir-

NF 1: “... Cebre[‘] il [‘]as *öz şūratınğa kelmiş...*” 57/12

NF 2: “... Cebrā[‘] il *gendi şūretine girmiş...*” 53a/14

rāstқа çık-

NF 1: “Bu söz *rāstқа çıktı.*” 422/13

rāstқа tut-/ gerçege dön-

NF 1: “Şiddiq *rāstқа tutğan* bolur.” 99/8

NF 2: “Şiddiq *gerçege dönen* olur...” 91a/6

şafarğa bar-/ sefere var-

NF 1: “... Mūsā peygāmbar *şafarğa barsa...*” 137/13

NF 2: “... Mūsā Peygāmber *sefere varsa...*” 120b/8

şafarğa/ sefere çık-

NF 1: “... bir hādimi birle *şafarğa çıktılar.*” 253/11

NF 2: “... bir hādimi birle *sefere çıktılar.*” 210a/6

şavābıқа yet-/ şevābına iriş-

NF 1: “... ‘ibādat şavābı ata anaqa hıdmat qılmaq *şavābıқа yetmes...*” 290/7

NF 2: “... ‘ibādet şevābında ataya anaya hıżmet qılmaq *şevābına irişemez...*” 240a/1

secdeke bar-/ secdeye var-

NF 1: “Peygāmbar [‘]as *secdeke bardı.*” 12/4

NF 2: “Peygāmber [‘]as *secdeye vardı.*” 10a/11

sözindin(~den) çık-

NF 1: "... cümle anıñ *sözindin çıqmaz erdiler.*" 80/13

NF 2: "... cümle anuñ *sözinden çıqmazlarıdı.*" 74a/14

sözün(k)e kir-/gir-

NF 1: "... benim *sözümke kiring.*..." 355/11

NF 2: "... benüm *sözüme girüñ.*" 293b/9

sözünğdin(~den) kayıt-/dön-

NF 1: "Bu *sözünğdin qayıtgıl.*..." 165/7

NF 2: "... bu *sözünğden döngil.*..." 141b/14

sünnetin(k)e yapşun-/yapış-

NF 1: "... cidd ve cehd qılıp benim *sünnetimke yapşunsa.*..." 304/11

NF 2: "... cidd vü cehd qılıp benüm *sünnetüme yapışsa.*..." 251b/11

şeytāna uy-

NF 2: "... *şeytāna uysa.*..." 353a/7

şübheke tüş-

NF 1: "... men^c qılı bilmese, *şübheke* taqı *tüşer.*..." 300/11

tilke kel-/ dile gel-

NF 1: "... eger bu sūsmār *tilke kelse* seniñ peygābarlıqıñğa ŧanuqluq bërse..." 161/11

NF 2: "... eger bu keler *dile gelse* senüñ Peygāamberligüñ ŧanuqlıq virse..." 138b/10

toğru yola getir-

NF 2: "Sen bunları *toğru yola getir.*..." 11a/10

toğru yola göndür-

NF 2: "Muħammed ümmetine veliler gelüp *toğru yola göndürürler.*..." 222b/2

toñguz şūraŧıñğa çevür-/ toñuz şūretine döndür-

NF 1: "... anlarını *toñguz şūraŧıñğa çevürgey erdi.*..." 144/17

NF 2: "... anlarını maymun daħı *toñuz şūretine döndüreyidi.*..." 125b/5

uluğ yazuqlardıñ / ulu yazuqlardan saqlan-

NF 1: "... namāznı vaqtında qılır bolsa taqı *uluğ yazuqlardıñ saqlanur.*..." 240/6

NF 2: "... namazı vaktında kıılır olsa *ulu yazuqlardan saklansa...*" 200a/5

uykuğa bar-/ uykuuya var-

NF 1: "... tegirmen qatında *uyquğa barmış...*" 160/17

NF 2: "Degirmen qatında *uykuuya varmış.*" 138a/8

vakfeye dur-

NF 2: "... 'Arafâtda *vakfeye durduqda...*" 228a/12

vucüd(ğ)a kel-/gel-

NF 1: "... Ya' qüb peygâmbar andın *vucüdqa keldi.*" 218/7

NF 2: "Ya' qüb Peygâmber 'aleyhi's-selâm andan *vucüda geldiler.*" 182b/4-5

yağ yawuqlardın/ yakın hışımlaruñuzdan kesil-

NF 1: "... taqı *yağ yawuqlardın* bu dünyâ için *kesilinür erdiñiz...*" 399/9

NF 2: "*Yaqın hışımlaruñuzdan* bu dünyâ için *kesilürdüñüz.*" 330a/14

yawuz/ yawuz işlerdin(~den) sakla-

NF 1: "... cümle mu'minlernı *yawuz işlerdin* sen *saqlağı!*" 185/11

NF 2: "Cümle mü'minleri *yawuz işlerden* sen *saqlağı!*" 157a2

yazuğdın(~dan) arıt-

NF 1: "... teniñni *yazuğdın arıtğı!*..." 9/14

NF 2: "... tonuñı *yazuğdan arıtğı!*" 8a/4

yazuğdın(~dan) yığ-/dönder-

NF 1: "... mu'minni *yazuğdın yığğan turur...*" 313/9

NF 2: "... mü'min *yazuğdan dönderen-durur...*" 259a/2-3

yoldın(~dan) çıkar-

NF 1: "... vesvese qılıp *yoldın çiqarğây-mu-men?*" 227/8

NF 2: "... vesvese qılıp *yoldan çikaram.*" 189b/5-6

yol(ğ)a kir-/ düş-

NF 1: "... atası abuşqa birle yana *yolğa kirdiler.*" 287/17

NF 2: "Atası pırle *yola düşdiler.*" 238a/6

zulmatqa tüş-/ zulümāta düş-

NF 1: “... iñgen *zulmatqa tüştüm.*” 322/7

NF 2: “İñen *zulümāta düşdüm.*” 266a/11

2.2.1.4. Zarf Tümlenci + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

açuq ayra sözle-/ açuq söyle-

NF 1: “Söz sözlese, *açuq ayra sözleyür.*...” 23/6

NF 2: “Söylese *açuq söyler.*” 21b/2

ağır kel-/gel-

NF 1: “bu ħandaq qazmaq şahābalarğa *ağır keldi.*” 28/4

NF 2: “... ħandaq qazmaq şahābelere *ağır geldi.*” 26a/3

artqaru qayıt-/ tenāvüt qal-

NF 1: “... imāndın yüz ewrüp *artqaru qayıtğay-sizler.*...” 93/4

NF 2: “... imāndan yüz çevürüp *tevāvüt mü qalursız?*” 85b/6

bāqī qal-

NF 1: “... *bāqī qalğan* ta‘āmı sizinġ mübārek elġinġiz tegdi...” 25/9

NF 2: “... *bāqī qalan* ta‘āmı sizün mübārek uluñuz degdi...” 23b/1

bark ur-

NF 2: “Yüzleri gün gibi *bark ura.*” 201a/9

bēġlik üze tur-

NF 1: “... sen bayaqı teg *bēġlik üze turġıl.*...” 133/17

bellü bil-

NF 2: “Yidi ħamudan oturacaq yirini *bellü bilsün.*” 1b/11

bikr/ bikir qal-

NF 1: “... ol yöndin *bikr qaldım.*...” 399/4

NF 2: “Ol yönden *bikir qaldım.*...” 330a/7

çālāk körgüz-/göster-

NF 1: "... özini tavâf qılmıŝta **çâlâk körgüzse...**" 47/4

NF 2: "... gendüzini tavâf kılrken **çâlâk göstere...**" 43b/9

halvet kal-

NF 2: "... ol mağâra içinde birkaç gün **halvet kaldı.**" 6a/6

h r k r-/g r-

NF 1: "... ol fâsiqni **h r k rdi erse...**" 372/16

NF 2: "Ol fâsık **h r g rdi.**" 308b/6-7

hoş kel-/gel-

NF 1: "... maŝga halvat olturmaq **hoş kel r...**" 7/10

NF 2: "... baça halvet olturmaq **h ŝ gel r...**" 6a/7

ıraq ket-/git-

NF 1: "Sen maŝga kerekmezsen t dim erse, ol taqı m ndin **ıraq ketti...**" 100/2

NF 2: "Seni bana gerekmez did m. Ol daŝı benden **ıraq gitdi...**" 91b/7

karŝu al-

NF 1: "... munlarğa luŝ u kerem birle **karŝu alsanĝız...**" 27/3

NF 2: "... bunları luŝ u kerem birle **karŝu alasm...**" 25a/4

karŝu  ık-

NF 1: "... Peyĝambarqa **karŝu  ıqtı erse...**" 49/3

NF 2: "... Peyĝambere **karŝu  ıktı.**" 45b/7

karŝu koç-/dut-

NF 1: "...  zlerini qılıçqa taqı s ng ke **karŝu qoğup** munça ĝazâ qıldılar." 111/2

NF 2: "...  zlerini s n ye kılıca **karŝu dutup** bunca ĝazâ kıldılar." 100b/1

katı gel-

NF 2: "Bu s z daŝı ŝah belere iŝen **katı geldi.**" 43a/3

katıĝ tut-/ katı dut-

NF 1: "... ol z lim Hacc cnı **katıĝ tutĝıl...**" 345/14

NF 2: "... ol z lim Hacc c mı **katı dutĝıl!**" 285b/7

mahrüm qal-

NF 2: "... kevs̄er Һavzından *mahrüm qala.*" 59b/1

maħrüm qoy-

NF 2: "... seni nite *maħrüm qoyaym.*" 140a/5

ma'zür tut-/dut-

NF 1: "Ey 'aziz, meni *ma'zür tutğıl...*" 436/15

NF 2: "İy 'aziz beni *ma'zür dutğıl...*" 362a/11

muqābil kel-/gel-

NF 1: "... bu quşlar bu çerig üzesinge *muqābil keldiler...*" 43/2

NF 2: "... bu quşlar çeri üstine *muqābil geldiler...*" 40a/2-3

muvāfiq düş-

NF 2: "... Һaқ te'ālānuñ fermānıla benüm tedbīrüm *muvāfiq düşdi...*" 105b/5

muvāfiq gel-

NF 2: "... mü'min ve müsülmān qul evvel sa'āt *muvāfiq gelse...*" 258b/3

mühim tut-/dut-

NF 1: "Bu namāz işini inġen *mühim tutmaq gerek.*" 240/13

NF 2: "... bu namāz işini inen *mühim dutmaq gerek...*" 200a/12

öykeyile töl-

NF 2: "... ādem *öykeyile tolsa...*" 129a/12

Peyġambar 'as'nung/ Peyġamber sünnetince yöri-

NF 1: "... yā taqı *Peyġambar 'as'nung sünnetince yörimegen* taqı..." 387/5

NF 2: "... yā dağı *Peyġamber sünnetince yörimeyen* dağı..." 320b/7

rāst dur-

NF 2: "... iki şaf *rāst durdılarsa...*" 66b/2

rāst kel-/gel-

NF 1: "Ol tüşlerniġ yoruqı tēg açuq *rāst kelür erdi...*" 7/5

NF 2: "O düşlerüñ ta' bīri tēg açuq *rāst gelürdi.*" 5b/14

rāstlıq üze/ üzre tur-

NF 1: "... rāst söz aytur-sen taqı *rāstlıq üze turur-siz...*" 226/3

NF 2: "... rāst söz eyüdürsin *rāstlıq üzre turursın.*" 188b/5

Resül fermānınca yöri-

NF 2: "... kim *Resül fermānınca yörise...*" 83b/5

revā kör-/gör-

NF 1: "... mēni ḥabsta turmaqı *revā körmegeyler...*" 259/12

NF 2: "... beni ḥabsde turmaqı *revā görmeyeler.*" 215a/1

şālih qop-

NF 1: "Atası tēg *şālih qoptı.*" 341/8

tek/ deng qal-

NF 1: "... Abū Leheb *tek qaldı...*" 16/6

NF 2: "Ebū Leheb *deng qaldı...*" 14a/15

teşvîş var-

NF 2: "Bu ‘ālime *teşvîş varurlar.*" 203a/13

tirig tur-

NF 1: "... altı yıl taqı êkki ay Abū Ṭālib *tirig turdı...*" 5/16

yāḍ tut-/dut-

NF 1: "... üç yüz miñ ḥadıṣ *yāḍ tutar erdi.*" 201/15

NF 2: "... on üç biñ ḥadıṣ *yāḍ dutardı...*" 169a/7-8

yaqın gel-

NF 2: "Ehl-i Negrāna helāklik *yaqın gelmişidi...*" 125b/4

yetim qal-

NF 1: "Bu nāresīdeler *yetim qalıp* tururlar." 107/3

NF 2: "Bu nā-resīdeler *yetim qalıp*-dururlar." 97a/12

yıraḳ tut-/ iraq dut-

NF 1: "... dünyādın özini *yıraḳ tutsa...*" 423/3

NF 2: "... dünyeden gendüyi *ıraq dutsa...*" 350b/3

yüzün(~in) tüş-/düş-

NF 1: "... tefekkür kılmadın *yüzün tüşer erdiler...*" 393/2

NF 2: "... tefekkür kılmadın *yüzün düşerlerdi.*" 325b/3

zahmet ve meşakkat içinde tut-/dut-

NF 1: "Hemîşe *zahmat ve meşaqat içinde tutar...*" 426/6-7

NF 2: "Hemîşe *zahmet ve meşakkat içinde dutar...*" 353a/14

za' if kör-/gör-

NF 1: "... bu kâfirlar sizni *za'if körmesün...*" 47/2

NF 2: "... bu kâfirlar sizleri *za'if görmesünler...*" 43b/7

2.2.2. İki öğeli kalıplaşmış/deyimleşmiş birleşik fiiller

2.2.2.1. Yer Tamlayıcısı + Özne + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

fercinden zinâ gel-

NF 2: "Eger *fercinden zinâ gelse...*" 290a/8

gözüne uyku kir-/gir-

NF 1: "... heç *közümke uyqu kirmez erdi...*" 289/7-8

NF 2: "Hiç *gözüme uyqu girmezdi.*" 239a/12

Haq te'âlâdın (~dan) ferman kel-/gel-

NF 1: "... *Haq te'âlâdın ferman keldi.*" 38/17

NF 2: "*Haq te'âlâdan fermân geldi.*" 36a/11

Haq te'âlâdın(~dan) hayr kel-/gel-

NF 1: "... *Haq te'âlâdın mañga hayr kelgey...*" 232/7

NF 2: "... *Haq te'âlâdan baña hayr gele...*" 193b/8

Haq te'âlâdın(~dan) hitâb kel-/gel-

NF 1: "*Haq te'âlâdın hitâb keldi.*" 58/3

NF 2: "*Haq te'âlâdan hitâb geldi.*" 53b/15

Ḥaḵ te‘ālā(nıŋ) fermānı(ġ)a ḥalel tüş-/düş-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālānıŋ fermānıġa ḥalal tüşmesün...*” 215/8

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālā fermānına ḥalel düşmesün...*” 180a/2

Ḥaḵ te‘ālānıŋ fermānıġa muvāfaḳat tüş-

NF 1: “... benim rayım *Ḥaḵ te‘ālānıŋ fermānıġa muvāfaḳat tüşti...*” 117/11

ḥāṭırım(k)a söz tüş-/düş-

NF 1: “Menim *ḥāṭırımqa* bir *söz tüşti...*” 14/4

NF 2: “Benüm *ḥāṭıruma* bir *söz düşdi.*” 12a/10

içim(k)e tamuġ tüş- / içüme taşuma heybeti düş-

NF 1: “... tamuġ atıġa yettim erse, *içimke tamuġ heybeti tüşti.*” 238/7

NF 2: “... tamu odına yitdümise *içüme taşuma heybeti düşdi.*” 198b/2

könġlinde ‘adāvat orna-/ gönline ‘adāvet düş-

NF 1: “... Yezidnin *könġlinde ‘adāvat ornadı.*” 181/16

NF 2: “... Yezidün *gönline ‘adāvet düşdi.*” 154a/8

könġlinge qorquġ tüş-/ gönline qorhu düş-

NF 1: “... ‘Aliniŋ *könġlinge qorquġ tüşti...*” 166/11

NF 2: “... ‘Alinün *gönline qorhu düşdi...*” 142b/11

könġlinge sewünç taqı şādılık kir-/ gönline sevinmek düş-

NF 1: “... Abū Ḥanīfeniŋ *könġlinge sewünç taqı şādılık kirdi.*” 192/6-7

NF 2: “Ebū Ḥanīfe raḥmetu’l-lāhi ‘aleyh *gönline sevinmek düşdi.*” 162a/3

könġlüne qorquġ kir-/ gönlüne qorqu düş-

NF 1: “... *könġlümke* yana *qorquġ kirdi...*” 9/8

NF 2: “... *gönlüme* yine *qorqu düşdi.*” 7b/10

ķursaġıġa bir luķma ḥalāldın kir-/ ķursaġına bir loķma ḥelāl düş-

NF 1: “... *ķursaġıġa bir luķma ḥalāldın kirür...*” 299/4

NF 2: “... *ķursaġına bir loķma ḥelāl düşse...*” 247b/1

me‘desinge bir luķma/ loķma ḥarāmdın(~dan) tüş-

NF 1: "... *me‘desinge bir luqma harāmdın tüşer...*" 299/1

NF 2: "... *ma‘desinge bir loqma harāmdan düşer...*" 247a/11

tilinge/ diline şavāb söz yörü-

NF 1: "... bu qarındaşım *tilinge şavāb söz yörise...*" 201/13

NF 2: "... bu qarındaşım *diline şavāb söz yörise...*" 169a/4-5

2.2.2.2. Özne + Yer Tamlayıcısı + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

andı yirine gel-

NF 2: "... hatunuña urğıl. *Anduñ yirine gelsün...*" 276a/3

diyeti üstine düş-

NF 2: "... ol ölenüñ *diyeti kimüñ üstine düşer...*" 159b/3

qarmı arkasın(ğ)a yapşun-/yapış-

NF 1: "... *qarmı arqasınğa yapşunmuş...*" 142/13

NF 2: "*Qarmı arqasına yapışup...*" 124a/1

könğli/ göñli ol ters(k)e bar-/var-

NF 1: "Ekinç rek‘ atda yana *könğli ol terske bardı.*" 247/5

NF 2: "İkinci rek‘ atda yine *göñli ol terse vardı.*" 205a/7-8

közi nāmaḥrāmqa tüş-/ gözi nāmaḥreme düş-

NF 1: "Tağı *közi nāmaḥrāmqa tüşmesün...*" 237/12

NF 2: "*Gözi nāmaḥreme düşmesün...*" 197b/15

maḥabbatı könğlinge kir-/ maḥabbeti göñline düş-

NF 1: "... ol mālñ *maḥabbatı könğlinge kirmes erdi.*" 208/12

NF 2: "... ol mālñ *maḥabbeti göñline düşmezidi.*" 174a/13

2.2.2.3. Nesne+Yer Tamlayıcısı+Fiil Bağlantısı ile Birleşenler

aḥkām-ı şeri‘i yirine getür-

NF 2: "... *aḥkām-ı şeri‘i* gāyet saqlayup *yirine getürgenidi.*" 157a/15

‘amelüñ şevābını Tañrı te‘ālādan um-

NF 2: “... ol ‘*amelüñ şevābını Tañrı te‘ālādan ummasun.*” 332a/4

barını ileginde çoğ- / varını ileyinde ço-

NF 1: “... hēç hacālat qılmağıl *barını ileginde çoğğı!*” 29/7

NF 2: “... hiç hacālet olmağıl. *Varını ileyinde çoğı!*” 27a/5

cānını Hāqa ısmarla-

NF 2: : “Secde içinde *cānını Hāqa ısmarladı.*” 143a/13

duşmanlıknı köñgüldin/ düşmenligi göñülden çıkar-

NF 1: “... boy bering *duşmanlıqnı köñgüldin çıkarıñg.*...” 111/17

NF 2: “*Düşmenligi göñülden çıkaruñ.*” 101a/10

Hāq te‘ālānıñ ‘azamatını ögleringe tüşür-/ Hāq te‘ālānuñ ‘azametini öñlerine düşür-

NF 1: “... *Hāq te‘ālānıñ ‘azamatını ögleringe tüşürüp.*...” 431/16

NF 2: “*Hāq te‘ālānuñ ‘azametini öñlerine düşürüp.*...” 358a/4

Hāq te‘ālānıñ/ haqqıñ fermānını yerin(g)e keltür-/ getür-

NF 1: “... *Hāq te‘ālānıñ fermānını yeringe keltürse.*...” 68/11

NF 2: “... *haqqıñ fermānını yerine getürürlerdi.*...” 63b/8

kışasını āhiratqa koy-

NF 1: “... seni yarlıqasun kim *qışasını āhiratqa qoymadıñg.*...” 86/3

köñglini rāstqa tut-/ göñlini girçege dut-

NF 1: “Velikin anıñ ferici *köñglini rāstqa tutar.*...” 351/4

NF 2: “Velikin anuñ ferici *göñlini girçege dutar.*...” 290a/7

köñlüñgi Hāq hazratında tut-/ göñlüñi hazretine dut-

NF 1: “... *köñlüñgi Hāq hazratında tutğı!*...” 243/14

NF 2: “*Göñlüñi hazretine dutğı!*...” 202b/6

közini kökke tik-/ gözini göge dik-

NF 1: “... taqı *közini kökke tikdi* taqı...” 104/5

NF 2: “... dağı *gözini göge dikdi.*...” 95a/2

közini/ gözünü nâmahremke/ mahreme bakmağdın(~dan) sakla-

NF 1: "... taqı *közünü nâmahremke bakmağdın saqlasa...*" 264/9

NF 2: "... *gözünü mahreme bakmağdan... saklaya...*" 218b/14

közünġni yerinde tut-/ yüzünü yirinde dut-

NF 1: "... zînhâr u zînhâr *közünġni yerinde tutğil...*" 243/13

NF 2: "*Zînhâr yüzünü yirinde dutğil.*" 202b/5

musulmânlığınıġ/ müsülmânlık tavqımı boynındın çıkar-

NF 1: "... *musulmânlığınıġ tavqımı boynındın çıkarmış...*" 363/9-10

NF 2: "... *müsülmânlık tavqımı boynındın çıkarmış...*" 300b/3

nefsini tilekdin yığ-/ nefsi dileginden yığlın-

NF 1: "... qorqsa taqı *nefsini tilekdin yığsa...*" 205/1

NF 2: "... qorqup *nefsi dileginden yığlinsa...*" 171b/5

ölüm(i)ni yâğdın(ğ)a keltür-/getür-

NF 1: "... kün içinde yigirmi qata *ölümni yâğdına keltürür...*" 437/3

NF 2: "... gice ve gündüz içinde yigirmi kez *ölümünü yâğına getürür...*" 362b/1

ömrünü dîn üze keçir-/ ömrünü dîninde geçür-

NF 1: "... *Ömrünġnüzi* atañız ‘Abdu’l-Muṭṭalib *dîni üze keçürüp...*" 6/5

NF 2: "... *Ömrünüzi* atañuz ‘Abdu’l-Muṭṭalib *dîninde geçürüp...*" 5a/1

özünü uyquğa kemiş-/ gendüyi uyquya ur-

NF 1: "... tēp *özünü uyquğa kemişti...*" 383/5

NF 2: "... *gendüyi uyquya urdı.*" 317b/2

tilini ġaybatdın taqı bühtandın taqı yalğandın/ dilini ġaybetden yalandan bühtândan sakla-

NF 1: "... taqı *tilini ġaybatdın taqı bühtandın taqı yalğandın saqlasa...*" 264/9

NF 2: "... dağı *dilini ġaybetden yalandan bühtândan saklaya...*" 218b/14-15

2.2.2.4. Yer Tamlayıcısı + Nesne + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

ağzı(n)dın (~dan) tesbîh ve tehlîl (n)i kēter-/gider-

NF 1: "... *ağzıdın tesbîh ve tehlîlîni kâtermez...*" 430/14-15

NF 2: "... *ağzından tesbîh ve tehlîlî gidermez...*" 357a/6

âhîratqa/ âhîrete yüz ur-/dut-

NF 1: "... taqı *âhîratqa yüz ursa...*" 148/6

NF 2: "... *âhîrete yüz dutsa...*" 128a/3

antqa kefârat bér-/ andına kefâret vir-

NF 1: "... kînesini çıqardı taqı *antqa kefârat bérđi...*" 419/2

NF 2: "... kînesini çıqardı dağı *andına kefâret virdi...*" 347a/3

dîni(n)din(~den) yüz ewür-/döndür-

NF 1: "... atañg ‘Abdu’l-Muṭṭalib *dînidin yüz ewürmiş-sen...*" 13/16

NF 2: "... atañ ‘Abdu’l-Muṭṭalib *dîninden yüz döndürmişsin...*" 12a/3

Ḥaḡdın yârî tile-/ Ḥaḡ te‘âlâdan yardım iste-

NF 1: "... *Ḥaḡdın yârî tilep* uruşğıl!" 139/9

NF 2: "... *Ḥaḡ te‘âlâdan yardım isteyüp* uruşğıl..." 121b/15

Ḥaḡ te‘âlâdın(~dan) âsân/ âsânlıḡ tile-/dile-

NF 1: "... *Ḥaḡ te‘âlâdın âsân tilegî!*" 58/15

NF 2: "... *Ḥaḡ te‘âlâdan âsânlıḡ dilegî!*" 54b/3

Ḥaḡ te‘âlâdın(~dan) salâm ve durûḡ/ selâm keltür-/getür-

NF 1: "... *Ḥaḡ te‘âlâdın salâm ve durûḡ keltürdi...*" 394/1

NF 2: "... *Ḥaḡ te‘âlâdan selâm getürdi...*" 326a/10

Ḥaḡ te‘âlâ(nıñ) fermânın(ğ)a boyun sun-

NF 1: "Ey *Ḥaḡ te‘âlânıñ fermânına boyun sunğan* nefs..." 197/6

NF 2: "İy *Ḥaḡ te‘âlâ fermânına boyun sunan* nefs..." 165b/4

İmândın (~dan) yüz ewür-/çevür-

NF 1: "... siz *imândın yüz ewrüp...*" 93/4

NF 2: "... sizler *imândan yüz çevürüp...*" 85b/5

könḡlinge arâmlıḡ endür-/ gönline arâmlıḡ vir-

NF 1: "...Həq te'ālā Abū Bekr *köŋglinge ārāmluq endürdi.*" 20/13

NF 2: "Həq te'ālā Ebū Bekir *göŋline ārāmlıq virdi.*" 18b/15

nedāmete niyyet dut-

NF 2: "... *nedāmete niyyet dutdum.*" 245b/4

nefsine zahmet vir-

NF 2: "... 'amel qılmaq gerek *nefsine zahmet virüp* emek itmek gerek..." 100b/8

nefsüm(nüŋg) arzuları(n)dım(~dan) arzünü(~sı) kes-

NF 1: "*Nefsümnüŋg arzularıdım* bir *arzünü kesmek.*..." 266/14-15

NF 2: "*Nefsüm arzularımdan* bir *arzüsü kesmek.*..." 220b/10

nefsüŋge/ nefesüŋe şabur bağla-

NF 1: "... Taŋrıqıa tã'at qılmaq içinde *nefsüŋge şabur bağlağıl.*..." 9/16

NF 2: "... Taŋrı ibādet qılmaq içinde *nefesüŋe şabur bağlağıl.*" 8a/7

salāmıŋa/ selāmına cevāb alma-/virme-

NF 1: "Mūsā peygāambar 'as *salāmıŋa cevāb almadı.*..." 349/13

NF 2: "Mūsā Peygāamber *selāmına cevāb virmedi.*..." 289a/1-2

selāmuna cevāb qaytar-

NF 1: "... *selāmumğa cevāb qaytardılar.*..." 54/3

Taŋrıdın emān qo-

NF 1: "... bizke *Taŋrıdın emān qomaz-mu-sen?*" 11/4

Taŋrıqıa(~ya) ortak qat-

NF 1: "... birleşdin soŋ *Taŋrıqıa ortağ qatmağay-siz.*..." 26/12

NF 2: "... birleşdüñüzden soŋra *Taŋrıya ortak qatmayasız.*" 24b/6

2.2.2.5. Yer Tamlayıcısı + Zarf Tümlenci + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

düşman(ğ)a qarşu tur-/dur-

NF 1: "Yana bu tãyifa barıp *düşmanğa qarşu tursun.*..." 40/11

NF 2: "... yana bu tã'ife varup *düşmāna qarşu dursunlar.*" 37b/10-11

Ḥaḵ dergâhındın(~dan) yıraḵ/ ıraḵ tüş-/düş-

NF 1: "... *Ḥaḵ dergâhındın yıraḵ tüştüñg...*" 224/1

NF 2: "*Ḥaḵ dergâhından ıraḵ düştüñ.*" 186b/15

Ḥaḵ te'âlânıñ ḥazratında râst tüş-

NF 1: "... anıñ cevâbı *Ḥaḵ te'âlânıñ ḥazratında râst tüşse...*" 228/11

ḥatırına ḥōş gelme-

NF 2: "Ebū Bekr oğlınıñ *ḥatırına ḥōş gelmedi.*" 118a/1

öz dīnimiz(~ü+müz) üze/ üzere şābit tur-/dur-

NF 1: "... *öz dīnimiz üze şābit turalıñg...*" 143/17

NF 2: "... *öz dīnümüz üzere şābit duralum...*" 124b/14

özgelerdin artuḵ tut-

NF 1: "... Abū Bekrni *özgelerdin artuḵ tutar erdi...*" 94/1

sevābından maḥrūm ḵal-

NF 2: "... cemā' at *sevābından maḥrūm ḵalursın.*" 244b/14

2.2.2.6. Zarf Tümlenci + Özne + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

yazuḵ birle/ yazuḡıla rūza(si) bozil-

NF 1: "... *yazuḵ birle rūza bozılır...*" 264/16

NF 2: "... *yazuḡıla rūzesi bozılır...*" 219a/10

2.2.2.7. Özne + Zarf Tümlenci + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

emgeki zāyi' ḵal-

NF 1: "... Fāṭıma *raẓhā* nıñ *emgeki* hēç *zāyi' qalmadı...*" 164/13

2.2.2.8. Nesne + Zarf Tümlenci + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

cānlarını dirīḡ tut-

NF 1: "... melikdin *cānlarını dirīḡ tutmaḡaylar...*" 45/5

hadislerini yād tut-/dut-

NF 1: “Peyğambar ‘as’nuñg üküş *hadislerini yād tutar erdi...*” 232/1

NF 2: “Peyğamberüñ öküş *hadislerini yād dutardı.*” 193a/14

Haq te‘ālānıñ(~nuñ) ‘ağasını ‘aziz tut-/dut-

NF 1: “*Haq te‘ālānıñ ‘ağasını ‘aziz tutmaq gerek...*” 334/12

NF 2: “*Haq te‘ālānuñ ‘ağasını ‘aziz dutmaq gerek...*” 276b/7-8

Haq te‘ālā(nıñ) buyruqını/ fermānını osal tut-/ usañ dut-

NF 1: “... *Haq te‘ālānıñ buyruqını osal tutsañ...*” 372/4

NF 2: “... *Haq te‘ālā fermānını usañ dutsañ...*” 308a/1

‘iğābını qatı(ğ) kör-/gör-

NF 1: “... hec qılmağanlarınğ *‘iğābını qatığ körüp* dünyāke qaytmaqı...” 274/5

NF 2: “... hac qılmayanlarınğ *‘iğābını qatı görüp* dünyeye dönmeği...” 227a/3

köñlini/göñlini hāzir tut-

NF 1: “... hıdmatında turmışta *köñlini hāzir tutmaq gerek ermiş...*” 429/4

NF 2: “... hizmetinde durmışta *göñlini hāzir tutmaq gerekmiş...*” 355b/9

özini uluğ/ ulu kör-/gör-

NF 1: “... *özini uluğ kördi...*” 372/16

NF 2: “... *özini ulu gördi.*” 308b/6

özünğni aşaq kör-/ gendüñi alçaq gör-

NF 1: “... *özünğni* ol kişidin *aşaq körsenğ...*” 378/7

NF 2: “... *gendüñi* ol kişiden *alçaq görseñ...*” 313b/3

özünü artuğ kör- / gendüni yeg gör-

NF 1: “... kendü *özünü* barçadın *artuğ körse...*” 148/7

NF 2: “... *gendüni* dükelinden *yeg göre...*” 128a/5

şafı(~u) rāst tut-/dut-

NF 1: “Ey ‘azizler, *şafıñızını rāst tutuñ...*” 118/3-4

NF 2: “İy ‘azizler *şafıñızını rāst dutuñ.*” 106a/4

şefâ‘atını umınç tut-

NF 1: “... munlarınġ *şefâ‘atını umınç tutarlar...*” 176/15

tünini taqı künini ‘ibâdat birle ma‘mür tut-

NF 1: “*Tünini taqı künini* oyaqlıq birle taqı *‘ibâdat birle ma‘mür tutar erdi.*” 420/9

2.2.2.9. Zarf Tümlenci + Nesne + Fiil Bağlantısı İle Birleşenler

uçtmağ birle bişârat bér-/ uçmağıla beşâret vir-

NF 1: “... aňga *uçtmağ birle bişârat bérğil...*” 126/17

NF 2: “... aña *uçmağıla beşâret virgil...*” 112a/11

tevâzzu‘ birle selâm vir-

NF 2: “... Peyğâmbere *tevâzzu‘ birle selâm virdi.*” 33b/2

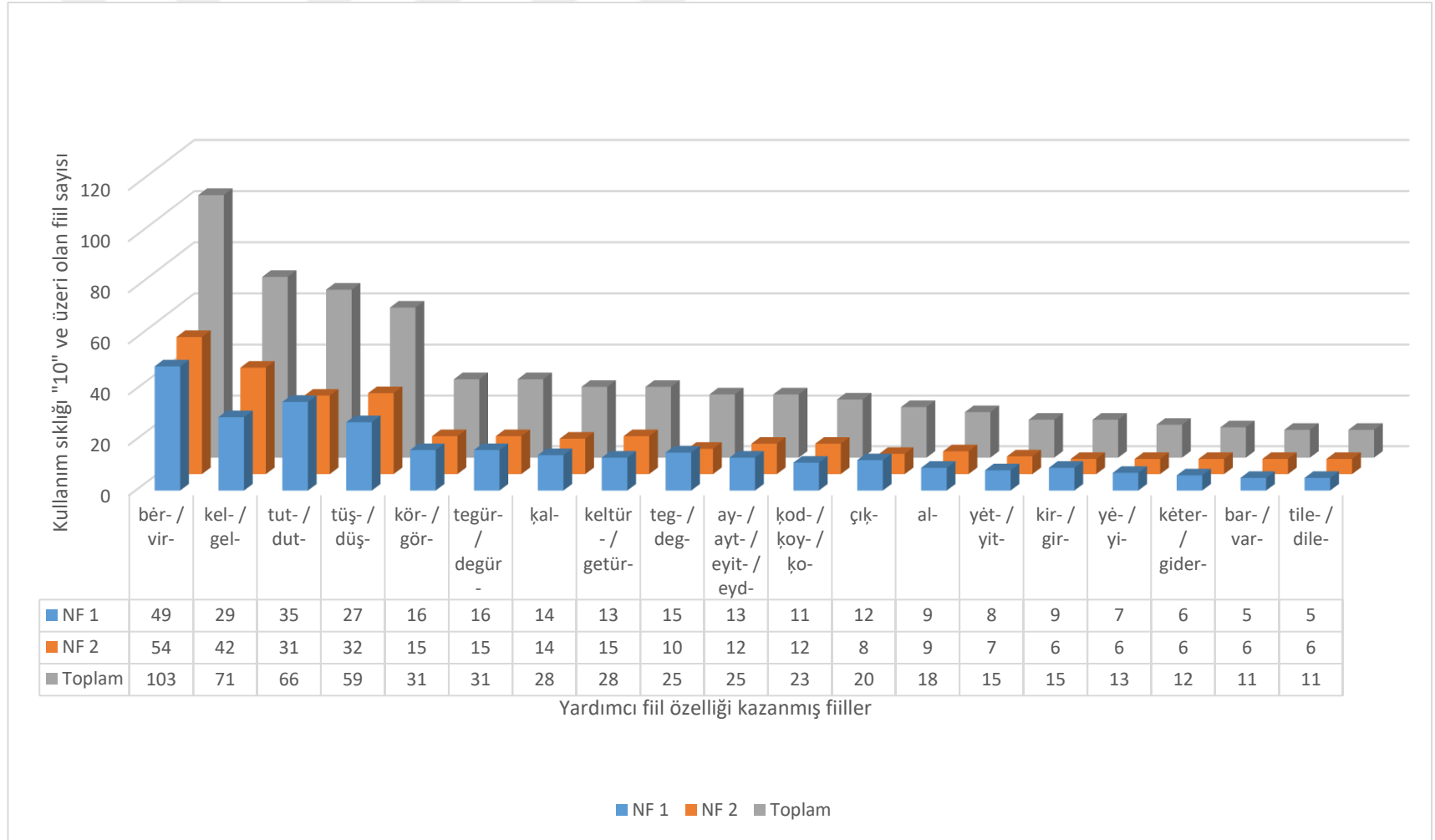
Tablo 2.2. Asıl fiillerle kurulan birleşik fiiller

(Fiiller kullanım sıklığına göre çoktan aza doğru dizilmiştir)

Fiil	NF 1	NF 2	Toplam
bér- / vir-	49	54	103
kel- / gel-	29	42	71
tut- / dut-	35	31	66
tüş- / düş-	27	32	59
kör- / gör-	16	15	31
teğür- / değür-	16	15	31
çal-	14	14	28
keltür- / getür-	13	15	28
teg- / deg-	15	10	25
ay- / ayt- / eyit- / eyd-	13	12	25
ğod- / çoy- / ço-	11	12	23
çık-	12	8	20
al-	9	9	18
yét- / yit-	8	7	15
kir- / gir-	9	6	15
yê- / yi-	7	6	13
kéter- / gider-	6	6	12
bar- / var-	5	6	11
tile- / dile-	5	6	11
keç- / geç-	4	5	9
két- / git-	4	5	9
dön-	0	9	9
tur- / dur-	5	4	9
sağla-	5	4	9
éndür- / indir-	5	3	8
ewür- / çevür-	5	3	8
kes-	3	5	8
ur-	4	3	7
keçür- / geçür-	4	3	7
körgüz- / göster-	3	4	7
uy-	3	4	7
çıkar-	3	3	6
beril- / viril-	2	4	6
ğayt- / çayıt-	6	0	6
kötür- / götür-	3	3	6
oğı-	3	3	6
yöri-	3	3	6
çek-	0	5	5
kesil-	3	2	5
bil-	2	2	4
sözle- / söyle-	3	1	4
dönder- / döndür-	0	4	4
aç-	2	2	4
bağla-	2	2	4
kemiş-	4	0	4
köndür- / gönder-	3	1	4
saklan-	2	2	4

ünde-	3	1	4
yapşun- / yapış-	2	2	4
yörit- / yörüt-	2	2	4
iriş-	0	3	3
çöp-	2	1	3
tart-	3	0	3
bağlan-	1	2	3
bırak-	0	3	3
élet- / ilet-	1	2	3
kat-	2	1	3
yay-	1	2	3
iç-	1	1	2
açıl-	1	1	2
kıytar-	2	0	2
sakın-	1	1	2
ağırla-	1	1	2
arıt-	1	1	2
awla- / avla-	1	1	2
az-	1	1	2
basıl-	1	1	2
belgür- / belür-	1	1	2
biti-	2	0	2
bozıl-	1	1	2
bulaş-	1	1	2
buz- / boz-	1	1	2
kıaldur-	1	1	2
kıarart-	1	1	2
keç- / gey-	1	1	2
öğüt-	1	1	2
ört-	1	1	2
sar-	1	1	2
sıgın-	1	1	2
siñg- / siñ	1	1	2
sun-	1	1	2
tık- / dik-	1	1	2
tökül- / dökül-	1	1	2
tölendir- / dölendir-	1	1	2
tüşür- / düşür-	1	1	2
tütüz-	1	1	2
tüz- / düz-	1	1	2
uydur-	1	1	2
yara-	1	1	2
yarı-	2	0	2
yaz-	0	2	2
yitür- / yitir-	0	2	2
kıopar-	1	0	1
siñgür- / siñdür-	1	0	1
um-	0	1	1
yitiş-	0	1	1
alın-	1	0	1
art-	0	1	1

ayna-	1	0	1
aytı-	1	0	1
bat-	0	1	1
bitil-	1	0	1
çat-	1	0	1
çom-	1	0	1
emget-	1	0	1
ewrül-	1	0	1
ıd-	1	0	1
ısmarla-	0	1	1
ir-	0	1	1
iste-	0	1	1
işle-	0	1	1
ķayur-	0	1	1
köç-	1	0	1
ķur-	0	1	1
nurlan-	0	1	1
öt-	1	0	1
taķ-	1	0	1
tegdür-	0	1	1
tol-	0	1	1
tutul-	1	0	1
uçğun-	1	0	1
ulan-	1	0	1
yawu-	1	0	1
yıglin-	0	1	1
orna-	1	0	1

Şekil 2.2. Yardımcı fiil özelliği kazanmış asıl fiillerin dağılımı

Değerlendirme

Nehcü'l-Ferâdis'in Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi dönemi nüshalarında deyimleşmiş/kalıplaşmış birleşik fiil kuruluşunda yer alan ve sonradan yardımcı fiil özelliği kazanmış 126 farklı asıl fiile ulaşılmıştır.

Sonradan yardımcı fiil özelliği kazanmış fiillerle NF 1'de toplamda 456, NF 2'de ise 457 birleşik fiil örneği tespit edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda toplamda *bér-* / *vir-* fiilinin 103, *kel-* / *gel-* fiilinin 71, *tut-* / *dut-* fiilinin ise 66 örnekte geçerek kullanım sıklığı açısından ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Aralarında en çok kullanılan *ver-* fiili, Eski Anadolu Türkçesi Kur'an Tercümelerinde de kullanım sıklığı en fazla yardımcı fiil olarak karşımıza çıkmaktadır¹. *ver-* fiilinin hem sayıca hem de farklı ögelerle bir araya gelerek birleşik fiil kuruluşunda yer alması bu fiilin bir gramer unsuru olarak dilbilgiselleşme sürecinde katettiği mesafeyi de göstermektedir.

Bu fiileri yine kullanım sıklığına göre toplamda *tüş-* / *düş-* (59), *kör-* / *gör-* (31), *tegür-* / *degür-* (31), *çal-* (28), *keltür-* / *getür-* (28), *teg-* / *deg-* (25), *ay-* / *ayt-* / *eyit-* / *eyd-* (25), *ğod-* / *ğoy-* / *ğo-* (23), *çık-* (20), *al-* (18), *yét-* / *yit-* (15), *kir-* / *gir-* (15), *yè-* / *yi-* (13), *kèter-* / *gider-* (12), *bar-* / *var-* (11), *tile-* / *dile-* (11) fiilleri takip etmektedir.

Sonradan yardımcı fiil özelliği kazanmış çoğu fiilin, her iki nüshada da örneğine rastlanırken bazılarının tek bir nüsha ile sınırlı kaldığı görülmüştür. Örnek: *dön-* NF 1 (-) / NF 2 (9), *ğayıt-* NF 1 (6) / NF 2 (-), *çek-* NF 1 (-) / NF 2 (5), *döndür-* NF 1 (-) / NF 2 (4), *kemiş-* NF 1 (4) / NF 2 (-).

2.3. Bir Yanı Sıfat-Fiil Bir Yanı Yardımcı Fiil Olan Birleşik Fiiller: Karmaşık Fiiller

Karmaşık fiiller olarak da adlandırılan bu birleşik fiiller, fiil kök ve gövdelerinden kurulan farklı zaman kalıbı içindeki sıfat-fiillerin, *ol-* yardımcı fiili ile birleşmesinden oluşmuştur. Birleşik fiildeki oluşun zaman ve tarzı ile ilgili bir özellik göze çarpar (Korkmaz, 2009, s. 801). Birtakım kişi kipleri, aslında ad cümlelerinden ibarettir. Yüklem olarak bir sıfat-fiil ile bunun ardına gelen *ol-* yardımcı fiilinin *imek* biçiminin yerini tutması sonucu bu birleşik fiiller oluşur. Bu ad cümleleri, "yazmış olacağım; yani yazmış olan 'kimse' olacağım" örneğindeki gibi katmerli bir fiilin kişili kipler hâlini almak yolunu tutuyorlar. Bu kipler, basit fiilin bildirdiği zaman ve kip anlamları üzerine yükletilmiş ikinci derecedeki anlam biçimlerini ifade eder. Örnek: *sever olmak*, *sevmiş olmak*, *sevecek olmak* (Deny, 2012, s. 437, 438). Nehcü'l-Ferâdis'in Harezmi Türkçesi ve EAT dönemleri nüshalarında tespit edilen "öncelik fiilleri" ve "alışkanlık fiilleri" bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

¹ bkz. Kuyma, Erol (2017). *Eski Anadolu Türkçesi Kur'an Tercümelerinde İnançla İlgili Söz Varlığı İncelemesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. s 151.

2.3.1. Öncelik fiilleri (-miş ol-)

“Öncelik” görevindeki birleşik fiiller, geçmiş zaman ad fiillerinin olumlu veya olumsuz biçimleri ile kurulan ve birleşik fiilin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleşmiş olan bir oluşu gösterir. Örnek: *anlamış ol-, duymuş ol-* (Korkmaz, 2009, s. 801).

almış bol-/ol-

NF 1: “... bir mu ’minniñg mālını şerī’ atdın taştın *almış bolsa...*” 389/16

NF 2: “... bir mü ’minüñ mālını şerī’ atden taş *almış olsa...*” 322b/11-12

aymamış/ eyitmiş bol-/ol-

NF 1: “Eger Peyğambar ‘ as mañga *aymamış bolsa erdi...*” 32/3

NF 2: “... eger Peyğamber baña *eyitmiş olsa idi...*” 29b/13

aymış/ eyitmiş bol-/ol-

NF 1: “... taqı yawup keltürüp söz *aymış bolunğ...*” 421/1-2

NF 2: “Yaqın getürüñ dağı söz *eyitmiş oluñ.*” 348b/7-8

āzār tegmiş/ ziyān degmiş bol-/ol-

NF 1: “... benim *tilimdin yā taqı elgimdin āzār tegmiş bolsa...*” 85/15

NF 2: “... benüm *elümden yā dilümden ziyān degmiş ola...*” 79a/12

āzārlamış bol-/ol-

NF 1: “... ata anağa olar tü tēse gāzab birle ata ananı *āzārlamış bolur.*” 285/1

NF 2: “... ataya gāzab birle baksa atayı anayı *āzārlamış olur.*” 235b/4-5

bağlamış/ bağlanmış bol-/ol-

NF 1: “... ol zunnārı seniñg bēliñge *bağlamış bolsa...*” 325/12

NF 2: “Ol zunnār seniñ bilüñe *bağlanmış olsa...*” 269a/6-7

bolmuş/ olmuş bol-/ol-

NF 1: “... anıñg maqsüdü dünyā *bolmuş bolur.*” 231/3

NF 2: “... anuñ maqsüdü dünyā *olmuş olur.*” 192b/5

buyrulmuş bol-

NF 1: “... ne işke *buyrulmuş bolsa*, ol iş taqı haq turur...” 45/16

çıkarılmış bol-/ol-

NF 1: "... musulmānliqniñg tavqını boynındın *çıqarmış bolur.*" 363/9-10

NF 2: "... müsülmānliq tavqını boynındın *çıqarmış olur.*" 300b/3

dirilmiş ol-

NF 2: "... cümle ‘ Araşat halkı *dirilmiş olsa...*" 206b/3

eğgülük tilemiş/ eylük dilemiş bol-/ol-

NF 1: "Qayu qulğa kim Haq te‘ālā *eğgülük tilemiş bolsa...*" 326/5

NF 2: "Kānqı qula Haq te‘ālā *eylük dilemiş olsa...*" 269b/4

eğgülük kelmiş/ eyü ‘amel gelmiş bol-/ol-

NF 1: "Tegme birimizdin bir *eğgülük kelmiş bolsa...*" 292/11

NF 2: "... degme birümüzden bir *eyü ‘amel gelmiş olsa...*" 241b/13

haqqını ötemiş/ ödemiş bol-/ol-

NF 1: "... bir kün *haqqını ötemiş bolmağay...*" 283/14

NF 2: "... qarında götürüp emek çekdügi *haqqını ödemiş olmaya...*" 234b/5

hātırıña teşviş kirmiş/ girmiş bol-/ol-

NF 1: "... *hātırıñızqa teşviş kirmiş bolsa...*" 416/3

NF 2: "... *hātırıñuza teşviş girmiş olsa...*" 344b/3

içmiş bol-/ol-

NF 1: "Ağzıdın yıđlañg, hamr *içmiş bolmasun...*" 348/8

NF 2: "Mā‘azı yıylañ, hamr *içmiş olmasun...*" 287b/14-15

qargāmiş/ ilenmiş bol-/ol-

NF 1: "Bolğāy kim ol *qargāmiş bolğay...*" 219/2

NF 2: "Ola kim ol *ilenmiş ola...*" 183a/7

kelmiş/ gelmiş bol-/ol-

NF 1: "Ve eger Qur’ānda yā taqı hadişde bu neerseler *kelmiş bolsa...*" 60/9

NF 2: "Eger Qur’ānda yā hadişde bunuñ gibi *gelmiş olsa...*" 56a/11

kirmiş bol-

NF 1: "Eger bu gārgā Muhammed *kirmiş bolsa erdi...*" 21/12

koğmuş bol-

NF 1: "... bir kimerseke Haq te'ālā ne işke *koğmuş bolsa...*" 146/9

köni yolğa uymış bol-

NF 1: "... ol kimerseke bolsun kim *köni yolğa uymış bolsa.*" 78/14

körmiş/ görmüş bol-/ol-

NF 1: "... Peygāambar yārānlarını *körmiş bolsa...*" 187/11

NF 2: "... Peygāamber yārenlerini *görmüş ola.*" 158b/3

kırtulmamış/ kırtılmamış bol-/ol-

NF 1: "... şāhrāda, vallahi 'Āyişe Şāfvāndın *kırtulmamış bolğay...*" 415/8

NF 2: "... va'l-lāhi şāhrāda 'Āyişe Şāfvāndan *kırtılmamış ola...*" 344a/2-3

olturmuş/ oturmuş bol-/ol-

NF 1: "... ol kişike baqsun kim özi *olturmuş bolğay...*" 373/6

NF 2: "Ol kişi görsün kim gendüsi *oturmuş ola...*" 309a/5

otlamış bol-/ol-

NF 1: "... bu musulmānlarınġ mülkinde *otlamış bolsalar...*" 298/13

NF 2: "... bir müsülmānuñ mülkinden *otlamışlar olsalar...*" 247a/4-5

ölmüş bol-/ol-

NF 1: "... eger öz yastuqları üze *ölmüş bolsa erdiler...*" 394/11

NF 2: "... eger gendü yaşduqları üzere *ölmüş olsalardı...*" 326b/9-10

öltürmüş/ öldürmüş bol-/ol-

NF 1: "Bir kimerсени nāḥaq yerde *öltürmüş bolsa...*" 335/2-3

NF 2: "Biri ol kim kimerse ol kişi nā-ḥaq yerde *öldürmüş olsa...*" 277a/4-5

rızqı tükenmiş/ dükenmiş bol-/ol-

NF 1: "... anıġ *rızqı tükenmiş bolsa...*" 442/9

NF 2: "... anuñ *rızqı dükenmiş olsa.*" 366b/5

saklanmış/ şaklanmış bol-/ol-

NF 1: "... kim kim *saqlanmış bolsa*, öz nefsiniġ baḥıllıqıdın..." 255/10

NF 2: "... kim-ki *şaklamış olsa* öz nefsinı baħıllıķdan..." 211b/8

satġaşmıř/ irişmiş bol-/ol-

NF 1: "... řahābaġa *satġaşmıř bolsa*..." 187/10

NF 2: "... řahābeye *irişmiş ola*." 158b/2

sewmiş bol-

NF 1: "Eger dūnyanı *sewmiř bolsa erdiņ*..." 173/8

soķmıř bol-/ol-

NF 1: "... bu üçünçiniņ atġan ġalında *soķmıř bolsa*..." 189/4-5

NF 2: "... üçüncüni atduġı ġalıda *soķmıř olsa*..." 159b/10

sökmış/ söġmiř bol-/ol-

NF 1: "... bu kimerse kendü atası anasıġa *sökmış bolur*..." 284/17

NF 2: "... ġendü atasına anasına *söġmiř olur*..." 235b/3-4

tilemiş/ dilemiş bol-/ol-

NF 1: "Qayu qulġa kim Ĥaq te'ālā eġgülük *tilemiş bolsa*..." 326/5

NF 2: "Ĥanķı ġula Ĥaq te'ālā eylük *dilemiş olsa*..." 269b/4

tilindin kerekmez sözler kelmiş bol-

NF 1: "... oġluņ *tilindin kerekmez sözler kelmiş bolsa*..." 382/8

tirġüzmiř/ dirġürmiř bol-/ol-

NF 1: "... andaġ *tirġüzmiř bolmaġay*." 192/6

NF 2: "... şöyle *dirġürmiř olmaya*..." 162a/2

toķumıř/ ġermiř bol-/ol-

NF 1: "Muħammed tuġmazdın aşnu örümçük bu ewini *toķumıř bolġay*." 21/15

NF 2: "Muħammed toġmaz öñdin örümcek aġını *ġermiř ola*..." 20a/2

toymış/ doymış bol-/ol-

NF 1: "Taġı kimmiņ ġarnı *toymış bolsa*..." 265/16-17

NF 2: "... kimüñ ġarnı *doymış olsa*..." 220a/3

tökmış/ dökmış bol-/ol-

NF 1: "... gıybat qılıp yüzi suwını *tökmiş bolsa...*" 389/16-17

NF 2: "... gıybet qılıp yüzi *dökmiş olsa...*" 322b/13

tökülmüş/ dökmiş bol-/ol-

NF 1: "... mazlūmlarınıᅇ nāhaq qanı kim *tökülmüş bolğay...*" 336/16

NF 2: "Mazlūmlaruñ nā-ᅇaᅇ kılanını kimseler *dökmiş ola.*" 278a/13-14

tutmuş/ dutmuş bol-/ol-

NF 1: "... ol daraᅇtnıᅇ bir butaqını *tutmuş bolur.*" 254/17

NF 2: "... ol ağacuñ budaᅇını *dutmuş olur.*" 211a/7

tükenmiş/ dükenmiş bol-/ol-

NF 1: "... anıᅇ rızqı *tükenmiş bolsa...*" 442/9

NF 2: "... anuñ rızqı *dükenmiş olsa.*" 366b/5

tüşmiş/ düşmiş bol-/ol-

NF 1: "... elbette pādşāhnıᅇ raᅇbatı ol qarᅇa *tüşmiş bolğay.*" 430/4-5

NF 2: "Pāzişāhuñ raᅇbeti ol ᅇara *düşmiş ola.*" 356b/6-7

yapuşmuş/ yapışmış bol-/ol-

NF 1: "... qarnım arqamᅇa açlıqdın *yapuşmuş bolsa.*" 267/3

NF 2: "... karnum arᅇama açlıᅇdan *yapışmış olsa...*" 221a/3

yarlıqamış/ yarlıᅇamış bol-/ol-

NF 1: "... Bedr toquşındaᅇ şaᅇābanı *yarlıqamış bolsa...*" 49/1

NF 2: "... Bedir doᅇuşındaᅇ şaᅇābeyi *yarlıᅇamış olsa...*" 45b/3

yarutmuş/ uçarmış bol-/ol-

NF 1: "... sen çirāᅇnı *yarutmuş bolᅇıl...*" 257/4

NF 2: "... çirāᅇı *uçarmış olup...*" 212b/12-13

yazılmış ol-

NF 2: "... taᅇt çıka, üstinde *yazılmış ola...*" 133b/13

yemiş/ yimiş bol-/ol-

NF 1: "Eger gıybat qılsaᅇᅇız, etini *yemiş bolᅇaysız.*" 384/10

NF 2: “Kılsañuz anuñ etini *yimiş ola*.” 318b/3

yırtılmış bol-/ol-

NF 1: “Eger Yüsuf köngleki ileyindin *yırtılmış bolsa*...” 362/6

NF 2: “Eger Yüsufuñ gönleki ileyinden *yırtılmış olsa*...” 299b/2

yörümüş/ yörümüş bol-/ol-

NF 1: “... bu halâyıq benim yolumça *yörümüş bolsa erdiler*...” 275/4

NF 2: “... bu halâyıq benim yolumca *yörümüş olsaydı*...” 228a/1

2.3.2. Alışkanlık fiileri (-Ar/-Ur ol-, -mAz ol-)

Fiil kök ve gövdelerine geniş zaman sıfat-fiili ve *ol-* yardımcı fiilinin getirilmesi ile kurulan birleşikler, bir oluşun geçmişte, şimdiki zamanda ya da gelecekte alışkanlık hâlinde sürdüğünü veya süreceğini gösterirler. Bu birleşik fiil türü zaman yönünden değil, bir oluşun tarzı yönünden anlam inceliği taşır. Olumsuz *-mAz ol-* biçimi; emir, istek, şart gibi tasarlama kipleri ile çekime girdiğinde, istemezlik, kötü dilek ve kargış ifadesi kazanırlar. Örnek: *aratır ol-, sorar ol-, işitilmez ol-* (Korkmaz, 2009, s. 803).

2.3.2.1. -Ar/-Ur ol-/bol-

açar bol-/ol-

NF 1: “Qayu bir èlni *açar bolsa erdiler*...” 112/2-3

NF 2: “... kankı ili *açar olsalardı*...” 101a/13

alur bol-

NF 1: “... kişi qul qaravaş *alur bolsa*...” 98/7

aşar/ çıkar bol-/ol-

NF 1: “... İblis kök ‘ālamınqa *aşar bolsa*...” 328/17

NF 2: “... İblis gök ‘ālemine *çıkır olsa*...” 271b/10

atı/ adı çıkar bol-/ol-

NF 1: “Qayu biriniñ *atı çıkar bolsa*...” 414/7-8

NF 2: “Kankısınunñ *adı çıkar olsa*...” 343a/7

atlanur bol-/ol-

NF 1: "... evindin çıqıp *atlanur bolsa erdi...*" 420/11

NF 2: "... evinden kaçan *atlanur olsa...*" 348a/11

‘aybını açar bol-/ol-

NF 1: "... bir mu’minniñg ‘*aybını*’ halq ara *açar bolsa...*" 388/9-10

NF 2: "... bir mü’minüñ ‘*aybını*’ halk arasında *açar olsa...*" 321b/10

aytur/ eydür bol-/ol-

NF 1: "... bu durüz ve şalavätını mañğa arıg i’ tiqād birle bir qata *aytur bolsa...*" 4/9-10

NF 2: "... bu durüz ve şalavätı baña birkaç kerret *eydür olsa...*" 3b/1

barur bol-

NF 1: "... ħarām luqma birle *barur bolsa...*" 389/10

batar/ tulumur bol-/ol-

NF 1: "Qaçan kim kün *batar bolsa...*" 315/7

NF 2: "... kaçan kim gün *tulumur olsa...*" 260b/7

belgürür/ belürür bol-/ol-

NF 1: "Qaçan kim tañg *belgürür bolsa...*" 322/14

NF 2: "Qaçan-kim tañ *belürür olsa...*" 266b/7-8

bilür bol-/ol-

NF 1: "... tã‘at ve ‘ibādatını kişi *bilür bolsa...*" 406/2

NF 2: "... tã‘atı ve ‘ibādeti kişi *bilür olsa...*" 335b/14-15

eşitür/ işidür bol-/ol-

NF 1: "... qayu yerde körklüg ħatunını *eşitür bolsa...*" 218/11

NF 2: "... ħanķı yirden görklü ħatun *işidür olsa...*" 182b/10

fetvāyı gelür ol-

NF 2: "... eṭrāfi ‘ālamden *fetvāyı gelür oldı.*" 161b/2

furqat tüşer/ düşer bol-/ol-

NF 1: "... āzāda *furqat tüşer bolsa...*" 15/2

NF 2: "... arada *furqat düşer olsa...*" 13a/8

girür ol-

NF 2: "... za‘îf kimseler çiftlenmek birle dîni hîşâra **girür olsa...**" 13a/6-7

hürmet tiler/ hürmet diler bol-/ol-

NF 1: "... qul fâ‘atı birle dünyâda **hürmet tiler bolsa...**" 404/12-13

NF 2: "... qul fâ‘atı birle dünyâdan **hürmet diler olsa...**" 334b/9-10

ıdar bol-

NF 1: "... tamuğda ol endâzlıg taşnı **ıdar bolsalar...**" 66/7

içer bol-

NF 1: "... Ol havzdın bir qata **içer bolsa...**" 62/8

qatar/ koyar bol-/ol-

NF 1: "Tağı bir luqma ağızıma **qatar bolsam...**" 433/17

NF 2: "... dağı bir loqmayı ağızuma **koyar olsam...**" 359b/13

qatılur bol-

NF 1: "Eger **qatılur bolsalar...**" 13/14

qaytur bol-

NF 1: "... mundın **qaytur bolsaq...**" 40/2

keçer/ geçer bol-/ol-

NF 1: "Tegme bir qabiladın Peyğambar ‘as **keçer bolsa...**" 24/9

NF 2: "Degme bir qabileden Peyğamber ‘aleyhi’s-selâm **geçer olsa...**" 22b/3-4

keltürür bol-

NF 1: "Kim kim Muḥammedni tağı Abū Bekrni **keltürür bolsa...**" 20/6

kelür/ gelür bol-/ol-

NF 1: "... kökdin heybetlig āvāz üküş **kelür boldı.**" 7/12

NF 2: "... gökden heybetlü āvāz öküş **gelür oldı.**" 6a/9

kemişür/ birağur bol-/ol-

NF 1: "... melekü’l-mevt ol kimerseke ölüm qağgusını **kemişür bolsa...**" 442/10-11

NF 2: "... ol kimse üzere melekü’l-mevt ölüm qağgusını **birağur olsa...**" 366b/7

qopar/ durur bol-/ol-

NF 1: "... tünle *qopar bolsañgız* namāz qalmaqqa..." 267/1

NF 2: "... gicede *durur olsañuz* namāz qılmağa..." 220b/14

qorqar bol-/ol-

NF 1: "*Qorqar boldum*, taqı ıalvat ıoşluqıdın..." 7/12

NF 2: "*Qorqar oldum* velikin ıalvet ıoşlıgından..." 6a/9-10

qoyar bol-/ol-

NF 1: "... kim ol ıamrını ağızınga *qoyar bolsa*..." 363/7-8

NF 2: "... kim ol ıamrı ağızına *qoyar olsa*..." 300a/14-15

körer bol-

NF 1: "... nāmeşrū^c işler *körer bolsa*..." 106/10

közü tüşer/ gözü düşer bol-/ol-

NF 1: "... mübārek *közünğüz* bir neerseke *tüşer bolsa*..." 289/4

NF 2: "... mübārek *gözünüz* bir nesneye *düşer olsa*..." 239a/7

namāz qılır bol-/ol-

NF 1: "... eger çerigde *namāz qılır bolsañg*..." 40/9

NF 2: "... eger çeride *namāz qılır olsañuz*..." 37b/6-7

nazardın(~dan) sakla(yu)r bol-/ol-

NF 1: "... özini ıarām *nazardın saqlayur bolsa*..." 350/15

NF 2: "... gendüyi ıarām *nazardan saklar olsa*..." 289b/13

öger bol-/ol-

NF 1: "... mēni kişi *öger bolsa*..." 371/16

NF 2: "... kişi beni *öger olsa*..." 307b/8

öler/ ölürl bol-/ol-

NF 1: "... eger bu Muıammed *öler bolsa*..." 93/3

NF 2: "... eger bu Muıammed *ölür olsa*..." 85b/4-5

öltürür bol-

NF 1: "... ' Alini *öltürür bolsam* ebedi tamuğluğ bolğay-men..." 152/11

sakla(yu)r bol-/ol-

NF 1: "... özini harām nazardın *saqlayur bolsa...*" 350/15

NF 2: "... gendüyi harām nazardan *saqlar olsa...*" 289b/13

şatar ol-

NF 2: "Bu Rümā adlu kişi kıyusını *şatar olsa...*" 118b/15

satğaşur bol-

NF 1: "... halıfalarınğa *satğaşur bolsa...*" 151/4-5

sever ol-

NF 2: "... Tañrı dağı Resūlı anı *sever ola...*" 121b/2

sözleyür/ söyler bol-/ol-

NF 1: "... meclisde *sözleyür bolsañ...*" 380/8

NF 2: "Meclisde söz *söyler olsañ...*" 315a/8-9

şıhat berür bol-

NF 1: "... bu ekki oğlumğa *şıhat berür bolsa...*" 140/6

sözler/ söyler bol-/ol-

NF 1: "Ve eger *sözler bolsa...*" 44/12

NF 2: "... eger *söyler olsa...*" 41a/15

teger bol-

NF 1: "... her ayna uluğ yaşqa *teger bolsa...*" 285/8

tileyür/ diler bol-/ol-

NF 1: "... ne kim *tileyür bolsa...*" 380/14

NF 2: "... nekim *diler olsa...*" 315b/4

tirilür/ dirilür bol-/ol-

NF 1: "... benim qatımda tirilmiş teg *tirilür bolsalar...*" 324/4

NF 2: "Benüm qatımda dirilür gibi *dirilür olsa...*" 267b/13

tutar/ dutar bol-/ol-

NF 1: “Eger ol neerseni *tutar bolsañgız...*” 168/15

NF 2: “Eger ol iki nesneyi *dutar olsañuz...*” 144a/15

tüner bol-

NF 1: “... ol kège açlıq birle *tüner bolsa...*” 300/8

urur bol-/ol-

NF 1: “Eger *urur bolsa...*” 86/7

NF 2: “Eger *urur olsa...*” 79b/12

yaman/ yaramaz iş körer/ görür bol-/ol-

NF 1: “... qayu biriñgiz *yaman iş körer bolsañgız...*” 303/5

NF 2: “... kankı biriniz *yaramaz iş görür olsañuz...*” 250b/12

yarar ol-

NF 2: “... ħandaq kaxmağa *yarar olduk.*” 27b/9

yatur bol-

NF 1: “... aç qarın birle uğımaq üçün *yatur bolsa...*” 268/6

yerer/ yirer bol-/ol-

NF 1: “... *yerer bolsa*, ol ‘amalını eksitür...” 406/5

NF 2: “... *yirer olsalar* ol ‘amelini eksildürler...” 336a/5

yöriyür/ varur bol-/ol-

NF 1: “Eger sen anlarnıñ yoruqınça *yöriyür bolsañgız...*” 318/12

NF 2: “Anlaruñ yolınca sen *varur olsañ...*” 263b/2

yürüyür bol-

NF 1: “... *yürüyür bolsa*, aqrı yürüyür...” 23/8-9

2.3.2.2. -mAz ol-/bol-

bitilmez bol-

NF 1: “... ‘ömri içinde yazuqları *bitilmez bolsa...*” 219/12

körmes/ görmez bol-/ol-

NF 1: “Uluğ yaşlıg turur, eki közi *körmes bolup...*” 8/14

NF 2: “İki gözi *görmez olup...*” 7a/7-8

sözlemez/ söylemez bol-/ol-

NF 1: “... sözler tiling *sözlemez bolğay...*” 280/17

NF 2: “Söyler dilün *söylemez olur...*” 232b/1

tapulmaz/ bulunmaz bol-/ol-

NF 1: “Hēç ta‘ām *tapulmaz boldı erse...*” 409/7

NF 2: “... hīç ta‘ām *bulunmaz oldı.*” 338b/13

2.4. Bir Yanı Zarf-Fiil, Bir Yanı Fiil Olan Birleşik Fiiller: Tasvir Fiilleri

Tasvir fiilleri, iki ayrı fiilin kaynaşmasından oluşmuş birleşiklerdir. Asıl anlam birinci fiildedir. İkinci fiil ise asıl fiil olduğu hâlde sözlük anlamından farklı yeni bir anlam kazanarak asıl fiile bazı anlam incelikleri katan bir yardımcı fiil durumuna gelmiştir. Bu yardımcı fiilin görevi, esas fiildeki oluş ve kılışın biçimini, tarzını tasvir etmektir (Korkmaz, 2009, s. 811). Tasvir fiilleri, eski dönem eserlerinde günümüz Türkçesinden bazı ses ve şekil özelliği farklılıklarıyla yer almaktadır. Bu konuyu ele alan Hacıeminoğlu (1997, s. 182, 183), Harezmi Türkçesi dönem eserlerinden örnekler vererek tasvir fiillerini iki fiilden teşekkül eden birleşik fiiller olarak sınıflandırmıştır. “İktidarî fiil”i *kılu bil-* (yapabilmek), *sözleyüme-* (söyleyememek), “tezlik, çabukluk ifade eden birleşik fiiller”i *kılu ber-* (kılıvermek), *ıda bir-* (gönderivermek) ve “devamlılık süreklilik ifade edenler”i *örü tur-* (ayağa kalkmak), *kargap tur-* (beddua etmek), *korka başla-* (korkmaya başlamak), *kelü başla-* (gelmeye başlamak), *baka kal-* (baka kalmak) gibi örneklerle tasvir fiillerinin eski dönem eserlerindeki kullanım şekillerini açıklar. İncelenen eserlerde de örneklerdeki gibi kullanımların mevcut olduğu görülmektedir. Nehcü'l-Ferâdîs'in Harezmi Türkçesi ve EAT dönemleri nüshalarında tespit edilen tasvir fiilleri; “yeterlik fiilleri”, “tezlik fiilleri”, “süreklilik fiilleri” ve “belirleyici birleşik fiiller” şeklinde bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

2.4.1. Yeterlik fiilleri (-A bil-)

Bir esas fiilin -(y)-A zarf-fiil biçimi üzerine *bil-* yardımcı fiilinin getirilmesi ile kurulur. Bil-yardımcı fiili; ya bir oluş ve kılışı gerçekleştirme güç ve yeterliğini, yani “yapabilme iktidarını”, yahut da bir oluş ve kılışın gerçekleşme olasılığının bulunduğunu gösterir. Örnek: *alabil-, eğlenebil-, ayrılama-, ağılayama-* (Korkmaz, 2009, s. 812, 815). Eski Anadolu Türkçesinde yeterlik fiilinin olumlu ve olumsuzunda çok defa -a/-e yerine -ı/-i ve bazan da -u/-ü zarf fiilleri kullanılmaktadır: *başarı bil-, saklayı bil-, diyümez* (Özkan, 2000, s. 148).

alu (~ı) bilme-

NF 1: "... ādemī elge alsa, *alu bilmez...*" 391/11

NF 2: "... ādemī eline *alı bilmez...*" 324a/14

aşa/ çıka bilme-

NF 1: "... kökke aşalım, tédiler erse, *aşa bilmediler.*" 367/4

NF 2: "... göge çıkalum didilerse *çıka bilmediler.*" 303b/6

aytu/ eydü bilme-

NF 1: "... anıñ şıfatını ādemī *aytu bilmegey.*" 164/17

NF 2: "... anuñ şıfatını ādemī *eydü bilmeye.*" 141b/2

azguru/ azdurı bilme-

NF 1: "... Hācarnı *azguru bilmedi.*" 214/6

NF 2: "... Hācer dañı *azdurı bilmedi.*" 179a/4

baqa bilme-

NF 1: "... hēç kimerse *baqa bilmegey...*" 360/16

NF 2: "... hīç kimerse *baqa bilmeye...*" 298a/7

baru/ gide bilme-

NF 1: "... hēç *baru bilmedi erse...*" 151/13

NF 2: "Hīç *gide bilmedi.*" 130b/15

baru bilme-/ varıma-

NF 1: "Qoylar birle *baru bilmedin* munda yatur..." 22/4

NF 2: "Qoyunlar birle *varımazlar* bunda yaturlar..." 20a/14

bitiyü/ eyde bilme-

NF 1: "... biringe cevāb *bitiyü bilmedim.*" 190/3

NF 2: "... birine cevāb *eyde bilmedüm.*" 160a/15

cevāb bérü/ vir bilme-

NF 1: "... hēç *cevāb bérü bilmediler...*" 188/17

NF 2: "Hīç *cevāb virbilmediler.*" 159b/4

çıqa bilme-/ çıkama-

NF 1: "... men andın *çıqa bilmez-men...*" 45/13

NF 2: "... ben andan *çıkamazın...*" 42a/14

eşitü/ işidü bilme-

NF 1: "... siziñ va' z u naşihatıñızını cümle halâyıq *eşitü bilmez...*" 90/14-15

NF 2: "... Sizüñ cümle naşihatunuñızını halâyıq *işidü bilmezler...*" 83a/12-13

halvat hoşluqıdın/ halvet hōşlığındañ keçü/ gice bilme-

NF 1: "... *halvat hoşluqıdın keçü bilmez-men.*" 7/12

NF 2: "... *halvet hōşlığındañ gice bilmezın...*" 6a/10

işniñ(-üñ) 'uhdasındañ/ haqqındañ çıqa/ gele bilme-

NF 1: "... tēgme kişi bu *işniñ 'uhdasındañ çıqa bilmegey...*" 102/2

NF 2: "... Degme kişi bu *işüñ haqqındañ gelebilmegey...*" 93a/10

kaçuru/ kaçırı bilme-

NF 1: "... oğul qızlarını *kaçuru bilmediler.*" 75/2

NF 2: "... oğul qızlarını *kaçırı bilmediler.*" 68b/14

qaytaru/ dönderü bilme-

NF 1: "... qatığlandı *qaytaru bilmedi.*" 34/1-2

NF 2: "*Dönderü bilmedi.*" 31b/9

kēcü/ gice bilme-

NF 1: "... halvat hoşluqıdın *kēcü bilmez-men.*" 7/12

NF 2: "... halvet hōşlığındañ *gice bilmezın...*" 6a/10

kelü/ gelü bilme-

NF 1: "... erte namāzındañ *kelü bilmedim...*" 100/13

NF 2: "... ırte namāzına *gelü bilmedüm.*" 92a/7

qılu/ başarı bil-

NF 1: "... halıfalıq neteg *qılu bilgey?*" 122/3

NF 2: "... halıfelığı nite *başarı bilür.*" 109a/3-4

kıyās kılu/ eyde bil-

NF 1: "... şavābını kim *kıyās kılu bilgey?*" 198/9

NF 2: "... şevābını kim *eyde bile.*" 166b/3

kirü/ göre bilme-

NF 1: "... velikin *kirü bilmegey.*..." 77/10

NF 2: "Velikin *göre bilmeyesiz.*" 71a/8

qopa/ dura bilme-

NF 1: "... yerindin *qopa bilmez.*..." 221/9

NF 2: "... yirinden *dura bilmez.*..." 185a/2

köndürü/ imāna getüri bilme-

NF 1: "... sen ol kimersenı sewer-sen, *köndürü bilmes-sen.*..." 6/7

NF 2: "... kimi kim sen seversin *imāna getüri bilmeszin.*..." 5a/4-5

körüme-

NF 1: "Bizke sihr kıılıp turur, *körümez-biz* tedi..." 21/14

kötrü/ götüri bilme-

NF 1: "... hēç qarınlarını *kötrü bilmesler.*..." 67/6

NF 2: "Qarınlarını *götürü bilmezler.*..." 62b/1

qutlu/ kırtulu bilme-

NF 1: "... mēndin *qutlu bilmegeyler.*..." 100/3

NF 2: "... benden *kırtulu bilmeyeler.*..." 91b/8

oқыu bilme-

NF 2: "Ben *oқыu bilmezem.*..." 6b/1

olturu/ oturu bilme-

NF 1: "Eger taqı *olturu bilmese.*..." 240/14

NF 2: "Eger *oturu bilmese.*..." 200a/14

öteyü bilme-/ ödeyüme-

NF 1: "... on namāznı *öteyü bilmeseler.*..." 59/8

NF 2: "... on namāz daḥī çoḡdur ümmetüñ *ödeyümeye.*" 55a/9-10

şabur kılu(~ı) bilme-

NF 1: "... ‘Ömer ‘as *şabur kılu bilmedi.*..." 45/10-11

NF 2: "... Ömer rażiya’l-lāhu *şabur kılu bilmedi.*..." 42a/9

saqlanu/ saqlayu bil-

NF 1: "... şübhelig ta‘ āmlardın *saqlanu bilgey.*..." 300/10

NF 2: "... şübheli ta‘ āmlardan *saqlayu bile.*..." 248b/9

saqlayu bilme-

NF 1: "... anlar kerekinçe beḡlikni *saqlayu bilmesler.*..." 121/13-14

NF 2: "... anlar beḡligi gerekince *saqlayu bilmeseler.*..." 108b/9

sözleyü/ söyleyü bilme-

NF 1: "... hēç neerse *sözleyü bilmediler.*" 160/7

NF 2: "... hiç nesne *söyleyü bilmediler.*" 137b/9

sünneti tuta/ duta bilme-

NF 1: "...Ümmetim benim *sünnetimni tuta bilmegeyler.*..." 304/10

NF 2: "...Benüm ümmetüm üzerine *sünnetümi duta bilmeyenler.*..." 251b/10

taḡammül kılu bilme-

NF 1: "... hēç kimerse anı *taḡammül kılu bilmegey erdi.*..." 3/14

NF 2: "... hiç kimerse anı *taḡammül kılu bilmeyelerdi.*" 2b/13

taḡat tuta/ duta bilme-

NF 1: "... arqañğızı tayaḡan öre firāqıñğızğa *taḡat tuta bilmedin.*..." 90/16

NF 2: "... sizüñ firāquñuza *taḡat duta bilmedi.*" 83a/15

tepretü/ depredi bilme-

NF 1: "... yerindin *tepretü bilmediler.*" 140/2

NF 2: "... yirinden *depredi bilmediler.*" 122a/12-13

tèyü/ diyü bilme-

NF 1: "... ol taḡı neerse *tèyü bilmedi.*" 183/11

NF 2: “Ol dağı nesne *diyü bilmedi...*” 155b/3

tirilü bilme-

NF 1: “... bizler Peyğambar tög *tirilü bilmez-miz.*” 128/13

туру/ duru bilme-

NF 1: “... andın za‘if boldı, *туру bilmez...*” 84/15

NF 2: “... andan za‘if olup *duru bilmez...*” 78a/15

tüzlük/ düzenlik kılu(~ı) bilme-

NF 1: “Eger hatunlar ara *tüzlük kılu bilmese...*” 192/15

NF 2: “Eger hatunlar arasında *düzenlik kılu bilmese...*” 162a/13

yüriyü/ yöriyü bilme-

NF 1: “*Yüriyü bilmez* boldı erse...” 21/1

NF 2: “*Yöriyü bilmez*, oldı.” 19a/8

2.4.2. Tezlik fiilleri (-I/-U ver-)

Tezlik fiilleri, *-(y)-I/-U* zarf-fiil eki almış bir esas fiilin *ver-* yardımcı fiiliyle birleşmesinden oluşur. *Ver-* yardımcı fiilin görevi, esas fiildeki oluş ve kılışın tezlikle, ansızın, kolayca gerçekleştiğini bildiren tasvir fiilleri yapmaktır. Örnek: *gönderiver-, doğuver-* (Korkmaz, 2009, s. 818).

alu(~ı) bër-/vir-

NF 1: “... Fâtıma üçün êw esbâbları *alu bërgil.*” 159/5

NF 2: “... Fâtıma içün ev esbâbları *alı virgil.*” 136b/13

aytu/ eydi bër-/vir-

NF 1: “... men sañga bir ‘acab hikâyat *aytu bëreyin-mü?*” 52/17

NF 2: “... ben saña ‘aceb hikâyet *eydi vireyin.*” 49a/6

aytu/ idi bër-/vir-

NF 1: “... meni yawuq kıılır işni *aytu bërgil.*” 225/1

NF 2: “... yakın kıılırsa bana ol işi *idi virgil.*” 187b/8

azık kıılı/ idi bër-/ vir-

NF 1: “Maṅga *azıq qılu bérđil!*” 7/8

NF 2: “Baña *azıq idi virgil!*” 6a/3

azıq qılu(~ı) bér-/vir-

NF 1: “... Ğadıca rażhā *azıq qılu bérđi!*” 7/9

NF 2: “Ğadıce dağı *azıq qılı virdi!*” 6a/5

bitiyü/ yazu bér-/vir-

NF 1: “... ol şavābnı men anıñ dīvānında *bitiyü bérđim!*...” 409/13

NF 2: “... ol şavābı ben anuñ dīvānında *yazu virdüm!*...” 339a/7-8

ıdı/ qoyı bér-/vir-

NF 1: “... eger rāst aysa, sen *ıdı bérđil!*” 20/16

NF 2: “Eger rāst söylerse *qoyı virgil!*...” 19a/5

ıdı bér-/viribi-

NF 1: “Anam sizke bu ta‘āmı hediye *ıdı bérđi!*...” 25/3

NF 2: “... anam size bu ta‘ām hediye *viribidi!*...” 23a/6

minbar/ member qılu ber-

NF 1: “... Peyğambar ‘as’qa *minbar qılu bérđiler!*...” 35/15-16

NF 2: “Peyğamber ‘aleyhi’s-selām *member qılı virdiler!*” 33b/3

şalıvir-

NF 2: “... Ol deveyi şahrā *şalıvirsevüz!*...” 17b/8

taşarrufuma givürü vir-

NF 2: “Anı *taşarrufuma givürü virin!*...” 289a/10

üneyü bér-/ oқыu vir-

NF 1: “... maṅga ‘Alini *üneyü bérđing!*...” 139/1

NF 2: “... ‘Aliyi baña *oқыu virüñ!*...” 121b/4

vaḥy ıdı bér-

NF 1: “... ol zamanānıñ peyğambarıña *vaḥy ıdı bérđi!*...” 372/17

viribi- (< vir-i bir-di)

NF 2: “Ḥaḳ te‘ālā beni raḥmet için *viribidi*.” 11a/6

2.4.3. Süreklilik fiilleri (-Ip dur-, -A dur-, -A kal-)

Bu gruptaki tasvir fiilleri, esas fiilin -(y)-A, -(y)-I veya -(y)-Ip zarf-fiil biçimleri üzerine *dur-*, *gel-*, *kal-*, *gör-*, *koy-* (ko-) yardımcı fiillerinin getirilmesi ile oluşur. Yardımcı fiilin esas fiile kattığı anlam inceliği ve birleşme şekline göre, bir oluş ve kılışın belirli bir zaman içinde yapılandırma, bir zamandan beri yapılagelme veya belirli bir durumda kalakalma gibi işlev ayrılıkları bulunmaktadır. Örnek: *düşünüp dur-*, *söylenip dur-*, *bekleyedur-*, *gidedur-*, *bakakal-*, *donakal-* (Korkmaz, 2009, s. 820-826). -p-dur-/-tur- yapısı, eski dönem metinlerinde geçmiş zaman kipi yerine de kullanılır: *kılıptur men* “kılmışım”, *kılıptur biz* “kılmışız” gibi (Eckmann, 2009, s. 141). Bu nedenle kip eki işlevinde olan yapılar, diğer birleşik fiil yapılarından ayırt edilmeye çalışılmıştır. Metinlerdeki süreklilik fiiline ilişkin örnekleri oluşturan yardımcı unsurlar; -Ip dur-, -A dur- ve -A kal- şeklinde görülmektedir.

2.4.3.1. -Ip dur-/tur-

asılp tur-

NF 1: “... tamuğ içinde töpen *asılp tururlar*.” 67/10-11

aşıp/ çıkup tur-/dur-

NF 1: “... bayağı maqāmlarıḡa *aşıp tursunlar*...” 365/14

NF 2: “... bayağı maqāmlarına *çıkup dursunlar*...” 302a/15

āzārlap(~yup) tur-/dur-

NF 1: “Men Muḥammedni *āzārlap turur-men*...” 15/11

NF 2: “Ben Muḥammedi *āzārlayup dururın*.” 13b/9

baqip(~up) tur-/dur-

NF 1: “Munlar yıḡlışıp *baqip turur erdiler*.” 12/3-4

NF 2: “Bunlar yıḡlışıp *baqip dururlardı*.” 10a/10-11

bitip/ eydüp tur-/dur-

NF 1: “Ol kitāb içinde *bitip turur*...” 149/6

NF 2: “... ol kitāb içinde *eydüp durur*...” 128b/11

eşitip/ işidüp tur-/dur-

NF 1: "... Peygāmbār ‘as’ dın bularnıñ fażayilini *eşitip turur-men.*" 119/16-17

NF 2: "... Peygāmberden bunlaruñ fażiletlerin *işidüp dururn.*" 107a/13-14

gizleyüp dur-

NF 2: "... İmānını Fir‘avndan *gizleyüp dururdu.*" 141b/8-9

ħabar tüşüp/ ħaber düşüp tur-/dur-

NF 1: "... Medīne içinde ħalāyıq arasında *ħabar* andağ *tüşüp turur...*" 415/17

NF 2: "... Medīne içinde ħalāyık arasında *ħaber* eyle *düşüp durur...*" 344a/14

īmān keltürüp/ getürüp tur-/dur-

NF 1: "... şahābalar qatında *īmān keltürüp turur erdiler.*" 24/8

NF 2: "... şahābe qatında *īmān getürüp dururlardı.*" 22b/2

ittifāq kılıp/ idüp tur-/dur-

NF 1: "... bu Mekkeniñ uluğları *ittifāq qılıp tururlar...*" 44/6

NF 2: "... bu Mekkenüñ uluları *ittifāq idüp dururlar...*" 41a/6

kaçıp (~up) tur-/dur-

NF 1: "... bu qul bizim qul erdi, *kaçıp turur erdi...*" 112/13

NF 2: "Bu qul bizüm qulumuzdur, *kaçup dururdu...*" 101b/13

qarğap/ qarış virüp tur-/dur-

NF 1: "... Muħammed sañğa *qarğap turur...*" 15/5

NF 2: "... Muħammed saña *qarış virüp durur.*" 13a/13

qazıp(~up) tur-/dur-

NF 1: "... tünekinde bir gür *qazıp turur erdi.*" 437/15-16

NF 2: "... ħalvetinde bir gür *qazup dururdu.*" 363a/3

keydürüp/ geydürüp tur-/dur-

NF 1: "... başı üzesinde *keydürüp turur erken...*" 82/4

NF 2: "... başı üzerinde *geydürüp dururken...*" 75b/13

keyip/ geyüp tur-/dur-

NF 1: "... bu durrā‘a kim *keyip turur-sen...*" 245/15

NF 2: "... bu kaftan kim *geyüp-durursın?*" 204a/6-7

konup tur-/dur-

NF 1: "... şahırada bir yıgaç köligesinde *qonup turur erdi...*" 24/1-2

NF 2: "... şahırada bir ağaç gölgesinde *konup-dururdi...*" 22a/7-8

korquğ kirip/ korhu girüp tur-/dur-

NF 1: "... könglümke yana *qorquğ kirip turur...*" 9/9

NF 2: "... gönlüme yine *korhu girüp durur...*" 7b/11

qoyup tur-/dur-

NF 1: "... Qur'an öğretmek için mu' allimqa *qoyup turur erdi.*" 238/3

NF 2: "... Qur'an öğrenmek için mu' allime *qoyup dururdi.*" 198a/11-12

kötrüp/ götürüp tur-/dur-

NF 1: "... bu ne neerse turur kim *kötrüp turur-siz?*" 169/5-6

NF 2: "... bu ne nesnedür kim *götürüp durursız?*" 144b/11

qurup tur-/dur-

NF 1: "... falan emir fisq meclisi *qurup turur...*" 375/14

NF 2: : "Fulan emir ' ışq meclisini *qurup durur.*" 311a/10

külüşüp tur-

NF 1: "... bu kafirler *külüşüp tururlar...*" 12/8

küyüp dur-

NF 1: "Biz munça vaqıtdın *küyüp erdik...*" 80/6

NF 2: "... biz bunca vaqıtdan berü *küyüp dururuz...*" 74a/2-3

olturup/ oturup tur-/dur-

NF 1: "Ka' be köligesinde tüşep *olturup turur erdi...*" 11/3

NF 2: "... Ka' be gölgesinde ridasını düşeyüp *oturup dururdi.*" 9a/11-12

ornap/ birikip tur-/dur-

NF 1: "... imanlarıngız könglüngüzde *ornap turur...*" 76/7

NF 2: "... imanunuz gönlünüzde *birikip-durur.*" 70a/3-4

ozup/ geçüp tur-/dur-

NF 1: "... bu yigitlerdin qayu biri *ozup turur?*" 432/14

NF 2: "... bu yigitlerden ankısı *geçüp durur...*" 358b/13

örtüp tur-/dur-

NF 1: "... bu eliglerinni nie *örtüp turur-sen?*" 326/13

NF 2: "... bu ellerüni niçün *örtüp durursın?*" 269b/15

öwkelep/ öykelenüp tur-/dur-

NF 1: "... Yeziddin qatı *öwkelep turur erdim.*" 292/4

NF 2: "... Yezide qatı *öykelenüp dururdum.*" 241b/2

sanıp tur-

NF 1: "... Diyatü'l-Kelb tep *sanıp tururlar...*" 171/3

tép/ diyüp tur-/dur-

NF 1: "... ança kelgey-sen *tép turur erdi.*" 23/14

NF 2: "... anda gelesiz *diyüp dururdu.*" 21b/14

tilep/ dileyüp tur-/dur-

NF 1: "... men Rebbümdin *tilep turur-men...*" 158/15

NF 2: "... ben Rabbümden *dileyüp dururın...*" 136b/4

töküp/ döküp tur-/dur-

NF 1: "... ol sarāy içinde ni metler *töküp turur erdi.*" 328/11-12

NF 2: "... ol sarāy içinde ni met *döküp dururdu.*" 271b/2-3

tölenip/ dolanup tur-/dur-

NF 1: "... munlar dini içinde *tölenip-mü tururlar...*" 80/10

NF 2: "... bunlar dinleri içinde *dolanup dururlar...*" 74a/9

turup/ oturup tur-/dur-

NF 1: "... bu Bilāl qatında *turup tururlar.*" 97/5

NF 2: "... bu Bilāl qatında *oturup dururlar.*" 89a/5

turup/ uyuyup tur-/dur-

NF 1: "... köligesinde ekegü *turup tururlar erdi...*" 172/15

NF 2: "... gölgesinde ikisi *uyuyup dururlar...*" 147a/13

tügüp/ dügüp tur-/dur-

NF 1: "... bu ridāñg uçıñga *tügüp turur-sen?*" 434/8-9

NF 2: "... bu ridāñ ucına *dügüp durursın...*" 360a/11

yaratıp/ yaradup tur-/dur-

NF 1: "... öz qudratı birle *yaratıp turur.*" 57/3

NF 2: "... öz qudretiyle *yaradup-durur.*" 52b/15

yarlıqap/ yarlıgayıp tur-/dur-

NF 1: "... kelgü yazuqlarıñgızını *yarlıqap turur.*" 314/15

NF 2: "Yazuqlaruñuzı *yarlıgayıp durur.*" 260a/9

yatıp(~up) tur-/dur-

NF 1: "Bir kün Peyğambar ‘ as ewinde *yatıp turur erdi...*" 123/4

NF 2: "Bir gün Peyğamber *yatıp dururdu.*" 109b/10-11

yazılıp dur-

NF 2: "Nitekim havāşide *yazılıp durur.*" 109b/1

yığıp(~up) tur-/dur-

NF 1: "... elgiñgni musulmānlardan *yığıp turğıl.*" 129/7

NF 2: "... elüñi Müsülmānlardan *yığıp durğıl.*" 114a/9-10

2.4.3.2. -A/-U dur-/tur-

ağlayu tur-

NF 2: "... ‘ aklı geldi. *Ağlayu turdu...*" 127b/8

aşılı dur-

NF 2: "... tamu içinde aşğa *aşılı durur.*" 62b/10

aytu tur-/dur-

NF 1: "... bir du‘ā öğreteyin, ol du‘ānı *aytu turğıl...*" 356/17

NF 2: "... bir du‘ā öğredeyin ol du‘āyı **oқuyı durğıl...**" 294b/10-11

bara/ varı tur-/dur-

NF 1: "... ağır çerig birle **bara turur-siz...**" 48/16

NF 2: "... ağır çeri birle **varı durursız.**" 45a/14

baru tur-

NF 1: "... uş men **baru turur-men...**" 37/3

büte tur-

NF 1: "Neçe kesseler, ança **büte turur...**" 66/13-14

çıқа tur-/dur-

NF 1: "... cemā‘at Һalqı mesciddin **çıқа turur.**" 242/12

NF 2: "... cemā‘at namazı kılımlı, **çıқа dururlar.**" 201b/10

dileyü dur-

NF 2: "... Һaқ te‘ālānuñ mağfiretini ve ‘afvını **dileyü durğıl.**" 77a/6

fuşsat isteyü tur-

NF 1: "... bu Һatun sizni öltürmekke **fuşsat isteyü turur.**" 383/3-4

göre dur-

NF 2: "**Göre durursın** aһvālümi şormaq ne Һacet." 285b/12-13

gülişi tur-

NF 2: "... bu kăfirler **güliři tururlar.**" 10b/3

Һıdmat/ Һızmet kılu(~ı) tur-/dur-

NF 1: "... Zübeyr **Һıdmat kılu turur.**" 120/13

NF 2: "... Zübeyr **Һızmet kılu durur.**" 107b/15

içe dur-

NF 2: "... bu ‘avratıla **içe durur.**" 306b/5

қақа tur-/dur-

NF 1: "... uçmaq qapugını **қақа turğıl...**" 265/14

NF 2: "... uçmaq қapusını **қақа durğıl.**" 219b/14

kele tur-

NF 1: "... qul teweke münüp yelip *kele turur.*" 133/7

kelü/ gelü tur-/dur-

NF 1: "... Hasan Hüseyin *kelü tururlar.*..." 167/12

NF 2: "Hasan Hüseyin *gelü durur.*" 143b/3

kese tur-

NF 1: "... munlar taqı *kese tururlar.*" 66/14

köre/ göre tur-/dur-

NF 1: "... sen anı körmeseñg, ol bārī seni şeksiz *köre turur.*..." 428/3

NF 2: "... sen anı görmezseñ ol bārī seni *göre durur.*..." 355a/1

ma^ç şiyatdın(~den) saklayu tur-/dur-

NF 1: "... özünġni *ma^ç şiyatdın saklayu tursañg.*..." 428/1

NF 2: "... özünü *ma^ç şiyatden saklayu dursañ.*..." 354b/11

öre/ örü tur-

NF 1: "... kişiler qol qawşurup hıdmatda *öre turmuş.*..." 373/6-7

NF 2: "... el qawşurup hizmetde *örü turmuş.*..." 309a/5-6

saklayu tur-/dur-

NF 1: "... özünġni ma^ç şiyatdın *saklayu tursañg.*..." 428/1

NF 2: "... özünü ma^ç şiyatden *saklayu dursañ.*..." 354b/11

sora tur-/dur-

NF 1: "... yaq yawuqlarını hemişe isteyü *sora turmaqıñg gerek.*..." 290/13

NF 2: "... hışımlarını isteyü *şora durmaq gerek.*..." 240a/10

tileyü tur-

NF 1: "... yazuqlarını Tañrı te^ç ālādın yarlıqatu *tileyü turmaqıñg gerek*..." 290/11

titreyü tur-

NF 1: "... hemişe *titreyü turur erdi.*..." 102/8-9

yanaşu tur-/dur-

NF 1: “Èkkisi *yanaşu tururlar.*” 179/8

NF 2: “İkisi *yanaşu durur.*” 152a/14

yığlayu/ ağlayu tur-/dur-

NF 1: “... oğlanlarım cümlesi *yığlayu turur.*” 103/7

NF 2: “... ehl-i beytüm cümlesi *ağlayu dururlar.*” 94a/14

2.4.3.3. -A kal-

baça kal-

NF 1: “Bu kimerse anlar artınğa *baça qalur.*...” 439/17

NF 2: “... bu kimse anlaruñ ardınca *baça qalur.*” 364b/9-10

2.4.4. Belirleyici birleşik fiiller (-A/-U başla-)

Bu gruptaki birleşik fiillerde asıl anlam birinci fiilde değil, ikinci fiildedir. Birinci fiil, ikinci fiildeki anlamı belirleyen bir zarf görevindedir. Örnek: *ağarmaya başla-*, *dolaşmaya başla-* (Korkmaz, 2009, s. 834). -A/-U başla- yapısındaki bu fiiller, gerundium (zarf-fiil) yerine bazen -mak/-mek fiil ismi kullanılır (Eckmann, 2009, s. 115). “Yuyun-u başla-”, “ver-i başla-” örneklerindeki gibi bu fiil şekli yerine bugün *başla-* ile birlikte mastarın dativ’i kullanılır: -mağā başla- (Gabain, 1953, s. 24). Buna karşılık Öztürk (2007, s. 119, 120), -mAyA/mAĞA başla- yapısının birleşik fiil kuruluşunda yer alamayacağını dile getirir. Gerekçe olarak da tasvir fiillerinde birinci fiille ikinci fiilin yer değiştiremeyeceğini, başla- fiili ile yönelme eki almış fiilimsinin ise cümle içerisinde rahatça yer değiştirebileceğini vurgular. Tarafımızdan da bu görüş benimsenerek yönelme ekli fiilimsi ile başla- fiilinden kurulmuş olan yapılar çalışmaya dâhil edilmemiştir.

ağrıyu başla-

NF 1: “Avval başı *ağrıyu başladı.*...” 84/15

NF 2: “Ol başı *ağrıyu başladı.*...” 78a/14

aça başla-

NF 1: “... yüzi taş zağmıdın yarıldı taqı qan *aça başladı erse.*...” 12/16-17

aytu/ eydi başla-

NF 1: “... taqı kelime-i şehâdat *aytu başladı.*” 154/6

NF 2: “Kelime-i şehâdet *eydi başladı.*” 133a/7-8

baru başla-

NF 1: “Ol hatun taqı bitigni alıp *baru başladı erdi.*” 48/9

çeyneyü / çiyneyü başla-

NF 1: “... Peyğambar ‘as qoy etidin bir pāra aldı taqı *çeyneyü başladı.*...” 33/15

NF 2: “... Peyğamber qol etinden bir pāre aldı. *Çiyneyü başladı.*” 31b/2-3

életü başla-

NF 1: “... quduğ qırıǵınga *életü başladılar erse.*...” 355/13

NF 2: “Qıyü qırañımaa *iledü başladı.*” 293b/12

fetvalar kelü başla-

NF 1: “... etraf-ı ‘ālamdın *fetvalar kelü başladı.*” 191/10

ingreyü başla-

NF 1: “... t̄aqat tuta bilmedin *ingreyü başladı.*” 90/16

qaça başla-

NF 1: “Şabur qılu bilmediler, *qaça başladılar.*” 71/16

NF 2: “Şabur qılu bilmediler. *Qaça başladılar.*...” 66b/5

kelü/ gelü başla-

NF 1: “... Mekkedin üküş şahābalar *kelü başladılar erse.*...” 27/1-2

NF 2: “... Mekkeden öküş şahābeler *gelü başladılar.*” 25a/1-2

qorquta/ qorqudu başla-

NF 1: “... kāfırlarnı tamuğ otındın *qorquta başladı.*” 10/1

NF 2: “... kāfırlari tamu ardından *qorqudu başladı.*” 8a/10

küle/ gülişi başla-

NF 1: “... biri biri birle oynayu *küle başladılar erse.*...” 108/2

NF 2: “... Birbiriyle *gülişi başladılar.*” 98a/7

münācāt qılu başla-

NF 1: “... Haq te‘ālā birle *münācāt qılu başladı.*” 177/11

oḡşayu başla-

NF 1: "... ileginde olturguzdı taqı *ohşayu başladı.*" 178/15-16

NF 2: "... ileyinde oturdı. Qodum *ohşayu başladı.*" 152a/2

sözleyü/ söyleyü başla-

NF 1: "... munuñ tég uluğ muhâl *sözleyü başladı...*" 98/17

NF 2: "... bunuñ gibi ulu muhâl söz *söyleyü başladı...*" 90b/9

tegürü başla-

NF 1: "... halâyıqğa Haq te' alānıñ fermānını *tegürü başladı...*" 10/1

tèyü/ diyü başla-

NF 1: "... musulmānlar taqı kâfirler cümle Şiddiq *tèyü başladılar.*" 99/8

NF 2: "... müsülmānlar dağı kâfirler şiddik *diyü başladılar.*" 91a/6-7

titreyü/ ditreyü başla-

NF 1: "... qorquğ kirdi, *titreyü başladım.*" 9/8

NF 2: "... kórku düşdi. *Ditreyü başladım...*" 7b/10

tüşler körü/ düşler göre başla-

NF 1: "Peygāambarlıq kelmezdin oza rast *tüşler körü başladı.*" 7/4-5

NF 2: "... Peygāamberlik gelmezden öñdin rāst *düşler göre başladı.*" 5b/12-13

uçā başla-

NF 1: "... cemā' at kuşlar havāda *uçā başladılar...*" 42/16-17

NF 2: "... cemā' at kuşlar havāda *uçā başladılar...*" 39b/14

ündeyü/ da'vet kıla başla-

NF 1: "... açuq yüz birle Haq yolına *ündeyü başladı erse...*" 11/12

NF 2: "... açuq yüz birle Haq yolına *da'vet kıla başladı.*" 9b/11

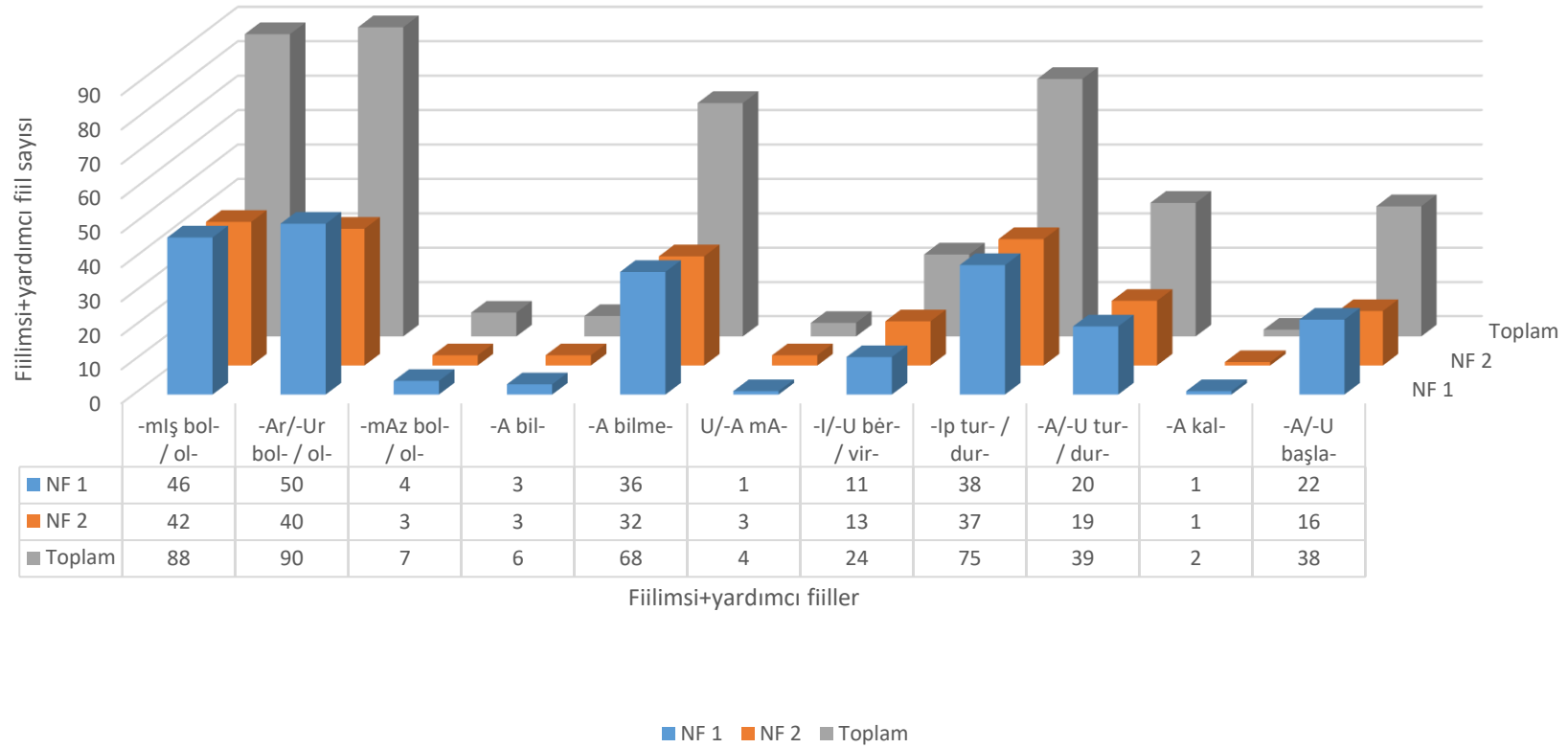
yığlayu/ ağlayu başla-

NF 1: "... Mūsā peygāambar 'as *yığlayu başladı erse...*" 55/11-12

NF 2: "Mūsā Peygāamber *ağlayu başladı.*" 51b/8

Tablo 2.3. Fiilimsi+yardımcı fiil yapısında olan birleşik fiiller

Fiilimsi eki + Yardımcı Fiil	NF 1	NF 2	Toplam
-miş bol- / ol-	46	42	88
-Ar/-Ur bol- / ol-	50	40	90
-mAz bol- / ol-	4	3	7
-A bil-	3	3	6
-A bilme-	36	32	68
U/-A mA-	1	3	4
-I/-U bér- / vir-	11	13	24
-İp tur- / dur-	38	37	75
-A/-U tur- / dur-	20	19	39
-A kal-	1	1	2
-A/-U başla-	22	16	38

Şekil 2.3. Fiilimsi+yardımcı fiillerin kullanım sıklığı dağılımı

Değerlendirme

Bu bölümde, farklı dönem nüshalarında karmaşık fiil ve tasvir fiilerini oluşturan “fiilimsi+yardımcı fiil” kuruluşundaki yapılar incelenmiştir. Bu yapıya sahip birleşik fiillere toplamda NF 1’de 231, NF 2’de ise 214 örneğe ulaşılmıştır. Bunların arasında *-Ar/-Ur bol- / ol- (90)*, *-mİş bol- / ol- (88)* ve süreklilik fiilini oluşturan *-Ip tur- / dur- (75)* yapıları kullanım sıklığı açısından dikkat çekmektedir. Süreklilik fiili yapan *-Ip tur- / dur-* yapısının geçmiş zaman kipi işlevi ile de yer aldığı kullanımları mevcuttur.

3. BÖLÜM

NEHCÜ'L-FERÂDİS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ NÜSHALARINDA TAMLAYICILARLA GENİŞLETİLEN BİRLEŞİK FİLLER

Durum ekli tamlayıcılar, birleşik fiilin mevcut anlamına katkısı bakımından önem taşımaktadır. Birleşik fiiller, durum ekli unsurlarla eserlerin dinî metin olmasından da kaynaklı konuya ilişkin daha özel anlamları karşılar hâle gelmektedir. Metinlerde tespit edilen tamlayıcılarla genişletilmiş birleşik fiiller, aldıkları durum eklerine göre sınıflandırılmıştır.

3.1. et- Yardımcı Fiili İle

3.1.1. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar

âhiret eshâbına harc it-

NF 2: "... dört biñ altunı *âhiret eshâbına harc itdi.*" 352a/10

atağa taqı anağa şefâkat ve rahmat ét-

NF 1: "... *atağa taqı anağa şefâkat ve rahmat ét.*..." 285/11

Hak te'âlâya 'ibâdet tâ'at it-

NF 2: *Hak te'âlâya 'ibâdet tâ'at iderdî.* 182a/12

îmâna da'vet it-

NF 2: "... evvel halâyıķı *îmâna da'vet it.*..." 207a/15

öldürmege kaçd it-

NF 2: "... beni *öldürmege kaçd itmışleridi.*..." 46b/1

öz nefsine ihtiyâţ it-

NF 2: "... *öz nefsine* ne *ihtiyâţ itse.*..." 188a/6

3.1.2. Belirtme (yükleme) durum /+I/ ekli tamlayıcı alanlar

dünyâ 'âlemini seyr itdür-

NF 2: "... *dünyâ 'âlemini* baña *seyr itdürdiler.*" 262b/15

gökleri seyran itdür-

NF 2: "Ol cihetden *gökleri* Cebrâ'il birle *seyran itdürdi.*" 56b/2-3

îmânını terk it-

NF 2: “Ḥamr sebebinden *īmānını terk itdi.*” 302a/4

sırası taşavvur it-

NF 2: “Ayağum altında *sırası taşavvur iderin.*” 202b/8

Şehādeti telkīn it-

NF 2: “*Şehādeti telkīn itdi.*” 247b/5

3.1.3. Ayrılma (çıkma) durum /+DAn/ ekli tamlayıcı alanlar

dünyeden nakl it-

NF 2: “... ben *dünyeden nakl itsem...*” 84b/13

3.2. eyle- Yardımcı Fiili İle

3.2.1. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar

ataya eylük eyle-

NF 2: “... *ataya eylük eylesiz.*” 236a/1

kula rahmet eyle-

NF 2: “Tañrı *rahmet eylesün ol kula...*” 43b/9

müslmānlığa da‘vet eyle-

NF 2: “... anları *müslmānlığa da‘vet eylegil...*” 121b/12

3.3. kıI- Yardımcı Fiili İle

3.3.1. Belirtme (yükleme) durum /+I/ ekli tamlayıcı alanlar

ādem oğlanlarını şayd kıI-

NF 1: “... munuṅ birle *ādem oğlanlarını şayd qılır-men...*” 268/1

NF 2: “... bunuñla *ādem oğlanlarını şayd kıIurın...*” 221b/11

‘amalını/ ‘amelini ziyāda/ ziyāde kıI-

NF 1: “... ‘amalı üze ol *‘amalını ziyāda qılır...*” 406/5

NF 2: “... ‘ameli üzere ol *‘amelini ziyāde kıIur...*” 336a/5

andını rāst kııl-

NF 1: "... anıñg ... *andını rāst qılğay...*" 380/15

NF 2: "... anuñ ... *andını rāst kııla...*" 315b/5

‘azāb ve ‘uqūbatnı ziyāda kııl-

NF 1: "... ‘*azāb ve ‘uqūbatnı ziyāda qılğay-men...*" 196/11

bêş/ biş namāznı qabūl kııl-

NF 1: "Ėmdi bu *bêş namāznı qabūl qıldım...*" 59/12-13

NF 2: "İmdi yā Mūsā *biş vaqıt namāznı qabūl kııldım...*" 55b/2

cān(ı)nı qabz kııl-

NF 1: "... Haq *tvf* nıñg emri bolmadın *cānnı qabz qılmadım.*" 442/15

NF 2: "... Haq te‘ālānuñ emri olmadın *cānını qabz kıılmadım.*" 366b/12-13

cānı teslim kııl-

NF 2: "... bir kez *lā ilāhe illā’illāh*, didi dağı *cānı teslim kııldı.*" 83a/5

cānları fidā/ fidī kııl-

NF 1: "... *cānlarımıznı* seniñg rizāñg üçün *fidā qılğay erdük...*" 409/3

NF 2: "*Cānlarımıznı* senüñ rizāñ için *fidī kılayduğ.*" 338b/7

cānlarını dirig kııl-

NF 2: "... melikinden *cānlarını dirig kılmayanlar...*" 41b/15

cevābını taqrır kııl-

NF 1: "... öz *cevābını* hem *taqrır kııldı erse...*" 194/12

NF 2: "... özi *cevābını* dağı *taqrır kııldı.*" 163b/7

cezāñı hāşil/ hāşıl kııl-

NF 1: "... anı tağı qıldılar, *cezāñnı* dünyada *hāşil qıldıñg...*" 407/6

NF 2: "Sen *cezāñı* dünyede *hāşil kılduñ.*" 337a/6

dīniñni/ dīnüñni yüksek kııl-

NF 1: "... seniñg *dīniñni yüksek kıılmak* üçün..." 406/11

NF 2: "Senüñ *dīnüñni yüksek kıılmağ* çün..." 336b/2-3

du‘āsmı icābat/ müstecāb kıl-

NF 1: “... Həq te‘ālā *du‘āsmı icābat qıldı.*” 224/16

NF 2: “Həq te‘ālā *du‘āsmı müstecāb qıldı.*” 187b/5

du‘āsmı mustacāb/ müstecāb kıl-

NF 1: “... taqı *du‘āsmı mustacāb qılır.*” 313/2

NF 2: “... dağı *du‘āsmı müstecāb qılır.*” 258b/6

duşmanlıqını/ düşmənlığını āşkārā/ āşikāre kıl-

NF 1: “... İslāmdın qayıp *duşmanlıqını āşkārā qılıp...*” 75/10

NF 2: “... İslāmdan dönüp *düşmənlığını āşikāre qılıp...*” 69a/10

dünyāñ(n)ı (taqı) āhıratıñnı/ āhıretüñi körklüg/ görklü kıl-

NF 1: “Həq tebaraka ve te‘ālā *dünyāñnı taqı āhıratıñnı körklüg qılğay...*” 200/9

NF 2: “Həq te‘ālā *dünyāñ āhıretüñi görklü kıla...*” 168a/5

dünyā ‘uqūbatını/ ‘uqūbetini iħtiyār kıl-

NF 1: “Bizler *dünyā ‘uqūbatını iħtiyār qıldıq...*” 367/10

NF 2: “Bizler *dünyā ‘uqūbetini iħtiyār kılduq...*” 304a/1

ecelini yawuq/ yaqın kıl-

NF 1: “... kimersenıñ *ecelini men yawuq qılmadım.*” 442/14

NF 2: “Kimersenün *ecelini yaqın kılmadım.*” 366b/11

emgekini/ emegini (taqı) meşaqqatını/ meşaqqatını taħammül kıl-

NF 1: “... ‘ibādat qılmaqnıñ *emgekini taqı meşaqqatını taħammül qıldım.*” 315/14

NF 2: “... ‘ibādet qılmağın *emegini meşaqqatını taħammül kıldım.*” 261a/1

em(g)eklerini (taqı) hıdmatlarını/ hızmətlerini taqşır kıl-

NF 1: “... *emeklerini taqı hıdmatlarını taqşır qılmazlar...*” 291/14

NF 2: “*Emeklerini hızmətlerini taqşır kılmazlar.*” 241a/6

fāñi dünyanı/ dünyāyı baħıllıq kıl-

NF 1: “Bu *fāñi dünyanı* munlardın neteg *baħıllıq qılaym?*” 255/6

NF 2: “Bu *fāñi dünyāyı* bunlardan nite *baħıllıq kılaym...*” 211b/2

farīza namāzını edā kı-

NF 1: "... *farīza namāzını edā kılsalar...*" 313/15

NF 2: "... *farīza namāzlarını edā kılsalar...*" 259a/14

ġanīmatnı/ ġanīmeti kısmat/ kısmet kı-

NF 1: "... Peyġāmbar ‘as *ġanīmatnı kısmat kıldı.*" 75/8

NF 2: "... Peyġāmbər *ġanīmeti kısmet kıldı.*" 69a/7

ġarībluġnı iġtiyār kı-

NF 1: "... soġbatımızda bolmaq üçün *ġarībluġnı iġtiyār kılıp* keldiler." 27/3

gökleri/ ‘arşı teferrüc kı-

NF 2: "... Hāġ te‘ālā uluları diledi kim *gökleri teferrüc kıla.*" 56b/1

NF 2: "... ‘arşa vardum taġı *‘arşı teferrüc kıldum.*" 263a/3

ġācatlarını/ ġācetlerin revā kı-

NF 1: "... kim ġācat ‘arza kılsalar, *ġācatlarını revā kılar erdi.*" 328/14

NF 2: "... ne kim ġācet ‘arza kılsalar *ġācetlerin revā kıları.*" 271b/6

ġadīşini ta‘zīm kı-

NF 1: "... Peyġāmbər ‘as’nuġġ *ġadīşini ta‘zīm kılar-men...*" 207/6

NF 2: "... Peyġāmbərüġ *ġadīşini ta‘zīm kılarım...*" 173a/11

ġadīşi temessük kı-

NF 2: "İmdi bu *ġadīşi temessük kılarım...*" 1b/11

ġadīşler(n)i beyān kı-

NF 1: "... Peyġāmbər ‘as’dın eşıtgen *ġadīşlerimi beyān kılar erdi.*" 188/4

NF 2: "... Peyġāmbər işitdüġi *ġadīşleri beyān kıları.*" 159a/2

Hāġ te‘ālā(nıġ) fermānını beyān kı-

NF 1: "... *Hāġ te‘ālānıġ fermānını beyān kılar erdi...*" 210/7

NF 2: "... *Hāġ te‘ālā fermānını beyān kıları.*" 175b/12

Hāġ te‘ālānı(~yı) ta‘zīm kı-

NF 1: "... *Hāġ te‘ālānı ta‘zīm kılsa...*" 207/8

NF 2: "... *Həq te'ālāyı ta'zīm kılsa...*" 173a/13

Həq te'ālānı(~yı) yād/ yāz kıl-

NF 1: "... hoş āvāz birle *Həq te'ālānı yād qıldı...*" 212/2-3

NF 2: "... hoş āvāzıla *Həq te'ālāyı yāz qıldı.*" 177a/10

Həq te'ālānıŋ(~nuñ) rəhmatını/ rəhmetini təlab/ təleb kıl-

NF 1: "... *Həq te'ālānıŋ rəhmatını təlab kılsa...*" 427/7

NF 2: "... *Həq te'ālānuñ rəhmetini təleb kılsa...*" 354a/9

Həq te'ālānıŋ(~nuñ) rizāsını/ rızasını təlab/ təlib kıl-

NF 1: "... *Həq te'ālānıŋ rizāsını təlab qılğan erdi.*" 207/14

NF 2: "*Həq te'ālānuñ rizāsını təlib kılğanıdır.*" 173b/6

hərəm(n)ı terk kıl-

NF 1: "... Āmlarınıŋ zühdi *hərəmnı terk qılmaq turur...*" 225/3

NF 2: "... Āmillerüñ zühdi *hərəmnı terk qılmaq-durur.*" 187b/12

hətır(lar)ını muhəfəzət/ muhəfəzət kıl-

NF 1: "... Qurayşilərnıŋ *hətırlarını muhəfəzət qılmaq...*" 379/13

NF 2: "... Qureyşilərnıŋ *hətırını muhəfəzət qılmaq...*" 314b/5

hətunlar(n)ı tul kıl-

NF 1: "... ol 'Azrā'ıl turur, *hətunlarını tul qılğan...*" 88/5

NF 2: "... ol 'Azrā'ıldür, didi. *Hətunları tul kılın...*" 81a/14

hecni/ həcni tamām kıl-

NF 1: "Qaçan kim *hecni tamām qıldım erdi...*" 276/5

NF 2: "Qaçan kim *həcni tamām kıldım...*" 228b/9

hecni qazā kıl-

NF 1: "... bir vaqıtta *hecni qazā qılmaq kerek...*" 276/12

helal(n)ı təlab/ təleb kıl-

NF 1: "İmām Aħmed Hənbəl *helālnı təlab qılır...*" 225/8

NF 2: "İmām *helālnı təleb qılır.*" 188a/4

h rluĝnuĝ qanatını aşak kıl-

NF 1: "... *h rluĝnuĝ qanatını aşaq qılĝı.*..." 285/11

huŐumatını/ huŐumeti terk kıl-

NF 1: "... t p ol *huŐumatını terk qılsa.*..." 383/14

NF 2: "... diy p ol *huŐumeti terk qılsa.*..." 317b/14-15

‘ib detini ta‘acc b kıl-

NF 2: "Bu BarŐiŐa ‘*ib detini* ne *ta‘acc b qılursız?*..." 304b/6-7

‘iddetini saĝıŐ/ saĝıŐ kıl-

NF 1: "... boŐadım, t di erse, ‘*iddetini saĝıŐ qıldılar.*’" 180/14

NF 2: "BoŐadım, didi. ‘*İddetini saĝıŐ qıldılar.*’" 153a/13

‘ilm n gni neşr kıl-

NF 1: "... ol ‘*ilm n gni* ĝal yıqĝa *neşr qıldım.*..." 407/1

İŐl m(n)ı ‘aziz kıl-

NF 1: "... Ğaĝ te‘ l  *İŐl mnı* ‘*aziz qıldı.*...' 110/16

NF 2: "... Ğaĝ te‘ l  *İŐl mı* ‘*aziz qıldı.*’" 100a/13

İŐl mnı ĝav  kıl-

NF 1: "... Ğaĝ te‘ l  *İŐl mnı* taĝı *ĝav  qıldı.*..." 110/16

isti‘d dını tam m kıl-

NF 1: "... c mle *isti‘d dını tam m qıldı.*..." 186/16

NF 2: "... c mle *isti‘d dını tam m qıldı.*..." 158a/4

Ka‘beni(~yi) taşavvur kıl-

NF 1: "...  n mde *Ka‘beni taşavvur qılur-men.*..." 243/15

NF 2: " n mde *Ka‘beyi taşavvur qılırım.*" 202b/7

ĝaravaŐnı  z d kıl-

NF 1: "... bir *ĝaravaŐnı  z d qıldım.*" 18/12

keydlerini ĝilelerini/ belalarını ve mekrlerini b til/ b til kıl-

NF 1: "... anlarınĝ *keydlerini ĝilelerini b til qıldı?*" 43/11

NF 2: "... anların *belalarını ve mekrlərini bəşl qılmadı.*" 40b/5

köngli alçaqlıq kıl-

NF 1: "... kimerseniğ *köngli alçaqlıq qılmış...*" 247/12

könglini/ gönlini həzir kıl-

NF 1: "Qamuğ vaqtda *könglini həzir qılu...*" 429/5

NF 2: "Kamu vaqtda *gönlini həzir qılu...*" 355b/11-12

köngüllerini/ gönüллерini qatı(ğ) kıl-

NF 1: "... Fir^çavnuğ qavminuğ ... *köngüllerini qatıq qılğıl...*" 116/9

NF 2: "... Fir^çavnuğ ... *göğüллерini qatı qılğıl.*" 104b/9

qulnu imtiħān kıl-

NF 1: "... ol *qulnu imtiħān qılayın.*" 430/15

qul(n)uñ könglini/ gönlini münevver kıl-

NF 1: "... ol *qulnuğ könglini* Həq *tvt münevver qılu...*" 294/9

NF 2: "... ol *quluñ gönlini* Həq *te^ç ālā münevver qılu.*" 243b/4

quvvatını şarf kıl-

NF 1: "... benim t^çatım içində *quvvatını* neteg *şarf qılu.*" 264/2

NF 2: "Benüm t^çatım içində *quvvatını* nice *şarf qılurdi.*" 218b/5

quvvatını tecrübə kıl-

NF 2: "Her birisinüñ *quvvatını tecrübə qılurlar.*" 129a/11

luğfini izhār kıl-

NF 1: "... anıñ *luğfini izhār qılıp...*" 36/7

NF 2: "... anuñ *luğfini izhār qılıp...*" 34a/2

maħabbatını/ muħabbetlerini darığ/ dirığ kıl-

NF 1: "... anlar taqı bizlərdin *maħabbatını darığ qılmazlar...*" 291/13

NF 2: "... anlar dağı bizlərdin *muħabbetlerini dirığ qılmazlar.*" 241a/5-6

maqbul t^çatlarını həbt kıl-

NF 1: "... qırq yılqı *maqbul t^çatlarını həbt qılğay...*" 362/15

NF 2: "... kırk yıllık *maḳbūl tā'atlarını ḥabṭ kıla...*" 300a/3

mālīngnı/ māluñı zāyi' kı-

NF 1: "... barça *mālīngnı zāyi' kılmıṣ-sen...*" 425/9

NF 2: "... Dükeli *māluñı zāyi' kılmıṣsın...*" 352b/7

ma'nīsini zabt kı-

NF 1: "... anıñ bitigini oqup *ma'nīsini zabt kıldı erse...*" 32/11

NF 2: "... anuñ bitisini okıyup *ma'nīsini zabt kıldı.*" 30a/11

ma'rifatıngnı/ ma'rifetüñi tecrube kı-

NF 1: "... men seniñ *ma'rifatıngnı tecrube kılu...*" 431/6

NF 2: "... ben senüñ *ma'rifetüñi tecrube kılup...*" 357b/4

mezhebini ihtiyār kı-

NF 1: "... qayu bir imāmnuñ *mezhebini ihtiyār kılmıṣ...*" 228/14

NF 2: "... kaçkı bir imāmuñ *mezhebini ihtiyār kılmıṣ...*" 190b/5

Muḥammed(n)i ḥalāṣ kı-

NF 1: "... *Muḥammedni ḥalāṣ kılgaylar...*" 19/10

NF 2: "... *Muḥammedi ḥalāṣ kılalar...*" 17b/11

mu'minni āzār kı-

NF 1: "... Qayu kimerse *mu'minni āzār kılsa...*" 11/1

musulmānlar yolını kēng kı-

NF 1: "... *musulmānlar yolını kēng kılgıl...*" 224/11

müşkillerini ḥal kı-

NF 1: "... 'avāmu'n-nāsqa *müşkillerini ḥal kıldım...*" 407/2

namāz(1)nı tamām kı-

NF 1: "... Qaçan kim *namāznı tamām kıldı erse...*" 329/12

NF 2: "... Kaçan kim *namāznı tamām kıldıysa...*" 272a/14

namāz(n)ı 'afv kı-

NF 1: "... On *namāznı taqı 'afv kıldım...*" 59/7

NF 2: "... on *namāzi* taqı '*afv kıldum...*' 55a/7

namāz(n)ı ağır kı-

NF 1: "... saña *namāznı*, virdiñni *ağır kıldım.*" 268/4

NF 2: "... *namāzi* saña *ağır kıldım.*" 221b/15

nefsiniñ/ nefsinüñ arzūsını terk kı-

NF 1: "... *nefsiniñ arzūsını terk kıldı...*" 364/3

NF 2: "*nefsinüñ arzūsını terk kıldı.*" 218b/7

nefsi taqāzā/ teqāz kı-

NF 1: "Yana *nefsi taqāzā kıldı...*" 381/14

NF 2: "... yine *nefsi teqāz kıldı...*" 316a/11

nefsüni qahr kı-

NF 1: "... ol *nefsümni qahr qılmaqğa...*" 300/14

oğlanlar(n)ı öksüz kı-

NF 1: "... *oğlanlarını öksüz qılğan...*" 88/5

NF 2: "... *oğlanları ögsüz kılan...*" 81a/14

ölüm(i)ni yād kı-

NF 1: "... ol gür içinge kirip yatur erdi taqı *ölümni yād qılıp...*" 437/16

NF 2: "... gür içine girüp yaturdı. *Ölümini yād qılıp...*" 363a/4

ölüm(n)i zıkr kı-

NF 1: "... qatında *ölümni zıkr qılır...*" 437/12

NF 2: "... qatında *ölümi zıkr qılır...*" 362b/13

ölümün qatılıqlarını/ qatılıqlarını āsān kı-

NF 1: "... *ölümünñ qatılıqlarını* mañga *āsān qılıu...*" 438/1

NF 2: "... *ölümünñ qatılıqlarını* baña *āsān kılu...*" 363a/7

örgeü yerlerini/ maqāmlarını uçmaq/ uçmaq kı-

NF 1: "... taqı *örgeü yerlerini uçmaq qılğıl...*" 316/11

NF 2: "... ve *maqāmlarını uçmaq kılgıl...*" 261b/8

özini nefsninġ arzularını men' kıl-

NF 1: "... eger *özini nefsninġ arzularını men' qılu...*" 300/11

'öz(ü)rlerini qabül kıl-

NF 1: "... Peygamber taqı '*özrlerini qabül qıldı...*'" 77/3

NF 2: "Peygamber 'as '*özürlerini qabül qıldı...*'" 70b/10

Peygambarnı/ Peygamberi şefi' kıl-

NF 1: "... *Peygambarnı şefi' qılu erdiler.*" 419/15

NF 2: "*Peygamberi şefi' kılurlardı.*" 347b/9

raġmetini vāşıl kıl-

NF 2: "... emenmedin bize Haġ te' ālā *raġmetini vāşıl kıla...*" 353b/13

Resūlullāh sūnnetini eġyā/ iġyā kıl-

NF 1: "... *Resūlullāh sūnnetini eġyā qılġaysen...*" 192/4

NF 2: "... *Resūlu'-lāh sūnnetini iġyā kılasın...*" 162a/1

şafklarını tüz/ düz kıl-

NF 1: "... cemā' at birle imām *şafklarını tüz qılu...*" 313/15

NF 2: "... cemā' at birle imām birle *şafklarını düz qılu...*" 259a/14

salāmnı/ selāmnı āşikāra/ āşikāre kıl-

NF 1: "... ekinçisi *salāmnı āşikāra qılmaq...*" 254/15

NF 2: "İkinci *selāmnı āşikāre kılmak.*" 211a/6

sekiz uçmaġı erzānı kıl-

NF 2: "... *sekiz uçmaġı erzānı kılu...*" 63b/11

Şirātnı taşavvur kıl-

NF 1: "... ağaqım altında *Şirātnı taşavvur qılu-men...*" 243/15

sirrini/ sırrını fāş kıl-

NF 1: "... Peygamber 'as'nuġ *sirrini men fāş qılmazmen...*" 157/10

NF 2: "Peygamber 'aleyhi's-selāmuġ *sırrını ben fāş kılmazın.*" 135b/4

sözini edā kıl-

NF 1: "... anıñ *sözini* taqı *edā qıldım erse...*" 181/14

sözlerini tatlığ/ tatlu kı-

NF 1: "... ol mu 'minlar üçün kim *sözlerini* halqlarğa *tatlığ qılğaylar...*" 314/8-9

NF 2: "... ol mü 'minler çün kim *sözlerini* halqlara *tatlu kılar...*" 259b/14

şulhmı tāza kı-

NF 1: "... *Şulhmı* bir *tāza qılalıñ!*" 47/16

sünneti terk kı-

NF 1: "... benim *sünnetimni terk qılğanı* üçün." 263/9

NF 2: "... Benüm *sünnetümü terk qılduğ* çun..." 218a/4-5

şahadatı telqin kı-

NF 1: "... anıñ 'iyādatıñğa bardı taqı *şahadatı telqin qıldı.*" 299/7

şefā'atını/ şefā'atını rūzı kı-

NF 1: "... Haq *tvt* öziniñ *şefā'atını rūzı qılğay* cümlemizke." 156/13

NF 2: "... Haq te'ālā cümlemüze anuñ *şefā'atını rūzı kıla.*" 135a/2

şehadatını/ şehadetini edā kı-

NF 1: "... Qaçan kim *şehadatını edā qılmaq* üçün..." 376/14

NF 2: "... Qaçan kim *şehadetini edā qılmaq* çun..." 312a/5

şehvetlerini kat' kı-

NF 1: "... cümle *şehvetlerini* Haq te'ālā rızası üçün *kat' kılsa...*" 302/16

NF 2: "... cümle *şehvetlerini* Haq te'ālā rızası çun *kat' kılsa...*" 250b/6

ta'āmını tenāvül/ tenāvul kı-

NF 1: "... Cābirniñ *ta'āmını tenāvül qıldıq...*" 30/1

NF 2: "... Cābirniñ *ta'āmını tenāvul kılduğ ise...*" 27b/9

ta'āmlarını müheyyā kı-

NF 1: "... kimerseniñ *ta'āmlarını müheyyā qılğıl...*" 384/15

NF 2: "... *Ta'āmlarını müheyyā qılğıl...*" 318b/9

Ta'āgrı te'ālāni şefi' kı-

NF 1: "... *Taŋgrı te'ālānı* saŋga *şefi' qılır-men...*" 157/11

teniñi aruq/ iraq kıl-

NF 1: "... ne neerse turur kim *teniñgi aruq qıldı?*" 275/3

NF 2: "... ne nesnedür kim *teniñi iraq kıldı?*" 227b/14

tilekini/ dilegini red kıl-

NF 1: "Haq tvt anıŋ *tilekini red qılmadı...*" 380/15

NF 2: "Haq te'ālā anuñ *dilegini red kılmayup...*" 315b/4

tilekini/ hâcetini rûzî/ revâ kıl-

NF 1: "... Haq tvt hêç red qılmadı *tilekini rûzî qılır...*" 313/1

NF 2: "Haq tebâreke ve te'ālā hiç red kılmadı. *Hâcetini revâ kıılır...*" 258b/5

tuprağını/ toprağı balçık kıl-

NF 1: "... Haq te'ālā buyurdı, *ol toprağını balçık qıldılar...*" 278/5

NF 2: "... Haq te'ālā feriştelere buyurdı. Ol *toprağı balçık kııldılar.*" 230a/9

tün/ dün namâzını fevt kıl-

NF 1: "... âhir 'ömringe tegi hêç *tün namâzını fevt kılmadı.*" 316/6

NF 2: "... âhir 'ömrine tegin *dün namâzını fevt kılmadı.*" 260b/6

tünni ehyâ kıl-

NF 1: "... zârîlıq birle *tünni ehyâ qılır erdi.*" 239/11

tüşüŋni/ düşüñi râst kıl-

NF 1: "... *tüşüŋni râst qıldıŋ...*" 216/1

NF 2: "... *düşüñi râst kılduñ...*" 180b/1

uçmağını/ uçmağı mubâh/ mübâh kıl-

NF 1: "... *uçmağını* saŋga *mubâh kıldım.*" 281/12

NF 2: "*Uçmağı* saña *mübâh kıldım.*" 233a/2

uçmağını/ uçmağı rûzî kıl-

NF 1: "... maŋga *uçmağını rûzî kılsa erdi...*" 184/14

NF 2: "... *uçmağı rûzî kılsaydı...*" 156a/15

uçmaḥnı/ uçmaḡı talab/ taleb kıl-

NF 1: "... uçmaḥnı sêndin *talab qılsam*..." 321/10

NF 2: "... uçmaḡı sênden *taleb kılsam*..." 265b/8

umınçlarıñı/ umınçlarıñı kısı(k)a kıl-

NF 1: "... umınçlarıñızñı *qısqa qılñğ*..." 435/16

NF 2: "... umınçlarıñızñı *kısa kıluñğ*..." 361b/2

va' desini rāst kıl-

NF 1: "... şükr ü sipās ol Tañrıqa kim *va' desini rāst qıldı*..." 51/5

NF 2: "Şükr ve sipās ol Tañrıya kim *va' desini rāst qıldı*..." 47b/4

varını taqşır kılma-

NF 2: "... dervişliḡi birle dünyelikde *varını* bize *taqşır kılmadı*." 210b/7

yal(ḡ)an söz(n)i terk kıl-

NF 1: "... ol *yalḡan sözni terk qılır* ..." 383/11

NF 2: "ol *yalan sözi terk qılır* ..." 317b/11

yazukları 'afv kıl-

NF 1: "... *yazuklarımızñı 'afv qılıp*..." 282/3

NF 2: "*yazuklarımızñı 'afv kılip*..." 233a/13-14

yer/ yir yüzini mescid kıl-

NF 1: "... *yer yüzini* seniñ ummatıñğa *mescid qıldı*." 10/10

NF 2: "... *yiryüzini* senüñ ümmetüñe *mescid qıldı*." 8b/9

yer yüziniñ ḡazınalarını/ yiryüziniñ ḡazınelerini 'arza kıl-

NF 1: "... *yer yüziniñ ḡazınalarını* Ḥaq te'ālā öziñge '*arza qıldı erse*..." 108/15

NF 2: "*Yiryüziniñ ḡazınelerini 'arza kıldılar*." 98b/11

Yūsuf peygāmbarnı/ peygāmbəri kıl kıl-

NF 1: "*Yūsuf peygāmbarnı* taqı men *qıl qıldım*." 327/14

NF 2: "*Yūsuf Peygāmbəri* daḡı ben *kıl qıldım*." 270b/12

yüzüñi münevver kıl-

NF 1: "... sizlerni ağırlap *yüzüñgizni münevver qılmış?*" 241/15

NF 2: "... sizlerni ağırlayup *yüzüñizi münevver kılmış...*" 201a/11

zıkrıñgi/ zıkrüni tükel/ yüksek kı-

NF 1: "... seniñ *zıkrıñgi* biz *tükel qıldıq...*" 63/3

NF 2: "Senüñ *zıkrüni yüksek kılduq...*" 58b/11

3.3.2. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar

ahd(k)e vefâ kı-

NF 1: "... ol '*ahdke vefâ qılmış...*' 273/7

NF 2: "... ol '*ahde vefâ kılmak...*' 226a/8

âhırat ashâbıñga harc kı-

NF 1: "... dört miñg altunni *âhırat ashâbıñga harc qıldı.*" 425/1

âhıratqa/ âhırete naq(i)l kı-

NF 1: "Toqsan yaşında *âhıratqa naql qıldı...*" 136/8

NF 2: "Toqsan yaşında *âhırete naqıl qıldı.*" 119b/13

âhıratqa/ âhırete rihlat/ rihlet kı-

NF 1: "... *âhıratqa rihlat qılur* künüm turur." 88/16

NF 2: "... *âhırete rihlet kıılur* günüm-durur." 81b/13

âhıratqa/ âhırete şarf kı-

NF 1: "... bu yarmaqlarnı *âhıratqa şarf qılsañg...*" 258/1

NF 2: "... bu aqçaları *âhırete şarf kılasın.*" 213b/3+

‘alamda celve kı-

NF 1: "... seni kelimüm tep '*alamda celve qılmadım-mu?*'" 55/17

‘alem üzerine ürindi kı-

NF 2: "... seni '*alem üzerine ürindi kıldı?*'" 139a/4

‘âlimlar(~ler) sözin(g)e ittibâ kı-

NF 1: "... '*âlimlar sözinge ittibâ qılmadın...*'" 423/10

NF 2: "... *'ālimler sözine ittibā kılmadın...*" 350b/14

‘arşke teferrüc kııl-

NF 1: "... ‘arşke bardım taqı *'arşke teferrüc kıldım.*" 318/2

ata anaqa eğgülık kııl-

NF 1: "... *ata anaqa eğgülık kılsañgız...*" 285/7

(ata) anaka(~ya) hıdmat/ hıızmet kııl-

NF 1: "... ‘ibādat şavābı *ata anaqa hıdmat kıılmaq* şavābıqa yetmes..." 290/7

NF 2: "... ‘ibādet şevābında *ataya anaya hıızmet kıılmaq* şevābına irişemez..." 240a/1

ataqa(~ya) (takı) anaqa(~ya) alçak(lık) kııl-

NF 1: "... *ataqa taqı anaqa alçaqlıq kılgıl...*" 285/11

NF 2: "... *ataya anaya alçak kılgıl.*" 236a/8

‘āzāb ve ‘uqūbatqa taħammül kııl-

NF 1: "... *'āzāb ve 'uqūbatqa taħammül kılu...*" 321/11

belāga(~ya) kuvvat kııl-

NF 1: "Tegme bir *belāga* anlar birle *quvvat kıılır-miz.*" 291/11-12

NF 2: "Degme bir *belāya* anlarıñla *kuvvat kıılırız.*" 241a/3

butlarıñga/ bütlerine tapu(ğ) kııl-

NF 1: "... kāfirler keldiler *butlarıñga tapuğ kıılmaq* üçün." 96/7

NF 2: "... kāfirler geldiler. *Bütlerine tapu kıılmaq* için..." 88a/14

cenāzasıñga/ cenāzasine namāz kııl-

NF 1: "... Ādam peygāambar ‘as’nuñg *cenāzasıñga namāz kıılmaq...*" 205/16

NF 2: "Ādem Peygāambar ‘aleyhi’s-selām *cenāzasine namāz kıılmaq...*" 172a/11

dünyāke/ dünyeye iltifāt kııl-

NF 1: "... *dünyāke iltifāt kıılmaz erdi...*" 207/13

NF 2: "... *dünyeye iltifāt kılmazıdı.*" 173b/5

dünyāke harışlık kııl-

NF 1: "... munlar *dünyāke harışlıq kıılır erdiler...*" 391/4

ehl-i dünyānıḡ(~nuñ) ‘izzetin(g)e nazar kııl-

NF 1: “... *ehl-i dünyānıḡ ‘izzetinge nazar qılmaḡıl...*” 132/1

NF 2: “... *ehl-i dünyānuñ ‘izzetine nazar kıılmaḡıl...*” 116a/12

ferişteler(g)e mubāhāt kııl-

NF 1: “Hāq te‘ālā ėkki qulı birle *feriştelerge mubāhāt qılu...*” 263/14

NF 2: “Hāq tebāreke ve te‘ālā iki qulı birle *feriştelere mubāhāt kıılır.*” 218a/15

fermānımqa imtişāl kııl-

NF 1: “... sen benim *fermānımqa imtişāl qılmadıḡ...*” 281/12-13

ḡazātqa/ ḡazāya taşdıq kııl-

NF 1: “... ḡalāyıqıñı qandurdı, *ḡazātqa* taqı *taşdıq qılmaqğa...*” 124/13

NF 2: “... ḡalāyıq kıvandurdı *ḡazāya taşdıq kıılmaqğa...*” 111a/1

ḡazātqa(~ya) raḡbat/ raḡbet kııl-

NF 1: “... *ḡazātqa raḡbat kıılır...*” 405/1

NF 2: “... *ḡazāya raḡbet kıılır...*” 335a/2

ḡadışke temessük kııl-

NF 1: “Bu *ḡadışke temessük qılıp...*” 2/9

Hāqqa/ Allāha teveccüh kııl-

NF 1: “... *Hāqqa teveccüh qılsaḡ.*” 248/10

NF 2: “... *Allāha teveccüh kılsañ.*” 206a/10

Hāq te‘ālā ḡazretine ta‘accüb kııl-

NF 2: “*Hāq te‘ālā ḡazretine ta‘accüb kııurlar.*” 171b/12

Hāq te‘ālāqa/ Hāq te‘ālā ḡazretine ḡamd u(~ü) şenā kııl-

NF 1: “... *Hāq te‘ālāqa ḡamd u şenā qıldı...*” 32/6

NF 2: “*Hāq te‘ālā ḡazretine ḡamd ü şenā qıldı...*” 30a/2

Hāq te‘ālāqa(~ya) du‘ā kııl-

NF 1: “... *Hāq te‘ālāqa du‘ā qııurlar...*” 380/8

NF 2: “... *Hāq te‘ālāya du‘ā kııurlar...*” 315a/8

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) ‘ibādat/ ibādet kıl-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālāḵa ‘ibādat qılmaqđın...*” 13/7

NF 2: “*Ḥaḵ te‘ālāya ibādet kılmaqđan...*” 11b/2

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) ‘ibādat u ṭā‘at/ ṭā‘at ve ‘ibādet kıl-

NF 1: “... namāz *Ḥaḵ te‘ālāḵa ‘ibādat u ṭā‘at qılmaq turur.*” 13/7

NF 2: “... namāz *Ḥaḵ te‘ālāya ṭā‘at ve ‘ibādet kılmaq durur.*” 11b/1

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) ma‘şiyat kıl-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālāḵa ma‘şiyat qılğaylar...*” 277/11

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālāya ma‘şiyet kılalar...*” 229b/7

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) münācāt kıl-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālāḵa münācāt qılur-men.*” 25/11

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālāya münācāt kıluram.*” 23b/5

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) ortaḵ kıl-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālāḵa ortaḵ qılğaylar...*” 403/10

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālāya ortaḵ kılalar...*” 333b/10

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) secde kıl-

NF 1: “... bu ‘arīf *Ḥaḵ te‘ālāḵa secde qıldı.*” 325/15

NF 2: “Bu ‘arīf *Ḥaḵ te‘ālāya secde kılup.*” 269a/11

Ḥaḵ te‘ālāḵa(~ya) tazarru‘u zārīlīḵ/ zārīlīḵ kıl-

NF 1: “*Ḥaḵ te‘ālāḵa üküş tazarru‘u zārīlīḵ qıldım erse...*” 58/15

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālāya öküş zārīlīḵ kıldım ve tazarru‘ kıldım.*” 54b/4

Ḥaḵ te‘ālā(nıng) fermānı(ğ)a ḥilāf / ḥulf kıl-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālānıng fermānınga ḥilāf qılmaz.*” 45/17

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālā fermānıma ḥulf kılmaz.*” 42b/5

Ḥaḵ te‘ālānıng(~nuñ) fermānı(ğ)a iltifāt kıl-

NF 1: “... *Ḥaḵ te‘ālānıng fermānınga iltifāt qılmas.*” 371/8

NF 2: “... *Ḥaḵ te‘ālānuñ fermānıma iltifāt kılsa.*” 307a/11

Ḥaḳ te‘ālānıḡ qudratıḡa muşāhıda kı-

NF 1: “... *Ḥaḳ te‘ālānıḡ qudratıḡa muşāhıda kılsaḡız...*” 205/6

Ḥaḳ te‘ālā yolına da‘vet kı-

NF 2: “Kāfirleri *Ḥaḳ te‘ālā yolına da‘vet kıla.*” 9b/9

Ḥaḳ tvt‘қа/ te‘ālā’ya niyāz kı-

NF 1: “... *Ḥaḳ tvt‘қа niyāz kıldım...*” 272/1

NF 2: “... *Ḥaḳ te‘ālā’ya niyāz kıldım.*” 225a/4

ḥarām(қ)а қаşд kı-

NF 1: “... *ḥarāmqa қаşд қилур.*” 351/4

NF 2: “... *ḥarāma қаşд қилур.*” 290a/7

ḥasanātқа/ ḥasenātına mükāfat kı-

NF 1: “Biz ol *ḥasanātqa* neteg *mükāfat қилу...*” 390/7

NF 2: “Biz ol *ḥasenātına* neteg *mükāfat қилalum.*” 323a/8

īmān ni‘metinge şükür kı-

NF 1: “... *īmān ni‘metinge şükür қилуғуларқа.*” 93/6

NF 2: “*īmān ni‘metinge şükür қилуғуларқа.*” 85b/10

İslām(қ)а da‘vat/ da‘vet kı-

NF 1: “... kāfırlarını *İslāmqa da‘vat kılsaḡız...*” 20/2

NF 2: “... kāfirleri *İslāma da‘vet kılsañ.*” 18a/10

kiçiglerke/ gicilere şefaḳat kı-

NF 1: “... *kiçiglerke şefaḳat қилmaq* birle.” 174/8

NF 2: “... *gicilere şefaḳat қилmaq* birle...” 148b/3

kök ‘ālamıḡa teferrüc kı-

NF 1: “... Ḥaḳ te‘ālā ağırladı taḡı tiledi kim *kök ‘ālamıḡa teferrüc kılsa.*” 60/12

könḡlinge/ gönḡline eşer kı-

NF 1: “... İbrāhım peygāmbarınıḡ *könḡlinge eşer kıldı erse.*” 212/4

NF 2: “... İbrāhım Peygāmberüñ *gönḡline eşer kıldı.*” 177a/12

kül(ğ)a hürmet/ hürmet ve ʿizzet kıl-

NF 1: "... feriştelər ol *qulğa* neteg *hürmet ve ʿizzet qulğaylar.*" 268/8

NF 2: "... feriştelər ol *kül*a nice *hürmet ve ʿizzet kılurlar.* 222a/7

kül(ğ)a rəhmat/ rəhmet kıl-

NF 1: "Tanğrı teʿālā *rəhmat qılsun* ol *qulğa...*" 46/14

NF 2: "Tanrı teʿālā *rəhmet kılsun* ol *kül*a..." 43a/13

kullarınğa tenaʿʿum kıl-

NF 1: "... Haq teʿālā *qullarınğa tenaʿʿum qılmış...*" 61/4

quru(ğ) etmeke(~ge) qanāʿat kıl-

NF 1: "... *quruğ etmekke qanāʿat qılmadı...*" 301/11

NF 2: "... *quru etmege qanāʿat qılmadı.*" 249b/5-6

mahlūk(k)a bende kıl-

NF 1: "... bizlerni sen taqı *mahlūqqa bende qıldınğ.*" 327/12

NF 2: "... bizleri dağı bir *mahlūqa bende qıldıñ.*" 270b/9

maʿşiyatqa/ maʿşiyete harc kıl-

NF 1: "... *maʿşiyatqa harc qılmağıl.*" 396/6

NF 2: "... *maʿşiyete harc qılmağıl...*" 328a/2

maʿşiyatqa/ maʿşiyete qaşd kıl-

NF 1: "... sen ʿömrünğ içinde hęc *maʿşiyatqa qaşd qılmışdın* soñğ..." 204/12

NF 2: "... sen ʿömrünğ içinde hiç *maʿşiyete qaşd qılmışiken...*" 171a/13

miskinler(g)e (ve) yetimler(g)e ihsān kıl-

NF 1: "... oğluñ qızıñ nafaqasıdın *miskinlerge yetimlere ihsān qılğıl.*" 263/1

NF 2: "... *miskinlere ve yetimlere ihsān kılğıl...*" 217b/9

muʾminlarğa alçaqlıq kıl-

NF 1: "... *muʾminlarğa alçaqlıq qılğıl.*" 16/13

mustahaqına taʿcıl kıl-

NF 2: "... anı *mustahaqına taʿcıl kılğıl.*" 289b/3

muvaḥḥid ḥaḳḳın(ğ)a eḍgölük/ eylük qıl-

NF 1: "... *muvaḥḥid ḥaḳqınğa* Ḥaḳ te‘ālā *eḍgölük qılmak* tilese..." 185/15

NF 2: "... *muvaḥḥid ḥaḳḳına* ḥaḳ tebāreke ve te‘ālā *eylük qılmak* dilese..." 157a/8

nāmahramke/ nā-maḥreme nazar qıl-

NF 1: "... *nāmahramke nazar qılmasunlar*..." 305/6

NF 2: "*Nā-maḥreme nazar qılmasunlar*..." 252a/13

namāz(k)a meşrū‘ qıl-

NF 1: "... *namāzqa* kim *meşrū‘ qılur-men*..." 243/14

NF 2: "... *namāza meşrū‘ qılurın*." 202b/7

namāz(k)a şurū‘ qıl-

NF 1: "... *namāzqa şurū‘ qılsun*." 244/7

NF 2: "... *namāza şurū‘ qılsun*." 203a/4

nefs(k)e ḳahr qıl-

NF 1: "... bu rūzadın murād *nefske ḳahr qılmaq turur*..." 265/10

NF 2: "Bu rūzeden *nefse ḳahr qılmak-durur*." 219b/9

nefsüm(k)e edeb qıl-

NF 1: "... bu *nefsümke edeb qıldım*..." 316/5

NF 2: "... bu *nefsüme edeb kıldım*..." 261a/13

nefsüm(k)e ittibā‘ qıl-

NF 1: "*Nefsümke ittibā‘ qıldım*." 300/16

NF 2: "*Nefsüme ittibā‘ kıldım*." 249a/3

öltürmekke ḳaşd qıl-

NF 1: "... meni *öltürmekke ḳaşd qılmış erdiler*." 49/16

öltürmekke/ öldürmege ittifāḳ qıl-

NF 1: "... yalıñ ḳılıç birle kelip *öltürmekke ittifāḳ qıldılar erse*..." 19/17

NF 2: "Yalıñ ḳılıç birle *öldürmege ittifāḳ kıldılar*." 18a/7

özin(g)e i‘ tiḳād qıl-

NF 1: "... meniñ teg melik yoq turur, tıp *özinge i'tiqād qıldı.*" 440/9

NF 2: "... benüm gibi Melik yoq-durur diyüp *özine i'tikād qıldı.*" 365a/7

öz nefsümüz(k)e zulm kıl-

NF 1: "... bizler *öz nefsümüzke zulm qıldıq.*" 282/2

NF 2: "... bizler *öz nefsümüze zulm qıldıq.*" 233a/12-13

öz nefsinge ihtiyāt kıl-

NF 1: "... özi *öz nefsinge* neteg kim *ihtiyāt qılsa...*" 225/9-10

öz nefsin(g)e ziyān kıl-

NF 1: "... *öz nefsinge ziyān qıldılar...*" 177/6

NF 2: "... *öz nefsiñe ziyān qıldılar.*" 150b/14

Peyğāmbar 'as'қа/ Peyğāmber 'aleyhi's-selāma selām kıl-

NF 1: "... *Peyğāmbar 'as'qa selām qılğıl...*" 25/2

NF 2: "... *Peyğāmber 'aleyhi's-selāma selām qılğıl.*" 23a/5

Peyğāmbar 'as'қа/ Peyğāmbere istiqbāl kıl-

NF 1: "*Peyğāmbar 'as'qa istiqbāl qıldılar.*" 24/1

NF 2: "... *Peyğāmbere istiqbāl qıldılar.*" 22a/7

Peyğāmbarқа durūdlar kıl-

NF 1: "... *Peyğāmbarқа durūdlar qıldı.*" 108/13

Peyğāmbārқа iqtidā kıl-

NF 1: "... *Peyğāmbārқа mu iqtidā qıldıñg...*" 236/11

Peyğāmbere muvāfaqat kıl-

NF 2: "*Peyğāmbere mi muvāfaqat qıldıñ.*" 197a/5

Peyğāmbare vahy kıl-

NF 2: "... ol zamānınuñ *Peyğāmbarine vahy qıldı...*" 308b/8

rayım(ğ)a ittibā' kıl-

NF 1: "Eger benim *rāyımğa ittibā' qılsañız...*" 174/4-5

NF 2: "... eger benüm *rāyıma ittibā' qılsañuz...*" 148a/14

Rebbüm(k)e şükür qıl-

NF 1: “Men *Rebbümke şükür qılmağayın-mu?*” 314/17

NF 2: “Ben *Rebbüme şükür kılmayayın-mı?*” 260a/12

sekkiz uçmağqa şâyista qıl-

NF 1: “... *sekkiz uçmağqa şâyista qılğı!*” 68/12

sözine ta‘ accub/ ta‘ accüb qıl-

NF 1: “... ‘Amirniñ *sözine ta‘accub qıldılar...*” 147/15

NF 2: “... ‘Amirüñ *sözine ta‘accüb kıldılar.*” 127b/8

söz(k)e iltifāt qıl-

NF 1: “... seniñ *sözünge iltifāt qılmaz-men...*” 253/17

NF 2: “... senüñ *sözüne iltifāt kılmazın...*” 210a/14

söz(k)e i‘ timād qıl-

NF 1: “Biz cümle bu *sözünüzke* inanduq, *i‘timād qıldıq.*” 103/10

NF 2: “Bir cümle bu *sözünüze* inanup *i‘timād qıldıq.*” 94b/3

şeytānga ittibā‘ qıl-

NF 1: “... *Şeytānga ittibā‘ qılsa...*” 426/1

tamu(ğ) otınğa/ odına ħarām qıl-

NF 1: “... Mālikniñ aq saçını *tamuğ otınğa ħarām qılğı!*...” 317/4

NF 2: “... Mālik aq saçını *şamu odına ħarām kılgıl!*...” 262a/8

Tańrıǵa/ Tańrı te‘ālāya tevekkül qıl-

NF 1: “Ol *Tańrıǵa* mu‘minlar *tevekkül qılsun...*” 344/4

NF 2: “Ol *Tańrı te‘ālāya* mü‘minler *tevekkül qılsunlar...*” 284a/11-12

Tańrıǵa řā‘ at qıl-

NF 1: “... *Tańrıǵa řā‘ at qılmaq* içinde...” 9/16

Tańrıǵa(-ya) qulluq/ qullıq qıl-

NF 1: “Men ol *Tańrıǵa qulluq qılur-men...*” 161/16

NF 2: “Ben ol *Tańrıya qullıq qılurın...*” 139a/2

Taʿrīfna ʿamd tesbīh kıl-

NF 2: “*Taʿrīfna ʿamd tesbīh kılğıl.*” 77a/2

Taʿnır te‘ ālāqa/ Taʿnırıya i‘ timād kıl-

NF 1: “Tevekkül *Taʿnırı te‘ ālāqa i‘ timād qılmaq...*” 225/6

NF 2: “Tevekkül *Taʿnırıya i‘ timād kılmaq*-durur.” 188a/1

tullar(k)a (ve) ögsüzler(k)e (taqı) muhtāclar(k)a taşadduq kıl-

NF 1: “... *tullarqa ögsüzlerke taqı muhtāclarqa taşadduq qıldı...*” 424/14

NF 2: “*Ṭullara ve ögsüzlere muhtāclara taşadduq qıldı.*” 352a/3-4

uçmaḥqa teferrüc kıl-

NF 1: “Mi‘ rāc tüninde Cebre‘il birle *uçmaḥqa teferrüc qılurda...*” 179/7

uruğ ḥışımlaruña şefkat kıl-

NF 2: “*Uruğ ḥışımlaruña şefkat kılursız.*” 7a/4

ümmetleriñge/ ümmetüñe şefaḳat kıl-

NF 1: “... *ümmetleriñge şefaḳat qılğıl...*” 59/4

NF 2: “*Ümmetüñe şefaḳat kılğıl...*” 54b/13

yawuz/ buyur iş(k)e ḳaşd kıl-

NF 1: “... ve eger qulum bir *yawuz işke ḳaşd qılsa...*” 60/3

NF 2: “... eger qulum *buyur işe ḳaşd qılsa...*” 55b/15

yawuzluḳuñga/ yavuzluḳuña iḳrār kıl-

NF 1: “Öz *yawuzluḳuñga* özünḡ *iḳrār qıldıñg...*” 147/11

NF 2: “Gendü *yavuzluḳuña* gendün *iḳrār qıldıñ...*” 127b/3

yetimler(g)e (faḳırlerine) tefriḳ/ tefriḳa kıl-

NF 1: “... *yetimlerine tefriḳ qılur erdi...*” 208/11

NF 2: “... *yetimlerine faḳırlerine tefriḳa kılurdi.*” 174a/11

yetimler(k)e iḥsān ve in‘ ām kıl-

NF 1: “... *yetimlerke iḥsān ve in‘ ām qılayın...*” 209/9

NF 2: “... *yetimlere iḥsān ve in‘ ām qılayın.*” 175a/2-3

yetimler(k)e terbiyet kıl-

NF 1: "... *yetimlerde terbiyet qılır erdi.*" 106/12

NF 2: "... *yetimlere terbiyet kılandır.*" 96b/14

zināke(~ya) qaşd kıl-

NF 1: "... *zināke qaşd qılmış erdim.*" 293/5

NF 2: "*Zināya qaşd qılmışıdım.*" 242a/13

3.3.3. Ayrılma (çıkma) durum /+DAn/ ekli tamlayıcı alanlar

‘amaldın/ ‘amelden ‘aṭā kıl-

NF 1: "... Hāq te‘ālā sizlerde ol ‘*amaldın ‘aṭā qıldı.*..." 309/2

NF 2: "Hāq te‘ālā sizlere ol ‘*amelden ‘aṭā kılandı.*..." 255b/1-2

dilinden gerekmez söz kıl-

NF 2: "... oğluñ *dilinden gerekmez söz qılmış.*..." 316b/13

dünyādın(~dan) riḥlet/ riḥlet kıl-

NF 1: "... men *dünyādın riḥlet qılsam.*..." 114/13

NF 2: "... ben *dünyādan riḥlet kılsam.*..." 103a/12

dünyādın(~dan) safar/ sefer kıl-

NF 1: "... bu kün *dünyādın safar qılır* künüm turur..." 88/15

NF 2: "... bugün *dünyādan sefer qılır* günümdür..." 81b/12

dünyadın/ dünyeden i‘rāz kıl-

NF 1: "... *dünyadın i‘rāz qılğan erdi.*..." 186/1

NF 2: "... *dünyeden i‘rāz kılağanıdı.*" 157a/13

dünyādın/ dünyeden naqıl/ naqıl kıl-

NF 1: "... Peygāmbar ‘as *dünyādın naqıl qıldı.*" 6/15-16

NF 2: "... Peygāmber ‘as *dünyeden naqıl kılandı.*" 5b/4

düşmanadın/ düşmeninden intiqām kıl-

NF 1: "... *düşmanadın intiqām qılmaqğa.*..." 148/3

NF 2: "... *düşmeninden intikām kılmaya...*" 127b/14

Hağ te'ālādın(~dan) hikāyat/ hikāyet kı-

NF 1: "... *Hağ te'ālādın hikāyat kılu.*" 401/2

NF 2: "*Hağ te'ālādan hikāyet kılu.*" 331b/8

Hağ te'ālā hazratındın/ Hağ te'ālādan derhōst/ derhāst kı-

NF 1: "*Hağ te'ālā hazratındın derhōst kıldım erse...*" 59/6

NF 2: "*Hağ te'ālādan derhāst kıldım.*" 54b/15

Hağ tvt'dın ant yād kı-

NF 1: "... *Hağ tvt'dın ant yād kılu...*" 380/14

harām tağı/ dağı şübhetlig luğmalardın/ şübhelü nesnelere pāk kı-

NF 1: "... *harām tağı şübhetlig luğmalardın pāk kıldı...*" 387/11

NF 2: "*Harām dağı şübhelü nesnelere pāk kıldı...*" 321a/3

helāldan harāmdan hayr şadağa kı-

NF 2: "*Helāldan harāmdan hayr şadağa kılsalar...*" 328a/6

'ibādatından ta'accub kı-

NF 1: "... bu Barşīsānıñ '*ibādatından ne ta'accub kılu-siz?*'" 368/6

luğ u keremüñdin(~den) derhōst/ derhāst kı-

NF 1: "*Luğ u keremüñdin derhōst kılu-men...*" 38/1

NF 2: "*Luğ u keremüñden derhāst kılu ram.*" 35b/1

rahmatıñdın/ rahmetüñden mahrum kı-

NF 1: "... seniñ *rahmatıñdın mahrum kılu mağı!*" 177/13

NF 2: "... sen *rahmetüñden mahrum kılu...*" 151a/8

söz(in)din(~den) rucū' / rucū' kı-

NF 1: "... ol *sözindin rucū' kılsa...*" 225/16

NF 2: "... ol *sözden rucū' kıla...*" 188a/15

şamudan emine kı-

NF 2: "... dağı *şamudan emine kılu...*" 63b/11

tamu(ğ) otındın/ odundan āzād kı-

NF 1: "... Hāq te'ālā meni *tamuğ otındın āzād qılğay...*" 98/10

NF 2: "... Hāq te'ālā beni *şamu odundan āzād kıla...*" 90a/13

tekebbürdın/ mütekebbirlikden imtinā' kı-

NF 1: "... ol *tekebbürdın imtinā' kılayın...*" 377/12

NF 2: "Ol *mütekebbirlikden imtinā' kılayım...*" 312b/15

uçmaq řa'āmından rüzī kı-

NF 2: "... size *uçmaq řa'āmından rüzī kılsun...*" 123b/6

yamanlıqdın/ bi-zārlıqdan bēzār/ bī-zār kı-

NF 1: "... Tañrı te'ālā seni *yamanlıqdın bēzār qılğay...*" 416/17

NF 2: "... Hāq te'ālā seni *bi-zārlıqdan bī-zār kıla.*" 345a/7

yamanlıqdın/ yavuzlıqdan men' kı-

NF 1: "... *yamanlıqdın men' qılğıl.*" 304/6

NF 2: "*Yavuzlıqdan men' kıılğıl.*" 251b/6

yazuqdın tevbe kı-

NF 1: "... men taqı ol *yazuqdın tevbe kılayın...*" 355/1

yoqdın(~dan) bar/ var kı-

NF 1: "... men seni *yoqdın bar kıldım.*" 281/10

NF 2: "Ben seni *yoqdan var kıldım.*" 232b/15

3.3.4. Bulunma durum /+DA/ ekli tamlayıcı alanlar

'ālam/ 'ālem içinde celve kı-

NF 1: "... *'ālam içinde celve kıldı erse...*" 211/6

NF 2: "... *'ālem içinde celve kıldı.*" 176b/6

'ālamda/ 'ālemde celve/ meşhūr kı-

NF 1: "... seni kelīmüm tep *'ālamda celve kılmadım-mu?*" 55/17

NF 2: "... seni kelīmüm diyüp *'ālemde meşhūr kılmadım mı?*" 52a/1

‘amalı/ ‘amelleri içinde riyā ve sem‘at/ sum‘a kıl-

NF 1: “... ümmetlerim ‘*amalı içinde riyā ve sem‘at qılğaylar...*” 403/12

NF 2: “... ümmetümm ‘*amelleri içinde riyā ve sum‘a kılalar...*” 333b/13

‘amal içinde ihlās kıl-

NF 1: “... ‘*amal içinde ihlās qılmış...*” 401/9

bêş/ biş namāz(n)ı vaktında kıl-

NF 1: “... *bêş namāznı* vaktında qılır...” 240/6

NF 2: “... *biş namāznı* vaktında qılır...” 200a/4-5

cemal(1) içinde perhîz kıl-

NF 1: “... taqı ol kimerse *cemālî içinde perhîz qılsa...*” 378/3

NF 2: “... ol kişi *cemāl içinde perhîz kılssa...*” 313a/12

dünyada/ dünyede kışāş kıl-

NF 1: “... bu *dünyada kışāş qılınğ!*” 85/16

NF 2: “*Dünyede kışāş kılun.*...” 79a/14

dünyāda/ dünyede temettu‘ kıl-

NF 1: “... kim *dünyāda temettu‘ qılıp...*” 395/16

NF 2: “... *dünyede temettu‘ kılip...*” 327b/6

kelam(1) içinde medh kıl-

NF 1: “... Haq te‘ālā *Kelāmî içinde medh qılıp...*” 313/11

NF 2: “... Haq tebāreke ve te‘ālā *kelām içinde medh kılip...*” 259a/7

könglünğüzde/ gönlünüzde qarar kıl-

NF 1: “... bu sözler *könglünğüzde qarar qıldı.*” 417/4

NF 2: “... bu sözler *gönlünüzde qarar kıldı.*” 345a/14

namāz(ları) içinde alçaqlıq kıl-

NF 1: “... *namāz içinde alçaqlıq qılurlar.*” 248/8

NF 2: “*namāzları içinde alçaqlıq kıılurlar.*” 206a/5

namāz vaktında ābdest kıl-

NF 1: "... bir *namāz vaqtında ābdest qılsa...*" 44/14

NF 2: "*namāz vaqtında āb-dest qılsa...*" 41b/4

‘ömri içinde yazuq kıl-

NF 1: "... ‘*ömri içinde* hēç *yazuq qılmadı.*" 368/5

NF 2: "... ‘*ömri içinde* hīç *yazuq kılmadı.*" 304b/5

‘ömürleri içinde taqşir kıl-

NF 1: "... ‘*ömürleri içinde* ne kim *taqşir qılsalar...*" 49/1

Şafā(yıla) Merve arasında sa’y kıl-

NF 1: "*Şafā Merve arasında sa’y qılır erdim.*" 374/1

NF 2: "*Şafāyıla Merve arasında sa’y kılordum.*" 309b/10

uçmağda teferrüc kıl-

NF 2: "Mi‘rāc gicesi Cebra’il birle *uçmağda teferrüc kılrken...*" 152a/13

uçtmah/ uçmaq içinde ‘arş (binā) kıl-

NF 1: "... *uçtmah içinde* seniñg için bir ‘*arş qilğaymen...*" 394/4

NF 2: "... *uçmaq içinde* senüñçün bir ‘*arş binā kılam.*" 326a/14

uştmağda/ uçtmāğda qoldaş kıl-

NF 1: "... ol kimersen *uştmağda* benim *qoldaşım qılsun...*" 31/11

NF 2: "... ol kişi *uçtmāğda* benüm *qoldaşım kılsun...*" 29a/11

yer/ yir yüzinde fesād kıl-

NF 1: "... *yer yüzinde fesād qilğaylar...*" 277/2

NF 2: "... *yiryüzinde ... fesād kılalalar.*" 229a/9

3.3.5. Vasıta durum "birle" ve /+IA/ ekli tamlayıcı alanlar

arığ suw/ arılıq birle gus(u)l kıl-

NF 1: "... *arığ suw birle gusl qıldıñg...*" 103/2

NF 2: "*Arılıq birle gusul kılduñ...*" 94a/6

cān birle(~ıla) tecrube kıl-

NF 1: "... oğuldın taqı keçti taqı *cān birle tecrîbe qılmuşda...*" 211/12

NF 2: "... oğuldan geçdi. *Cānla tecrîbe qılduğında...*" 176b/15

du‘ā birle meded qıl-

NF 1: "Cümle *du‘ā birle meded qılınğ.*" 227/6

NF 2: "Cümleñüz *du‘ā birle meded qılunı.*" 189b/3

du‘ā birle ta‘vîz qıl-

NF 1: "... bu *du‘ā birle* anlarğa *ta‘vîz qılur erdi.*" 168/9

NF 2: "... bu *du‘ā birle* anlarğa *ta‘vîz qılurdu.*" 144a/7

fitneler birle mubtalā/ mübtelā qıl-

NF 1: "... andağ *fitneler birle* sizlerni *mubtalā qılğaymen.*" 402/8

NF 2: "... eyle *fitneler birle mübtelā qıluram.*" 332b/11

ğaflet birle/ ğafletile namāz qıl-

NF 1: "... erteke tegi *ğaflet birle namāz qılmaqđın.*" 244/2

NF 2: "... irteye degin *ğafletile namāz qılmaqđan.*" 202b/12

hoş söz birle(~ile) ‘özür/ ‘özri qıl-

NF 1: "... Muhammedke *hoş söz birle ‘özür qılalınğ.*" 143/17

NF 2: "... Muhammede *hōş sözile ‘özri qılalum.*" 124b/13

‘ibādet birle ma‘mūr qıl-

NF 2: "... *‘ibādet birle ma‘mūr qılurdu.*" 348a/8-9

ı‘tikād birle tevbe qıl-

NF 1: "... ve eger *ı‘tikād birle tevbe qılsa.*" 60/4

NF 2: "Eger *ı‘tikād birle tevbe qılsa.*" 55b/2

‘izzetinğ birle ant yād qıl-

NF 1: "... *‘izzetinğ birle ant yād qılur-men.*" 61/10

kitāb sözleri birle ‘amel qıl-

NF 1: "... bu *kitāb sözleri birle ‘amel qılğaylar.*" 2/17

NF 2: "... bu *kitāb sözleri birle ‘amel qılalar.*" 2a/7

ḥayr u berakāt birle du‘ā kııl-

NF 1: “... Peygāmbar ‘as anlarğa *ḥayr u berakāt birle du‘ā kıılur erdi...*” 24/10

NF 2: “... Peygāmbar ‘aleyhi’s-selām anlara *ḥayr u berakāt birle du‘ā kıılurdi...*” 22b/6

Lāt u ‘Uzzā/ Uzze birle ant yāđ kııl-

NF 1: “... *Lāt u ‘Uzzā birle ant yāđ kıılur-men...*” 32/10

NF 2: “... *Lāt u ‘Uzze birle ant yāđ kııluram...*” 30a/9

ot/ od birle ‘āzāb (u) ‘uqūbat/ ‘uqūbet kııl-

NF 1: “... Haq te‘ālā sizlerni ol *ot birle ‘āzāb u ‘uqūbat kıılğay...*” 17/3

NF 2: “... Haq te‘ālā sizleri ol *od birle ‘āzāb ‘uqūbet-kııla...*” 15a/10

ot/ od birle ‘uqūbat/ ‘uqūbet kııl-

NF 1: “... *ot birle ‘uqūbat kıılğıl!*” 30/15

NF 2: “... *od birle ‘uqūbet kıılğıl!*” 28b/6

Rebbi/ Rabbi birle münācāt kııl-

NF 1: “... *Rebbi birle münācāt kıılur...*” 176/7

NF 2: “... *Rabbi birle münācāt kıılur.*” 150a/7

Taŋrı birle (ant) yāđ kııl-

NF 1: “... ol *Taŋrı birle ant yāđ kıılur-men...*” 308/14

NF 2: “... *Taŋrı birle yāđ kııluram...*” 255a/8

Taŋrı/ Taŋrı te‘ālā fermanı birle/ emrile muḥtesiblük/ muḥtesiblik kııl-

NF 1: “... *Taŋrı te‘ālā fermanı birle muḥtesiblük kıılur erdim.*” 308/3

NF 2: “... *Taŋrı te‘ālā emrile muḥtesiblik kıılurdum...*” 254b/8-9

Taŋrı/ Taŋrı te‘ālā(nuñ) kelāmı birle ḥükm kııl-

NF 1: “... *Taŋrı te‘ālā Kelāmı birle ḥükm kıılur-men...*” 247/3

NF 2: “... *Taŋrı te‘ālānuñ kelāmı birle ḥükm kıılurım...*” 286b/14-15

Taŋrı te‘ālānıñ ḥamdı birle tesbīḥ kııl-

NF 1: “... *Taŋrı te‘ālānıñ ḥamdı birle tesbīḥ kıılğıl!*” 83/8

tevāzu‘ birle selām kııl-

NF 1: "... Peygāmbār ‘as’qa *tevāzu‘ birle selām qıldı.*" 35/1

Tevrīt atlıg kitāb birle and yāḍ qıl-

NF 1: "... *Tevrīt atlıg kitāb birle and yāḍ qılur-men.*..." 139/14

tili birle/ diliyle zecr qıl-

NF 1: "Ve eger *tili birle* taqı *zecr qılmaqğa* qudratı yetmese..." 303/7

NF 2: "Eger *diliyle zecr qılmaqğa* qudrat yitmese..." 250b/15

tünle/ dünle oyağlıq qıl-

NF 1: "... eḡgüleriniḡ ‘ādatı taqı *tünle oyağlıq qılmaqğ.*" 313/7

NF 2: "... eyülerinüñ ‘ādetleri daḡı *dünle uyanuqlıq qılmaq.*..." 259a/1

uçtmaḡ/ uçmaq birle bişārat/ beşāret qıl-

NF 1: "... Peygāmbār ‘as muḡa *uçtmaḡ birle bişārat qıldı.*..." 413/3

NF 2: "... Peygāmbār ‘aleyhi’s-selām baña *uçmaq birle beşāret qıldı.*..." 341b/15

3.3.6. Bulunma /+DA/ ve belirtme /+I/ durum ekli tamlayıcı alanlar

namāz içinde vesveseni(~yi) def qıl-

NF 1: "... *namāz içinde* ol *vesveseni def qılaym.*..." 244/11

NF 2: "... *namāz içinde* ol *vesveseyi def qılaym.*..." 203a/9

tā‘ at ve ‘ibādat/ ibādet içinde niyyetiḡni/ tenüñi arı(ḡ) qıl-

NF 1: "... *tā‘ at ve ‘ibādat içinde niyyetiḡni arıḡ qılḡıl.*..." 408/6

NF 2: "... *tā‘ at ve ‘ibādet içinde tenüñi arı qılḡıl.*" 338a/3

3.3.7. Belirtme /+I/ ve yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar

cānını Ḥaḡḡa teslim qıl-

NF 1: "... secde içinde *cānını Ḥaḡḡa teslim qıldı.*" 167/8

eḡgölükni/ eylūḡi Taḡḡrı te‘ālāḡa/ Ḥaḡ te‘ālāya şefi‘ qıl-

NF 1: "... ol *eḡgölükni Taḡḡrı te‘ālāḡa şefi‘ qılıp.*..." 292/12

NF 2: "... ol *eylūḡi Ḥaḡ te‘ālāya şefi‘ qılıp.*..." 241b/13

mu 'min(n)i eğgü/ eyü iş(k)e delâlat/ delâlet kıl-

NF 1: “Bir *mu 'minni eğgü işke delâlat qılsa...*” 188/1

NF 2: “... bir *mü 'mini eyü işe delâlet kılana...*” 158b/14

tatlıg/ tatlu uyqusını/ uyhusını özin(g)e harâm kıl-

NF 1: “... *tatlıg uyqusını özinge harâm qılıp...*” 313/10

NF 2: “... *tatlu uyhusını özine harâm kılup...*” 259a/5

3.3.8. Ayrılma /+DAn/ ve yönelme /+A/ durum ekli tamlayıcı alanlar

dâr-i fenâdm dâr-i beqâğa riħlat kıl-

NF 1: “... *dâr-i fenâdm dâr-i beqâğa riħlat qıldı erse...*” 105/1

3.3.9. Belirtme /+I/ ve ayrılma /+DAn/ durum ekli tamlayıcı alanlar

‘amalmıñg şavâbını Tañgrı te‘âlâdm tãma‘ kıl-

NF 1: “... ol ‘*amalmıñg şavâbını Tañgrı te‘âlâdm tãma‘ qılmasun.*” 401/10

âmilni/ ‘âlemi ameli(n)din(~den) ma‘zül kıl-

NF 1: “... ol ‘*âmilni ‘amelidin ma‘zül qıldı.*” 146/5

NF 2: “Ol ‘*âlemi ‘amelinden ma‘zül qıldı.*” 126b/4

ħased(n)i kõñglümdin/ gönlümden def‘ kıl-

NF 1: “... *ħasedni kõñglümdin def‘ qılur-men.*” 420/6

NF 2: “*gönlümden ħasedi def‘ kıluram...*” 348a/5

özini nefsinüñ ârzularından men‘ kıl-

NF 2: “... eger *özini nefsinüñ ârzularından men‘ kılu...*” 248b/10

tillerini/ dillerini şekerden(~den) süçüg/ datlu kıl-

NF 1: “... *tillerini şekerden süçüg qılğaylar...*” 402/5

NF 2: “... *dillerini şekerden datlu kılalar...*” 332b/6-7

mu 'minni/ kılı tamu(g) otıdm/ odından yırağ/ ırağ kıl-

NF 1: “... ol *mu 'minni tamuğ otıdm* andaq *yırağ qılğay...*” 260/1

NF 2: "... ol *ķuli tamu odından ırak kıla*." 215a/9

3.3.10. Vasıta durumu /+IA/birle/ ve yönelme /+A/ durum ekli tamlayıcı alanlar

şehvet birle(~ile) ģarām(ķ)a nazār ķıl-

NF 1: "... *şehvet birle ģarāmqa nazār qılmaq*." 265/2

NF 2: "... *şehvetile ģarāma nazār qılmaq*." 219a/14

tevāzu^ç birle(~ıla) uluģlarķa/ ululara ģürmet ķıl-

NF 1: "... *tevāzu^ç birle uluģlarķa ģürmet qılmaq*..." 174/7

NF 2: "... *tevāzu^ç ıla ululara ģürmet*, gicilere şefaķat *ķılmaq*..." 148b/3

3.3.11. Belirtme /+I/ ve vasıta /+IA/ durum ekli tamlayıcı alanlar

gıceyi ve ģündüzi ^ç ibādet birle ma^ç mür ķıl-

NF 2: "... *Gıceyi ve ģündüzi* uyanıķlık birle ve *ibādet birle ma^ç mür ķılurdu*." 348a/8-9

tilimizni/ dilümüzi kelime-i ųayyibe birle müzeyyen ķıl-

NF 1: "... ol ģalda *tilimizni kelime-i ųayyibe birle müzeyyen qılģıl*..." 443/9

NF 2: "Ol ģalda *dilümüzi kelime-i ųayyibe birle müzeyyen qılģıl*..." 367a/10

3.4. ķılın- Yardımcı Fiili İle

3.4.1. Vasıta durum "birle" ve /+IA/ ekli ekli tamlayıcı alanlar

Ĥaķ te^ç ālānıģ(~nuñ) fermānı birle binā ķılın-

NF 1: "... *Ĥaķ te^ç ālānıģ fermānı birle binā qılınmış* Ka^ç beke..." 39/1

NF 2: "... *Ĥaķ te^ç ālānuñ fermānı birle binā qılınmış* Ka^ç beye..." 36a/12

til birle ^ç ibādat ķılın-

NF 1: "... *til birle ibādat qılınur*..." 58/1

māl birle ^ç ibādat u ųā^ç at ķılın- / mālıla ^ç ibādet ve ųā^ç at ķılın-

NF 1: ... *ibādat u ųā^ç at* kim *māl birle qılınur*... 58/3

NF 2: ... *ibādet ve ųā^ç at* kim *mālıla qılınur*. 53b/13

3.5. ol- Yardımcı Fiili İle

3.5.1. Yönelme durum /+A/ ekli tamlayıcı alanlar

açlığa mübtelā ol-

NF 2: “*Açlığa mübtelā olup...*” 123b/5

āhıratqa rağbatlıg bol-/ āhırate rağbetli ol-

NF 1: “... *āhıratqa rağbatlıg bolgıl...*” 201/4

NF 2: “... *āhırate rağbetli olgıl...*” 168b/6

aḥvālınğa(~ine) muṭṭali‘ bol-/ol-

NF 1: “... bu ‘ālimniṅ *aḥvālınğa muṭṭali‘ boldı.*” 244/16-17

NF 2: “... bu ‘ālimüñ *aḥvāline muṭṭali‘ olmış...*” 203b/1-2

‘ālamqa/ ‘āleme münteşir bol-/ol-

NF 1: “... bu ne nūrlar kim *‘ālamqa münteşir boldı?*” 30/10

NF 2: “... bu nūr ne nūrdur kim *‘āleme münteşir oldı.*” 28a/11

biri birinḡizke şefkatlu qarındaş bol-/ biribirüñüze şefkatlu qarındaş ol-

NF 1: “... *biri birinḡizke şefaatlıg qarındaş bolunḡ...*” 412/7

NF 2: “... *biribirüñüze şefkatlu qarındaş oluñ...*” 341a/10

dünyāke/ dünyeye meyli bol-/ol-

NF 1: “... *dünyāke meyli bolmağan...*” 437/9

NF 2: “... *dünyeye meyli olmayan...*” 362b/10

dünyāke(~ya) maḥabbatı/ maḥabbeti bol-/ol-

NF 1: “... anlarınḡ *dünyāke maḥabbatı bolsa...*” 397/5

NF 2: “... anlarıñ *dünyāya maḥabbeti olsa...*” 328b/10

dünyāke(~ya) rağbatsız/ rağbetsüz bol-/ol-

NF 1: “... *dünyāke rağbatsız bolgıl...*” 201/3

NF 2: “... *dünyāya rağbetsüz olup...*” 168b/5

Ḥaḡ te‘ ālā ḡazabın(ḡ)a seza/ giriftār bol-/ol-

NF 1: "... *Həq te'ālā gəzabıŋa sezā bolup...*" 336/12

NF 2: "*Həq te'ālā gəzabına giriftār olup...*" 278a/7

Həq te'ālāqa(~ya) həcatıŋ/ həcetüñ bol-/ol-

NF 1: "... *Həq te'ālāqa həcatıŋ bolğay...*" 217/11

NF 2: "*Həq te'ālāya həcetüñ ola.*" 181b/13

Həq te'ālā(nıŋ) həkmiŋge(~ne) muñı bol-/ol-

NF 1: "... *Həq te'ālānıŋ həkmiŋge muñı bolsa...*" 325/1

NF 2: "... *Həq te'ālā həkmine muñı olup...*" 268b/6

həyrgə yārıçı bol-

NF 1: "... anlar *həyrgə yārıçı bolmazlar...*" 304/14

'ibādat/ 'ibādet qılmaqğa māni' bol-/ol-

NF 1: "*Həq te'ālāqa 'ibādat qılmaqğa māni' bolğay...*" 261/16

NF 2: "*Həq te'ālāya 'ibādet qılmaqğa māni' olalar...*" 216b/12

'ibādete meşğül ol-

NF 2: "... *'ibādete meşğül olaym...*" 163a/5

küf(ü)r(k)e mübeddel bol-/ol-

NF 1: "... *küfürke mübeddel bolur...*" 424/6

NF 2: "*Küfre mübeddel olur.*" 351b/4

ma'şiyete həvf ol-

NF 2: "... furqat düşer olsa *ma'şiyete həvf olur.*" 13a/8

mu'minlarqa/ mü'minlere şəfəqatlıg/ şəfəqatlı bol-/ol-

NF 1: "... *mu'minlarqa şəfəqatlıg bolsa...*" 412/1

NF 2: "... *mü'minlere şəfəqatlı olsa...*" 341a/7

musulmānlara/ müsülmānlara meded/ fā'ide bol-/ol-

NF 1: "... yuluğ olsaq taqı *musulmānlarğa meded bolsa...*" 115/3

NF 2: "... yolu alsavuz hem *müsülmānlara fā'ide ola...*" 103b/6

namāz(ğ)a həzir/ həzir bol-/ol-

NF 1: “... ābdast qılup *namāzqa hāzır bolur erdük.*” 241/9

NF 2: “*Namāza hāzır olurdük.*” 201a/2

ni‘ met(k)e mağrūr ol-/ol-

NF 1: “... ol *ni‘metke mağrūr bolmadın.*...” 324/4

NF 2: “... ol *ni‘mete mağrūr olmadın.*” 267b/13

ölmekke/ ölmege yaqın bol-/ol-

NF 1: “... *ölmekke yaqın bolmuşlar.*...” 98/6

NF 2: “*Ölmege yaqın olmuşlar.*...” 90a/5

‘öm(ü)re hāriş bol-/ol-

NF 1: “... êkinçisi ol kim *‘ömüre hāriş bolmaq.*” 433/8

NF 2: “... ikincisi ol kim *‘ömre hāriş olmak.*” 359a/15

peygāmbarlarga/ peygāmberlere nāzil bol-/ol-

NF 1: “... kökdin êngen kitāblar kim *peygāmbarlarga nāzil boldı.*...” 230/7

NF 2: “... gökden inen kitāblar kim *Peygāmberlere nāzil oldı.*” 191b/15

Peygāmbar/ Peygāmber (‘as) siringe/ sırrına muṭṭali‘ bol-/ol-

NF 1: “*Peygāmbar ‘as siringe* hêç kimerse *muṭṭali‘ bolmadı.*...” 3/9

NF 2: “*Peygāmber sırrına* hêç kimse *muṭṭali‘ olmadı.*” 2b/6

Peygāmbar sōzinge muḳavvī bol-/ol-

NF 1: “... Peygāmbar ‘as *sōzinge muḳavvī boldı.*” 263/13-14

Peygāmber sōzin(g)e muvāfiḳ bol-/ol-

NF 1: “... Peygāmbar ‘as *sōzinge* muḳavvī boldı taqı *muvāfiḳ boldı.*” 263/14

NF 2: “Peygāmber *sōzine muvāfiḳ oldı.*” 218a/14

Peygāmbar ‘as fermāninga/ Peygāmber fermānına muṭi‘ bol-/ol-

NF 1: “... *Peygāmbar ‘as fermāninga* boyun birle *muṭi‘ bolurlar.*...” 305/16

NF 2: “... *Peygāmber fermānına muṭi‘ olurlar.*” 253a/1

Rabbūñe rāst ol-

NF 2: “Sen bārī *Rabbūñe rāst olduñ-mi?*” 207a/5

sa' ātqa muvāfiq bol-

NF 1: "... mu`min ve musulmān qul ol *sa'ātqa muvāfiq bolsa...*" 313/1

sözin(g)e hilāf bol-/ol-

NF 1: "... anıñ *sözinge hilāf bolmağay.*" 167/3

NF 2: "... anuñ *sözine hilāf olmaya.*" 143a/8

sözlerimke mu' āqib bol-/ol-

NF 1: "... bu sözlegen *sözlerimke mu'āqib bolğay-mu?*" 382/11

şeytān vesvesesin(g)e ma' rüz/ mağrūr bol-/ol-

NF 1: "... *Şeytān vesvesesinge ma'rüz bolup...*" 237/10

NF 2: "... *Şeytān vesvesesine mağrūr olup...*" 197b/12

tamuğqa sezā bol-

NF 1: "... ma' şiyat sebebidin *tamuğqa sezā bolğaylar-mu?*" 277/11

tamuğqa/ tamuya yaqın bol-/ol-

NF 1: "... velikin *tamuğqa yaqın bolur.*" 251/8

NF 2: "... velikin *tamuya yaqın olur.*" 208a/15

Tağrı/ Haq te' ālāqa(~ya) qul bol-/ol-

NF 1: "... *Tağrı te'ālāqa qul bolunğ...*" 388/9

NF 2: "*Haq te'ālāya qul olun.*" 321b/9

uçtmağqa/ uçmağa yawuq/ yaqın bol-

NF 1: "... taqı *uçtmağqa* hem *yawuq bolur...*" 251/6

NF 2: "... *uçmağa* yaqın cümle halāyıqa hem *yaqın olur.*" 208a/13

'uqūbatqa/ ('azāba) 'uqūbete seza/ lāyık bol-/ol-

NF 1: "... qiyāmat kün *'uqūbatqa sezā bolsunlar...*" 116/10

NF 2: "... kıyāmetde *'azāba 'uqūbete lāyık olsunlar...*" 104b/10

'uqūbatqa/ 'uqūbete müstevcib/ giriftār bol-/ol-

NF 1: "... kıyāmat kün *'uqūbatqa müstevcib bolğaylar.*" 59/9

NF 2: "... kıyāmetde *'uqūbete giriftār olalar...*" 55a/10

uluğ şavābka taqı dereceqa mustahaq bol-/ ulu şevāb dağı dereceye müstahaq ol-

NF 1: "... āhiratta *uluğ şavābqa taqı dereceqa mustahaq bolğay...*" 324/5

NF 2: "... āhiretde *ulu şevāb dağı dereceye müstahaq ola...*" 267b/14

uşmağlarınğa yolçı bol-/ uçmağlarına yolçı ol-

NF 1: "... bu kitāb anlarqa Haq te‘ālānıñ *uşmağlarınğa yolçı bolğay...*" 3/1

NF 2: "... bu kitāb anlara Haq te‘ālā *uçmağlarına yolçı ola.*" 2a/8

yavuz işe meşgül ol-

NF 2: "Kāfirler dağı *yavuz işe meşgül olanlara...*" 124a/7

yazuqlarınğa kefārat bol-

NF 1: "... ol *yazuqlarınğa kefārat bolur...*" 240/9

3.5.2. Bulunma durum /+DA/ ekli tamlayıcı alanlar

āhiratta/ āhiretde hürmet bol-/ol-

NF 1: "... hem taqı *āhiratta hürmet bolğay erdi.*" 16/4

NF 2: "... hem *āhiretde hürmet olaydı.*" 14a/12

āhiratta testgİR bol-/ āhiretde dest-gİR ol-

NF 1: "Bolğay kim *āhiratta* manga *testgİR bolğay...*" 442/3

NF 2: "Ola kim *āhiretde* baña *dest-gİR ola...*" 366a/12

āhiratta qağğu bol-

NF 1: "... *āhiratta* hēç *qağğu bolmağay...*" 438/4

‘ālamda/ ‘ālemde münteşir bol-/ol-

NF 1: "... İslām *‘ālamda münteşir bolğay.*" 324/2

NF 2: "İslām *‘ālemde münteşir ola.*" 267b/11

‘amalı/ ‘amel içinde riyā bol-/ol-

NF 1: "... ol *‘amalı içinde* zerre endāzasınça *riyā bolsa...*" 403/7

NF 2: "... ol *‘amel içinde* zerre miqđārınca *riyā olsa...*" 333b/6

deryā içinde gark bol-/ol-

NF 1: "... üküş halāyık bu *deryā içinde garq bolup...*" 396/1

NF 2: "... Öküş halāyık bu *deryā içinde garq olup...*" 327b/9

dīn içinde muhkem bol-/ol-

NF 1: "... *dīn içinde muhkem bolsa...*" 412/1

NF 2: "... *dīn içinde muhkem olsa...*" 341a/6

dīni içinde körüşgölüg/ görklü bol-/ol-

NF 1: "... *dīni içinde körüşgölüg bolsa...*" 232/16

NF 2: "... *dīni içinde görklü ola...*" 194a/5

dünyada/ dünyede (hem) āhiratta/ āhiretde ‘aziz bol-/ol-

NF 1: "... *Dünyāda hem āhiratta ‘aziz bolayın...*" 111/7

NF 2: "... *Dünyede āhiretde ‘aziz olayın...*" 100b/9

dünyada hürmet bol-/ dünyede rahmet ol-

NF 1: "... saña *dünyāda* taqı *hürmet bolğay erdi...*" 16/4

NF 2: "Saña *dünyede* dağı *rahmet olaydı.*" 14a/11

dünyāda taqı āhiratda selāmatlıq bol-/ol-

NF 1: "... *dünyāda taqı āhiratda selāmatlıq bolsun...*" 58/4

Hāq te‘ālā katında arı ol-

NF 2: "... *Hāq te‘ālā katında* ‘ibādet *arı olur.*" 203b/11

Hāq te‘ālā yolında şehid bol-/ol-

NF 1: "... *Hāq te‘ālā yolında şehid bolup...*" 68/17

NF 2: "... *Hāq te‘ālā yolında şehid olup...*" 64a/5

içinde ihlāş bol-/ol-

NF 1: "... anıñ *içinde ihlāş bolmasa...*" 408/9

NF 2: "... anuñ *içinde ihlāş olmasa...*" 338a/6

könğlinde uluğ bol-/ gönlinde ululıq ol-

NF 1: "... *könğlinde uluğ bolğay...*" 376/9

NF 2: "... *gönlinde ululıq ola.*" 311b/15

kıyāmatta giriftār bol-

NF 1: "... *kıyāmatta giriftār bolmağayın...*" 348/10

könġlinde/ gönlinde kibr bol-/ol-

NF 1: "... ol kimerse kim *könġlinde* zerre endāzasınça *kibr bolsa...*" 371/6

NF 2: "... ol kişi-kim *gönlinde* zerre endāzasince *kibr olsa...*" 307a/7

nefsi el(g)inde esir bol-/ol-

NF 1: "... ol kimerse *nefsi elginde esir bolğay...*" 375/13

NF 2: "Ol kişi *nefsi elinde esir olmış...*" 311a/9

rūza içinde şabur bol-

NF 1: "Bu *rūza içinde* taqı *şabur boldı erse...*" 260/8-9

şavāb içinde şerik bol-/ol-

NF 1: "... bizler birle *şavāb içinde şerik bolurlar?*" 408/16

NF 2: "... bizlerle *şerik olur şavāb içinde?*" 338b/2

yunmaqımızda nuqşān bol- / āb-destümüzde noqşān ol-

NF 1: "Eger *yunmaqımızda nuqşān bolsa...*" 171/16

NF 2: "... eger bu *āb-destümüzde noqşān olsa...*" 146b/9

3.5.3. Ayrılma (çıkma) durum /+DAn/ ekli tamlayıcı alanlar

camā' at şavābıdın maħrūm bol-

NF 1: "*Camā' at şavābıdın maħrūm bolur-sen...*" 296/3

qulluğdın āzād bol-

NF 1: "... *qulluğdın āzād bolmışlar...*" 379/8

Hağdın/ Hağ te' ālā qulluğından ħālī bol-/ol-

NF 1: "Hēç *Hağdın ħālī bolmaz...*" 430/14

NF 2: "Hiç *Hağ te' ālā qulluğından ħālī olmaz.*" 357a/5

Hağ/ Tañrı te' ālānıġ(~nuñ) raħmatıdın/ raħmetinden maħrūm bol-/ol-

NF 1: "... *Hağ te' ālānıġ raħmatıdın maħrūm bolup...*" 271/9

NF 2: "... *Tańrı te'ālānuń raħmetinden maħrūm olup...*" 224b/7

Haħ te'ālā ħazretinden yıraħ/ ıraħ bol-/ol-

NF 1: "... *Haħ te'ālā ħazratındın yıraħ bolmağayın...*" 100/4

NF 2: "... *Haħ te'ālā ħazretinden ıraħ olmayayın...*" 91b/11

Haħ raħmatındın nevmiđ bol-/ Haħ te'ālānuń raħmetinden nevmiz ol-

NF 1: "... *Haħ raħmatındın nevmiğ bolğan...*" 279/1

NF 2: "... *Haħ te'ālānuń raħmetinden nevmiz olan...*" 230b/14

Haħ te'ālādın destūr bol-/ol-

NF 1: "... *Haħ te'ālādın destūr boldı...*" 366/1-2

NF 2: "... *Haħ te'ālādan destūr oldı...*" 302b/6-7

kıne ve ħaseddin(~den) arığ bol-/ol-

NF 1: "... muvaħhidnińg ... köńgli *kıne ve ħaseddin* arığ bolsa..." 411/16

NF 2: "... muvaħhidüń ... göńli *kıne ve ħasedden* arı ola..." 341a/3

közdin/ gözden gāyib bol-/ol-

NF 1: "... kökke mindiler taqı *közimdın gāyib boldılar.*" 271/4

NF 2: "... gök 'ālemine ağup mindiler *gözümdeń gāyib oldılar.*" 224b/1

Qur'ānıńg(~uń) ħaħāyıkı(n)dın(~dan) maħrūm bol-/ol-

NF 1: "... *Qur'ānıńg ħaħāyıkıdın maħrūm bolğay erdim...*" 202/4

NF 2: "... *Qur'ānuń ħaħāyıkıdan maħrūm olaydım...*" 169b/2

namāzdın(~dan) fāriğ bol-/ol-

NF 1: "... *namāzdın fāriğ boldı erse...*" 247/7

NF 2: "... *namāzdan fāriğ oldı...*" 205a/10

raħmatındın(~den) taqı/ daħı şevābı(n)dın(~dan) fāriğ bol-/ol-

NF 1: "... Tańrı te'ālānıńg *raħmatındın taqı şevābıdın fāriğ bolsa...*" 98/2

NF 2: "... Tańrı *raħmatından daħı şevābından fāriğ olsa...*" 89b/14

raħmatındın/ raħmetinden taqı/ daħı şevābı(n)dın(~dan) mustağnı/ müstağnı bol-/ol-

NF 1: "... Tańrı te'ālānıńg *raħmatındın taqı şevābıdın mustağnı bolsa...*" 98/1

NF 2: "... Tañrı *rahmetinden dañı sevābından müstağnī olsa...*" 89b/13

sevābdın mañrūm bol-

NF 1: "... *sevābdın mañrūm bolmasa...*" 215/10

şerī' atdın(~dan) taş/ taşra bol-/ol-

NF 1: "... ol iş *şerī' atdın taş bolsa...*" 224/7

NF 2: "... ol iş *şerī' atdan taşra olsa...*" 187a/8

tamuğdın/ tamudan ħalāş bol-/ol-

NF 1: "... *tamuğdın ħalāş boldı...*" 200/14

NF 2: "... *tamudan ħalāş oldı...*" 168a/13

vesveseñgdin ħalāş bol-

NF 1: "... andın soñg seniñg *vesveseñgdin ħalāş bolğaymen...*" 227/10

zahmatıdın ħalāş bol-

NF 1: "... Andın soñg bu çipçuqlarñıñg *zahmatıdın ħalāş bolğaysen...*" 245/4

tamuğdın yırağ bol-/ tamudan iraq ol-

NF 1: "... *tamuğdın yırağ bolur...*" 251/7

NF 2: "*Tamudan iraq olur.*" 208a/13-14

3.5.4. Vasıta durum "birle" ve /+IA/ ekli tamlayıcı alanlar

açlıq birle mübtelā bol-

NF 1: "... *açlıq birle mübtelā bolup...*" 142/4

dünyā endişesi birle muhteliğ bol-/ dünye endişesiyle muhtelif ol-

NF 1: "... ol tesbīğ *dünyā endişesi birle muhteliğ boldı erse...*" 320/7

NF 2: "... ol tesbīğ *dünye endişesiyle muhtelif oldı.*" 264b/9

dil birle 'ibādet olun-

NF 2: "... *dil birle 'ibādet olunur...*" 53b/10

dünyā ziyneti/ dünye zineti birle meşğül bol-/ol-

NF 1: "... *dünyā ziyneti birle meşğül bolmadı.*" 109/1

- NF 2: “*Dünye zîneti birle meşğül olmadı.*” 98b/15
- edgü ‘amal birle cerb bol-/ eyü ‘amelle ağır ol-
- NF 1: “Kimniñg ... kim terāzūsı *edgü ‘amal birle cerb bolsa...*” 177/5
- NF 2: “Kimün ... *eyü ‘amelle terāzūsı ağır olsa...*” 150b/12
- edgü ‘amal/ eyü ‘amel birle meşğül bol-/ol-
- NF 1: “... kim *edgü ‘amal birle meşğül boldılar...*” 300/8
- NF 2: “... *eyü ‘amel birle meşğül olsalar...*” 248b/6
- Haq te‘ālāniñg(~nuñ) gāzabı birle helāk bol-/ol-
- NF 1: “Bu şehir hālıqı *Haq te‘ālāniñg gāzabı birle helāk bolmış...*” 394/10
- NF 2: “Bu şehr hālıkı *Haq te‘ālānuñ gāzabı birle helāk olmış.*” 326b/8-9
- Haq te‘ālāniñg(~nuñ) zikri birle meşğül bol-/ol-
- NF 1: “... *Haq te‘ālāniñg zikri birle meşğül bolmaq...*” 432/12
- NF 2: “... *Haq te‘ālānuñ zikri birle meşğül olmak...*” 358b/9-10
- ‘ibādat birle meşğül bol-
- NF 1: “... *‘ibādat birle meşğül bolaym...*” 194/15-16
- īmān hil‘atı birle müzeyyen bol-/ol-
- NF 1: “... Yahūdī *īmān hil‘atı birle müzeyyen boldı...*” 253/5
- NF 2: “... Yahūdī *īmān hil‘atı birle müzeyyen oldı.*” 209b/12
- maḥabbatı birle toluğ bol-
- NF 1: “... hemişe köñgli anıñg *maḥabbatı birle toluğ bolsa...*” 430/12
- māl(1) birle mağrūr bol-/ol-
- NF 1: “... bu zamāna içinde kim kim *māl birle mağrūr bolsa...*” 426/12
- NF 2: “... bu zamāne içinde kim-ki *māl(1) birle mağrūr olsa...*” 353b/6
- ma‘şiyat/ ma‘şiyet birle mülevveş bol-/ol-
- NF 1: “... *ma‘şiyat birle mülevveş bolmasun...*” 307/13
- NF 2: “*Ma‘şiyet birle mülevveş olmasun...*” 254a/13
- namāz birle meşğül bol-/ol-

NF 1: "... bir ülüşinde *namāz birle meşgūl bolur erdi...*" 198/13

NF 2: "Bir ülüşinde *namāz birle meşgūl olurdu.*" 166b/8-9

necāsat/ necāset birle mülevveş bol-/ol-

NF 1: "... butlarınıġ yüzleri cümle *necāsat birle mülevveş bolmış.*" 96/8

NF 2: "... bütlerinüñ yüzleri cümle *necāset birle mülevveş olmış...*" 88a/15

nefsi birle(~le) müte‘ allıq/ müte‘ allıq bol-/ol-

NF 1: "Qayu köñgöl kim öz *nefsi birle müte‘ allıq bolsa...*" 301/3

NF 2: "Qanqı gönül kim gendü *nefsile müte‘ allıq olsa...*" 249a/8

nefsnüñ(~üñ) lezzeti birle(~yile) meşgūl bol-/ol-

NF 1: "*Nefsnüñ lezzeti birle meşgūl bolğan...*" 323/1

NF 2: "İy *nefsüñ lezzetiyle meşgūl olan...*" 266b/14

Rebbü birle rāst bol-

NF 1: "... sen bārī *Rebbüñ birle rāst bolduñ-mu?*" 249/11-12

yawuz iş birle meşgūl bol-

NF 1: "... kāfirlerke taqı *yawuz iş birle meşgūl bolğanlarqa...*" 142/17

3.5.5. Üze/üzere edatlı tamlayıcı alanlar

īmān üze/ üzerine şābit bol-/ol-

NF 1: "... kim *īmān üze şābit bolsalar...*" 250/2

NF 2: "... *īmān üzerine şābit olsalar...*" 207b/1

3.6. bul- Yardımcı Fiili İle

3.6.1. Bulunma /+DA/ durum ekli tamlayıcı alanlar

tā‘ at içinde lezzet bul-

NF 1: "... *tā‘ at içinde lezzet bulayın...*" 370/1

NF 2: "*Tā‘ at içinde lezzet bulayın...*" 306a/3

4. BÖLÜM

NEHCÜ'L-FERÂDİS'İN HAREZM TÜRKÇESİ VE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ NÜSHALARI ARASINDA BİRLEŞİK FİİLLERE KARŞILIK KULLANILAN YAPILAR

Yapılan karşılaştırmada, NF 1 ile NF 2 arasında bazı birleşik fiillere karşılık basit/türemiş sözcüklerin tercih edildiği bazılarında ise birleşik fiile karşılık herhangi bir sözcüğün yer almadığı gözlemlenmiştir. Örnek: yalğanla- (NF 1) → yalan kı1- (NF 2); yığ- (NF 1) → cem^c it- (NF 2); koç- (NF 1) → defn it- (NF 2); baru başla- (NF 1) → git- (NF 2); keçip tur- (NF 1) → geç- (NF 2); ħalāş bol- (NF 1) → kırtul- (NF 2); reml kı1- (NF 1) → Ø (NF 2), loğma kı1- (NF 1) → Ø (NF 2).

Bazı örneklerde ise iki dönem arasında birleşik fiili oluşturan isim ve yardımcı fiil unsurlarında farklılıklar bulunmaktadır. Örnek: āmāda kı1- (NF 1) → bellü bil- (NF 2); cem^c kı1- (NF 1) → cem^c it- (NF 2); ant iç- (NF 1) → and vir- (NF 2).

reml kı1- → Ø

NF 1: "... tavāf qılmıŝıñızda *reml qılınđ*!" 47/2

NF 2: -

loğma kı1- → Ø

NF 1: "... özlerine *loğma qılu* yètrürler." 67/2

NF 2: "... gendülerine yidürürler." 62a/10

tāvān kı1- → Ø

NF 1: "... *tāvān qılğay-miz*..." 71/12

NF 2: -

ķavī kı1 → Ø

NF 1: "... Ħaq te^c ālā İslāmı tağı *ķavī qıldı*..." 110/16

NF 2: -

ta^c yīb kı1- → Ø

NF 1: "... mañga *ta^c yīb qılurlar*..." 160/13

NF 2: -

ķāzī kı1- → Ø

NF 1: "... *ķāzī qılsañız*..." 196/4

NF 2: -

inşāf kıl- → Ø

NF 1: "... *inşāf qıldılar erse...*" 205/2

NF 2: -

taḥalluf kıl- → Ø

NF 1: "Hēç *taḥalluf qılmadım...*" 242/2

vidā' kılış- → Ø

NF 1: "... taqı *vidā' qılışurlar...*" 438/15

NF 2: -

nazar ve 'ināyat kıl- → Ø

NF 1: "... cem' qılğan 'āşi ve cāfi ḥaqqıḡa *nazar ve 'ināyat qılsalar...*" 444/10

NF 2: -

selāmatlıq bol- → Ø

NF 1: "... dünyāda taqı āḥiratda *selāmatlıq bolsun...*" 58/4

NF 2: -

taqşirliḡ bol- → Ø

NF 1: "... öteyü bilmeseler, *taqşirliḡ bolḡaylar...*" 59/8

NF 2: -

münkir bol- → Ø

NF 1: "... kāfırlar *münkir boldılar...*" 98/15

NF 2: -

şāhib-firāş bol- → Ø

NF 1: "... İmām *şāhib-firāş boldı...*" 227/2

NF 2: -

ḥaṭā bol- → Ø

NF 1: "... iḥtimāl bar kim *ḥaṭā bolsa...*" 228/14

NF 2: -

faḳīh bol- → Ø

NF 1: "... taqı *faḳīh bolsa...*" 235/7

NF 2: -

favt bol- → Ø

NF 1: "... eger sewer oğlum *favt bolsa erdi...*" 2428-/9

NF 2: -

mürīd bol- → Ø

NF 1: "... *mürīd boldı erse...*" 246/14

NF 2: -

dünyāvī bol- → Ø

NF 1: "Eger özinde *dünyāvī bolsa...*" 251/10

NF 2: -

şabur bol- → Ø

NF 1: "Bu rüza içinde taqı *şabur boldı erse...*" 260/8-9

NF 2: -

muḳavvī bol- → Ø

NF 1: "... Peyğambar ‘as sözinge *muḳavvī boldı.*" 263/13-14

NF 2: -

bezeklig bol- → Ø

NF 1: "... bir yeŋgi kelin menğizlig *bezeklig bolup...*" 271/9

NF 2: -

‘āşī bol- → Ø

NF 1: "... öler bolsa, *‘āşī bolur...*" 273/16

NF 2: -

āzār bol- → Ø

NF 1: "... Yezīddin *āzār boldı...*" 291/8

NF 2: -

ferah bol- → Ø

NF 1: “Bolğay kim *ferah bolsa...*” 331/17

NF 2: -

tap bol- → Ø

NF 1: “... ol fitne aňgar *tap bolur.*” 350/14

NF 2: -

ribāhōr taqı bēnamāz bol- → Ø

NF 1: “... *ribāhōr taqı bēnamāz bolmağaymen.*” 376/16

NF 2: -

kelimāt-i ‘ulamā ve meşāyiḡ bol- → Ø

NF 1: “Yana ol *kelimāt-i ‘ulamā ve meşāyiḡ bolğay...*” 444/4

NF 2: -

mažarratları teg- → Ø

NF 1: “... hem taqı *mažarratları tegmes.*” 217/1

NF 2: -

ārām u qarār u quvvat bē- → Ø

NF 1: “... taqı *ārām u qarār u quvvat bērdi...*” 73/14

NF 2: -

öz törengiz tut- → Ø

NF 1: “... taqı *öz törengiz tutuň!*” 111/17

NF 2: -

yanutı qaytar- → Ø

NF 1: “... men taqı aňga *yanutı qaytardım...*” 286/17

NF 2: -

ḡacālat içinde qal- → Ø

NF 1: “... müteḡayyir boldum, *ḡacālat içinde qaldım.*” 29/2

NF 2: -

könglinge keç- → Ø

NF 1: “Men Peyğāmbardın küçlügrek men tēp *könglinge keçti*.” 50/15

NF 2: -

köni yolğa uy- → Ø

NF 1: “... ol kimerseke bolsun kim *köni yolğa uymış*...” 78/14

NF 2: -

hıdmatında yöri- → Ø

NF 1: “... taqı munuñg *hıdmatında yöriyür-sen*...” 202/1

NF 2: -

özgelerdin artuq tut- → Ø

NF 1: “... Abū Bekrni *özgelerdin artuq tutar erdi*...” 94/1

NF 2: -

rāst tüş- → Ø

NF 1: “... anıñg *cevābı* Hāq te‘ālānıñg hāzratında *rāst tüşse*...” 228/11

NF 2: -

kese tur- → Ø

NF 1: “... munlar taqı *kese tururlar*.” 66/14

NF 2: -

4.1. Birleşik Fiile Karşılık Birleşik Fiil (NF 1→ NF 2)

ābdest kıl- → āb-dest al-

NF 1: “... ol suw birle yundı, *ābdest qıldı*.” 44/2

NF 2: “... ol suyıla yundı. *Āb-dest aldı*...” 41a/1

açlıq zaḥmatıdın tart- → açlıq çek-

NF 1: “... neçe kündin berü *açlıq zaḥmatıdın tartılar*...” 107/11

NF 2: “... bunca günden berü *açlıq çekerler*...” 97b/9

‘ādat kıl- → ‘ādat dut-

- NF 1: "... bu daraht üzesinde qonmaqğa *'ādat qılıp...*" 245/2
- NF 2: "... bu ağaç üstine qonmağı *'ādat dutup...*" 203b/5
- afv kı1- → 'afv it-
- NF 1: "... qudratı yeter erken *afv qılsa.*" 148/3
- NF 2: "... qudreti yiterken *'afv ide.*" 127b/14
- 'ahd kı1- → 'ahd it-
- NF 1: "... peygāambar 'as birle *'ahd qıldım...*" 381/16
- NF 2: "... Peygāamber 'aleyhi's-selām birle *'ahd itdüm...*" 316a/14
- āhıratqa ulan- → āhırete naql kı1-
- NF 1: "... *āhıratqa ulandı.*" 6/16
- NF 2: "... *āhırete naql kıldı.*" 5b/5
- āhıratqa yüz ur- → āhırete yüz dut-
- NF 1: "... taqı *āhıratqa yüz ursa...*" 148/6
- NF 2: "... *āhırete yüz dutsa...*" 128a/3
- alçaqlıq kı1- → alçaq ol-
- NF 1: "... endāmları taqı *alçaqlıq qılğay erdi.*" 247/13
- NF 2: "... endāmları dahı *alçaq olaydı...*" 205b/5
- alçaqlıq kı1- → gökcek ol-
- NF 1: "... kimersenıng köngli *alçaqlıq qılmış...*" 247/12
- NF 2: "... kişinüñ gönli *gökcek olsaydı...*" 205b/4
- 'ālimler zümresinde biti- → 'ālimler cümlesinden yaz-
- NF 1: "... Haq te'ālā ol kimersenı *'ālimler zümresinde bitigey...*" 2/6-7
- NF 2: "... Haq te'ālā ol kişiyi *'ālimler cümlesinden yaza...*" 1b/8
- āmāda kı1- → bellü bil-
- NF 1: "... tamuğdın olturğu yerini *āmāda qılsun...*" 2/9
- NF 2: "Yidi tamudan oturacaq yirini *bellü bilsün.*" 1b/11
- and yād kı1- → and iç-

NF 1: "... Tevrît atlıg kitâb birle *and yâd qılur-men...*" 139/14

NF 2: "... Tevrîte kitâbına *and içerem...*" 122a/5-6

ant iç- → and vir-

NF 1: "... anam *ant içti...*" 289/10

NF 2: "Anam *and virdi...*" 239b/1

antqa tutul- → andu yirine gel-

NF 1: "... ğatunuġa urġıl, *antqa tutulmaġaysen...*" 333/16

NF 2: "... ğatunuña urġıl. *Anduñ yirine gelsün...*" 276a/3

ant yâd kııl- → and iç-

NF 1: "... ‘izzetiġ birle *ant yâd qılur-men...*" 61/10

NF 2: "... senüñ ‘izzetüñe *and içerüm...*" 57a/12

artqaru qayıt- → tevāvüt kal-

NF 1: "... imândın yüz ewrüp *artqaru qayıtġay-sizler...*" 93/4

NF 2: "... imândan yüz çevürüp *tevāvüt mü kalursız?*" 85b/6

āsāyiş kııl- → rāhat ol-

NF 1: "... musāfirler *āsāyiş qılur erdiler.*" 251/9

NF 2: "... musāfirler *rāhat olurlardı.*" 208b/1

asılıp tur- → aşılı dur-

NF 1: "... tamuġ içinde töpen *asılıp tururlar.*" 67/10-11

NF 2: "... tamu içinde aşaga *aşılı durur.*" 62b/10

at ata- → ad vir-

NF 1: "... ma‘ şiyat sebebidin Ĥaq *tv̄t İblīs at atadı.*" 368/2

NF 2: "Ma‘ şiyati sebebinden Ĥaq tebāreke ve te‘ ālā İblīs *ad virdi.*" 304a/15

āvāzı çıķ- → āvāzı gel-

NF 1: "... mübārek arqasını tayaġan öredin iġremek *āvāzı çıqtı.*" 35/17

NF 2: "... mübārek arqasını degürdüġi yirden iñlemek *āvāzı geldi.*" 33b/5

aytu bér- → ma‘ lüm kııl-

NF 1: "... qışanı *aytu bérđi.*" 203/10

NF 2: "Aǵvāli *ma‘lūm qıldı.*" 170b/5

āzād qıl- → āzād eyle-

NF 1: "... bir qaravaşnı *āzād qıldım.*" 18/12

NF 2: "... bir qaravaş *āzād eyledüm.*" 16b/14

balta ötme- → (balta) kār qılma-

NF 1: "*Balta* taqı *ötmedi erse...*" 30/2

NF 2: "Balta ile daǵı *kār qılmadı.*" 27b/11

baru bilme- → varıma-

NF 1: "Qoylar birle *baru bilmedin* munda yatur..." 22/4

NF 2: "Qoyunlar birle *varımazlar* bunda yaturlar..." 20a/14

barur bol- → perverde ol-

NF 1: "... ǵarām luqma birle *barur bolsa...*" 389/10

NF 2: "... ǵarām loqmayla birle *perverde olsa...*" 322b/4

bēglik üze tur- → bēg ol-

NF 1: "... sen bayaqı teg *bēglik üze turǵıl...*" 133/17

NF 2: "... sen bayaǵılayın *bēg olǵıl...*" 117b/14

belāga kemiş- → belāya bırak-

NF 1: "... qarındaşımızın *belāga kemiştük...*" 358/11

NF 2: "... qarındaşumızı *belāya bıraǵduǵ...*" 296a/5

bevl qıl- → bevl it-

NF 1: "Peyǵāambar ‘as *bevl qıldı...*" 433/10

NF 2: "Resül *bevl itdi...*" 359b/3

bey‘et bér- → bey‘et qıl-

NF 1: "... cümlesi Peyǵāambar ‘as‘qa kelip, selām qılıp *bey‘et bérđiler.*" 25/13

NF 2: "Cümle Peyǵāambar ‘aleyhi’s-selām gelüp selām qılıp *bey‘et qıldılar.*" 23b/8

bir kümüş yüzük qıldur- → bir gümüş yüzük qıl-

NF 1: "... *bir k m ş y z k qılduruŋlar.*" 77/16

NF 2: "*Bir g miş y z k kıldular.*" 71b/2

bişarat b r- → beşaret kı-

NF 1: "... *bişarat b rdi erse...*" 125/1

NF 2: "... *beşaret kıldı.*" 111a/7

bitiglig bol- → yazılmış ol-

NF 1: "Ol tahta  zesinde *bitiglig bolgay...*" 155/4

NF 2: "... taht  ıka,  stinde *yazılmış ola...*" 133b/13

buyurganını kı- → buyruŋın dut-

NF 1: "... H q te'  l dın qorqsa taqı *buyurganını kılsa...*" 95/15

NF 2: "... H q te'  l dan qorqsa daŋı *buyruŋın dutsa...*" 87b/15

c n b r- → (c n) teslim kı-

NF 1: "... taqı *c n b rdi.*" 104/5

NF 2: "... daŋı c n *teslim kıldı.*" 95a/3

c n  ıq- → c nı teslim kı-

NF 1: "... bir qata *l  ilaha ill 'll h t di. C n  ıqtı erse...*" 90/9

NF 2: "... bir kez *l  ilahe ill 'll h*, didi daŋı *c nı teslim kıldı.*" 83a/5

c nını H q a teslim kı- → c nını H q a ısmarla-

NF 1: "... secde i inde *c nını H q a teslim kıldı.*" 167/8

NF 2: : "Secde i inde *c nını H q a ısmarladı.*" 143a/13

c nlarını dir g tut- → c nlarını dir g kı-

NF 1: "... melikdin *c nlarını dir g tutmaŋaylar...*" 45/5

NF 2: "... melikinden *c nlarını dir g kılmayanlar...*" 41b/15

cef  kı- → iş it-

NF 1: "... sen maŋga mundaŋ *cef  qıldıŋ?*" 154/1

NF 2: "... baŋa bunun gibi *iş itd iŋ...*" 133a/1

cem' kı- → cem' it-

NF 1: "... kırk hadīs *cem' qıldıq.*" 2/9

NF 2: "... kırk hadīsi *cem' itdük.*" 1b/12

cevāb yarlıқа- → cevāb vir-

NF 1: "... Peygāmbar 'as taqı *cevāb yarlıqadı.*" 11/4

NF 2: "Peygāmbər *cevāb virdi.*" 9a/12

cimā' kıl- → cem' ol-

NF 1: "... hatunı birle *cimā' qılsa...*" 261/17

NF 2: "... hatunıla *cem' olsa...*" 216b/14

cōnmardlıq kıl- → cūmerdlik göster-

NF 1: "... mu'minim üze *cōnmardlıq qılur-sen.*" 272/3

NF 2: "... baña *cūmerdlik-mı gösterürsin?*" 225a/7

çāra taқ- → çāre bul-

NF 1: "... hēç *çāra taqmadı.*" 361/11

NF 2: "... hīç *çāre bulmadı.*" 298b/12

çıқа bilme- → çıkama-

NF 1: "... men andın *çıqa bilmez-men...*" 45/13

NF 2: "... ben andan *çıkamazın...*" 42a/14

dār-i fenādın dār-i beqāğa riḥlat kıl- → dünyeden naql it-

NF 1: "... *dār-i fenādın dār-i beqāğa riḥlat qıldı erse...*" 105/1

NF 2: "... *dünyeden naql itdise...*" 95b/6

defn kıl- → defn it-

NF 1: "... ' Alīni qayu yerde *defn qılur-siz?*" 154/14

NF 2: "... emīre'l-mü'minīni ne yirde *defn idelüm.*" 133b/3

derḥōst kıl- → derḥāst it-

NF 1: "Hācīlar *derḥōst qılsalar...*" 135/15

NF 2: "... hācīler *derḥāst itse...*" 119a/14

dīnidin yüz ewür- → dīninden yüz döndür-

NF 1: "... ataŋ ʿAbdu'l-Muṭṭalib *dīnidin yüz ewürmiş-sen...*" 13/16

NF 2: "... atañ ʿAbdu'l-Muṭṭalib *dīninden yüz döndürmişsin...*" 12a/3

dīniŋ yükey bol- → dīnüñ art-

NF 1: "*Dīniŋ yükey bolğay...*" 9/4

NF 2: "*Dīnüñ arta...*" 7b/4

dīnleridin qayt- → dīnlerinden dön-

NF 1: "... şabr qılur erdiler, *dīnleridin qaytmaz erdiler.*" 11/7

NF 2: "... şabur qılurlardı. *Dīnlerinden dönmezlerdi...*" 9b/2

(diyeti üze) vācib bol- → diyeti üstine düş-

NF 1: "... kişiniŋ *diyeti* kimmüñg *üze vācib bolur?*" 188/17

NF 2: "... ol ölenüñ *diyeti* kimüñ *üstine düşer...*" 159b/3

durūqlar ay- → şalavāt getir-

NF 1: "... taqı Peyğambar ʿas'qa *durūqlar aydı...*" 127/8

NF 2: "Resūla *şalavāt getürdi.*" 112b/12

durūqlar qıl- → şalavātlar getir-

NF 1: "... Peyğambarqa *durūqlar qıldı.*" 108/13

NF 2: "Peyğambere *şalavātlar getürdi...*" 98b/8

durūz u şenā ay- → durūz ve şenā it-

NF 1: "...qıyāmatqa tegrü saŋga *durūz u şenā ayğaylar.*" 10/9

NF 2: "... qıyāmete degin saña *durūz ve şenā ideler...*" 8b/7-8

dünyādın bar- → dünyeden git-

NF 1: "Abū Leheb *dünyādın barmışdın* soŋg..." 18/8

NF 2: "Ebū Leheb *dünyeden gitmişden* soñra..." 16b/5

dünyādın köç- → dünyeden naql it-

NF 1: "... Varqa ʿbnü Nevfel taqı *dünyādın köçti.*" 9/5

NF 2: "Varqa bin Nevfel *dünyeden naql itdi.*" 7b/6

dünyādın naql qıl- → dünyeden naql it-

NF 1: "... men *dünyādın naql qılsam...*" 92/6

NF 2: "... ben *dünyeden nakl itsem...*" 84b/13

düşman tut- → düşmān gör-

NF 1: "... taqı kim kim seni *düşman tutsa...*" 148/10-11

NF 2: "... ol kim seni *düşmān görse...*" 128a/9

ecel yawu- → ecel ir-

NF 1: "... ol şālih kimerseke *ecel yawudı erse...*" 341/5

NF 2: "... bir şālih kişiye *ecel irdise...*" 281b/15

edgü ceza bér- → hōšnüz ol-

NF 1: "... Tañrı te'ālā sañga *edgü ceza bérün...*" 101/12

NF 2: "... Tañrı senden *hōšnüz olsun...*" 93a/1

edgülük kıl- → eylük eyle-

NF 1: "... ata anaqa *edgülük qılsañgız...*" 285/7

NF 2: "... ataya *eylük eylesiz.*" 236a/1

édisinge qaytar- → işine döndür-

NF 1: "... ol mālını *édisinge qaytarsun...*" 389/17

NF 2: "... ol mālını *işine döndürsün...*" 322b/13

emān bér- → emīn kıl-

NF 1: "... taqı tamuğdın *emān bérıp...*" 68/12

NF 2: "... dañı tamudan *emīn kılup...*" 63b/11

emān qo- → emān kıl-

NF 1: "... bizke *Tañrıdın emān qomaz-mu-sen?*" 11/4

NF 2: "Bize *Tañrı te'ālādan emān kılmaz mısın?*" 9a/13

emgekini ve meşaqkatını tart- → emegini ve zaħmetini çek-

NF 1: "... cümlesi *emgekini ve meşaqkatını tartmadın* kirse..." 61/8

NF 2: "Cümlesinüñ *emegini ve zaħmetini çekmedin* uçmağa girmek..." 57a/8

fāyida al- → fāyide bul-

NF 1: "... siziñ hıdmatqa *fāyida alaym...*" 432/3

NF 2: "... sizüñ hıżmetünüzde *fāyide bulaym...*" 358a/12

fāyida al- → fāyide ol-

NF 1: "... sendin *fāyida algay...*" 352/17

NF 2: "... sendin *fāyide olalar...*" 291b/

(fercidin zinā) mevcūd bol- → fercinden zinā gel-

NF 1: "... eger fercidin zinā *mevcūd bolsa...*" 351/5

NF 2: "Eger *fercinden zinā gelse...*" 290a/8

fernāna imtişāl kııl- → fermānı dut-

NF 1: "... sen benim *fermānımqa imtişāl qılmadıñg...*" 281/12-13

NF 2: "Sen benüm *fermānumı* niçün *dutmaduñ?*" 233a/3

ferman bol- → destur al-

NF 1: "Yana ‘Ömer *raǝhu*-dın *ferman boldı...*" 112/3-4

NF 2: "Yana ‘Ömer raǝiya’l-lāhu ‘anhudan *destur aldılar...*" 101a/14

fermān bol- → fermān gel-

NF 1: "Mañga *fermān boldı...*" 48/7

NF 2: "... baña *fermān geldi.*" 44b/15

fitneler qopar- → şavaş kıldur-

NF 1: "... üküş *fitneler qoparurlar.*" 67/10

NF 2: "... *şavaş kıldururlardı.*" 62b/9

ğalaba kııl- → ğālib ol-

NF 1: "... bu ěkki çerigdin qayu biri *ğalaba qılğay...*" 71/9

NF 2: "Qanqısı *ğālib olur...*" 66a/8

ğaybat kııl- → mesāvīsın it-

NF 1: "... artlarında *ğaybat qılğuçılar tururlar.*" 67/5

NF 2: "... ardınca *mesāvīsın iderleridi.*" 62a/15

ğazabı bitil- → ğazabı gel-

NF 1: "... *Haq te‘ālānıñ ğazabı bitildi...*" 395/4

NF 2: "... *Haq te‘ālānuñ ğazabı geldi.*" 327a/8

ğazātqa çık- → ğazāya var-

NF 1: "... raġbat qıldılar *ğazātqa çıqmaqğa...*" 124/7

NF 2: "... raġbet itdiler *ğazāya varmaqğa.*" 110b/6

ğazāt kıl- → hāzır ol-

NF 1: "Uğud toquşında *ğazāt qılğan* şahābalar..." 110/2

NF 2: "Uğud toquşındaki *hāzır olan* şahābeler..." 99b/10

ħabar bil- → ħaber gel-

NF 1: "... andın soñġ *ħabar bildiler.*" 49/3

NF 2: "*ħaber geldi...*" 45b/6

ħabar bol- → ħaber kıl-

NF 1: "... ħalāyıqqa *ħabar boldı.*" 153/13

NF 2: "... ħalāyıka *ħaber kıldılar.*" 132b/9

ħabar teg- → ħaber vir-

NF 1: "... Qurayşılarga *ħabar tegdi.*" 39/11

NF 2: "... Qurayşiler *ħaber virdiler.*" 36b/14

ħabar teg- → ħaber yitiş-

NF 1: "... Tāyif èlinge *ħabar tegdi.*" 69/2

NF 2: "... Tāyif iline *ħaber yitişdi.*" 64a/7

ħacālat içinde bol- → ħacālet içinde ħal-

NF 1: "Bu şāgird *ħacālat içinde boldı erse...*" 301/5

NF 2: "Bu şākird *ħacālet içinde ħaldı.*" 249a/12

ħacālat kıl- → ħacālet ol-

NF 1: "... hēç *ħacālat qılmaqıl...*" 29/6

NF 2: "... hīç *ħacālet olmaqıl.*" 27a/5

ħağ yolına ünde- → ħağ yolına ilet-

NF 1: "ħalāyıqını *ħağ yolına ünder...*" 23/1

NF 2: "... ħalāyıkı *ħağ yolına iletür.*" 21a/8

Ḥaḵ yolına ündege- → Ḥaḵ te‘ālā yolına da‘vet **ḵıl-**

NF 1: “Kāfırları *Ḥaḵ yolına ündegeyin...*” 11/11

NF 2: “Kāfırları *Ḥaḵ te‘ālā yolına da‘vet ḵıla.*” 9b/9

ḥalı ayna- → ḥālī dön-

NF 1: “... müteğayyir boldı taqı *ḥalı aynadı...*” 318/4

NF 2: “müteğayyir oldı. *Ḥālī döndi...*” 263a/6

ḥalvat **ḵıl-** → ḥalvet **ḵal-**

NF 1: “... ol gār içinde bir qaç kün *ḥalvat ḵıldı.*” 7/10

NF 2: “... ol mağāra içinde birqaç gün *ḥalvet ḵaldı.*” 6a/6

ḥarc **ḵıl-** → ḥarc **it-**

NF 1: “... tört miñg altunı āḥirat ashābına *ḥarc ḵıldı.*” 425/1

NF 2: “... dört biñ altunı āḥiret eshābına *ḥarc itdi.*” 352a/10

ḥarışlıḵ **ḵıl-** → ḥarış **ol-**

NF 1: “... munlar dünyāke *ḥarışlıḵ ḵıur erdiler...*” 391/4

NF 2: “Bunlar dünyāya *ḥarış olurlardı.*” 324a/2

ḥāşil **ḵıl-** → ḥāşıl **it-**

NF 1: “... bu sūtnı qandın *ḥāşil ḵıldınġız?*” 298/9

NF 2: “... bu sūdi qandan *ḥāşil itdünüz...*” 246b/12

ḥasta bol- → ḥōş gelme-

NF 1: “Abū Bekr oġlınıñ taqı ḥatırı *ḥasta boldı.*” 134/1

NF 2: “Ebū Bekr oġlınıñ ḥatırına *ḥōş gelmedi.*” 118a/1

ḥec **ḵıldur-** → ḥac **itdür-**

NF 1: “... bu *ḥec ḵıldurġanıñ...*” 287/2

NF 2: “Bu *ḥac itdürdüñ...*” 237b/1

helāk **ḵıl-** → helāk **eyle-**

NF 1: “... cümlesini *helāk ḵılġıl...*” 116/6

NF 2: “... cümlesini *helāk eyle...*” 104b/4

helâket bol- → helâklik yaqın gel-

NF 1: "... ehl-i Nahrânqa *helâket bolmuş erdi...*" 144/16

NF 2: "Ehl-i Necrâna *helâklik yaqın gelmişidi...*" 125b/4

helâk qıl- → helâk it-

NF 1: "... sizlerke qaşd qılıp *helâk qılmaqqa...*" 16/17

NF 2: "... size qaşd qılıp *helâk itmege...*" 15a/4

hezîmet bér- → hezîmet qıl-

NF 1: "... kâfirlarğa *hezîmet bérdi.*" 114/15

NF 2: "Kâfirlerini *hezîmet kıldı.*" 103a/15

hıttâb kel- → hıttâb qıl-

NF 1: "... Cebre' ilke *hıttâb keldi.*" 61/3

NF 2: "... Cebrâ' il *hıttâb kıldı.*" 57a/1

hıttâb qıl- → hıttâb eyit-

NF 1: "... mañğa *hıttâb qıldı.*" 318/2

NF 2: "... baña *hıttâb eyitdi.*" 263a/4

hüküm bol- → hüküm qıl-

NF 1: "Qoy edileringe taqı mundağoq *hüküm bolğay.*" 251/2

NF 2: "... qoyunu şağırı olanlara dağı buncılayın *hüküm qılalar...*" 208a/9

‘ibâdat qılın- → ‘ibâdet olun-

NF 1: "... til birle *‘ibâdat qılınur...*" 58/1

NF 2: "... dil birle *‘ibâdet olunur...*" 53b/10

ig teg- → hısta ol-

NF 1: "... Peyğambar ‘as’ğa *ig tegdi.*" 84/15

NF 2: "... Peyğamber ‘aleyhi’s-selâm *hısta oldı.*" 78a/13

ihlâş qıl- → ihlâş ol-

NF 1: "... ‘amal içinde *ihlâş qılmış...*" 401/9

NF 2: "... ‘ameli içinde *ihlâş olmasa...*" 332a/3

ih̄tiyār bol- → ih̄tiyār kıl-

NF 1: “Bularğa *ih̄tiyār bolsun...*” 367/8

NF 2: “... bunlar *ih̄tiyār kılsun...*” 303b/13

ih̄tiyār kıl- → ih̄tiyār it-

NF 1: “... şahṛānı *ih̄tiyār qılıp...*” 147/1

NF 2: “... şahṛā *ih̄tiyār iderleridi.*” 127a/6

ih̄tiyāt kıl- → ih̄tiyāt it-

NF 1: “... özi öz nefsinge neteg kim *ih̄tiyāt qılsa...*” 225/9-10

NF 2: “... öz nefesine ne *ih̄tiyāt itse...*” 188a/6

iltifāt kıl- → baka bil-

NF 1: “... namāz içinde erken sağ yanına *iltifāt qılsa...*” 248/14

NF 2: “Namāz içinde iñen sağ yanındağı *baka bilse...*” 206a/15

imāmluq kıldur- → imāmetlik kıl-

NF 1: “... aralarında Abū Bekr bar erken öñgin kimerseke *imāmluq qıldursalar...*” 94/3

NF 2: “... Ebū Bekir aralarındayiken ayruq kişi geçüp *imāmetlik kıla.*” 86b/1

imāndın kayıt- → imāndan dön-

NF 1: “... kim *imāndın qayıtğıl...*” 96/4

NF 2: “... kim *imāndan döngil...*” 88a/10

imānğa ünde- → imāna da‘vet it-

NF 1: “... ol ḥalāyıqnı *imānğa ündegil.*” 250/1

NF 2: “... evvel ḥalāyıqı *imāna da‘vet it...*” 207a/15

imānnı ıçgın- → imāndan dön-

NF 1: “... sizler şabur qılı bilür-siz taqı *imānnı ıçğınmaz-siz...*” 76/8

NF 2: “... şabr kılıp *imāndan dönmezsiz.*” 70a/5

imānını uçgun- → imānını terk it-

NF 1: “Ḥamr sebebidin *imānını uçgundi...*” 365/7

NF 2: “Ḥamr sebebinden *imānını terk itdi.*” 302a/4

inḳiyād ḳıl- → muṭīʿ ol-

NF 1: "... Abū Bekrke *inḳiyād ḳılmadılar.*" 94/11-12

NF 2: "... Ebū Bekre *muṭīʿ olmadılar.*" 86b/15

İslāmdın ḳayt- → İslāmdan dön-

NF 1: "... musulmānlıqları ḳavī bolsun, *İslāmdın ḳaytıp...*" 75/9

NF 2: "... Müsülmānlıqları ḳavī olsun *İslāmdan dönüp...*" 69a/9

islām keltür- → imāna gel-

NF 1: "... öngin ḳalāyıqlar taḳı *islām keltürse...*" 110/14

NF 2: "... ḳalāyıqlar *imāna geleler...*" 100a/11

İslāmḳa köndür- → İslāma getir-

NF 1: "... sizlerini *İslāmḳa köndürdi.*" 26/8

NF 2: "... sizleri *İslāma getürdi.*" 24a/13

istiʿ dād ḳıl- → cemʿ ol-

NF 1: "Cümle şaḳāba ve yārānlar *istiʿ dād ḳıldılar...*" 70/13

NF 2: "Cümle şaḳābeyi yāren dirilüp *cemʿ oldılar.*" 65b/3

istiʿ dād ḳıl- → ḳāzır ol-

NF 1: "Nāgāh *istiʿ dād ḳılıp...*" 69/4

NF 2: "Nā-gāh *ḳāzır olup...*" 64a/11

işārat ḳıl- → işāret it-

NF 1: "... Peygāambar ʿ as ayḳa *işārat ḳılmış erdi.*" 34/17

NF 2: "Peygāambar ʿ aleyhi's-selām aya *işāret itdi.*" 32b/4

ḳabz ḳıl- → ḳabz it-

NF 1: "Eger destūr bērmese, *ḳabz ḳılmağıl...*" 87/11

NF 2: "Destūr virmese *ḳabz itmegil.*" 80b/13

ḳaḳguluḡ ḳıl- → ḳaygulu ol-

NF 1: "... bu munāfiqlarını *ḳaḳguluḡ ḳılır...*" 412/13

NF 2: "... bu munāfiḳ *ḳaygulu olalar...*" 341b/4

qamluq kıl- → kefaret it-

NF 1: “Bir qavmğa *qamluq qıldım erse...*” 294/16

NF 2: “Halka *kefaret itdüm.*” 243b/14

qarşu qoç- → qarşu dut-

NF 1: “... özlerini qılıçqa taqı süngüke *qarşu qoğup* munça ğazāt qıldılar.” 111/2

NF 2: “... özlerini süñüye qılıca *qarşu dutup* bunca ğazā qıldılar.” 100b/1

qatılur bol- → zahmet vir-

NF 1: “Eger *qatılur bolsalar...*” 13/14

NF 2: “Eger *zahmet virseler...*” 11b/14

kêçeke teg- → giceye iriş-

NF 1: “... nefsünĝke aymağıl kim men *kêçeke teger-men...*” 434/15

NF 2: “... nefsüne eyitmegil kim ben *giceye irişürin.*” 360b/4

kênĝ kıl- → ĝiñ ol-

NF 1: “... musulmānlar yolını *kênĝ qılğıl...*” 224/11

NF 2: “... yol *ĝiñ olsun...*” 187a/12

qılur bol- → ħayrı işle-

NF 1: “... eger ol edĝülükni qulum *qılur bolsa...*” 60/2

NF 2: “Eger ol *ħayrı işlese...*” 55b/13

qıyās kıl- → qıyās it-

NF 1: “Mundın *qıyās qılğıl...*” 268/7

NF 2: “Mundın *qıyās itgil...*” 222a/5

qızıl qanğa ewrül- → qızıl kana dön-

NF 1: “... Bu topraq *qızıl qanğa ewrülse...*” 179/6

NF 2: “... bu topraq *qızıl kana dönse...*” 152a/12

qorquĝ kemiş- → qorĝu bırak-

NF 1: “Haq te‘ālā kāfırlarqa *qorquĝ kemişti.*” 74/4

NF 2: “Haq te‘ālā kāfire *qorĝu bıraқdı.*” 68a/3

könğlinde ‘adāvat orna- → gönline ‘adāvet düş-

NF 1: “... Yezīdnin *könğlinde ‘adāvat ornadı.*” 181/16

NF 2: “... Yezīdüñ *gönline ‘adāvet düşdi.*” 154a/8

könğlinge ārāmluq endür- → gönline ārāmlıq vir-

NF 1: “...Haq te‘ālā Abū Bekr *könğlinge ārāmluq endürdi.*” 20/13

NF 2: “Haq te‘ālā Ebū Bekir *gönline ārāmlıq virdi.*” 18b/15

könğlinge sewünç taqı şādīlq kir- → gönline sevinmek düş-

NF 1: “... Abū Hanīfeniñ *könğlinge sewünç taqı şādīlq kirdi.*” 192/6-7

NF 2: “Ebū Hanīfe raḥmetu’l-lāhi ‘aleyh *gönline sevinmek düşdi.*” 162a/3

közi yaru- → gözi nurlan-

NF 1: “Haq te‘ālāniñ şavābını körüp *közi yarudı.*...” 200/15

NF 2: “Haq te‘ālānuñ ecrini görüp *gözi nurlandı.*...” 168a/14

qursaqıñğa bir luqma ḥalāldın kir- → qursaqına bir loqma ḥelāl düş-

NF 1: “... *qursaqıñğa bir luqma ḥalāldın kirür.*...” 299/4

NF 2: “... *qursaqına bir loqma ḥelāl düşse.*...” 247b/1

quvvat qıl- → quvvat it-

NF 1: “... neçe kim *quvvat qıldılar.*...” 140/1

NF 2: “... nitekim *quvvat ide.*” 122a/12

quvvat körgüz- → pehlevānlarıñı göster-

NF 1: “... özini ḥaşmğa neteg kim *quvvat körgüzü* yürüsünler...” 47/3

NF 2: “... özünüzi *pehlevānlarıñı gösterüñ.*...” 43b/8

küç tegür- → güç qıl-

NF 1: “... bir kimerseke *küç tegürmiş.*...” 390/1-2

NF 2: “... bir kimerseye *güç kılsa.*...” 322b/15

külüşüp tur- → gülişi tur-

NF 1: “... bu kāfirler *külüşüp tururlar.*...” 12/8

NF 2: “... bu kāfirler *gülişi tururlar.*” 10b/3

küyüp er- → küyüp dur-

NF 1: “Biz munça vaqıtdın *küyüp erdük...*” 80/6

NF 2: “... biz bunca vaqıtdan berü *küyüp dururuz...*” 74a/2-3

la‘ nat ay- → la‘ net it-

NF 1: “... taqı *la‘ nat aytalıñg.*” 144/6

NF 2: “... *la‘ net idelüm.*” 125a/5

la‘ natinga çom- → la‘ netine bat-

NF 1: “... bu qul *Haq te‘ālānıñg la‘ natinga çomar...*” 363/8

NF 2: “... *Haq te‘ālānuñ la‘ netine batar...*” 300a/15

maħabbatı köñglinge kir- → maħabbeti göñline düş-

NF 1: “... ol mālınıñg *maħabbatı köñglinge kirmes erdi.*” 208/12

NF 2: “... ol mālunuñ *maħabbeti göñline düşmezidi.*” 174a/13

maħrüm bol- → maħrüm qal-

NF 1: “Camā‘ at şavābıdın *maħrüm bolur-sen...*” 296/3

NF 2: “... cemā‘ at şevābından *maħrüm qalursın.*” 244b/14

maħrüm qıl- → maħrüm koy-

NF 1: “... seni neteg *maħrüm qılayın?*” 163/6

NF 2: “... seni nite *maħrüm koyayın.*” 140a/5

maqşudınğa teg- → maqşudına iriş-

NF 1: “... helāk boldı *maqşudınğa tegmedin* öldi.” 365/7

NF 2: “... helāk oldı. *Maqşudına irişmedi.*” 302a/3

melāmat kel- → melāmet qıl-

NF 1: “... bizke *melāmat kelgey...*” 359/3

NF 2: “Bize şoñra *melāmet qıla...*” 296b/6

meyl qıl- → meyl it-

NF 1: “... dünyā mañğa *meyl qılıp...*” 100/4

NF 2: “... dünyā baña *meyl ide.*” 91b/10

muhtesiblik kı1- → muhtesiblik it-

NF 1: "... maŋga *muhtesiblik qılmaq...*" 308/2

NF 2: "... baŋa *muhtesiblik itmek...*" 254b/7

mundağ iş kı1- → böyle eyle-

NF 1: "Nişe *mundağ iş qıldınğ?*" 15/17

NF 2: "Niçün *böyle eyledün...*" 14a/6

mundağ iş kı1- → böyle it-

NF 1: "... ne için *mundağ iş qıldınğ?*" 34/5

NF 2: "... ne için *böyle itdün...*" 31b/14

mundağ kı1- → eyle it-

NF 1: "... ol kişilerke *mundağ qılğay-men...*" 13/14

NF 2: "ol kimselere ben dağı *eyle idem.*" 11b/14

musulmānliqđın kayıt- → musulmānliqđan dön-

NF 1: "... *musulmānliqđın qayıtğay erdiler...*" 76/9

NF 2: "... *musulmānliqđan dönelerdi.*" 70a/7

muvāfiq bol- → muvāfiq gel-

NF 1: "... mu`min ve musulmān qul ol sa`ātqa *muvāfiq bolsa...*" 313/1

NF 2: "... mü`min ve musulmān qul evvel sa`āt *muvāfiq gelse...*" 258b/3

mütehayyir bol- → mütehayyir kı1-

NF 1: "Men *mütehayyir boldum...*" 29/2

NF 2: "Ben *mütehayyir kıldum.*" 26b/13

naşihat bér- → naşihat kı1-

NF 1: "... hēç kimerseke *naşihat bérmeymen...*" 268/5

NF 2: "... kimseye *naşihat kılmayam...*" 222a/3

necis kı1- → necis ol-

NF 1: "Tonlarını cümle *necis qıldı erse...*" 12/5

NF 2: "Tonları cümle *necis oldı.*" 10a/13

nefsni emget- → nefesine zahmet vir-

NF 1: "... ‘amel qılmaq gerek, *nefsni emgetmek gerek...*” 111/6

NF 2: "... ‘amel qılmaq gerek *nefsine zahmet virüp* emek itmek gerek...” 100b/8

osal qıl- → sağ ol-

NF 1: "... ol kimerse *osal qılıp...*” 274/2

NF 2: "... ol kişi *sağ olup...*” 226b/14

öfkessin tut- → öykeyile töl-

NF 1: "... ādemī *öfkessin tutsa...*” 150/1

NF 2: "... ādem *öykeyile tolsa...*” 129a/12

ölüm qağgusını kemiş- → ölüm qağgusını bırağ-

NF 1: "... melekü’l-mevt ol kimerseke *ölüm qağgusını kemişür...*” 442/10-11

NF 2: "... ol kimse üzere melekü’l-mevt *ölüm qağgusını bırağur...*” 366b/7

öltürmekke qaşđ qıl- → öldürmege qaşđ it-

NF 1: "... meni *öltürmekke qaşđ qılmış erdiler.*” 49/16

NF 2: "... beni *öldürmege qaşđ itmışleridi.*...” 46b/1

‘ömr bér- → ‘ömür yitür-

NF 1: “Eger Tañrı *‘ömr bérse...*” 23/2

NF 2: “Eger Tañrı te‘ālā *‘ömür yitürse...*” 21a/10

öteyü bilme- → ödeyüme-

NF 1: "... on namāznı *öteyü bilmeseler...*” 59/8

NF 2: "... on namāz dağı çoқdur ümmetün *ödeyümege.*” 55a/9-10

özini uyquğa kemiş- → gendüyi uyquya ur-

NF 1: "... tēp *özini uyquğa kemişti.*...” 383/5

NF 2: "... *gendüyi uyquya urdı.*” 317b/2

‘özr qıl- → ‘özür dile-

NF 1: "... anlarqa *‘özr qılsam...*” 358/7

NF 2: “Anlardan *‘özür dilesem...*” 295b/15

‘özrlər ay- → ‘özürler it-

NF 1: “... Peyğambarqa ‘*özrlər aydılar erse...*” 77/2

NF 2: “... Peyğambere ‘*özürler itdiler.*” 70b/10

‘özürler ay- → ‘özürler kıl-

NF 1: “... üküş ‘*özürler aydı...*” 390/6

NF 2: “... öküş ‘*özürler kıldı.*” 323a/7

öz şüratınğa kel- → gendi şüretine gir-

NF 1: “... Cebre‘il ‘as *öz şüratınğa kelmiş...*” 57/12

NF 2: “... Cebrā‘il *gendi şüretine girmiş...*” 53a/14

rağbat kıl- → rağbet it-

NF 1: “... cümle şahābalar *rağbat qıldılar* ğazātqa çıkmıqğa...” 124/7

NF 2: “Cümle şahābeler *rağbet itdiler* ğazāya varmağa.” 110b/6

rağmat kıl → rağmet eyle-

NF 1: “Tanğrı te‘ālā *rağmat qılsun* ol qulğa...” 47/4

NF 2: “Tanrı *rağmet eylesün* ol qula...” 43b/9

rāst bol- → rāst dur-

NF 1: “... ěkki şaf *rāst boldı erse...*” 71/14

NF 2: “... iki şaf *rāst durdılarsa...*” 66b/2

rāstqa çıq → rāst iriş-

NF 1: “Bu söz *rāstqa çıqtı.*” 422/13

NF 2: “Bu söz *rāst irişdi.*” 350a/7

rāstqa tut- → gerçege dön-

NF 1: “Şiddīq *rāstqa tutğan* bolur.” 99/8

NF 2: “Şiddīq *gerçege dönen* olur...” 91a/6

rāy kör- → tedbir kıl-

NF 1: “Ne *rāy körer-sen?*” 143/14

NF 2: “Ne *tedbir kılırsın...*” 124b/10

Resül fermānınca bol- → Resül fermānınca yöri-

NF 1: "... kim kim *Resül fermānınca bolsa...*" 91/2

NF 2: "... kim *Resül fermānınca yörise...*" 83b/5

rişvet al- → meyl it-

NF 1: "... hüküm işinde *rişvet almağay...*" 151/3-4

NF 2: "Hüküm içinde kimseye *meyl itmeye.*" 130a/13

rivāyat kıl- → rivāyet kılın-

NF 1: "... Ömer oğlu ‘ Abdullāh *raḏhu rivāyat qılır...*" 2/5

NF 2: "... Ömer oğlu ‘ Abdu’l-lāh raḏiya’l-lāhu ‘ anhumā *rivāyet kılınur...*" 1b/6

rūza bol- → rūze dut-

NF 1: "Eger *rūza bolsañgız...*" 405/16

NF 2: "... eger *rūze dutar...*" 335b/11

şaf tart- → şaf dut-

NF 1: "... uruşmaq üçün *şaf tartsalar...*" 313/17

NF 2: "... uruşmaq için *şaf dutsalar...*" 259b/2

saqış kıl- → hisāb it-

NF 1: "... cümle şahāba *saqış qıldılar.*" 119/5

NF 2: "Cümle şahābe *hisāb itdiler.*" 106b/13

salāmınğa cevāb al- → selāmına cevāb vir-

NF 1: "Mūsā peygāambar ‘ as *salāmınğa cevāb almadı...*" 349/13

NF 2: "Mūsā Peygāamber *selāmına cevāb virmedi...*" 289a/1-2

şālih kıp- → şālih ol-

NF 1: "Atası tég *şālih qoptı.*" 341/8

NF 2: "Atası gibi *şālih oldı.*" 282a/3

şavābıka yet- → şevābına iriş-

NF 1: "... ‘ ibādet şavābı ata anaqa hıdmat qılmaq *şavābıka yetmes...*" 290/7

NF 2: "... ‘ ibādet şevābında ataya anaya hıdmet kılmaq *şevābına irişemez...*" 240a/1

şavāblar bol- → şevāblar bul-

NF 1: "... 'ibādātınğa üküş *şavāblar bolur*..." 245/7-8

NF 2: "Öküş *şevāblar bulur*..." 203b/11-12

secde kıl- → secdeye var-

NF 1: "... taqı *secde qılayın*." 441/10

NF 2: "Andan *secdeye varayın*." 365b/15

selām ay- → selām kıl-

NF 1: "... sañğa *selām aydı*..." 173/3

NF 2: "... size *selām kılur*." 147b/5

selām kıl- → selām vir-

NF 1: "... Peyğāambar 'as'qa tevāzu' birle *selām qıldı*." 35/15

NF 2: "... Peyğāmbere tevāzū' birle *selām virdi*." 33b/2

selāmumğa cevāb qaytar- → selāmum al-

NF 1: "... *selāmumğa cevāb qaytardılar*..." 54/3

NF 2: "Anlar dañı *selāmum aldılar*..." 50a/9

şevāb bitı- → şevāb yaz-

NF 1: "... bu qulum dıvānında bir *şevāb bitıñgiz*..." 60/2

NF 2: "O qulumuñ dıvānına bir *şevāb yazalar*." 55b/13

sewüglüg bol- → hōş gel-

NF 1: "... mañğa inğen *sewüglüg bolğay erdiler*..." 275/5

NF 2: "... baña inen *hōş geleydi*." 228a/1

seyr kıldur- → seyr itdür-

NF 1: "... dünyā 'ālamını mañğa *seyr qıldurdılar*." 317/17

NF 2: "... dünyā 'ālemını baña *seyr itdürdiler*." 262b/15

şıfat kıl- → vaşf it-

NF 1: "... hēç kimerse anı *şıfat qılu bilmegey*." 61/13

NF 2: "... hīç kimse anı *vaşf ide bilmez*." 57b/2

şıhhat berür bol- → hōş ol-

- NF 1: "... bu ekki oğlumqa *şihhat berür bolsa...*" 140/6
- NF 2: "... bu iki oğlum *hōş olsa...*" 122b/3
- şihhat bol- → şihhat bul-
- NF 1: "hacāmat qıldı erse, *şihhat boldı.*" 34/4
- NF 2: "Hacāmat kıldılar. *Şihhat buldılar.*" 31b/12
- sökellik teg- → hasta ol-
- NF 1: "Bu êkkidin biringe *sökellik tegdi...*" 326/8
- NF 2: "Bu ikiden biri *hasta oldı.*" 269b/9
- söz kat- → söz it-
- NF 1: "... hêç kimerse birle *söz qatmaz erdi.*" 417/17
- NF 2: "... hîç kimseye *söz itmezdi.*" 346a/3
- sözünğdin kayıt- → sözüñden dön-
- NF 1: "Bu *sözünğdin kayıtıl...*" 165/7
- NF 2: "... bu *sözünğden döngil...*" 141b/14
- şüratinga bol- → şüretine gir-
- NF 1: "... *Abū Bekr şüratinga bolup* keldim..." 101/5
- NF 2: "... *Ebū Bekir şüretine girüp* dağı..." 92b/7
- sünnet koy- → bünyād it-
- NF 1: "... zulm birle öltürmekni avval Qābīl *sünnet qoydı.*" 337/2
- NF 2: "... zulmıla öldürmegi evvel Qābīl *bünyād itdi.*" 278b/3
- şahādatnı telkīn kıl- → şehādeti telkīn it-
- NF 1: "... anıñ 'iyādatınğa bardı taqı *şahādatnı telqīn qıldı.*" 299/7
- NF 2: "*Şehādeti telkīn itdi.*" 247b/5
- şefaķat ve rahmat ét- → şefaķat rahmet dile-
- NF 1: "... atağa taqı anağa *şefaķat ve rahmat ét...*" 285/11
- NF 2: "... ataya anaya *şefaķat rahmet dileyin.*" 236a/7
- şefaķat saķın- → şefķat kıl-

NF 1: "... öz yaq yawuqlarına *şefaqt saqımp...*" 121/13

NF 2: "... öz qavmlerine *şefkat kılup...*" 108b/8

şehid bol- → şehid kıl-

NF 1: "... oğlum Hüseyin ol vaqtın *şehid bolğay...*" 179/6

NF 2: "... oğlum Hüseyini ol-vaqt *şehid kılalar...*" 152a/12

şehvetini qaç' kıl- → şehvetini kes-

NF 1: "Bu rüza âdemîniñ *şehvetini qaç' qılır.*" 350/11

NF 2: "... bu rüze âdemüñ *şehvetini keser.*" 289b/7

şeytānga ittibā' kıl- → şeytāna uy-

NF 1: "... *Şeytānga ittibā' kılsa...*" 426/1

NF 2: "... *şeytāna uysa...*" 353a/7

tā' at ve 'ibādat kıl- → 'ibādet tā' at it-

NF 1: Haq te' ālāqa *tā' at ve 'ibādat qılır erdi.* 218/2

NF 2: Haq te' ālāya *'ibādet tā' at iderdi.* 182a/12

tahsin bér- → tahsin kıl-

NF 1: "... cümle 'ulemālar *tahsin bérđiler...*" 205/2

NF 2: "Cümle 'ulemālar *tahsin kıldılar.*" 171b/6

tāqatları qalma- → tāqatları olma-

NF 1: "Ol sawuq yelke *tāqatları qalmadı.*" 31/1

NF 2: "Ol sovuqıla *tāqatları olmadı.*" 28b/9

tāqatları qalma- → tāqatları yitme-

NF 1: "... kāfirlarnıñ qatıg ħamlelerine *tāqatları qalmadı...*" 72/1

NF 2: "... kāfirerüñ qatı cümlelerine *tāqatları yitmedi.*" 66b/7

takri' kıl- → takri' gel-

NF 1: "... munça *taqri' kılsa...*" 267/14

NF 2: "... bunca *taqri' gelse...*" 221b/6

tañg yaru- → tañ ol-

- NF 1: "... ançaqa tegi kim *tanğ yarumiş.*" 414/16
- NF 2: "... ancaya degin kim *tañ olmuş.*" 343b/5-6
- taşavvur qıl- → taşavvur it-
- NF 1: "... ağaqım altında Şirātnı *taşavvur qılur-men.*..." 243/15
- NF 2: "Ayağum altında şirātı *taşavvur iderin.*" 202b/8
- tekbîr qıl- → tekbîr bağla-
- NF 1: "... tekbîr qıldı erdi." 118/4
- NF 2: "... tekbîr bağladı." 106a/5
- tek qal- → ‘āciz qıl-
- NF 1: "... Hüseyin taqı *tek qaldı.*" 175/17
- NF 2: "Hüseyin ‘*āciz qıldı.*" 149b/10
- tek qal- → tek qıl-
- NF 1: "... İbnü Mülcem *tek qaldı.*" 152/10
- NF 2: "İbnü Mülcem *tek qıldı.*" 131b/7
- telbiye ay- → telbiye it-
- NF 1: "... *telbiye aytp* icābat qılur..." 39/7
- NF 2: "... *telbiye idüp* icābet qılurlar." 36b/7
- tendürüstlük bér- → ten-dürüstlik qıl-
- NF 1: "... Haq *tvt tendürüstlük bérse.*..." 273/14
- NF 2: "... Haq tebāreke ve te‘ālā *ten-dürüstlik qılsa.*..." 226b/9
- teşviş qıl- → teşviş var-
- NF 1: "... bu ‘ālimqa *teşviş qılurlar.*..." 244/14
- NF 2: "Bu ‘ālime *teşviş varurlar.*" 203a/13
- te‘vîl ay- → te‘vîl it-
- NF 1: "... ‘ulemā *te‘vîl aymışlar.*" 60/9
- NF 2: "... ‘ulemā *te‘vîl itmişler.*" 56a/12
- tilindin kerekmez sözler kelmiş bol- → dilinden gerekmez söz qıl-

NF 1: "... oğluñ *tilindin kerekmez sözler kelmiş bolsa...*" 382/8

NF 2: "... oğluñ *dilinden gerekmez söz kılmış...*" 316b/13

tirig tur- → diri ol-

NF 1: "... altı yıl taqı êkki ay Abū Ṭālib *tirig turdı...*" 5/16

NF 2: "... altı yıl dağı iki ay Ebū Ṭālib *diri oldı.*" 4b/7-8

toñuz şūrañğa çevür- → toñuz şūretine döndür-

NF 1: "... anlarını *toñuz şūrañğa çevürgey erdi...*" 144/17

NF 2: "... anlarını maymun dağı *toñuz şūretine döndüreyidi...*" 125b/5

tünini taqı künini ma' mūr tut- → gıceyi ve gündüzi ma' mūr kı-

NF 1: "*Tünini taqı künini* oyaqlıq birle taqı *'ibādat birle ma' mūr tutar erdi.*" 420/9

NF 2: "*Gıceyi ve gündüzi* uyanıklıq birle ve *'ibādet birle ma' mūr kıldı.*" 348a/8-9

'uddat keçür- → 'iddetin yitir-

NF 1: "... biringe talāq bėrip *'uddat keçürp...*" 255/16

NF 2: "... birine talāq virüp *'iddetin yitirüp...*" 212a/3

umıd kötür- → ümiz kes-

NF 1: "... 'Ömerdin *umıd kötürdiler.*" 118/14

NF 2: "... 'Ömerden *ümiz kesdiler.*" 106b/2

ülfet kemiş- → ülfet bırak-

NF 1: "... Haq *tvt* arañğızda *ülfet kemişti...*" 76/12

NF 2: "... Haq tebāreke ve te' ālā arañuzda *ülfet bırağdı...*" 70a/13

va' de kı- → va' de kıln-

NF 1: "*Va' de kılduk erdi...*" 54/9

NF 2: "*Va' de kılnmışdı...*" 50b/3

vaħy ıda bėr-- → vaħy kı-

NF 1: "... ol zamanānıñ peygābarıñğa *vaħy ıda bėrdi...*" 372/17

NF 2: "... ol zamanıñ Peygābarine *vaħy kıldı...*" 308b/8

vāşil bol- → vāşil kı-

NF 1: "... emgenmedin bizke H̄aḡ te'ālānıḡ raḡmatı *vāşıl bolḡay...*" 426/17

NF 2: "... emenmedin bize H̄aḡ te'ālā raḡmetini *vāşıl kıla...*" 353b/13

va'z kıl- → va'z eyit-

NF 1: "... *va'z qılmaq* için." 35/16

NF 2: "*Va'z eyitmek* için..." 33b/3

vefātı bol- → vefāt it-

NF 1: "... Peyḡāambar 'as'dın oza *vefātı boldı.*" 5/7

NF 2: "... Peyḡāamberden öñdin *vefāt itdi.*" 4a/9

vuḡūf keltür- → vakfeye dur-

NF 1: "... 'Arafātda *vuḡūf keltürse.*" 275/13

NF 2: "... 'Arafātda *vakfeye durduḡda.*" 228a/12

yalḡan çat- → yalan eyit-

NF 1: "Menim üze *yalḡan çatar.*" 381/7

NF 2: "... benüm üzere *yalan eyitmek.*" 316a/3

yamanlıḡ kıl- → yaramazlıḡ eyit-

NF 1: "... men saḡa ne *yamanlıḡ qıldım.*" 154/1

NF 2: "Ben saña ne *yaramazlıḡ eyitdüm.*" 132b/15

yansı kıl- → ḡaydını ḡayur-

NF 1: "... emdidin soḡ işni bir *yansı qılsaḡ.*" 19/6

NF 2: "... şimdiden bunuñ *ḡaydını ḡayuravuz.*" 17b/3

yārī bër- → yārī kıl-

NF 1: "... öñḡin altı ferişte *yārī bërür erdiler.*" 38/17

NF 2: "... altı ferişte *yārī kılurdi.*" 36a/10

yārī tile- → yardım iste-

NF 1: "... *H̄aḡdım yārī tilep* uruşḡıl!" 139/9

NF 2: "... *H̄aḡ te'ālādan yardım isteyüp* uruşḡıl..." 121b/15

yarlıḡ kel- → ḡaber vir-

NF 1: "... tamām qılsunlar tēp *yarlıg keldi erse...*" 40/13

NF 2: "... kırā' at birle qılsunlar, diyüp *haber virdi.*" 37b/14

yaruk bol- → bark ur-

NF 1: "... yüzleri kün teg *yaruq bolgay.*" 241/13

NF 2: "Yüzleri gün gibi *bark ura.*" 201a/9

yawuz kııl- → yaramaz eyit-

NF 1: "Men *yawuz qıldım...*" 252/12

NF 2: "Ben *yaramaz eyitdüm.*" 209a/14

yazuqđın yığ- → yazuqđan dönder-

NF 1: "... mu'minni *yazuqđın yığgan turur...*" 313/9

NF 2: "... mü'min *yazuqđan dönderen-durur...*" 259a/2-3

yazuqlarınğa kefārat bol- → yazuqlarını gider-

NF 1: "... ol *yazuqlarınğa kefārat bolur...*" 240/9

NF 2: "... ol *yazuqlarını gidere.*" 200a/8

yēl qop- → yil çık-

NF 1: "... qarañqu boldı taqı qatıg *yēl qoptı erse...*" 338/4

NF 2: "... qarañu oldı. Qatı *yil çıqđı.*" 279b/2

yolğa kir- → yola düş-

NF 1: "... atası abuşqa birle yana *yolğa kirdiler.*" 287/17

NF 2: "Atası pırle *yola düşdiler.*" 238a/6

zahmat bēr- → zahmet degür-

NF 1: "... bizlerke taqı *zahmat bergey.*" 69/3

NF 2: "... bize gele, *zahmet degüre.*" 64a/10

zahmatını, meşaqatlarını kör- → zahmetini dağı meşaqatını çek-

NF 1: "Nēceke teğı bu kāfirilar *zahmatını, meşaqatlarını körer-biz?*" 11/5

NF 2: "Niceye-degin bu kāfirilerüñ *zahmetini dağı meşaqatını çekevüz.*" 9a/14

zahmat tēgme- → zahmet olma-

NF 1: "... anlarqə *zəhmat tégmesün...*" 48/16

NF 2: "Anlara *zəhmet olmasun...*" 45a/15

zəhmat içinde bol- → zəhmet içinde qal-

NF 1: "... *zəhmat içinde bolğay.*" 244/11

NF 2: "... *zəhmet içinde qala.*" 203a/9

zāyi‘ qalma- → zāyi‘ olma-

NF 1: "... Fāṭıma *razhā* nıñ emgeki hēç *zāyi‘ qalmadı...*" 164/13

NF 2: "Faṭıma razıya'l-lāhu ‘anhā emegi hīç *zāyi‘ olmadı.*" 141a/10

ziyārat qıl- → ziyāret it-

NF 1: "... cümlesī kelip ol ewke *ziyārat qılurlar...*" 41/7

NF 2: "... cümlesi gelüp ol eve girüp *ziyāret iderler.*" 38b/1

4.2. Birleşik Fiile Karşılık Basit/Türemiş Sözcük (NF 1→ NF 2)

ağırraq bol- → ağırdur

NF 1: "... meger ol kişiniñ qulaqı *ağırraq bolğay...*" 88/1

NF 2: "... meger ol kişinüñ qulağı *ağırdur...*" 81a/7

ağuluğ qıl- → agula-

NF 1: "... İbnü Mülcemniñ qılıcını *ağuluğ qıldı.*" 152/14

NF 2: "İbnü Mülcemün qılıcın *ağuladı.*" 131b/13

aqa başla- → (ağmağa) başla-

NF 1: "... yüzi taş zəhmıdın yarıldı taqı qan *aqa başladı erse...*" 12/16-17

NF 2: "... yüzi daş zəhminden yarıldı dağı qan *ağmağa başladı.*" 11a/2-3

alçaqlıq qıl- → muştıla-

NF 1: "... mu'minlarqə *alçaqlıq qılğıl!*" 16/13

NF 2: "... mu'minlere *muştılağıl...*" 14b/14

alçaqlıq qıl- → becidle-

NF 1: "... üküş *alçaqlıq qıldı erse...*" 223/2

NF 2: “Öküş *becidledi*.” 186a/9

alur bol- → alur

NF 1: “... kişi qul qaravaş *alur bolsa*...” 98/7

NF 2: “... kişi kıl, qaravaş *alursa*...” 90a/7-8

atı çık- → (adların) işit-

NF 1: “... i‘tiqād birle söwseñ taqı *atı çıqmışda* rahmat ıda bersedñ...” 229/1

NF 2: “... i‘tiqādla sevseñ dağı *adların işitdükde*...” 190b/12

‘ayādat kıl- → şor-

NF 1: “... cümle enşār u muhācirlar qatınğa kirdiler *‘ayādat qılu*.” 101/10

NF 2: “... cümle muhacir ve Enşār qatına girdiler *şormaga*.” 92b/14

āzār kıl- → āzārla-

NF 1: “Qayu kimerse mu’minni *āzār qılsa*...” 11/1

NF 2: “Qanqı kişi kim bir m’mini *āzārlasa*...” 9a/6

bağş kıl- → it-

NF 1: “... bir kişi birle *bağş qılmadım*...” 201/12

NF 2: “... hiçbir kişiyle *itmedüm*...” 169a/4

bakıp tur- → muntazır durur

NF 1: “... seniñ rūḥung kelmekinge *bakıp tururlar*...” 89/2

NF 2: “... Sszüñ rūḥuñuza *muntazır dururlar*...” 81b/15

bāk tut- → kayıdlan-

NF 1: “... men hēç *bāk tutmaz-men*.” 397/4

NF 2: “Ben hīç *kayıdlanmazın*.” 328b/8

baru başla- → git-

NF 1: “Ol ḥatun taqı bitigni alıp *baru başladı erdi*.” 48/9

NF 2: “... ol ḥatundan ol biti alıp *gitmiş idi*.” 45a/3-4

baru tur- → yörü-

NF 1: “... uş men *baru turur-men*...” 37/3

NF 2: "... uş men *yörürem*." 34b/8

berk kı1- → **berkit-**

NF 1: "... ol ewnünġ tünġlükini taqı qapugını *berk qılsaq...*" 19/12

NF 2: "... ol evüñ qapusını *berkitsevüz*." 17b/13

bitilmez bol- → **yazılma-**

NF 1: "... 'ömri içinde yazuqları *bitilmez bolsa...*" 219/12

NF 2: "... 'ömri içindeki yazuqları *yazılmasa...*" 183b/7

bitip tur- → **yaz-**

NF 1: "Bitig içinde andaġ *bitip turur erdi...*" 79/15

NF 2: "Biti içinde *yazdı...*" 73b/1

bulamaq kı1- → **bişür-**

NF 1: "... 'Ömer *raşhu bulamaq qıldı...*" 107/14

NF 2: "'Ömer raşiya'l-lāhu 'anhu gendü mübarek eliyle *bişürdi*." 97b/14

buyrulmuş bol- → **buyurmuş**

NF 1: "... ne işke *buyrulmuş bolsa*, ol iş taqı haq turur..." 45/16

NF 2: "... ne iş kim *buyurmuşdur* ol iş haq-durur..." 42b/3-4

bühtān bol- → **bühtān durur**

NF 1: "... yoqını aysaŋız, *bühtān bolgay...*" 386/13

NF 2: "... *bühtān durur...*" 320a/8

büte tur- → **bit-**

NF 1: "Neçe kesseler, ança *büte turur...*" 66/13-14

NF 2: "... dillerini keserler yine *bitir*." 62a/2-3

cemālinga yet- → **(cemāline) benze-**

NF 1: "... hēç kimerse anıñġ *cemālinga yetmes*." 54/6-7

NF 2: "Hīç anuñ *cemāline benzer* kimse yoq." 50a/14

çalıqlıq kı1- → **çekin-**

NF 1: "... Muħammedke mü *çalıqlıq qılur-sen?*" 52/14

- NF 2: "... Muḥammedden mi *çekinürsin?*" 49a/1
çerig isti' dâdı kııl- → (çeri) dirşür-
- NF 1: "*Çerig isti' dâdı qıldılar...*" 27/14
NF 2: "*Çeri dirşürdiler...*" 25b/8
derḥōst kııl- → dile-
- NF 1: "Sen bu Ka'beni *derḥōst qılmadıñ...*" 42/9
NF 2: "Ka' beyi *dilemedüñ...*" 39b/2
destür bérme- → (destür) yoq
- NF 1: "Bu yoldın *destür bérmez-miz.*" 39/17
NF 2: "Bu yıl *destür yoqdur...*" 37a/7
edâ kııl- → eyit-
- NF 1: "... anıñ sözini taqı *edâ qıldım erse...*" 181/14
NF 2: "... anuñ sözni daḥı *eyitdüm.*" 154a/6
ferah kııl- → sevin-
- NF 1: "... muşibat tegmişte *ferah qılsa...*" 412/10
NF 2: "... meşakḫat degmişte *sevinse...*" 341a/14
furşat isteyü tur- → (furşat) iste-
- NF 1: "... bu ḫatun sizni öltürmekke *furşat isteyü turur.*" 383/3-4
NF 2: "... bu ḫatun sizi öldürmege *furşat ister.*" 317a/15
ğıybat bolma- → ğıybet degül
- NF 1: "... ol taqı *ğıybat bolmaz...*" 387/7
NF 2: "... ol daḥı *ğıybet degül...*" 320b/11
giriftâr bol- → kıal-
- NF 1: "... qıyāmatta *giriftâr bolmağayın...*" 348/10
NF 2: "Qıyāmet günine *kıalmasun...*" 288a/3
ḫalâş bol- → kıurtul-
- NF 1: "... andın soñ seniñ vesveseñdin *ḫalâş bolğaymen...*" 227/10

NF 2: “andan seniñ vesvesenden *ķurtulurñ*...” 189b/9

ħal ķıl- → **bildür-**

NF 1: “... ‘avāmu’ n-nāsqa müşkillerini *ħal qıldım*...” 407/2

NF 2: “... ‘avāmu’ n-nās müşkillerini *bildürdüm*.” 336b/15

ħayr bol- → **ħayrdur**

NF 1: “Bu işniñ soñı *ħayr bolğay*...” 7/13

NF 2: “Bu işüñ soñı *ħayrdur*.” 6a/11

ħoş yıdığ bol- → **(ħoş ķoğular) dol-**

NF 1: “... maşrıqdın mağribqa tegi *ħoş yıdığ bolğay*...” 64/3

NF 2: “... maşrıqdan mağribe degin *ħoş ķoğular dola*...” 59b/7

ħurmetlig bol- → **ħürmetlü durur**

NF 1: “... Ĥaq te‘ālā ĥazratında cümle şehidlerden ol *ħurmetlig bolğay*...” 306/17

NF 2: “... Ĥaq te‘ālā ĥazretinde ol *ħürmetlü durur*.” 253b/10

ığa bér- → **ğönder-**

NF 1: “... Süheylni *ığa bérđiler*.” 45/7

NF 2: “... Süheyli *ğönderđiler*.” 42a/3

ığar bol- → **bırak-**

NF 1: “... tamuğda ol endāzlığ taşnı *ığar bolsalar*...” 66/7

NF 2: “... şamuya ol miķdār şaşı *bıraksalar*...” 61b/7

içer bol- → **iç-**

NF 1: “... Ol ĥavzdın bir qata *içer bolsa*...” 62/8

NF 2: “... Ol kevşer ĥavzından bir kez *içse*...” 58a/8-9

imtiħān ķıl- → **ğör-**

NF 1: “... ol qulnı *imtiħān qılayın*.” 430/15

NF 2: “... ol ķulı *ğöreyin*...” 357a/7

iñgreyü başla- → **iñle-**

NF 1: “... řāqat tuta bilmedin *iñgreyü başladı*.” 90/16

NF 2: "... t̄āḳat duta bilmedi. *İñledi...*" 83a/15

intizār kı1- → **intizār durur**

NF 1: "Men saṅga *intizār qılayın.*" 441/9-10

NF 2: "Ben saña *intizār dururvan...*" 365b/14

‘İşār kı1- → **vir-**

NF 1: "... *‘İşār qıdur erdi.*" 251/10

NF 2: "... *virürdi.*" 208b/4

isti‘dād kı1- → **(ḳarşu) var-**

NF 1: "Çerigke *isti‘dād qılmaq...*" 28/3

NF 2: "Çeriye *ḳarşu varmak...*" 26a/2

istirahat kı1- → **yat-**

NF 1: "... êkki sâ‘at endâzasınça *istirahat qıdur...*" 219/16

NF 2: "... iki sâ‘at *yaturdi.*" 183b/13

ittibâ‘ kı1- → **inan-**

NF 1: "... zînhâr u zînhâr aṅgar *ittibâ‘ qılğay-siz...*" 79/12

NF 2: "... zînhâr ve zînhâr aña *inanasın...*" 73a/11

ḳaḳı bolma- → **(ḳayğı) yok**

NF 1: "... âhiratta hêç *ḳaḳı bolmağay...*" 438/4

NF 2: "Âhiretde hîç *ḳayğı yok.*" 363a/12

ḳandîllar kıldur- → **ḳandîller**

NF 1: "... tört yüz kûmüşdin *ḳandîllar kıldurdi...*" 156/10

NF 2: "Dört yüz gûmiş *ḳandîller...*" 134b/14

ḳarşu al- → **ḳarşula-**

NF 1: "... maṅga râḳat taḳı kerâmat birle *ḳarşu aldı...*" 131/17

NF 2: "Beni râḳat taḳı kerâmet birle *ḳarşuladı.*" 116a/9

ḳaşd kı1- → **iste-**

NF 1: "... Ka‘ beke yawuḳ kelmekke *ḳaşd kıldı erse...*" 42/14

NF 2: "... Ka‘beye yakın gelmek *istedi*.” 39b/10

qaylūla qıl- → **uyu-**

NF 1: "... bir kün *qaylūla qılır erdi*.” 120/12

NF 2: "... birgün *uyurdi*.” 107b/14

qaytur bol- → **dön-**

NF 1: "... mundın *qaytur bolsaq...*” 40/2

NF 2: "... bundan *dönsevüz...*” 37a/10

keçip tur- → **geç-**

NF 1: "İmām Şafī‘ī birle bāzārdın *keçip tururda* kördük...” 199/5

NF 2: "İmām Şafī‘ī birle bāzārdan *geçerken* gördüm...” 167a/8

kele tur- → **git-**

NF 1: "... qul tēweke münüp yelip *kele turur*.” 133/7

NF 2: "... qul deveye binüp yilip *gider*.” 117b/1

kelü bilme- → **(gelmege) koma-**

NF 1: "... benim havzumğa *kelü bilmegey...*” 263/8

NF 2: "... benim havzuma *gelmege komayalar*.” 218a/4

kiçik tut- → **gici-**

NF 1: "... teni cümlesi şişti taqı *kiçik tuttu...*” 330/17

NF 2: "... cümle teni şişti dağı *gicidi*.” 273b/3

kifāyat qıl- → **bitür-**

NF 1: "... ol dervīşniᅇ işini *kifāyat kıılır erdi*.” 251/11

NF 2: "... ol dervīşüñ hācetini *bitürürdi*.” 208b/5

kirmiş bol- → **gir-**

NF 1: "Eger bu gārğa Muᅇammed *kirmiş bolsa erdi...*” 21/12

NF 2: "Eger bu maᅇāraya Muᅇammed *girseyidi...*” 19b/12

kirü bilme- → **girme-**

NF 1: "... anlar *kirü bilmediler*.” 56/16

NF 2: “Anlar *girmediler...*” 52b/10

koğmuş bol- → **ko-**

NF 1: “... bir kimerseke Hāq te‘ālā ne işke *koğmuş bolsa...*” 146/9

NF 2: “... bir kişi Hāq te‘ālāya bir işde *kos...*” 126b/9-10

konuğ bol- → **kon-**

NF 1: “... men anda *qonuğ bolğay-men...*” 24/11

NF 2: “... ben anda *konaram...*” 22b/7

koymatlığ kıl- → **(koyun) güt-**

NF 1: “... Hırāda *qoymathıq qılır.*” 430/13-14

NF 2: “Şahrāda *koyun güder.*” 357a/5

körer bol- → **gör-**

NF 1: “... nāmeşrū^c işler *körer bolsa...*” 106/10

NF 2: “Nā-meşrū^c işler *görse...*” 96b/12

körüme- → **görme-**

NF 1: “Bizke sihr qılıp turur, *körümez-biz* tedi...” 21/14

NF 2: Bize sihr qılıp durur. *Görmez* misiz?” 19b/15

qubla kıl- → **öp-**

NF 1: “... Hacerü’l-esvedqa *qubla qıldı.*” 272/15

NF 2: “... hacere’l-esvedi *öpdü.*” 225b/9

meşhür bol- → **meşhür durur**

NF 1: “... ħalāyıq ara *meşhür bolup turur.*” 178/5

NF 2: “... ħalāyıq arasında *meşhür durur.*” 151b/5

mu‘āmilat kıl- → **(mu‘āmeleyile) diril-**

NF 1: “... ħalāyıq birle inġen eğgü *mu‘āmilat qılır erdi...*” 94/16

NF 2: “... ħalāyıqlarla eyü *mu‘āmeleyile dirilürlerdi.*” 87a/6

mufāhırat kıl- → **fahırlen-**

NF 1: “Peyğāmbardın soġ *mufāhırat qılıp...*” 90/7

NF 2: “Peygamberden sonra **fahirlenüp...**” 83a/1

mumtani‘ bolma- → **gitme-**

NF 1: “... bir qaç ürkütmek birle anlar **mumtani‘ bolmaslar...**” 245/2

NF 2: “... birqaç ürkütmekile **gitmezler.**” 203b/5

munğsuz kıl- → **(ihtiyacı) kalma-**

NF 1: “... yārī bėrmekidin **munğsuz qıldı.**” 110/16

NF 2: “... yārī kılmağa **ih̄tiyācı kalmadı.**” 100a/13

musābikat kıl → **geç-**

NF 1: “... qayu bir hayrāt içinde men andın **musābikat qılayın...**” 95/11

NF 2: “... qanğı bir hayrātın içinde ben andan **geçeyim...**” 87b/8

musallağ bol- → **musallağ durur**

NF 1: “... bu bizim üze **musallağ bolğay.**” 353/13

NF 2: “Bu benüm üzere **musallağ durur.**” 292a/9

muşāhida kıl- → **gör-**

NF 1: “... Haq te‘ālānıñ qudratına **muşāhida qılsañız...**” 205/6

NF 2: “Siz dağı varup **görseñüz...**” 171b/12

müteferriğ bol- → **tağıl-**

NF 1: “Qalğanları **müteferriğ boldılar...**” 71/17

NF 2: “Qalanları dağı **tağıldılar.**” 66b/6

nedāmat ye- → **nedāmet idi**

NF 1: “Andın soñg üküş **nedāmat yedi...**” 45/17

NF 2: “Andan soñra öküş **nedāmet idi.**” 42b/5-6

neşr kıl- → **bildür-**

NF 1: “... ol ‘ilmünğni halāyıqğa **neşr qıldım...**” 407/1

NF 2: “... ol ‘ilmümi halāyıqa **bildürdüm...**” 336b/14

nezzāra kıl- → **teferrüc**

NF 1: “... **nezzāra qılmaq** üçün çıqtılar.” 71/9

NF 2: "... *teferrüc* için çıktılar." 66a/9

oğlan keldür- → (oğlan) togur-

NF 1: "... kim zinādın *oğlan keldürür erdi...*" 68/6

NF 2: "... kim zinādan *oğlan togurdılar.*" 63b/1

ögüt alın- → ögütlen-

NF 1: "... ‘amal qılıp *ögüt alıngay-siz...*'" 311/17

NF 2: "... ‘amel qılıp *ögütlenesiz...*'" 257b/9

öltürür bol- → öldür-

NF 1: "... ‘Alini *öltürür bolsam* ebedi tamuğluğ bolğay-men..." 152/11

NF 2: "... ‘Aliyi *öldürsem* şamulıq oluram..." 131b/8

ölüg bol- → ölü

NF 1: "Mu 'minlar arasında tirig erken *ölüg bolğan* bar mu?" 309/3

NF 2: "... mü 'minlar arasında diriyiken *ölü* var mı?" 255b/3

öwke qıl- → kaçqı-

NF 1: "... bizlerdin *öwke qılsalar...*" 291/12

NF 2: "... bizlere *kaçqısa...*" 241a/4

‘özür bolma- → kurtılma-

NF 1: "... bilmedim temek birle ‘*özür bolmaz...*'" 224/9

NF 2: "Bilmedüm dimek birle *kurtılmazsın.*" 187a/10

perākende bol- → perākende

NF 1: "... *perākende bolmuş* işlerini..." 401/13

NF 2: "... *perākende* işlerini..." 332a/10

pēşe qıl- → pīşe bil-

NF 1: "Nè *pēşe qılır-sen?*" 117/15

NF 2: "Nè *pīşe bilürsin?*" 105b/11

pişimān qıl- → peşimānidi

NF 1: "... bu söz soñında *pişimān qıldı...*" 203/17

NF 2: “Bu sözüň şoňuňda *peşimānidi*.” 170b/14

pişimān ye- → peşimān idi

NF 1: “... bu boyagçı *pişimān yedi*...” 194/5

NF 2: “... Boyacı *peşimān idi*.” 163a/13

rahmāni bol- → rahmanı durur

NF 1: “... peygābarlarnıň tüşi cümle *rahmāni bolgay*...” 214/4

NF 2: “Peygāamberlerüň *rahmanı durur*...” 179a/2

rihlat kıl- → var-

NF 1: “... dünýädin *rihlat qıldı*...” 105/6

NF 2: “... dünýeden *varduğda*...” 95b/12

rūzi kıl- → vir-

NF 1: “... sizke halifalıq *rūzi qıldı erse*...” 119/2

NF 2: “... size halifelik *viridi*.” 106b/9

saqınıp tur- → şan-

NF 1: “... Dihyatü’l-Kelbī tēp *saqınıp tururlar*...” 171/3

NF 2: “Dihiyyaetü’l-Kelbī *şanurlar*.” 146a/7

sap sarıg bol- → şarar-

NF 1: “... yüzi mücahide taqı riyāzatdın *sap sarıg bolmuş*.” 148/16

NF 2: “... yüzi mücāhede riyāzet birle *şararmuş*...” 128b/1

satğaşur bol- → şataş-

NF 1: “... halifalarnğa *satğaşur bolsa*...” 151/4-5

NF 2: “... halifeler yine *şataşa*.” 130a/15

sewmiş bol- → sev-

NF 1: “Eger dünýanı *sewmiş bolsa erdiň*...” 173/8

NF 2: “Eger dünýäyı *sevseñ*...” 147b/11

söz kat- → söyle-

NF 1: “... cümlesi tek tururlar, hēç *söz qatmaz erdiler*.” 44/12

NF 2: "... cümlesi dek dururlar. Hiç *söylemezler*." 41b/1

su'âl kııl- → eyd-

NF 1: "... Umm-i Külşümke *su'âl qılır*..." 125/6

NF 2: "... Ümmi Külşüme *eydür*." 111a/13

şefâ'atını umınç tut- → (şefâ'atın) um-

NF 1: "... munlarınġ *şefâ'atını umınç tutarlar*..." 176/15

NF 2: "... bunların *şefâ'atın umarlar*." 150b/1

taqşîr kııl → taqşîrlîk

NF 1: "... 'ömürleri içinde ne kim *taqşîr qılsalar*..." 49/1

NF 2: "... 'ömürleri içinde ne *taqşîrlîk* kim..." 45b/4

ţama' kııl- → um-

NF 1: "... ol 'amalınıġ şavâbını Tañrı te'âlâdın *ţama' qılmasun*." 401/10

NF 2: "... ol 'amelün şevâbını Tañrı te'âlâdan *ummasun*." 332a/4

tavaqquf kııl- → tur-

NF 1: "... ol evnünġ qapugında *tavaqquf qıldı*." 106/17

NF 2: "Ol evün ġapusında *turdı*." 97a/7

tenâvul kııl- → şun-

NF 1: "... bu etmeklerni *tenâvul qılmadın* turur erdiler..." 140/17

NF 2: "... bu etmege *şunmadın*..." 122b/12

tenâvül kııl- → ye-

NF 1: "... *tenâvül qılır erdiñiz*..." 25/9

NF 2: "... *yirdüñüz*..." 23b/1

tefâvut bol- → tefâvut

NF 1: "... bu êkki ġıdmat arasında uluġ *tefâvut boldı*..." 284/4

NF 2: "... bu iki ġızmet arasında ulu *tefâvut var*..." 234b/14

teger bol- → yitiş-

NF 1: "... her ayna uluġ yaşqa *teger bolsa*..." 285/8

NF 2: "... ata anadan biri ulu yaşa *yitişse*..." 236a/3

tegürü başla- → tegür-

NF 1: "... ھاlayıqğa Һaq te' ălānıŋ fermānını *tegürü başladı*..." 10/1

NF 2: "... Һaq te' ălānuñ fermānını *tegürdi*." 8a/9-10

tileyü tur- → dile-

NF 1: "... yazuqlarını Taŋrı te' ălādın yarlıqatu *tileyü turmaqıŋ* kerek"..." 290/11

NF 2: "... yazuqlarını Allah te' ălādan *yarlıgayu dilegil*..." 240a/7

tirilü bilme- → dirilme-

NF 1: "... bizler Peyğāambar tēg *tirilü bilmez-miz*." 128/13

NF 2: "... bizler Peyğāamber gibi *dirilmezüz*." 113b/11

titreyü tur- → ditre-

NF 1: "... hemişe *titreyü turur erdi*..." 102/8-9

NF 2: "Hemişe *ditreidi*." 93b/4

tüf kııl- → tükür-

NF 1: "... men ağızımdın *tüf qıldım erse*..." 386/16

NF 2: "Ben dağı ağızımdan *tükürdümse*..." 320a/13

tüner bol- → yat-

NF 1: "... ol kēçe açlıq birle *tüner bolsa*..." 300/8

NF 2: "... ol gice açlıqla *yatsa*..." 248b/5

uruş kıılma- → uruşma-

NF 1: "... biziŋ birle *uruş qılmağıl*..." 144/14

NF 2: "Bizümile *uruşmağıl*." 125b/1

yād kııl- → ög-

NF 1: "... Hārūt Mārūt tēp *yād qıldı*." 368/1

NF 2: "... Hārūt ve Mārūt diyüp *ögdı*." 304a/14

yatur bol- → yat-

NF 1: "... aç qarın birle uğımaq üçün *yatur bolsa*..." 268/6

NF 2: "... aç qarınıla üyümege *yatsalar...*" 222a/4

yārīci bol- → (yāricılar) bil-

NF 1: "... anlar hayrga *yārīci bolmazlar...*" 304/14

NF 2: "Anlar hayr *yāricılar bilmez...*" 252a/1

yaşıl bol- → yaşıldur

NF 1: "... oğlum Hasan köşki ne hikmetdin *yaşıl boldı...*" 179/12

NF 2: "... oğlum Hasan köşki ne hikmetden *yaşıldur...*" 152b/4

yürüyür bol- → yürürken

NF 1: "... *yürüyür bolsa*, aqrı yürüyür..." 23/8-9

NF 2: "*Yürürken* katı yörıyene yiter." 21b/4-5

ziyāda kııl- → artur-

NF 1: "... ‘azāb ve ‘uqūbatnı *ziyāda qılğay-men...*" 196/11

NF 2: "... ‘azābı ‘uqūbeti *artururın...*" 165a/5

ziyān bolma- → (ziyān) yok

NF 1: "... hēç *ziyān bolmağay...*" 70/5

NF 2: "... hīç *ziyān yok...*" 65a/7

4.3. Basit/Türemiş Sözcüğe Karşılık Birleşik Fiil (NF 1→ NF 2)

tart- → sabır it-

NF 1: "... *açlıq zahmatını* bu kēçe taqı *tartar-men.*" 142/6

NF 2: "... bu gice dağı *sabır iderem...*" 123b/7

(āh) tē- → āh it-

NF 1: "... ‘Ömer ibnü ‘Abdu’l-‘Azīz *āh tēdi.*" 240/1

NF 2: "... ‘Ömer ibni ‘Abdu’l-‘Azīz *āh idüp...*" 199b/12

al- → şatar ol-

NF 1: "... bu Rūmanıñ quduğımı *alsa...*" 135/5

NF 2: "Bu Rūmā adlu kişi kıyusını *şatar olsa...*" 118b/15

arqur- → el vir-

NF 1: "... dünyā munlarğa *arqursa erdi*..." 393/1

NF 2: "... dünye bunlara *el virseyidi*..." 325a/15

‘aşık er- → ‘aşık ol-

NF 1: "Men aṅgar ‘*āşiq erdim*." 293/3

NF 2: "Ben aña ‘*āşık oldum*." 242a/11

aşur- → seyran itdür-

NF 1: "... ötrü kök ‘ālamınga *aşurdi*..." 60/12

NF 2: "Ol cihetden gökleri Cebrā’il birle *seyran itdürdi*." 56b/2-3

aşur- → ziyād ol-

NF 1: "... yüz yığaçdın *aşurdılar*..." 226/5-6

NF 2: "... yüz ağaçdan *ziyād oldi*." 188b/9

ay- → ikrār it-

NF 1: "Ol *aydi*." 203/12

NF 2: "Ol *ikrār itdi*." 170b/6

ay- → rivāyet it-

NF 1: "... sendin maṅğa andağ *aydi*." 422/7

NF 2: "... senden baña *rivāyet itdi*." 349b/12

bağışla- → nezir kıl-

NF 1: "Bu bāğnı bu qullar birle sizke *bağışladım*." 246/17

NF 2: "Bu bāğı qullarıla size *nezir kıldım*." 204b/14

bağ- → nazār it-

NF 1: "Peygāmbar ‘as *baqar erdi*." 90/2

NF 2: "Anuñ misvākına Peygāmber *naqar iderdi*." 82b/9-10

bağ- → nazār kıl-

NF 1: "... *baqalınğ*..." 150/13

NF 2: "... *naqar kılalum*..." 130a/3

bar- → hicret kıl-

NF 1: "... Medīneke *bardi*." 6/15

NF 2: "... Medīneye *hicret kıldı*." 5b/2

bar- → revān ol-

NF 1: "... men taqı oq ya aldım taqı *bardım*." 31/16

NF 2: "... ben daḥı oq ya aldım daḥı *revān oldum*." 29b/5

bar- → yarar ol-

NF 1: "... ḥandaq qazımaqqa *barduq*..." 30/1

NF 2: "... ḥandaq qazmağa *yarar olduk*." 27b/9

bér- → rŭzī kıl-

NF 1: "... sizlerke uçtmaḥ ta'āmıdın *bérsün*..." 141/1-2

NF 2: "... size uçmaq ta'āmından *rŭzī kılsun*..." 123b/6

(beyānı) içinde turur → beyān it-

NF 1: "... yārānları birle İslām avvalında emgengenleriniḡ *beyānı içinde turur*." 10/15

NF 2: "... yārenleriniñ İslām evvelinde emek çekdikleri *beyān ider*." 9a/1-2

bitiglig turur → yazılup dur-

NF 1: "... neteg kim ḥavāşīda *bitiglig turur*." 122/13

NF 2: "Nitekim ḥavāşīde *yazılup durur*." 109b/1

emgen- → emek çek-

NF 1: "... yārānları birle İslām avvalında *emgengenleri*..." 10/14

NF 2: "... yārenleriniñ İslām evvelinde *emek çekdikleri*..." 9a/1

emger- → zaḥmet çek-

NF 1: "... men inḡen *emgerür-men*..." 117/13

NF 2: "Ben inen *zaḥmet çekerem*..." 105b/9

fermanla- → emr kıl-

NF 1: "... cümle ferīştelерke *fermānladı*..." 379/3

NF 2: "... cümle ferīştelere *emr kıldı*..." 314a/7

ḥoşnŭd turur → ḥoşnŭz ol-

NF 1: "... ol kimersedin sen taqı resūluñg *hoşnūd turur-sen...*" 102/4

NF 2: "... ol kişiden sen-dahı *hōşnūz olasın.*" 93a/13

ıđ- → şalıvir-

NF 1: "... ol tēweni şahrāqa *ığsaq...*" 19/8

NF 2: "... Ol deveyi şahrā *şalıvirsevüz...*" 17b/8

ıđ- → viribi-

NF 1: "Haq te' ālā mēni raḥmat üçün *ığdı...*" 13/1

NF 2: "Haq te' ālā beni raḥmet içün *viribidi.*" 11a/6

(içe) oltur- → içe dur-

NF 1: "... bu 'avret bile *içe olturur.*" 370/12-13

NF 2: "... bu 'avratıla *içe durur.*" 306b/5

('iḳāb) bar → 'uḳūbet ol-

NF 1: "... cümlesinge nē 'iḳāb bar erse..." 79/4

NF 2: "... cümlesine 'uḳūbet olsa..." 72b/9

inan- → imān getür-

NF 1: "... men sañga *inanur-men...*" 35/11

NF 2: "... ben saña *imān getürem...*" 33a/10

qarar- → qapqara ol-

NF 1: "... yana miñg yıl ot yandurdılar, tamug *qarardı.*" 66/9

NF 2: "Yine biñ yıl kızdurdı *qapqara oldı.*" 61b/10

qarğa- → du' ā ḳıl-

NF 1: "... bu kāfirlarqa *qarğağıl...*" 12/17

NF 2: "... bu kāfirlere *du' ā ḳıl.*" 11a/4

qarğa- → qarış vir-

NF 1: "... anda *qarğadı.*" 13/4

NF 2: "Anda *qarış virdi.*" 11a/11

qatıqlan- → sābit-ḳadem ol-

NF 1: "... ol iş içinde *qatıqlanmaq kerek...*" 146/9

NF 2: "... ol iş içinde *sābit-ka-dem olup...*" 126b/10

katılma- → zahmet virme-

NF 1: "... Muḥammadqa hēç kimerse *qatılmasun.*" 13/14

NF 2: : "... Muḥammede hiç kimerse *zahmet virmesünler.*" 11b/13

qayıt- → niyyet dut-

NF 1: "... nadāmet tēp *qayıttım.*" 296/16

NF 2: "... *nedāmete niyyet dutdım.*" 245b/4

kıl- → kullıq it-

NF 1: "Ne *qıldınğ?*" 286/17

NF 2: "Ne *kullıq itdün.*" 237a/13

kir-, oltur- → cem' ol-

NF 1: "'Ömer qatınğa *kirdiler, olturdılar.*" 118/11

NF 2: "... 'Ömer qatında *cem' oldılar.*" 106a/13

kirür → girür ol-

NF 1: "... za' ifa kimerse cüftlenmek birle dīnī hişārqa *kirür.*" 15/1-2

NF 2: "... za' if kimseler ciftlenmek birle dīnī hişāra *girür olsa.*" 13a/6-7

qoç- → defn it-

NF 1: "... Abū Bekrni Peyğambar 'as arqasında *qođtılar.*" 104/11-12

NF 2: "... Ebū Bekr, Resūluñ yanında *defn itdiler.*" 95a/11-12

köndür- → İmān vir-

NF 1: "... *köndürgen* Tañğrı te'ālā men turur-men..." 6/7

NF 2: "*İmān viren* bizüz..." 5a/5

köndür- → toğru yola getür-

NF 1: "Sen munlarnı *köndürgil!*" 13/4

NF 2: "Sen bunları *toğru yola getür.*" 11a/10

könglüng tile- → ihtiyār kıl-

NF 1: "... bu  kki qızımдын qayu birini *k ngl ng tilese...*" 114/7

NF 2: "... bu iki kızlarum  ankısını *ihdiy r kılsa .*..." 103a/4

k r- → g re dur-

NF 1: "*K r r-sen*, a v lnı sormaq n  h cat?" 346/1

NF 2: "*G re durursın* a v l mi  ormaq ne h cet." 285b/12-13

k rg z- → ‘ arz itd r-

NF 1: "C mle ‘ ac yiblerni ma ga *k rg zdiler.*" 318/1

NF 2: "C mle ‘ ac yiblerini ba a ‘*arz itd rdiler.*" 263a/1

 udratı yo  →  udreti yitme-

NF 1: "... kelmekke *qudratı yo .*..." 113/11

NF 2: "Gelmege * udreti yitmez.*" 102b/2

( urb nlar) bo uzla- →  urb n kıl-

NF 1: "... *qurb nlar bo uzla alın .*..." 39/16

NF 2: "... * urb n kılulum.*..." 37a/6

mazz h turur → fer g kıl-

NF 1: "... ‘ Ali in en *mazz h turur.*..." 121/14

NF 2: "... ‘ Ali i en *fer g kıl andur.*" 108b/10

mer ab  → mer ab  kıl-

NF 1: "... ma ga *mer ab  t di.*" 54/6

NF 2: "... ba a *mer ab  kıldı.*" 50a/13

(me veretleri) bar → me veret it-

NF 1: "... bir *me veretleri bar.*..." 19/3

NF 2: "... *me veret iderler.*..." 17a/13

o  turur → boyun dut-

NF 1: "... ol ki ike *o  turur-men.*..." 346/9

NF 2: "... ol ki iye *boyun dutarın.*..." 286a/10

o ıgan erme- → o ıyu bilme-

NF 1: “Men *oqıgan ermes-men...*” 7/15

NF 2: “Ben *oқыu bilmezem...*” 6b/1

oltur- → *ārām kıldur-*

NF 1: “... Abū Sufyānnı bir yerde *olturguzdı...*” 50/7

NF 2: “... Ebū Sufyānı bir yirde *ārām kıldurdı.*” 46b/15

oyağ → *uyanuk ol-*

NF 1: “... kılıç birle ol yükler üzesinge *oyağ olturdılar.*” 15/13

NF 2: “... kılıçlarla ol yükler üzerine oturdılar. *Uyanuk oldılar.*” 13b/12

sev- → *şefkat kııl-*

NF 1: “... yaq yawuqnı *sever-sen...*” 8/11

NF 2: “Uruğ hışımlaruña *şefkat kılursız.*” 7a/4

sewer → *sever ol-*

NF 1: “... Tañrı taqı Resūlı anı *sewer...*” 138/16

NF 2: “... Tañrı dağı Resūlı anı *sever ola...*” 121b/2

ta‘ cıl → *ta‘ cıl kııl-*

NF 1: “... anı mustahaqqa *ta‘ cıl üze bering...*” 350/8

NF 2: “... anı mustahaqına *ta‘ cıl kıluñ.*” 289b/3

tan- → *inkâr it-*

NF 1: “Sen köz köre benim bözümni *tanding.*” 194/4

NF 2: “Sen bizü mi *inkâr itdün.*” 163a/11-12

tayan- → *emîn ol-*

NF 1: “... Umm-i Cemil *tayandı.*” 16/11

NF 2: “Ümmi Cemil dağı *emîn oldı.*” 14b/9

teşviş turur → *teşviş kııl-*

NF 1: “Hâtırım Hasan Hüseyin tarafidin *teşviş turur...*” 172/9

NF 2: “Hâtırım Hasan Hüseyin tarafından *teşviş kıılır...*” 147a/7

tile- → *dileyü dur-*

NF 1: "... Tanrı te'ālānıñ mağfiretini 'afvını *tilegil*..." 83/9

NF 2: "... Hax te'ālānuñ mağfiretini ve 'afvını *dileyü durğul*." 77a/6

ulğa- → büyük ol-

NF 1: "Eger oğlum *ulgaysa*..." 341/13

NF 2: "... eger oğlum *böyük olsa*..." 282a/11

üdür- → üründü kıl-

NF 1: "... seni cümle 'ālem üze *üdürdi*..." 161/17

NF 2: "... seni 'ālem üzerine *ürindi kıldı*?" 139a/4

ünde- → da'vet eyle-

NF 1: "... anlarını musulmānlıq tapa *ündegil*..." 139/6-7

NF 2: "... anları *müsülmānlığa da'vet eylegil*..." 121b/12

yalğanla- → yalan kıl-

NF 1: "... anlarını *yalğanlamış* bolğaymen..." 186/7

NF 2: "... anları *yalan kılmış* olam..." 157b/6

yārī → yardım kıl-

NF 1: "... Peyğambarqa *yārī* için çıqmadılar..." 71/8

NF 2: "... Peyğambere *yardım kılmak* için çıqmadılar." 66a/8

yawu- → yakın ol-

NF 1: "... kıyāmat *yawudı*..." 35/4

NF 2: "... kıyāmet *yakın oldı*." 32b/13

yetiz bil- → yirine getir-

NF 1: "... aḥkām-ı şeri'atnı *yetiz bilgen erdi*." 186/2

NF 2: "... aḥkām-ı şeri'î gāyet saqlayup *yirine getürgenidi*." 157a/15

yıg- → cem' it-

NF 1: "... saḥābalarını *yıgı*..." 27/15-16

NF 2: "Şaḥābaları *cem' itdi*..." 25b/10

yıg- → men' it

NF 1: "... yaman işler bar erse, ħalāyıqını *yıgar erdiler...*" 67/1

NF 2: "... yaman işler varısa ħalāyıkı *men' iderlerdi.*" 62a/8

yıgılmışda → dirilmiş ol-

NF 1: "... cümle 'Araşat ħalqı *yıgılmışda...*" 248/16

NF 2: "... cümle 'Araşat ħalqı *dirilmiş olsa...*" 206b/3

yıglayu → ağlayu tur-

NF 1: "... hūşingā keldi taqı *yıglayu qoptı...*" 147/15-16

NF 2: "... 'aqlı geldi. *Ağlayu turdı...*" 127b/8

yışı- → şavķ vir-

NF 1: "... yüzleri yaruq yılduz tēg *yışıgay.*" 241/6

NF 2: "Yüzleri aydıñ yılduz gibi *şavķ vire.*" 200b/13

çewür- → müteveccih kıl-

NF 1: "... İbrahīm peygāmbar 'as taqı *yüzini çewürdi.*" 439/9

NF 2: "İbrahīm ol yaña *müteveccih kıldı.*" 364a/13

Tablo 4.1 NF 1- NF 2 arasında "tek sözcük ↔ birleşik fiil" değişkenleri

Birleşik fiil → tek sözcük		Tek sözcük → birleşik fiil	
ağırak bol- → ağırdur	ķonuķ bol- → ķon	(āh) tē- → āh it-	teşviş turur → teşviş
ağuluğ kıl- → agula-	ķoymatlık kıl- → (ķoyun) güt-	al- → şatar ol-	ķıl-
aķa başla- → (aķmağa) başla-	ķōrer bol- → gör-	arķur- → el vir-	tile- → dileyü dur-
alçaķlıg kıl- → muştıla-	ķōrūme- → görme-	'āşık er- → 'āşık ol-	ulğa- → büyük ol-
alçaķlık kıl- → becidle-	ķubla kıl- → öp-	aşur- → seyran itdür-	üdü- → ürinde kıl-
alur bol- → alur	meşhūr bol- → meşhūr durur	aşur- → ziyād ol-	ünde- → da' vet eyle-
atı çık- → (adların) işit-	mu' āmilat kıl- →	ay- → iķrār it-	yalğanla- → yalan kıl-
'ayādat kıl- → şor-	(mu' āmeleyile) diril-	ay- → rivāyet it-	yārī → yardım kıl-
āzār kıl- → āzārla-	mufāħirat kıl- → faħirlen-	bağışla- → nezir kıl-	yawu- → yakın ol-
baħş kıl- → it-	mumtani' bolma- → gitme-	baķ → nażar it-	yetiz bil- → yirine
baķıp tur- → muntażır durur	mu'Æsuz kıl- → (iħtiyācı)	baķ- → nażar kıl-	getür-
bāk tut- → kayıdlan-	ķalma-	bar- → hicret kıl-	yıg- → cem' it-
baru başla- → git-	musābikat kıl → geç-	bar- → revān ol-	yıg- → men' it
baru tur- → yōrū-	musallaķ bol- → musallaķ durur	bar- → yarar ol-	yıgılmışda → dirilmiş
berk kıl- → berkit-	muşāhida kıl- → gör-	bēr- → rūzī kıl-	ol-
bitilmez bol- → yazılma-	müteferriķ bol- → tağıl-	(beyānı) içinde turur →	yıglayu → ağlayu tur-
bitip tur- → yaz-	nedāmat ye- → nedāmet idi	beyān it-	yışı- → şavķ vir-
bulamak kıl- → bişür-	neşr kıl- → bildür-	bitiglig turur → yazılıp dur-	
buyrulmuş bol- → buyurmuş	nezzāra kıl- → teferrūc	çewür- → müteveccih kıl-	

<p>bühtān bol- → bühtān durur büte tur- → bit- cemālinga yet- → (cemāline) benze- çalıqlıq kıl- → çekin- çerig isti' dādı kıl- → (çeri) dirşür- derhōst kıl- → dile- destür bërme- → (destür) yok edā kıl- → eyit- ferah kıl- → sevin- fırşat isteyü tur- → (fırşat) iste- ğıybat bolma- → ğıybet degül giriftār bol- → qal- hālāş bol- → qurtul- hāl kıl- → bildür- hıyır bol- → hıyır dur hōş yıdıq bol- → (hōş qoşular) dol- hürmetlig bol- → hürmetlü durur ıda bër- → gönder- ıdar bol- → bırak- ıçer bol- → iç- imtiyhān kıl- → gör- ingreyü başla- → inle- intizār kıl- → intizār durur ' İşār kıl- → vir- isti' dād kıl- → (qarşu) var- istirahat kıl- → yat- ittibā' kıl- → inan- qadğu bolma- → (qayğu) yok qandillar kıldur- → qandiller qarşu al- → qarşula- qasd kıl- → iste- qaylūla kıl- → uyu- qaytur bol- → dön- keçip tur- → geç- kele tur- → git- kelü bilme- → (gelmege) koma- kiçik tut- → gici- kifāyat kıl- → bitür- kirmiş bol- → gir- kirü bilme- → girme- qodmış bol- → qo-</p>	<p>oqlan keldür- → (oqlan) togur- ögüt alın- → ögütlen- öltürür bol- → öldür- ölüg bol- → ölü öwke kıl- → qakı- 'özür bolma- → qurtılma- perākende bol- → perākende pēşe kıl- → pişe bil- pişimān kıl- → peşimānidi pişimān ye- → peşimān idi rahmānī bol- → rahmanı durur rihlat kıl- → var- rūzi kıl- → vir- sakınıp tur- → şan- sap sarıq bol- → şarar- satğaşur bol- → şataş- sewmiş bol- → sev- söz qat- → söyle- su 'āl kıl- → eyd- şefā' atını umınç tut- → (şefā' atın) um- taqşir kıl- → taqşirlik tama' kıl- → um- tavaqkuf kıl- → tur- tenāvul kıl- → şun- tenāvül kıl- → ye- tefavut bol- → tafavut teger bol- → yitiş- teğürü başla- → teğür- tileyü tur- → dile- tirilü bilme- → dirilme- titreyü tur- → ditre- tüf kıl- → tükür- tüner bol- → yat- uruş kılma- → uruşma- yād kıl- → ög- yatur bol- → yat- yārıcı bol- → (yāricılar) bil- yaşıl bol- → yaşıldur yürüyür bol- → yörürken ziyāda kıl- → artur- ziyān bolma- → (ziyān) yok</p>	<p>emgen- → emek çek- emger- → zahmet çek- fermanla- → emr kıl- hōşnüd turur → hōşnüz ol- ıd- → şalıvir- ıd- → viribi- (içe) oltur- → içe dur- (' iqb) bar → ' uqbüt ol- inan- → imān getir- qarar- → qapqara ol- qarga- → du' ā kıl- qarga- → qarış vir- qatıqlan- → şābit-qadem ol- qatılma- → zahmet virme- qayıt- → niyyet dut- kıl- → qullıq it- kir-, oltur- → cem' ol- kirür → girür ol- qoç- → defn it- köndür- → imān vir- köndür- → togru yola getir- könglünğ tile- → ihtiyār kıl- kör- → göre dur- körgüz- → ' arz itdür- qudratı yok → qudreti yitme- (qurbānlar) boğuzla- → qurbān kıl- mazzāh turur → ferāğ kıl- merhabā → merhabā kıl- (meşveretleri) bar → meşveret it- oğ turur → boyun dut- oqığan erme- → oqıyu bilme- oltur- → āram kıldur- oyağ → uyanuq ol- sev- → şefkat kıl- sewer → sever ol- ta' cıl → ta' cıl kıl- tan- → inkār it- tart- → sabır it- tayan- → emān ol-</p>
---	--	--

Tablo 4.2. NF1 ve NF 2’de karşılık gelen yardımcı fiil unsurları

(parantez içinde verilen sayılar kullanım sıklığını göstermektedir)

al- → bul- / ol- /vir- ata- → vir- ay- → it- (5) / kııl- (2) ayna- → dön- bar- → git- bêr- → kııl- (8) / degür- / yitür- bil- → gel- biti- → yaz- bitil- → gel- bol- → bul- (2) / gel- (2) / kııl- (6) / kal- (3) /dut- / dur- / yöri- /gir- /it- çat- → eyit- çewür-/ewür → döndür- (2) çık- → gel- / iriş- / var- çom- → bat- ëndür- → vir- er- → dur- êt- → dile- ewrül- → dön- ıçgın- → dön- iç- → vir- kal- → kııl- /ol- (2) / yit- kat- → it- kayıt- → dön- (5) / kal- keçür- → yitir- kel- → kııl- (3) / gir- / vir- keltür- → dur- / kel- kemiş- → bırak (4) / ur-	kıl- → it- (24) / dut- (2) / al- / dile- / bağla- / eyle- (4) / göster- / gel- / kal- / kıılın- (2) / koy- / ol- (8) / var- (2) / vir- / eyit- kııldur- → itdür (2) / kııl- (2) kıılın- → olun- kir- → düş- (3) ko- → kııl- koç- → dut- kop- → çık- / ol- köndür- → getir- kör- → çek- kötür- → kes- orna- → düş- sağın- → kııl- tak- → bul- tart- → dut- teg- → iriş- (2) / ol- / vir- / yitiş- teğür- → kııl- tile- → iste- tur- → ol- tut- → kııl- (2) / gör- ur- → dut- ünde- → ilet- yarlıka → vir- yaru- → nurlan- / ol- yawu- → ir- yet- → iriş- yığ- → dönder-
---	---

Değerlendirme

NF 1’den NF 2’ye birleşik fiil kullanımında birleşik fiile karşılık tek sözcük tercihi 118 örnekte rastlanırken tek sözcüğe karşılık birleşik fiil tercihi ise 71 örnekte karşımıza çıkmaktadır. *Birleşik fiile karşılık tek sözcük* şeklindeki örneklerin daha yoğun şekilde görüldüğü ve bunlardan *kıl-* ve *ol-/bol-* yardımcı fiillerinin kullanım sıklığı açısından öne çıktığı görülmektedir (bkz. tablo 4). 170 örnekte ise isim unsuru aynı olmasına rağmen farklı yardımcı fiillerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu farklılıklar, yoğun olarak *kıl* → *it-* yardımcı fiileri arasında gerçekleşmiştir (bkz. tablo 5). Müstensih tercihi veya dönem dilinden kaynaklı bir tercih olduğunu düşündüğümüz söz varlığı karşılığı olmadığı örneklere de rastlanmaktadır.

SONUÇ

Dil unsurları arasında yer alan birleşik fiiller, dilin ifade gücüne katkı yönüyle değerlendirildiğinde önemli bir yere sahiptirler. Bu nedenle söz varlığı üzerine yapılan çalışmalarda birleşik fiil temelli incelemeler dilin hem söz dizimsel hem de semantik yönünü belirlemede dikkate değer veriler sunmaktadır. Alıntı sözcüklerin Türkçeleştirilmesinde de karşımıza çıkan birleşik fiiller, aynı zamanda bu alanda yapılan araştırmalara veri kaynağı olmaktadır. Birleşik fiiller, yardımcı fiil unsurunun isim ya da fiilimsi/fiil ile birlikte oluşturduğu öbekleşmelerdir. Birleşik fiile ilişkin farklı sınıflandırmalar yapılsa da yaygın görüş, “isim+yardımcı fiil” ve “fiil+yardımcı fiil” şeklindedir.

Nehcü'l-Ferâdîs'in Harezmi Türkçesi ve EAT dönemlerine ait nüshalarından elde edilen veriler, dönemin ses ve şekil özelliklerini yansıtması bakımından önemli kaynaklardır. Bu doğrultuda çalışmamızda Nehcü'l-Ferâdîs'in iki farklı nüshası birleşik fiiller üzerinden karşılaştırılmış ve elde edilen veriler yapısal olarak değerlendirilmiştir. İki dönem arasındaki yaklaşık yüz yıllık zaman farkı, aynı eserin farklı dönemlere ait nüshalarının veri kaynağı olması gibi etkenler mukayese edilebilirlik açısından çalışmaya önemli katkılar sağlamıştır.

İki nüsha arasında birleşik fiillere ilişkin yapısal karşılaştırmadan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Birleşik fiil kuruluşunda yer alan ana yardımcı fiiller, *ét-/it-*, *itdür-*, *eyle-*, *kııl-*, *kıılın-*, *kııldur-*, *kıılış-*, *ol-/bol-*, *olın-*, *bul-*, *buyur-* şeklinde bir kullanım sergilemektedir. Toplamda NF 1'de 1266, NF 2'de 1225 yerde ana yardımcı fiillerin farklı basit/türemiş isimlerle veya kelime gruplarıyla birleşik fiil kurduğu tespit edilmiştir (bkz. tablo 1). Her iki eserde de *kııl-* ve *ol-* yardımcı fiillerinin diğer yardımcı fiillere göre daha yoğun kullanıldığı ve NF 1'de kullanım sıklığının daha fazla olduğu görülmüştür. *eyle-* yardımcı fiili, NF 1'de görülmezken NF 2'de 6 birleşik fiil kuruluşunda yer almıştır. *et-* yardımcı fiiline ise NF 1'de 1, NF 2'de 51 örnekte rastlanmıştır. Bu durum, *et-* yardımcı fiilinin EAT dönemiyle birlikte yaygınlaşmaya başladığını göstermektedir. Genel olarak eserlerde ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiillerin kullanım sıklığı, benzer oranda seyretmektedir.

Deyimleşmiş/kalıplaşmış birleşik fiil yapısındaki örneklerde, sonradan yardımcı fiil özelliği kazanmış 126 farklı asıl fiile ulaşılmıştır. Ögelerine göre sınıflandırılan bu fiillerin toplamda NF 1'de 456, NF 2'de ise 457 yerde birleşik fiil kuruluşunda yer aldığı görülmüştür (bkz. tablo 2). Kullanım sıklığı açısından ele alındığında ilk üç sırada *bér-* / *vir-* (103), *kel-* / *gel-* (71), ve *tut-* / *dut-* (66) fiilleri öne çıkmaktadır. Sonradan yardımcı fiil özelliği kazanan diğer fiiller kullanım sıklığı yönünden şu şekilde sıralanmaktadır: *tüş-* / *düş-* (59), *kör-* / *gör-* (31), *tegür-* / *degür-* (31), *kal-* (28), *keltür-* / *getür-* (28), *teg-* / *deg-* (25), *ay-* / *ayt-* / *eyit-* / *eyd-* (25), *kod-* / *ko-* / *ko-* (23), *çık-* (20), *al-* (18), *yét-* / *yit-* (15), *kir-* / *gir-* (15), *yé-* / *yi-* (13), *kéter-* / *gider-* (12), *bar-* / *var-* (11), *tile-* / *dile-* (11). Bu fiillerden bazılarının kullanımının sadece tek bir nüshada sınırlı kaldığı görülmektedir: *dön-* NF 1 (-) / NF 2 (9), *kıayıt-* NF 1 (6) / NF 2 (-), *çek-* NF 1 (-) / NF 2 (5), *döndür-* NF 1 (-) / NF 2 (4), *kemiş-* NF 1 (4) / NF 2 (-).

Bir yanı fiilimsi, bir yanı yardımcı fiil olan birleşik fiiller “karmaşık fiiller” ve “tasvir fiilleri” başlıkları altında değerlendirilmiştir. Toplamda NF 1’de 231, NF 2’de ise 214 örneğe ulaşılmıştır (bkz. tablo 3). İnceleme sonucunda iki eserde *-mİş ol-*, *-Ar/-Ur ol-*, *-mAz ol-*, *-A bil-*, *-A bilme-*, *U/-A mA-*, *-I/-U ver-*, *-Ip dur-*, *A/-U dur-*, *A kal-*, *-A/-U başla-* yapılarının birleşik fiil kuruluşunda yer aldığı tespit edilmiştir. Elde edilen veriler, bu yapıların her iki dönemde de benzer oranda seyrettiğini göstermektedir. Kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde *-Ar/-Ur bol- / ol- (90)*, *-mİş bol- / ol- (88)* ve *-Ip tur- / dur- (75)* yapıları dikkat çekmektedir. Süreklilik fiili yapan *-Ip tur- / dur-* yapısının bazı örneklerde geçmiş zaman kipi işlevi ile de yer aldığı görülmüştür. Kip işleviyle yer aldığı örnekler birleşik fiil sınıflandırmasının dışında tutulmuştur.

İki nüshada da durum ekli tamlayıcılarla genişletilmiş birleşik fiil örnekleri de tespit edilmiş, söz konusu tamlayıcıların birleşik fiilin anlamına olan katkısı/etkisi görülmeye çalışılmıştır. *İmāna da‘vet it-* (İslam’a çağırarak/tebliğ etmek), *imānını terk it-* (dininin emir ve isteklerini yerine getirmemek), *şeytānga ittibā‘ kıl-* (kötü nefse uymak), *namāz(n)ı vaktında kıl-* (namazı geçirmemek), *yavuz işe meşgūl ol-* (kötü bir işle uğraşmak) gibi örneklerde de görüldüğü üzere ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller tamlayıcılarla genişletilerek fiilin anlamına, metnin konusuna özgü yeni ifade şekilleri kazandırılmıştır.

Yapılan karşılaştırmada, *birleşik fiile karşılık basit/türemiş sözcük (118)*, *basit/türemiş sözcüğe karşılık birleşik fiil (71)* ve *birleşik fiile karşılık birleşik fiil (249)* şeklinde örnekler rastlanmıştır. Daha yoğun şekilde görülen *birleşik fiile karşılık tek sözcük* şeklindeki örneklerde *kıl-* ve *ol-/bol-* yardımcı fiillerinin kullanım sıklığı açısından öne çıktığı görülmektedir (bkz. tablo 4). Örnek: *‘ayādat kıl-* → *şor-*, *bar-* → *revān ol-*. *Birleşik fiile karşılık birleşik fiilin* kullanıldığı 170 örnekte ise aynı isim unsuruna farklı yardımcı fiillerin getirildiği tespit edilmiştir. Örnek: *bevl kıl-* (NF 1) → *bevl it-* (NF 2). Bu kullanımlardan *kıl-* (NF 1) → *it-* (NF 2) yardımcı fiilleri arasındaki değişim diğerlerine nazaran daha fazla gerçekleşmiştir (bkz. tablo 5).

Elde edilen veriler doğrultusunda ana yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiillerin kullanım sıklığının daha fazla olduğu ve bunların çoğunda da *kıl-* ve *ol-* yardımcı fiillerinin yer aldığı görülmüştür. Yapılan karşılaştırmada, her iki nüshada çoğu birleşik fiilin tüm unsurları ile birebir yer aldığı tespit edilmiştir. Bunda, aynı metnin farklı dönemlere ait nüshaları olması etken olarak gösterilebilir.

Örnek: *āğāz kıl-* NF 1 199/16, NF 2 167b/5; *āh kıl-* NF 1 147/14, NF 2 127b/6; *bēg kıl-* NF 1 71/3, NF 2 65b/14; *būhtān kıl-* NF 1 362/9, NF 2 299b/7; *cihād kıl-* NF 1 290/5, NF 2 39b/14; *çāre kıl-* NF 1 223/2, NF 2 186a/8; *emr kıl-* NF 1 294/2, NF 2 243a/9; *endişe kıl-* NF 1 29/4, NF 2 26b/15; *galebe kıl-* NF 1 12/15, NF 2 10b/15; *ğazab kıl-* NF 1 180/9, NF 2 153a/6.

Eserin Harezmi Türkçesi dönemi nüshasında geçen bazı birleşik fiillerin EAT dönemi nüshasında karşılıklarının olmadığı saptanmıştır. Bu durumun, dönemin söz varlığıyla mı yoksa müstensih tercihiyle mi alakalı olup olmadığı belirsizdir. Örnek: *āzār bol-* NF 1 291/8, NF

2 Ø; *bezekliĝ bol*- NF 1 271/9, NF 2 Ø; *naĝar ve 'ināyat ıl*- NF 1 444/10, NF 2 Ø; *reml ıl*- NF 1 47/2, NF 2 Ø; *kese tur*- NF 1 66/14, NF 2 Ø.

Bu tarz alışmalar, Türkçenin söz dizimsel niteliklerinin saptanmasında önemli sonuçlar ortaya koyduĝu kadar kaybolmaya yüz tutmuş sözcüklerin tespitinde ve dile tekrar kazandırılması konusunda da fırsat sunmaktadır. Yapılan bu çalışmanın Türkçenin tarihsel gelişimi, söz varlıĝı ve söz dizimi ile ilgili yapılacak çalışmalara katkı saĝlayacaĝı umulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar, E. (2019). *Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Bir Nehcü'l-Ferâdîs Giriş-Metin Tıpkıbasım I*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akman, E. ve Sakallıoğlu, T. (2013). Nehcü'l-Ferâdîs'in Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Yeni Bir Nüshası: Kastamonu Nüshası. *Türk Dili Dergisi*, CV(739), 78-80.
- Argunşah, M. ve Sağol [Yüksekkaya], G. (2019). *Karahanlıca Harezme Kıpçakça Dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Atabey, N. ve Kutluk, İ. ve Özel, S. (1983). *Sözcük Türleri*, Hrz. Doğan Aksan. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Baydar, T. (2013). İsim+Yardımcı Fiil Şeklinde Oluşan Birleşik Fiiller Üzerine. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* 49. Erzurum.
- Delice, H. İ. (2002). Yüklem Olarak Türkçede Fiil. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 185-212.
- Delice, H. İ. (2014). Birleşik Fiil Sorunu, *Türk Dilbilgisi Toplantıları, Birleşik Fiil, Bildiriler ve Tartışmalar*, Ankara: TDK.
- Deny, J. (2012). *Türk Dil Bilgisi*. Çev. Ali Ulvi Elöve. İstanbul: Kalbalcı Yayınevi.
- Demiral, A. (2014). Birleşik Fiil Konusundaki Yaklaşımlar, *Türk Dil Bilgisi Toplantıları, Birleşik Fiil, Bildiriler ve Tartışmalar*, 13-26.
- Eckmann, J. (2009). *Çağatayca El Kitabı*, Çev. Günay Karaağaç. İstanbul. Kesit Yayınları.
- Eckmann, J. (2011). *Harezme, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, Hrz. Osman Fikri Sertkaya. Ankara: TDK Yayınları.
- Eckmann, J. (2014). *Nehcü'l-Ferâdîs I-II Metin-Tıpkıbasım*, Yay. Semih Tezcan, Hamza Zülfiyar. Ankara: TDK Yayınları.
- Eker, S. (2015). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2010). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Erdem, M. (2015). Türk Dillerinde Belirtme-Yönelme Durum Eki Değişmesi: Bir Değerlendirme, *Türkbilig*, 30, 167-186.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayın.
- Gabain, A. (1953). Türkçede Fiil Birleşmeleri, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 1, 16-28.
- Gencan, T. N. (1966). *Dilbilgisi*, Ankara: TDK Yayınları.
- Göğüş, B. (1988). Türkçede Bileşik Kelimelerin Oluşumu ve Nasıl Yazılması Gerektiği, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten* -, 254-258.

- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Yapı Bakımından Fiiller*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hacıeminoğlu, N. (1997). *Harezmi Türkçesi ve Grameri*. Ankara: TDK Yayınları
- Hengirmen, M. (1997). *Türkçe Dilbilgisi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kahraman, T. (1996). *Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Fiillerin Durum Ekli Tamlayıcıları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 654
- Karaağaç, G. (2017). *Türkçenin Söz Dizimi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karahan, L. (1997). Fiil-Tamlayıcı İlişkisi Üzerine, *Türk Dili*, Eylül, s. 209-213, Ankara.
- Karahan, L. (2019). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karamanlıoğlu, A. F. (1968). Nehcü'l-Feradis'in Dil Husûsiyetleri I, *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları
- Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kuyumcu, E. (2017). *Eski Anadolu Türkçesi Kur'an Tercümelelerinde İnançla İlgili Söz Varlığı İncelemesi*. (Doktora Tezi). Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kuyumcu, E. (2019). İlk Kur'an Tercümelelerinde Durum Ekli Tamlayıcılarla Genişletilen Birleşik Fiil Örnekleri, *XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*. Samsun.
- Nadjip, E. (2012). Nehcü'l-Feradis ve Dili Üzerine . *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 22(0) , 29-44 .
- Onur, S. (2020). Nehcü'l- Ferâdis'in Eski Oğuz Türkçesine Bilinmeyen Bir Aktarımı (Riyad Yazması), *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 600-630.
- Özezen, M. (2010). Türkçe Dil Bilgisinde Durum ve Tamlayıcı Konusu, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 55(2007-1), 145-164
- Özkan, A. (2011). Eski Anadolu Türkçesindeki Bazı Fiillerin Hâl Ekli Tamlayıcıları ve Bu Tamlayıcılarda Zaman İçinde Görülen Değişiklikler, *Turkish Studies*, 6(1), 521-532.
- Özkan, A. (1999). Türkçede Fiil-Tamlayıcı İlişkisi ve Fiillerin İstem Değiştirmesi, *Araştırmalar-İnsan Bilimleri Araştırmaları*, 1, Isparta 125-143.
- Özkan, M. (2000). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özkan, M. ve Sevinçli, V. (2019). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul: Akademik Kitaplar
- Öztürk, J. (2007). Dilimizde “-mAyA (-mAğA) başlamak” Yapısında Bir Birleşik Fiilden Söz Edilebilir Mi?, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies*, VII(1), 111-120.
- Timurtaş, F. K. (2012). *Eski Türkiye Türkçesi*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Toprak, F. (2005). *Harezmi Türkçesinde Fiil*, (Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeynalov, F. R. (1986). Türk Dillerinde Birleşik Eylem Meselesi, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 455-468.

DİZİN

- (ata) anaka(~ya) hıdmat/
hızmet kııl-, 230
- ‘ayādat kııl-, 23, 293, 313,
317
- ābadān/ avadan bol-/ol-, 66
- āb-dest al-, 130, 264
- ābdest kııl-, 264
- abuşka/ pır bol-/ol-, 66
- ‘acab/ ‘aceb bol-/ol-, 67
- ‘āciz kııl-, 20, 288
- ‘āciz ol-, 67
- ‘āciz ve dermānda bol-/ol-,
108
- ‘ādat kııl-, 20, 264
- ‘ādatnı tut-/ ‘ādeti dut-, 130
- ‘ādil keç-/geç-, 121
- ‘adl/‘ adli kııl-, 20
- ‘afv it-, 16, 265
- ‘ahd it-, 16, 265
- ‘ahd kııl-, 21, 265
- ‘ahd kılış-, 65
- ‘aqd/ nikāh kııl-, 21
- ‘ākıldin(~den) kesil-, 154
- ‘aqlı gel-, 121
- ‘aqlı kêt-/git-, 122
- ‘aqlınga(~ña) kel-/gel-, 154
- ‘ālam/ ‘ālem içinde celve
kııl-, 241
- ‘ālamda celve kııl-, 229
- ‘ālamda/ ‘ālemde celve/
meşhūr kııl-, 241
- ‘ālamda/ ‘ālemde münteşir
bol-/ol-, 253
- ‘ālamka/ ‘āleme münteşir
bol-/ol-, 249
- ‘ālem üzerine ürindi kııl-,
229
- ‘ālim bol-/ol-, 68
- ‘ālimlar(~ler) sözün(g)e
ittibā kııl-, 229
- ‘ālimler zümresinde biti-/
‘ālimler cümlesinden yaz-,
155
- ‘amal içinde ihlāş kııl-, 242
- ‘amaldın/ ‘amelden ‘aṭā
kııl-, 239
- ‘amalı/ ‘amel içinde riyā
bol-/ol-, 253
- ‘amalı/ ‘amelleri içinde riyā
ve sem‘at/ sum‘a kııl-, 242
- ‘amalını/ ‘amelini ziyāda/
ziyāde kııl-, 216
- ‘amalınıṅ savābını Tanṅrı
te‘ālādın ṭama‘ kııl-, 247
- ‘amal-i şālih kııl-, 21
- ‘amelüñ şevābını Tañrı
te‘ālādan um-, 172
- ‘amma/ ‘amme bol-/ol-, 68
- ‘āriyat/ ‘āriyeti bér-/vir-,
131
- ‘arşke teferrüc kııl-, 230
- ‘arz itdür-, 16, 310, 313
- ‘arza kıılın-, 63
- ‘arza/ ‘arz kııl-, 22
- ‘āşī bol-, 69, 262
- ‘āşilik kııl-, 22
- ‘āşık bol-/ol-, 69
- ‘ayb kııl-, 23
- ‘aybını açar bol-/ol-, 190
- ‘azāb bol-/ol-, 69
- ‘azāb kııl-, 23
- ‘azāb teg-, 122
- ‘azāb ve ‘uḳūbat kör-/
‘azābı ‘uḳūbet gör-, 131
- ‘āzāb ve ‘uḳūbatka
taḥammül kııl-, 230
- ‘azāb ve ‘uḳūbatnı ziyāda
kııl-, 217
- ‘azamatnı kör-/ ‘azametini
gör-, 132
- ‘azm kııl-, 23
- aç bol-/ol-, 67

açar bol-/ol-, 189	ahd(k)e vefâ kı1-, 229	aķ bol-/ol-, 67
açıġ/ acı bol-/ol-, 67	āĥir hāl1 bol-/ol-, 111	aķ kŭmŭşdin/ gŭmişden bol-/ol-, 112
açlıġa mŭbtelā ol-, 249	āĥir vaķtı bol-/ol-, 111	aķa/ aķmaġa başla-, 209, 292, 313
açlıķ birle mŭbtelā bol-, 257	āĥir zamān bol-/ol-, 112	alçak bol-/ol-, 67
açlıķ çek-, 130, 264	āĥirat ashābınġa ĥarc kı1-, 229	alçaklıķ/ ilhāh kı1-, 21
açlıķ zahmatıdın tart-, 154, 264	āĥiratķa raġbatlıġ bol-/āĥirate raġbetli ol-, 249	almış bol-/ol-, 184
açuķ ayra sŭzle-/ açuķ sŭyle-, 165	āĥiratķa ulan-, 155, 265	alu (~1) bilme-, 196
Ādam peygāmbar ‘ as bođluġ/ Ādem Peyġāmber boylu bol-/ol-, 111	āĥiratķa/ āĥirete naķ(i)l kı1-, 229	alu(~1) bŕ-/vir-, 200
ādamī ūratınġa kel-/ ādemī ūretinde gel-, 154	āĥiratķa/ āĥirete riĥlat/ riĥlet kı1-, 229	alur bol-, 189, 293, 313
ādem oġlanlarımı ūayd kı1-, 216	āĥiratķa/ āĥirete ūarf kı1-, 229	āmāda kı1-, 21, 260, 265
āġāh bol-/ol-, 67	āĥiratķa/ āĥirete yŭz ur-/dut-, 174	āmāda/ āmāde kılm-, 62
āġāz kı1-, 21, 317	āĥiratta kađġu bol-, 253	āmāda/ ĥāz1r bol-/ol-, 68
aġır bol-/ol-, 67	āĥiratta testġ1r bol-/ āĥiretde dest-g1r ol-, 253	amanda/ emānetde bol-/ol-, 68
aġır kel-/gel-, 165	āĥiratta/ āĥiretde ĥŭrmet bol-/ol-, 253	āmilni/ ‘ālemi
aġırarak bol-, 67, 313	āĥiret eshābına ĥarc it-, 215	ameli(n)din(~den) ma‘ zŭl kı1-, 247
aġlayu ūur-, 206, 313	āĥirete ķo-, 154	anadan ūoġmış gibi ol-, 115
aġrıyu başla-, 209	aĥkām-ı ūeri‘ i yirine getir-, 171	and yād kı1-, 22
aġuluġ kı1-, 21, 292, 313	aĥmak bol-/ol-, 68	andaġ/ eyle bol-/ol-, 68
aġzı(n)dın (~dan) tesb1h ve tehli1l (n)i ķeter-/gider-, 173	aĥsam bol-/ol-, 67	andaġ/ eyle kı1-, 21
āh it-, 16, 305, 313	aĥvālinġa(~ine) muūtali‘ bol-/ol-, 249	andaġoķ/ eyle kı1-, 21
āh kı1-, 21, 317		andaġoķ/ sizdŭġi gibi bol-/ol-, 115
		andı yirine gel-, 171
		andımı rāst kı1-, 217

ant bër-/ and vir-, 131	āsāyiş kııl-, 22, 266	aymamış/ eyitmiş bol-/ol-, 184
ant/ and iç-, 131	asılp tur-, 202, 266	aymış/ eyitmiş bol-/ol-, 184
antқа kefārat bër-/ andına kefāret vir-, 174	aşılı dur-, 206, 266	aytu tur-/dur-, 206
antқа tutul-, 155, 266	aş kııl-, 22	aytu/ eydi başla-, 209
anuç/ hāzır bol-/ol-, 68	aşa/ çıқа bilme-, 196	aytu/ eydi bër-/vir-, 200
arādat keltür-/ arādet getür-, 131	aşar/ çıkar bol-/ol-, 189	aytu/ eydü bilme-, 196
aradın(~dan) kēter-/gider-, 155	aşıp/ çıkup tur-/dur-, 202	aytu/ idi bër-/vir-, 200
ārām kııl-, 22	āşkāra/ āşkāre bol-/ol-, 69	aytur/ eydür bol-/ol-, 190
ārām u qarār u kuvvat bër-, 131, 263	at ata-/ ad vir-, 131	az bol-/ol-, 69
ārām ve qarār kııl-, 58	at bēril-/ ad viril-, 122	az kııl-, 23
ārāste kııl-, 22	ata anaқа eđgūlık kııl-, 230	āzād eyle-, 20, 267
arığ ābdast kııl-, 61	atağa taķı anağa şefaķat ve raķmat ēt-, 215	āzād ol-, 69
arığ suw/ arılık birle ğus(u)l kııl-, 243	ataķa(~ya) (taķı) anaķa(~ya) alķak(lıķ) kııl-, 230	āzār bol-, 69, 262, 317
arığ/ eyü bol-/ol-, 68	ataya eylük eyle-, 216	āzār tegmiş/ ziyān degmiş bol-/ol-, 184
arķa ķevür-/ķevür-, 131	atı çık-, 122, 293, 313	āzārlamış bol-/ol-, 184
artķaru ķayıt-/ tenāvūt ķal-, 165	atı/ adı çıkar bol-/ol-, 189	āzārlap(~yup) tur-/dur-, 202
artuķ kııl-, 22	atı/ adı çıkar bol-/ol-, 189	azğuru/ azduru bilme-, 196
artuķ/ yüksek bol-/ol-, 68	atlanur bol-/ol-, 189	azıķ kıılu(~ı) bër-/vir-, 201
aruķ bol-/ol-, 69	at ađaķınğa taķı kōksinge elet-/ at ayağı altına ilet-, 155	azıķ kıılu/ idi bër-/ vir-, 200
ārzū kııl-, 22	āvāz kııl-, 22	bāğıķa/ baķķe kııl-, 23
ārzūķa(~na) tegür-/degür-, 155	āvāzı çık-/gel-, 122	bağlamış/ bağlanmış bol-/ol-, 184
āsān bol-/ol-, 69	aw awla-/ av avla-, 131	bağlığ/ bağlı bol-/ol-, 70
	ay rūyluğ bol-, 112	bahā kııl-, 23
		baķīl bol-/ol-, 70

baḥīl/ ḥelāl kı́l-, 23	başlığ/ başlu bol-/ol-, 70	beşāret kı́l-, 268
baḥş kı́lış-, 65	batar/ ʔulunur bol-/ol-, 190	bevl it-, 16, 267, 317
baḥşlar kı́l-, 23	bāʔıl bol-/ol-, 70	bevl kı́l-, 24, 267, 317
baḥşış kı́l-, 24	bay bol-/ol-, 70	beyān bol-/ol-, 71
bāk tut-, 132, 293, 313	bēg kı́l-, 24, 317	beyān it-, 17, 307, 313
baқа bilme-, 196	bēg ol-/ol-, 70	beyān kı́lın-, 63
baқа қал-, 209	bēglik üze tur-, 165, 267	bey ^ç et al-, 132
baқıp(~up) tur-/dur-, 202	bēḡabar/ biḡaber bol-/ol-, 71	bey ^ç et bēr-, 132, 267
bāķi bol-/ol-, 70	bēhūş/ bi-hūş bol-/ol-, 71	bey ^ç et kı́l-, 24, 267
bāķi қал-, 165	beksüz ol-, 71	bēzār/ bi-zār bol-/ol-, 71
balta ötme-, 122, 267	belāga kemiş-/ belāya bıraқ-, 155	bezeklig bol-, 71, 262, 318
bāng-i namāz/ ezān oқı-, 132	belāga(~ya) қuvvat kı́l-, 230	bezmān/ perişān bol-/ol-, 71
bar/ var bol-/ol-, 70	belgürür/ belürür bol-/ol-, 190	bikr/ bikir bol-/ol-, 71
bara/ varı tur-/dur-, 207	bellü bil-, 165, 260, 265	bikr/ bikir қал-, 165
barābar/ berāber bol-/ol-, 70	bēmeze bol-/ol-, 71	bilür bol-/ol-, 190
barāt bēr-, 132	berāt viril-, 122	bi-mizelik ol-, 72
barını ileginde қоđ- / varını ileyinde қо-, 172	berekāti teg-/deg-, 122	binā kı́l-, 24
bark ur-, 165, 291	bereket bēr-/ berekāt vir-, 132	bir gümüş yüzük kı́l-, 61, 267
baru başla-, 210, 260, 293, 313	berk kı́l-, 24, 294, 313	bir kümüş yüzük kı́ldur-, 65, 267
baru bilme-/ varıma-, 196	bēş/ biş namāz(n)ı vaқtında kı́l-, 242	bir pāra/pāre қoyu(đ) қан kı́l-, 61
baru tur-, 207, 293, 313	bēş/ biş namāznı қабу́l kı́l-, 217	bir yol(đ)a kir-/gir-, 155
baru/ gide bilme-, 196	beşārat/ beşāret bol-/ol-, 71	biri biriḡizke şefkatlu қарındaş bol-/ birbirüñüze şefkatlu қарındaş ol-, 249
barur bol-, 190, 267		bitiglig bol-, 72, 268
baş қалdur-, 132		

bitilmez bol-, 194, 294, 313	butlarınğa/ bütlerine tapu(ğ) kıl-, 230	cānlarını dirīg tut-, 176, 268
bitip/ eydüp tur-/dur-, 202	buyruğın dut-, 133, 268	cārī bol-/ol-, 72
bitiyü/ eyde bilme-, 196	buyruğ bol-/ol-, 72	cedel kıl-, 25
bitiyü/ yazu bër-/vir-, 201	buyrulmuş bol-, 184, 294, 313	cefālar kıl-, 25
bolmuş/ olmuş bol-/ol-, 184	buyurganını kıl-, 25, 268	cemal(ı) içinde perhīz kıl-, 242
borç/ borcu çık-, 122	bühtān bol-, 72, 294, 313	cemālinga yet-, 156, 294, 313
borç/ ödünç al-, 132	bühtān kıl-, 24, 317	cem ^ʿ bol-/ol-, 72
borç/ borcu kal-, 122	bünyād it-, 17, 286	cem ^ʿ it-, 17, 260, 268, 312, 313
boy bër-/ boyın vir-, 132	büte tur-, 207, 294, 313	cem ^ʿ kıl-, 25, 260, 268
boy(ğ)a yet-, 155	camā ^ʿ at şavābıdın maḥrūm bol-, 255	cenāzasınğa/ cenāzasine namāz kıl-, 230
boyun bër-/vir-, 133	cān bër-/vir-, 133	cerāḥat kıl-, 25
boyun dut-, 133, 310, 313	cān birle(~ıla) tecrībe kıl-, 243	cerh/ ḥacīl kıl-, 25
boyun ol-, 72	cān(ı)nı ḳabz kıl-, 217	cevāb ay-/eyit-, 133
bozulmuş/ bozulmuş ḥisābında bol-/ol-, 112	cān(lar)ı(ng)a tegür-/degür-, 156	cevāb bërü/ vir bilme-, 196
böyle eyle-, 20, 281	cāndım(~dan) keç-/geç-, 155	cevāb teg-/ cevābuñuz deg-, 123
böyle it-, 17, 281	cānı çık-, 123	cevāb yarlıḳa-/vir-, 133
böyük ol-, 72, 312, 313	cānı teslim kıl-, 15, 217, 268	cevābını taḳrīr kıl-, 217
bulamak kıl-, 24, 294, 313	cānını Ḥaḳa ısmarla-, 172, 268	ceza ^ʿ u feza ^ʿ kıl-, 58
bulğaşuḳ sözle-/ yalan söyle-, 133	cānını Ḥaḳa teslim kıl-, 246, 268	cezāñı ḥāşıl/ ḥāşıl kıl-, 217
bulun/ esīr kıl-, 24	cānları fidā/ fidī kıl-, 217	ceza ^ʿ feza ^ʿ kıl-, 25
bulun/ zāyi ^ʿ bol-/ol-, 72	cānlarını dirīg kıl-, 217	cidd (ve/vü) cehd kıl-, 58
bunyād/ bünyāz kıl-, 24		ciḥād kıl-, 25, 317
burunḳı tég/ evvelki gibi bol-/ol-, 115		cimā ^ʿ kıl-, 25, 269
büstān bol-/ol-, 72		

cōmard/ cūmerd bol-/ol-, 73	darīg tut-/ dirīg dut-, 133	dīnīngni/ dīnūñi yüksek kı- l-, 217
cōnmardlık kı- l-, 25	defn it-, 17, 260, 269, 309, 313	dīnin(g)e kir-/gir-, 156
cūmerdlik göster-, 133, 269	defn kı- l-, 5, 26, 269	dinleri(n)din(~den) kayt- /dön-, 156
cum‘a bol-/ol-, 73	derecedin tüş-/ derecâtdan düş-, 156	dīnūñ art-, 123, 270
cüft/ cift bol-/ol-, 73	derḥâst it-, 17, 269	dirilmiş ol-, 185, 313
cümle kı- l-, 25	derḥōst/ dilek kı- l-, 26	dīvāna teg/ dīvāne gibi bol- /ol-, 116
cür‘et kı- l-, 26	dervīş bol-/ol-, 73	diyet bër-/vir-, 134
çaqır közlüg/ gözlü bol-/ol-, 112	dervīş kı- l-, 26	diyet tile-/dile-, 134
çālāk körgüz-/göster-, 165	deryā içinde garḳ bol-/ol-, 253	diyeti üstine düş-, 171, 270
çalıklık kı- l-, 26, 294, 313	destgīr bol-/ol-, 73	dōst bol-/ol-, 74
çapan/ eski bol-/ol-, 73	destur al-, 134, 272	dost kı- l-, 26
çāra taḳ-, 133, 269	destūr bër-/vir-, 134	dōst tut-, 134
çārañg/ çāreñ bol-/ol-, 73	destūr ol-, 73	du‘ā birle meded kı- l-, 244
çāre bul-, 117, 269	destūr tile-/dile-, 134	du‘ā birle ta‘vīz kı- l-, 244
çāre kı- l-, 26, 317	dil birle ‘ibādet olun-, 257	du‘ā kı- l-, 308, 313
çerig isti‘dādı kı- l-, 62, 295, 313	dileyü dur-, 207, 311, 313	du‘āsını icābat/ müstecāb kı- l-, 218
çeyneyü / çiyneyü başla- 210	dilinden gerekmez söz kı- l-, 239, 288	du‘āsını mustacāb/ müstecāb kı- l-, 218
çıka bilme-/ çıkama-, 197	dīn içinde muḥkem bol-/ol-, 254	durūḍlar/ şalavātlar ay- /getür-, 134
çıka tur-/dur-, 207	dīn kaḍgusını ye-/ dīñi kaḳgusını yi-, 134	durüz u şenā ay-, 134, 270
çıkarmış bol-/ol-, 184	dīni içinde körüşgölüg/ görklü bol-/ol-, 254	durüz ve şenā it-, 19, 270
çok ol-, 73	dīni(n)din(~den) yüz ewür- /dōndür-, 174	duşmanlıknı köñgüldin/ düşmenligi göñülden çıkar-, 172
çuḳur bol-/ol-, 73		
da‘vā kı- l-, 26		
dār-i fenādm dār-i beḳāğa riḥlat kı- l-, 247, 269		

duşmanlığını/ düşmenliğini āškārā/ āşikāre kı1-, 218	dünyādın(~dan) safar/ sefer kı1-, 239	düşmanından/ düşmeninden intikām kı1-, 239
dünyā endişesi birle muhteliğ bol-/ dünyē endişesiyle muhtelif ol-, 257	dünyadın/ dünyeden i' rāz kı1-, 239	ecel kel-/gel-, 123 ecel yawu-/ir-, 123 ecel yet-/yit-, 123
dünyā 'ālemini seyr itdür-, 215	dünyādın/ dünyeden naqıl/ naqıl kı1-, 239	ecelini yawuğ/ yakın kı1-, 218
dünyā 'uqūbatını/ 'uqūbetini ihtiyār kı1-, 218	dünyāke(~ya) kel-/gel-, 156	edā kı1-, 295, 313
dünyā özingē tüş-/ dünyā üzere düş-, 156	dünyāke(~ya) maḥabbatı/ maḥabbeti bol-/ol-, 249	edeb kıldur-, 63
dünyā ziyetini/ dünyē zineti birle meşğül bol-/ol-, 257	dünyāke(~ya) rağbatsız/ rağbatsız bol-/ol-, 249	edeb ve ḥıradlığ bol-, 108
dünyāda ḥürmet bol-/ dünyēde raḥmet ol-, 254	dünyāke/ dünyēye iltifāt kı1- , 230	edeb/ tehdid kı1-, 26
dünyāda taqı āḥiratda selāmatlıq bol-/ol-, 254	dünyāke/ dünyēye meyli bol-/ol-, 249	edebli ol-, 74
dünyāda/ dünyēde (hem) āḥiratta/ āḥiretde 'aziz bol- /ol-, 254	dünyān(n)ı (taqı) āḥiratıngını/ āḥiretüni körklüg/ görklü kı1-, 218	edebsizlik/edebsizlik kı1-, 27
dünyāda/ dünyēde kışāş kı1- , 242	dünyānıngı/ dünyēnüñ āḥiretüñ bedbaḥtı bol-/ol-, 109	eğü ceza bér-/ eyü ceza vir-, 135
dünyāda/ dünyēde temettu' kı1-, 242	dünyāvī bol-, 74, 262	eğü 'amal birle cerb bol-/ eyü 'amelle ağır ol-, 258
dünyādın bar-/ dünyēden git-, 156	dünyēden naql it-, 216, 269, 270	eğü 'amal/ eyü 'amel birle meşğül bol-/ol-, 258
dünyādın köç-, 156, 270	dürüst ol-, 74	eğü 'amal/ eyü 'amel bol- /ol-, 112
dünyādın(~dan) çık-, 156	düşman tut-/gör-, 134	eğü/ eyü bol-/ol-, 74
dünyādın(~dan) riḥlet/ riḥlet kı1-, 239	düşman(k)a karşı tur-/dur-, 175	eğü/ eyü du' ā kı1-, 61
	düşman/ düşmen bol-/ol-, 74	eğülerdin/ eyülerden bol- /ol-, 74
		eğülük kelmiş/ eyü 'amel gelmiş bol-/ol-, 185
		eğülük tilemiş/ eylük dilemiş bol-/ol-, 185

edglkke/ eylge buyur-,
119

edglkni/ eylgi Taŋgrı
te‘ lka/ Ha te‘ lya Şefi‘
ıl-, 246

disinge aytar-/ işine
dndr-, 157

‘ehd/ ‘ahdi ıl-, 27

ehl-i dnynıŋ(~nuŋ)
‘izzetin(g)e nazar ıl-, 231

hylik/ ihy ıl-, 27

kki pra/ iki pre bol-/ol-,
112

kki pr/ iki pre ıl-, 61

kki tyifa/ iki t‘ ife ıl-,
61

kki lŐ/ iki baŐŐ ıl-, 61

ksk bol-/ol-, 74, 78

l ur-, 135

el vir-, 135, 305, 313

let başla-, 210

em(g)eklerini (taı)
ıdmatlarını/ izmetlerini
taŐır ıl-, 218

emn br-/vir-, 135

emnda/ emn bol-/ol-, 74

emanet oy-/o-, 135

emek ek-, 135, 307, 313

emek it-, 17

emek meŐat ıl-, 27

emek taı meŐat ıl-,
58

emek teg-/ zaŐmet deg-,
123

emekki zyi‘ al-, 176

emekini ktr-/ emegini
gtr-, 135

emekini ve meŐatını
tart-/ emegini ve zaŐmetini
ek-, 135

emekini/ emegini (taı)
meŐatını/ meŐatını
taŐamml ıl-, 218

emn ol-, 74, 311, 313

emir kel-/ emr gel-, 123

emr ıl-, 27, 307, 313, 317

emr-i ma‘ rf nehy-i mnker
ıl-, 27

emr-i ma‘ rf taı nehy-i
mnker ıl-, 59

endişe ıl-, 27, 317

ergen bol-/ol-, 75

erklig/ buyrulı ıl-, 27

erte/ irte bol-/ol-, 75

erteke/ irteye ı-, 157

esr ıl-, 27

eşitip/ iŐidp tur-/dur-, 202

eŐit/ iŐid bilme-, 197

eŐitr/ iŐidr bol-/ol-, 190

etmek/ etmegin ıl-, 27

w/ev işini ıldur-, 65

eyle it-, 17, 281

eymen/ emn bol-/ol-, 75

ey ol-, 75

ezn oı-, 135

fcirlardın (~ler+den) bol-
/ol-, 75

fhiŐe ıl-, 28

faıh bol-, 75, 262

faıh ıl-, 28

fn dnynı/ dnyy
baŐıllı ıl-, 218

fn/ fen bol-/ol-, 75

farza bol-/olin-, 75

farza ılın-, 63

farza namzını ed ıl-,
219

fsid bol-/ol-, 75

fŐ bol-/ol-, 75

fvt bol-, 76, 262

fyıda al-, 135, 271, 272

fyıda teg-/ fyide deg-,
123

fyıda/ fyide bol-/ol-, 76

fyide bul-, 117, 271

fyide ıl-, 28

fażihāt kııl-, 28	fisk ve fesād kııl-, 59	ğaybat kııl-, 30, 272
fażihāt/ necāset bol-/ol-, 76	fitneke(~ye) tüş-/düş-, 157	ğazab kııl-, 30, 317
fażıl/ fażıl kııl-, 28	fitneler basıl-, 124	ğazaba gel-, 157
ferāğ kııl-, 28, 310, 313	fitneler birle mubtalā/ mübtelā kııl-, 244	ğazabı kel-, 124
ferah bol-, 76, 263	fitneler kopar-, 136, 272	ğazabları kel-/gel-, 124
ferah qıl-, 28	furqat tüşer/ düşer bol-/ol-, 190	ğazāt/ ğazā kııl-, 30
fercinden zinā gel-, 169, 272	furşat isteyü tur-, 207, 295, 313	ğazātka(~ya) çık-/var-, 157
ferişteler(g)e mubāhāt kııl-, 231	furşatı(~u) yet-/yit-, 124	ğazātka(~ya) rağbat/ rağbet kııl-, 231
fermān kel-/ buyruq gel-, 123	furşatları bol-/ol-, 76	ğazātka/ ğazāya taşdıq kııl-, 231
fermān kııl-, 28	ğāfil bol-/ol-, 76	gelmege başla-, 313
ferman(k)a kir/gir-, 157	ğāfil kııl-, 29	ğıdā bol-/ol-, 77
ferman/ emr bol-/ol-, 76	ğaflet birle/ ğafletile bol- /ol-, 116	ğıybat bol-, 77
fermānımka imtişāl kııl-, 231	ğaflet birle/ ğafletile namāz kııl-, 244	ğıybat kel-/ ğıybet gel-, 124
fermānu dut-, 136	ğalebe kııl-, 29, 317	ğıybat kılğuçı/ ğıybet kılıcı bol-/ol-, 114
feryād kııl-, 28	ğālib bol-/ol-, 76	ğıybat kıılm-, 63
feryād/ feryāz (ve/ü) nevha kııl-, 59	ğammāzlık kııl-, 29	ğıybat/ ğıybet kılış-, 65
feth kııl-, 28	ğanīmatnı/ ğanīmeti kısmat/ kısmet kııl-, 219	ğıybet kııl-, 30
fetvalar kelü başla-, 210	ğanīmet kııl-, 29	gıceyi ve gündüzi ‘ ibādet birle ma‘mür kııl-, 248
fetvāyı gelür ol-, 190	ğāret kııl-, 29	girür ol-, 191, 309, 313
fırşat vir-, 136	ğarībluqnı ihtiyār kııl-, 219	gizleyüp dur-, 203
fisk fesād kııl-, 29	ğarq kııl-, 29	gökleri seyran itdür-, 215
fidā/ fidī bol-/ol-, 76	ğavğā kııl-, 29	gökleri/ ‘ arşı teferrüc kııl-, 219
fisk kııl-, 29		ğönül kuvvatını indür-, 136

göre dur-, 207, 310, 313
gözüne uyku kir-/gir-, 169
ğusl/ ğusul kıldur-, 64
güç kıl-, 30, 279
gülişi tur-, 207, 279
günâh kel-/gel-, 124
ğabar bër-/ ğaber vir-, 136
ğabar bil-, 136, 273
ğabar èlet-/ ğaber ilet-, 136
ğabar keltür-/ ğaber getir-,
136
ğabar teg-/ ğaber yitiş-, 124
ğabar tegür-/ ğaber degür-,
136
ğabar tüşüp/ ğaber düşüp
tur/-dur-, 203
ğabar/ ğaber bol-/ol-, 77
ğabarîng/ ğaberdar bol-/ol-,
77
ğaber gel-, 124, 273
ğaber kıl-, 30, 273
ğabişlardın(~ler+den) bol-
/ol-, 77
ğabs kıl-, 30
ğac itdür-, 17, 274
ğac kıl-, 30
ğacâlat içinde bol-, 109,
273

ğacâlat kıl-, 30, 273
ğacâlat/ ğacâlet bol-/ol-, 77
ğacâlat/ ğacâlet içinde kal-,
157
ğacâlatı ket-/ ğacâletüm git-
, 124
ğacâlatta/ ğacel bol-/ol-, 77
ğacâmat kıl-, 30
ğacatı tüş-/ ğacetü düş-, 124
ğacatlarını/ ğacetlerin revâ
kıl-, 219
ğacîl bol-/ol-, 77
ğadiş keltür-/getür-, 136
ğadişi temessük kıl-, 219
ğadişini ta' zîm kıl-, 219
ğadişke temessük kıl-, 231
ğadişler(n)i beyân kıl-, 219
ğadişlerini yâd tut-/dut-,
177
ğaç bol-/ol-, 77
Ğaç dergâhındın(~dan)
yırağ/ ırağ tüş-/düş-, 176
Ğaç rahmatıdın nevmîd bol-
/ Ğaç te' âlânuñ
rahmetinden nevmîz ol-,
256
Ğaç te' âlâ birle bol-/ol-,
116

Ğaç te' âlâ
fermanı(n)dın(~dan) çık-,
157
Ğaç te' âlâ ğazabın(ğ)a
seza/ giriftâr bol-/ol-, 249
Ğaç te' âlâ ğazratındın/ Ğaç
te' âlâdan derhōst/ derhâst
kıl-, 240
Ğaç te' âlâ ğazretinden
yırağ/ ırağ bol-/ol-, 256
Ğaç te' âlâ ğazretine
ta' accüb kıl-, 231
Ğaç te' âlâ katında arı ol-,
254
Ğaç te' âlâ yolına da' vet
kıl-, 233, 274
Ğaç te' âlâ yolında şehîd
bol-/ol-, 254
Ğaç te' âlâ(nîng) buyruğını/
fermânını osal tut-/ usañ
dut-, 177
Ğaç te' âlâ(nîng)
fermanın(ğ)a boyun sun-,
174
Ğaç te' âlâ(nîng)
fermanın(ğ)a ğalel tüş-/düş-
, 170
Ğaç te' âlâ(nîng)
fermanın(ğ)a ğilâf / ğulf kıl-
, 232
Ğaç te' âlâ(nîng) fermânını
beyân kıl-, 219

Ḥaḵ te' ālā(nıng)
hükmiñge(~ne) muḥi' bol-
/ol-, 250

Ḥaḵ te' ālā(nuñ) selāmını
keltür-/getür-, 137

Ḥaḵ te' ālādın (~dan)
ferman kel-/gel-, 169

Ḥaḵ te' ālādın destür bol-
/ol-, 256

Ḥaḵ te' ālādın(~dan) āsān/
āsānlık tile-/dile-, 174

Ḥaḵ te' ālādın(~dan) ḥayr
kel-/gel-, 169

Ḥaḵ te' ālādın(~dan)
ḥikāyat/ ḥikāyet kıl-, 240

Ḥaḵ te' ālādın(~dan) ḥiṭāb
kel-/gel-, 169

Ḥaḵ te' ālādın(~dan) salām
ve durūd/ selām keltür-
/getür-, 174

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) du' ā kıl-,
231

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) ḥacatıñg/
ḥacetüñ bol-/ol-, 250

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) ma' şiyat
kıl-, 232

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) münācāt
kıl-, 232

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) 'ibādat u
ṭā' at/ ṭā' at ve 'ibādet kıl-,
232

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) 'ibādat/
ibādet kıl-, 232

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) ortak kıl-
, 232

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) secde
kıl-, 232

Ḥaḵ te' ālāḵa(~ya) tazarru' u
zārılık/ zārılık kıl-, 232

Ḥaḵ te' ālāḵa/ Ḥaḵ te' ālā
ḥazretine ḥamd u(~ü) şenā
kıl-, 231

Ḥaḵ te' ālānı(~yı) ta' zım
kıl-, 219

Ḥaḵ te' ālānı(~yı) yād/ yāz
kıl-, 220

Ḥaḵ te' ālānıñg fermānıñg
muvāfaḵat tüş-, 170

Ḥaḵ te' ālānıñg ḥazratında
rāst tüş-, 176

Ḥaḵ te' ālānıñg ḳudratıñg
muşāhida kıl-, 233

Ḥaḵ te' ālānıñg la' natı/
ḥaḵḳuñ la' neti (helākligi)
kel-/gel-, 125

Ḥaḵ te' ālānıñg la' natıñg
çom-/ Ḥaḵ te' ālānuñ
la' netine bat-, 157

Ḥaḵ te' ālānıñg 'azamatını
ögleringe tüşür-/ *Ḥaḵ
te' ālānuñ 'azametini
öñlerine düşür-*, 172

Ḥaḵ te' ālānıñg şavābını
kör-/ Ḥaḵ te' ālānuñ ecrini
gör-, 137

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
fermānı birle binā kılın-,
248

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
fermanın(ğ)a iltifāt kıl-, 232

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
ğazabı birle helāk bol-/ol-,
258

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
ğazabı bitil-/gel-, 125

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
'aṭāsını 'aziz tut-/dut-, 177

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
raḥmatını/ raḥmetini ṭalab/
ṭaleb kıl-, 220

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ)
rizāsını/ rızasını ṭalab/ ṭālib
kıl-, 220

Ḥaḵ te' ālānıñg(~nuñ) zikri
birle meşğul bol-/ol-, 258

Ḥaḵ te' ālānıñg/ ḥaḵḳuñ
fermānını yerin(g)e keltür-/
getür-, 172

Ḥaḵ te' ālāya 'ibādet ṭā' at
it-, 215

Ḥaḵ tvt'dın ant yād kıl-,
240

Ḥaḵ tvt'ḳa/ te' ālā'ya niyāz
kıl-, 233

Ḥaḵ tvt'nıñg/ te' ālānuñ
emri bol-/ol-, 110

Ḥaḵ yolın(g)a ünde-/ ilet-,
158

Ḥaḵ/ Taḥrī te' ālānīng(~nuñ)
rahmatıdın/ rahmetinden
maḥrūm bol-/ol-, 255

Ḥaḵdım yārī tile-/ Ḥaḵ
te' ālādan yardım iste-, 174

Ḥaḵdım/ Ḥaḵ te' ālā
kulluğından ḥālī bol-/ol-,
255

ḥākim bol-/ol-, 77

Ḥaḵḵa/ Allāha teveccūh kıl-
, 231

ḥaḵḵı tēg-/ deg-, 125

ḥaḵḵım bēr-/vir-, 136

ḥaḵḵımı ötemiş/ ödemiş bol-
/ol-, 185

ḥaḵḵımı saḵla-/ saḵın-, 137

ḥāl bol-/ol-, 78

ḥalāl ye-/ ḥelāl yi-, 137

ḥalāl/ ḥelāl bol-/ol-, 78

ḥalāş ol-, 78

ḥalāvāt/ ḥalāvet bul-, 117

ḥalı ayna-/dön-, 125

ḥalīfa/ ḥalīfe bol-/ol-, 78

ḥalīfanıng/ ḥalīfenüñ emīni
bol-/ol-, 110

ḥalīfe kıl-, 31

ḥalīfelik kıl-, 31

ḥalīfelik vir-, 137

ḥalīm bol-/ol-, 78

ḥalvat hoşluḵıdım/ ḥalvet
ḥōşlığında keçü/ gice
bilme-, 197

ḥalvet ḵal-, 166, 274

ḥalvetler ḵıl-, 31

ḥamle ḵıl-, 31

ḥandaḵ ḵıl-, 31

ḥarāb bol-/ol-, 78

ḥarāb/ ḥarb/cenk ḵıl-, 31

ḥaraç vir-, 137

ḥarām bol-/ol-, 78

ḥarām taḵı/ daḥı şübhetlig
luḵmalardım/ şübhelü
nesnelerden pāk ḵıl-, 240

ḥarām ye-/yi-, 137

ḥarām(ḵ)a ḵaşd ḵıl-, 233

ḥarām(ḵ)a tüş-/düş-, 158

ḥarām(n)ı terk ḵıl-, 220

ḥarāmdım(~dan)
ma' şiyatdım/ ma' şiyetden
saḵlan-, 158

ḥarb bol-/ol-, 78

ḥarc bol-/ol-, 79

ḥasanātḵa/ ḥasenātına
mükāfat ḵıl-, 233

ḥased ḵıl-, 31

ḥased ḵılış-, 66

ḥased(n)i könglümde/
gönlümden def ḵıl-, 247

ḥasedlig/ ḥasedlü bol-/ol-,
79

ḥāşıl bol-/ol-, 79

ḥāşıl it-, 17, 274

ḥaşlat/ ḥaşlet bol-/ol-, 79

ḥaşlatmı ḵoç-/ ḥaşleti ḵo-
137

ḥasta bol-/ol-, 79

ḥasta u bezmān bol-, 108

ḥatunlar(n)ı tul ḵıl-, 220

ḥaḥā ay-/eyit-, 137

ḥaḥā bol-, 79, 261

ḥaḥā ḵıl-, 31

ḥaḥā tüş-/düş-, 125

ḥaḥādım(~dan) saḵla-, 158

ḥaḥālar/ cefālar ḵıl-, 32

ḥāḥır(ḵ)a kel-/gel-, 158

ḥāḥır(lar)ını muḥāfizāt/
muḥāfazāt ḵıl-, 220

ḥāḥırı/ ḥāḥır-ı şikeste bol-/ol-
, 79

ḥāḥırım(ḵ)a söz tüş-/düş-,
170

ḥāḥırın(ḵ)a tüş-/düş-, 158

ḥaḥırına ḥōş gelme-, 176

ḥāḥırına teşvīş kirmiş/
girmiş bol-/ol-, 185

ḥāḥırında(n) keç-/geç-, 158

ḥayā kı́l-, 32	helāk kı́l-, 32, 274, 275	ḥı́le/ çāre kı́l-, 33
ḥayır-bād/ ḥayru-bād kı́l-, 32	helāket bol-, 80, 275	ḥisāb it-, 17, 284
ḥayr bol-/ol-, 79	helāketlik/ helāklik bol-/ol-, 80	ḥisāb kı́l-, 33
ḥayr iş kel-/gel-, 125	helāklik bol-/ol-, 80	ḥitāb eyit-, 138, 275
ḥayr kı́l-, 32	helāl kı́l-, 32	ḥitāb kel-, 125, 275
ḥayr u berakāt birle du‘ā kı́l-, 245	helal(n)ı ṭalab/ ṭaleb kı́l-, 220	ḥitāb kı́l-, 33, 275
ḥayr ve şadaқа kı́l-, 59	ḥelāldan ḥarāmdan ḥayr şadaқа kı́l-, 240	ḥizlān kı́l-, 33
ḥayra-bād/ ḥayr u yād kı́l-, 32	ḥerif/ ḥaref bol-/ol-, 80	ḥör bol-/ol-, 80
ḥayrān kı́l-, 32	hezimet bér-, 138, 275	ḥör kı́l-, 33
ḥayrān sergerdān ol-, 115	hezimet bol-/ol-, 80	ḥör kör-/gör-, 166
ḥayrān ve sergerdān bol-, 108	hezimet kı́l-, 33, 275	ḥörlük bér-/ ḥörlük vir-, 138
ḥayrāt ve iḥsān kı́l-, 59	hezimet tüş-/düş-, 125	ḥörlük/ ḥorluk kı́l-, 34
ḥayrgā yārīçi bol-, 250	ḥı́dmat/ edā kı́l-, 33	ḥorluk/ ḥorluk bol-/ol-, 80
ḥayrı işle-, 137, 278	ḥı́dmat/ ḥızmet kı́lu(~ı) tur-/dur-, 207	ḥörlüknuḡ ḳanatını aşāq kı́l-, 221
ḥāzır/ ḥāzır kı́l-, 32	ḥı́dmatda/ ḥızmetde bol-/ol-, 80	ḥörrak/ ḥor bol-/ol-, 81
hebā u menşür bol-, 108	ḥı́dmatında yöri-, 158, 264	ḥoş bol-/ol-, 81
hebā‘en menşür ol-, 79	ḥı́yānat/ inkār kı́l-, 33	ḥoş kel-/gel-, 166
ḥec kı́ldur-, 64, 274	ḥicābı götür-, 138	ḥoş söz birle(~ile) ‘özür/ ‘özri kı́l-, 244
ḥecni ḳazā kı́l-, 220	ḥicāblarını kēter-, 138	ḥoş yıdıḡ bol-, 112, 296, 313
ḥecni/ ḥaccı tamām kı́l-, 220	hicret kı́l-, 33, 306, 313	ḥoşluk/ ḥoşluk bol-/ol-, 81
hedıyye bol-/ol-, 79	ḥılāfat teg-/ ḥılāfet deg-, 125	ḥoşnüd/ ḥoşnüz bol-/ol-, 81
helāk eyle-, 20, 274	ḥı́le/ çāre bol-/ol-, 80	ḥoşnüd/ ḥoşnüz kı́l-, 34
helāk it-, 17, 275		ḥür bol-/ol-, 81
		ḥurmet tiler/ ḥürmet diler bol-/ol-, 191

hürmetlig bol-, 81, 296, 313
hürrem ve şadılık/ hürrem şazılık kıl-, 59
huşumat kılış-, 66
huşumat taķı bēmezelik bol-, 108
huşumat tūş-/ huşümet dūş-, 126
huşumatnı/ huşümeti terk kıl-, 221
huşümet kıl-, 34
hūşingā kel-, 158
hutba/ hutbe okı-, 138
hūccet kıl-, 34
hūkm(n)i yōrūt-/yōrit-, 138
hūkūm bol-, 81, 275
hürmetlig taķı ‘izzetlig bol-, 108
hürmetlü ‘izzetlü ol-, 115
ıda bēr-/viribi-, 201
ıda/ koyı bēr-/vir-, 201
ıdar bol-, 191, 296, 313
ıraķ ket-/git-, 166
inğreyü başla-, 210, 296, 313
‘ibādat birle meşgūl bol-, 258
‘ibādat taķı kulluķ/ ‘ibādet kullıķ secdesi bol-/ol-, 110

‘ibādat/ ‘ibādet kılmaķğa māni‘ bol-/ol-, 250
‘ibādatından ta‘ accub kıl-, 240
‘ibādet birle ma‘mūr kıl-, 244
‘ibādete meşgūl ol-, 250
‘ibādetini ta‘ accüb kıl-, 221
‘ibret al-, 138
‘id kıl-, 34
‘iddetini saķış/ sağış kıl-, 221
‘iķāb bol-/ol-, 82
‘iķāb kıl-, 35
‘iķābını kaķı(ğ) kör-/gör-, 177
‘ilmünğni neşr kıl-, 221
‘imāmalığ/ imāmelü bol-/ol-, 82
‘imāret kıl-, 36
‘iśār/ iśāret kıl-, 37
‘itāb kıl-, 37
‘izzet bēr-/vir-, 140
‘izzet kıl-, 38
‘izzetiñ birle ant yād kıl-, 244
icābet kıl-, 34
icāzat bēr-/ icāzet vir-, 138
icāzat/ icāzet bol-/ol-, 81

ictihād kıl-, 34
içe dur-, 207, 308, 313
içer bol-, 191, 296, 313
içim(k)e tamuğ tūş- / içüme taşuma heybeti dūş-, 170
içinde ihlāş bol-/ol-, 254
içinde siñ-/ içlerine siñ-, 158
içmiş bol-/ol-, 185
iftār kıl-, 34
ig bēr-/ renc vir-, 138
ig teg-, 126, 275
ihlāş birle bol-/ol-, 116
ihrām bağla-/bağlan-, 139
ihtilāf kıl-, 34
ihtilāf kıl-, 35
ihtirāz kıl-, 35
ihtiyacı/ hāceti bol-/ol-, 81
ihtiyār bol-, 81, 276
ihtiyār it-, 17, 276
ihtiyār kıl-, 276, 309, 313
ihtiyār koy-/ko-, 139
ihtiyāf kıl-, 35, 276
ihyā’-i leyl kıl-, 35
iķāmet kıl-, 35
ikrām kıl-, 35
iķrār it-, 18, 306, 313

iktidā kııl-, 35	imīn/ fāriğ bol-/ol-, 82	İslāmdın(~dan) kıayt-/dön-, 159
iltifat/ nazār kııl-, 36	inkār it-, 18, 311, 313	İslāmın kıavī kııl-, 221
imāmatlık/ imāmetlık buyur-, 119	inkıyād kııl-, 36, 277	istiğfār kııl-, 37
imāmetlık kııl-, 36, 276	inşāf kııl-, 36, 261	istihsān/ tahsīn kııl-, 37
imāmlık kııl-, 36	intizār kııl-, 36, 297, 313	isti'ānat tile-/ isti'ānet dile-, 139
imāmluk kııldur-, 64, 276	inzal/ izār kııl-, 36	isti'ādād kııl-, 37, 277, 297, 313
imāmmatlık/ imāmet kııl-, 36	i'ādāt/ i'āde kııl-, 34	isti'ādāmı tamām kııl-, 221
imān hil' atı birle müzeyyen bol-/ol-, 258	i'lām kııl-, 35	istirahāt kııl-, 37, 297, 313
imān keltür-/getür-, 139	i'tibār bol-/ol-, 82	iş belğür-/belür-, 126
imān keltürüp/ getürüp tur-/dur-, 203	i'tibār kııl-, 38	iş buyur-, 119
imān ni' metinge şükür kııl-, 233	i'tibār/ 'ibret al-, 139	iş it-, 18, 268
imān üze/ üzerine şābit bol-/ol-, 259	i'tikād birle tevbe kııl-, 244	iş kııl-, 37, 281
imān vir-, 139, 309, 313	i'tikād tut-/ yüz dut-, 140	iş(n)i kēter-/gider-, 139
imān(k)a kel-/gel-, 159	i'tikādı /i'tikādları bol/ ol-, 82	işāret it-, 18, 277
imāna da' vet it-, 215, 276	i'tikādımı kēter-/gider-, 140	işāret kııl-, 37
imāndın (~dan) yüz ewür-/çevür-, 174	i'timād/ i'tikādları kııl-, 38	işden(~din) dön-/kıayıt-, 159
imāndın(~dan) kıayıt-/dön-, 159	i'zāz/ 'azīz ve ikram/ mükerrēm kııl-, 59	işniğ zahmatını taķı meşakķatını kötür-/ işüñ zahmetini daķı meşakķatını götür-, 139
imānga ünde-, 159, 276	irāķat/ bevl kııl-, 36	işniğ(~üñ) 'uhdasımdın/ haķkından çıka/ gele bilme-, 197
imānını terk it-, 215, 276, 317	işlāh/ işlāh kııl-, 37	iştahāsı bol-/ol-, 82
imānını uçğun-, 139, 276	islām keltür-, 139, 277	ittibā' kııl-, 287, 297, 313, 317
	İslām(k)a da' vat/ da' vet kııl-, 233	
	İslām(k)a köndür-/getür-, 159	
	İslām(k)a ünde-, 159	
	İslām(n)ı 'azīz kııl-, 221	

ittifāk kılıp/ idüp tur-/dur-,
203

ittifāk tüş-/düş-, 126

izā degür-/ zahmet tegür-,
140

ķabül/ maķbül bol-/ol-, 82

ķabz it-, 18, 277

ķabz kıl-, 277

ķaça başla-, 210

ķaçıp (~up) tur-/dur-, 203

ķaçuru/ ķaçıru bilme-, 197

ķađgu kel-/ ķorđu gel-, 126

ķađguluđ kıl-, 38, 277

ķađguluđ taķı ģasretliđ/
ķaygulu ve ģasretlü bol-/ol-,
108

ķađguluđ/ ķaygulu/ ķayđu
bol-/ol-, 82

ķađgusın ye-/ ķayusını yi-,
140

ķadriņni/ ķadrüni bil-, 140

ķāfir bol-/ol-, 83

ķāfirlik kıl-, 38

ķāhillik/ ķāhallik kıl-, 38

ķaģtlik bol-/ol-, 83

ķaķa tur-/dur-, 207

ķamluk kıl-, 38, 278

ķandillar ķıldur-, 64, 297,
313

ķanı tökül-/dökül-, 126

Ka' beni(~yi) taşavvur kıl-,
221

ķapķara bol-/ol-, 83

ķār kıl-, 38

ķarāņķu/ ķaraņu bol-/ol-,
83

ķarārsız/ ķarārsuz bol-/ol-,
83

ķaravaşnı āzād kıl-, 221

ķarġāmiş/ ilenmiş bol-/ol-,
185

ķarġap/ ķarış virüp tur-/dur-
, 203

ķarġışı yet-/ ķarışı yit-, 126

ķarındaş/ ķartaş kıl-, 38

ķarış vir-, 140, 308, 313

ķarnı arkasın(ġ)a yapşun-
/yapış-, 171

ķarşu al-, 166, 297, 313

ķarşu çık-, 166

ķarşu ķođ-/dut-, 166

ķaşd kıl-, 282, 297, 313

ķat ķat bol-/ol-, 114

ķatar/ ķoyar bol-/ol-, 191

ķatı gel-, 166

ķatıņda/ ģizmetüñde bol-
/ol-, 83

ķatıġ isig/ ķatı ıssı bol-/ ol-,
112

ķatıġ tut-/ ķatı dut-, 166

ķatıġ/ ķatı bol-/ol-, 83

ķatılur bol-, 191, 278

ķavī bol-/ol-, 83

ķaydını ķayur-, 140, 290

ķaylūla kıl-, 38, 298, 313

ķaytaru/ dönderü bilme-,
197

ķaytur bol-, 191, 298, 313

ķazā kıl-, 38

ķazıp(~up) tur-/dur-, 203

ķāzī bol-/ol-, 83

ķāzī kıl-, 39, 260

ķāzīlik kıl-, 39

ķeņġ/ ģiñ bol-/ol-, 84

ķebāb bol-/ol-, 84

ķeç/ ģic bol-/ol-, 84

ķeçe/ ģice bol-/ol-, 84

ķeçeke teg-/ ģiceye iriş-,
159

ķeçer/ ģeçer bol-/ol-, 191

ķeçü/ ģice bilme-, 197

ķefāret it-, 18, 278

ķefen kıl-, 39

ķefen sar-, 140

kelam(ı) içinde medh kı1-,
242

kele tur-, 208, 298, 313

kelimāt kı1-, 39

kelimāt-i ‘ulamā ve
meşāyih bol-, 109, 263

kelime-i şehādat ay-/
şehādet eyd-, 140

kelime-i şehādat keltür-/
şehādet getir-, 141

kelmiş/ gelmiş bol-/ol-, 185

keltürür bol-, 191

kelü/ gelü başla-, 210

kelü/ gelü bilme-, 197

kelü/ gelü tur-/dur-, 208

kelür/ gelür bol-/ol-, 191

kemişür/ birağur bol-/ol-,
191

kerāhiyyat kel-/ kerāhiyyet
gel-, 126

kerāmat/ kerāmet kı1-, 39

kerīm bol-/ol-, 84

kesb kı1-, 39

kese tur-, 208, 264, 318

keyd/ düşmenlik kı1-, 39

keydlerini hilelerini/
belalarını ve mekrlerini
bāṭil/ bāṭıl kı1-, 221

keydürüp/ geydürüp tur-/
dur-, 203

keyip/ geyüp tur-/dur-, 203

ķılı/ başarı bil-, 197

ķısaş kı1-, 39

ķışasını āḫiratķa koy-, 172

ķıyāmat kün bol-, 112

ķıyāmat/ ķıyāmet bol-/ol-,
84

ķıyāmatta giriftār bol-, 255

ķıyāmet günü ol-, 110

ķıyās it-, 18, 278

ķıyās kı1-, 39, 278

ķıyās kılu/ eyde bil-, 198

ķızıl bol-/ol-, 84

ķızıl ķan(ğ)a ewrül-/dön-,
160

ķıçiglerke/ gicilere şefaķat
kı1-, 233

ķıçık tut-, 126, 298, 313

ķifāyat/ ķifāyet kı1-, 39

ķīne ve ḫaseddin(~den) arığ
bol-/ol-, 256

ķine/ ķīn ḫased bol-/ol-, 115

ķīnelig/ ķīnlü bol-/ol-, 84

ķiram/ ikram ve i‘zāz kı1-,
59

ķirmiş bol-, 185, 298, 313

ķirü/ göre bilme-, 198

ķişf/ keşf bol-/ol-, 84

ķitāb sözleri birle ‘amel kı1-
, 244

ķođmuş bol-, 186, 299, 313

ķonuk bol-/ol-, 85

ķonukı/ ķonugı ağırla-, 141

ķonukluk/ ķonukluk kı1-, 40

ķonup tur-/dur-, 204

ķopa/ dura bilme-, 198

ķopar/ durur bol-/ol-, 192

ķorķar bol-/ol-, 192

ķorķuğ kemiş-/ ķorķu bırak-
, 141

ķorķuğ kirip/ ķorķu girüp
tur-/dur-, 204

ķorķuta/ ķorķudu başla-,
210

ķoyar bol-/ol-, 192

ķoymatlık kı1-, 40, 299, 313

ķoyup tur-/dur-, 204

ķōngli alçaķlık kı1-, 222

ķōngli/ göñli açıl-, 126

ķōngli/ göñli ol ters(k)e bar-
/var-, 171

ķōnglinde ‘adāvat orna/
gōñline ‘adāvet düş-, 170

ķōnglinde uluğ bol/
gōñlinde ululuk ol-, 254

könglinde/ göñlinde kibr
bol-/ol-, 255

könglinde/ göñlünden/
göñlümde keç-/geç-, 160

könglinge āramlık endür-/
göñline āramlık vir- Gönüle
huzur getirmek., 174

könglinge qorquğ tüş-/
göñline qorhu düş-, 170

könglinge sewünç taqı
şādılık kir-/ göñline
sevinmek düş-, 170

könglinge/ göngline eşer
kıl-, 233

könglini rāstka tut-/ göñlini
girçege dut-, 172

könglini/ göñlini hāzir kıl-,
222

könglini/ göñlini qarart-,
141

könglini/göñlini hāzir tut-,
177

köngliniñg közini/ göñlinüñ
gözini aç-, 141

könglünğüzde/ göñlünüzde
qarar kıl-, 242

könglündin tilinge yorit-/
gönlünden diline yörüt-,
160

könglüne qorquğ kir-/
göñlüne qorqu düş-, 170

könglünge/ könglümke/
göñlüne/ ögüme tüş-/düş-,
160

köngüllerini/ göñüllerini
qatı(ğ) kıl-, 222

kök ‘ālamınga teferrüc kıl-,
233

kölige/ gölge kıl-, 40

köndürü/ imāna getüri
bilme-, 198

köni yolğa uymış bol-, 186

köni yolğa köndür-/ toğru
yola gönder-, 160

köni/ toğrı yoldın(~dan) az-,
160

köni/ toğru bol-/ol-, 85

könlünği Hāq hazratında
tut-/ göñlüñi hazretine dut-,
172

köre/ göre tur-/dur-, 208

körer bol-, 192, 299, 313

körklüg/görklü bol-/ol-, 85

körksüz/ görksüz bol-/ol-,
85

körmes/ görmez bol-/ol-,
194

körmüş/ görmüş bol-/ol-, 186

körüme-, 198, 299, 313

kötrü/ götürü bilme-, 198

kötrüp/ götürüp tur-/dur-,
204

köz yaşı kesil-, 127

közdin/ gözden gāyib bol-
/ol-, 256

közi nāmaḥrāmka tüş-/ gözi
nāmaḥreme düş-, 171

közi yaru-/ gözi nurlan-,
127

közini kökke tik-/ gözini
göge dik- Ölüme yakın
olmak., 172

közini/ gözini nāmaḥremke/
maḥreme baqmaqđın(~dan)
saqla-, 173

közini/ gözini uydur-, 141

közleriñgiz öñginde/
gözleriñüz öñinde kıl-, 62

közü tüşer/ gözü düşer bol-
/ol-, 192

közünğni kēter-/ gözünñi
gider-, 141

közünğni yerinde tut-/
yüzünñi yirinde dut-, 173

qubla kıl-, 40, 299, 313

qul qaravaş bol-/ol-, 115

qul(ğ)a ḥurmet/ ḥurmet ve
‘izzet kıl-, 234

qul(ğ)a raḥmat/ raḥmet kıl-,
234

qul(n)uñ köñlini/ göñlini
münevvver kıl-, 222

kula rahmet eyle-, 216	kuvvatımı tecrîbe kııl-, 222	maḥabbatı birle toluğ bol-, 258
kulakın(ğ)a teg-/deg-, 160	küç tegür-, 142, 279	maḥabbatı könglinge kir-/ maḥabbeti göñline düş-, 171
kullarınğa tena‘‘um kııl-, 234	küçey/ güç bol-/ol-, 85	maḥabbatını/ muhabbetlerini darîğ/ dirîğ kııl-, 222
kullıq it-, 18, 309, 313	küçi yet-/ güci yit-, 127	maḥlûk(ğ)a bende kııl-, 234
kulluğdın âzād bol-, 255	küf(ü)r(k)e mübeddel bol-/ol-, 250	mahram/ maḥrem bol-/ol-, 86
kulnı imtiḥān kııl-, 222	küfr bol-/ol-, 85	mahrûm qal-, 167
kurbān kııl-, 40, 310, 313	kül teg/ gibi bol-/ol-, 116	maḥrûm kııl-, 40, 280
Qur ‘annıñ(-uñ) ḥaqāyıkı(n)dın(~dan) mahrûm bol-/ol-, 256	küle/ gülişi başla-, 210	maḥrûm koy-, 167, 280
kursakınğa bir luğma ḥalāldın kir-/ kursağına bir loğma ḥelāl düş-, 170	külüşüp tur-, 204, 279	maḥbûl ṭā‘ atlarını ḥabṭ kııl-, 222
kurtulmamış/ kırtulmamış bol-/ol-, 186	kündüz/ gündüz bol-/ol-, 85	maḥbûl/ ḳabûl bol-/ol-, 86
ķuru(ğ) etmeke(~ge) ḳanā‘ at kııl-, 234	künlerni keçür-/ günlerini geçür-, 142	maḥḥûr bol-/ol-, 86
ķurup tur-/dur-, 204	küyüp dur-, 204, 280	maḳşûdına iriş-, 160, 280
ķutılı/ kırtulu bilme-, 198	la‘ nat ayt-, 142	maḳşûduña tegür-/degür-, 161
ķuvvat bër-/ ķuvvet vir-, 141	la‘ nat/ la‘ net kıılış-, 66	māl birle ‘ibādat u ṭā‘ at kııl-/ mālıla ‘ibādet ve ṭā‘ at kııl-, 248
ķuvvat bol-/ol-, 85	la‘ net it-, 18, 280	māl(ı) birle mağrûr bol-/ol-, 258
ķuvvat it-, 18, 279	Lāt u ‘Uzzā/ Uzze birle ant yāḍ kııl-, 245	mālınğnı/ mālunı zāyi‘ kııl-, 223
ķuvvat kııl-, 279	layıq/ revā bol-/ol-, 85	ma‘ işet kııl-, 40
ķuvvat körgüz-/ pehlevānlarını göster-, 141	le ‘im bol-/ol-, 86	ma‘ lûm kııl-, 40, 266
ķuvvatı yet-/ kıdreti yit-, 127	loğma kııl-, 40, 260	
ķuvvatımı şarf kııl-, 222	luṭf kııl-, 40	
	luṭf u keremüñdin(~den) derḥōst/ derḥāst kııl-, 240	
	luṭf u/ ve kerem kııl-, 59	
	luṭfını izḥār kııl-, 222	

ma ^ç lûm/ vâki ^ç bol-/ol-, 86	meb ^ç ûş bol-/ol-, 87	miñnet teg-/deg-, 127
ma ^ç nîsini zabt kıl-, 223	mecrûh bol-/ol-, 87	minbar/ menber kılı ber-, 201
ma ^ç rifatıñnı/ ma ^ç rifetüñi tecribe kıl-, 223	medhka /medhe yara-, 161	miskin ve 'âciz bol-/ol-, 109
ma ^ç şiyat havfi bol-, 110	melâmat kel-, 127, 280	miskinler(g)e (ve) yetimler(g)e ihsân kıl-, 234
ma ^ç şiyat kel-/ ma ^ç şiyet gel-, 127	melâmat kıl-, 41	miskînlik kıl-, 41
ma ^ç şiyat kör-/ ma ^ç şiyet gör-, 142	mel'ün bol-/ol-, 87	munğluğ/ beklü bol-/ol-, 89
ma ^ç şiyat/ ma ^ç şiyet birle mülevveş bol-/ol-, 258	menfa ^ç at teg-/deg-, 127	munğsuz bol-, 89
ma ^ç şiyatdın(~den) saklayu tur-/dur-, 208	men ^ç it-, 18	munğsuz kıl-, 43, 300, 313
ma ^ç şiyatka tüş-/ ma ^ç şiyete düş-, 161	me ^ç desinge bir luqma/ loqma harâmdın(~dan) tüş-, 170	mucâhida/ mucâhede buyur-, 119
ma ^ç şiyatka/ ma ^ç şiyete bulaş-, 161	merdüd bol-/ol-, 87	mudâvamat/ mülâzemet kıl-, 42
ma ^ç şiyatka/ ma ^ç şiyete harc kıl-, 234	merhabâ kıl-, 41, 310, 313	mufâhîrat/ mufâhîret kılış-, 66
ma ^ç şiyatka/ ma ^ç şiyete kaçd kıl-, 234	mesâvisin it-, 18, 272	müfik/ mevkuş bol-/ol-, 91
ma ^ç şiyete havf ol-, 250	meşgûl kıl-, 41	muhaqqak/ tahkik bol-/ol-, 88
ma ^ç yûb bol-/ol-, 86	meşhûr bol-, 87, 299, 313	muhâl bol-/ol-, 88
ma ^ç zûr bol-/ol-, 87	meşveret it-, 18, 310, 313	muhâlifat/ muhâlefet kıl-, 42
ma ^ç zûr tut-/dut-, 167	meşveret kıl-, 41	Muhammed(n)i halâş kıl-, 223
maşhara/ maşharalık kıl-, 41	mevcüd bol-/ol-, 87	muhlat bêr-/ mühlet vir-, 142
maslahat bol-/ol-, 86	meyl it-, 18, 280, 284	muhliş bol-/ol-, 88
mazarratları teg-, 127, 263	meyl kıl-, 41, 280	muhliş kullardan ol-, 113
menğgü bol-, 87	meyl(i) bol-/ol-, 87	muhlişlardın bol-, 88
	mezhebini ihtiyâr kıl-, 223	
	Mışır pādşāhı/ pāzişāhı bol-/ol-, 110	
	miñg ev/ biñ ev kıldur-, 65	

muhtâc bol-/ol-, 88	mu'âneka kı1-, 41	muşibat tegür-/ muşibet degür-, 142
muhtâc 'âciz ol-, 115	mu'atţar bol-/ol-, 88	mustagraċ kı1-, 42
muhtâc ve 'âciz bol-, 109	mu'cizât beril-/viril-, 127	mustahakıma ta'cıl kı1-, 234
muhtelif bol-/ol-, 88	mu'ezzinlik kı1-, 42	mustakim bol-/ol-, 90
muhtesiblik it-, 19, 281	mu'min bol-/ol-, 89	musulmân/ müsülmân bol-/ol-, 90
muhtesibluċka koy-/ muhtesiblige ċo-, 161	mu'min(n)i edċü/ eyü iş(k)e delâlat/ delâlet kı1-, 247	musulmânlar mu'azzini/ müsülmânlar mü'ezzini bol-/ol-, 110
muhtesiblük kı1-, 42, 281	mu'minlarċa alċaċlıċ ċı1-, 234	musulmânlar yolını keng ċı1-, 223
muċâbil kel-/gel-, 167	mu'minlarċa/ mü'minlere şefaċatlıċ/ şefaċatlı bol-/ol-, 250	musulmânlar/ müsülmânlar meded/ fâ'ide bol-/ol-, 250
muċarrab/ muċarreb kı1-, 42	mu'minni âzâr kı1-, 223	musulmânlıċdın ċayıt-/ müsülmânlıċdan dön-, 161
muċarrar bol-/ol-, 89	mu'minni/ ċulı tamu(ċ) otıdın/ odından yıraċ/ ıraċ kı1-, 247	musulmânlıċınıċ/ müsülmânlıċ tavċını boynındın ċıċar- Dinden ċıkmak., 173
mulâkât bol-/ ol-, 89	mu'tâd bol-/ol-, 90	muşâhide kı1-, 43
mulâzimat/ mülâzemet kı1-, 43	mu'teber bol-/ol-, 90	mutâbi' at/ mutâba' at kı1-, 44
mumtani' bol-, 89	mu'tekif bol-/ol-, 91	muţâli' a/ muţâlâ' a kı1-, 44
munâfıċlıċ kı1-, 43	murâkıba/ murâkabe bol-/ol-, 89	muţavvel bol-/ol-, 90
munagċaz/ melül bol-/ol-, 90	murdâr bol-/ol-, 90	muvâfaċat kı1-, 44
munâċışa/ münâċaşa kı1-, 43	musâbiċat/ muċâvemet kı1-, 43	muvâfiċ düş-, 167
mundaċ kı1-, 43, 281	muşâfiċa/ muşâfaċa kı1-, 43	muvâfiċ gel-, 167, 281
mundaċ/ böyle bol-/ol-, 90	musahċar kı1-, 43	muvahċid ċaċċın(ċ)a edċülük/ eylük kı1-, 235
munċiş/ melül bol-/ol-, 90	musallaċ bol-, 90, 300, 313	
münis bol-/ol-, 89	musallaċ kı1-, 43	
munkâd bol-/ol-, 89		
mu'âċab ol-, 88		
mu'âmilat/ mu'âmele kı1-, 41		

muḫtar taḫı ‘āciz bol-, 109	müştāk bol-/ol-, 92	namāz vaḫtında ābdest ḫıl-, 242
mübārek bol-/ol-, 91	müteferriḫ bol-/ol-, 92	namāz(ı)nı tamām ḫıl-, 223
mübārek-bād ḫıl-, 44	müteḡayyir ol-, 92	namāz(ḫ)a ḫāzır/ ḫāzır bol-/ol-, 250
mücādele ḫıl-, 42	müteḫayyir bol-/ol-, 92	namāz(ḫ)a meşrū‘ ḫıl-, 235
mücāhede ḫıl-, 42	müteḫayyir ḫıl-, 44, 281	namāz(ḫ)a şurū‘ ḫıl-, 235
mücerred bol-/ol-, 91	mütekebbirlik ḫıl-, 44	namāz(ları) içinde alçaḫlıḫ ḫıl-, 242
müdde‘ī da‘ vāsını ḫoy-/ müdde‘ī da‘ visini ḫo-, 142	müteveccih ḫıl-, 44, 313	namāz(n)ı aḡır ḫıl-, 224
müfāḫaret ḫıl-, 42	müttekebbir/ mütekebbir bol-/ol-, 92	namāz(n)ı ḫoḫ-/ḫo-, 143
müheyyā bol-/ol-, 88	müyesser bol-/ol-, 92	namāz(n)ı ‘afv ḫıl-, 223
mühim tut-/dut-, 167	müzeyyen ḫılın-, 63	namāzdın(~dan) fāriḡ bol-/ol-, 256
mühlet bul-, 117	nacāsat/ necāset bol-/ol-, 92	na‘ra ur-, 143
müjde bér-/ beşāret vir-, 142	nacāt ber-/vir-, 142	nāpeydā bol-, 93
mülk ḫıl-, 44	nadāmat ye-/ nedāmet yi-, 142	naşīb it-, 19
münācāt ḫılı başla-, 210	nadāmat/ nedāmet bol-/ol-, 92	naşīḫat bér-, 143, 281
münādī ḫıldur-, 64	nafaḫa ḫıl-, 44	naşīḫat ḫıl-, 44, 281
münevver bol-/ol-, 88	nāḫoşnūd bol-/ol-, 93	naşrānī bol-/ol-, 93
münkir bol-, 91, 261	nāmahramke/ nā-maḫreme nazar ḫıl-, 235	nazar it-, 19, 306, 313
mürīd bol-, 91, 262	namāz birle meşḡül bol-/ol-, 258	nazar ve ‘ināyat ḫıl-, 59, 261, 318
müstacāb bol-/ol-, 91	namāz buyur-, 119	nazardın(~dan) sakla(yu)r bol-/ol-, 192
müstevlī bol-/ol-, 91	namāz içinde vesveseni(~yi) def ḫıl-, 246	nazar-ı raḫmat/ nazar-ı raḫmet ḫıl-, 45
müsülmanlıḡa da‘ vet eyle-, 216	namāz ḫılır bol-/ol-, 192	nazarı tüş-/düş-, 128
müşerref bol-/ol-, 91	namāz vaḫtı bol-/ol-, 110	
müşkillerini ḫal ḫıl-, 223		
müşrikler bol-/ol-, 92		

necāsat/ necāset birle
mülevveş bol-/ol-, 259
necāsat/ necāset kııl-, 45
necāt bul-, 117
necis bol-/ol-, 93
necis kııl-, 45, 281
nedāmat yē-/ nedāmet yay-,
143
nedāmete niyyet dut-, 175
nefret kııl-, 45
nefs(i) tilekinge/ diliñe uy-,
161
nefs(k)e kahr kııl-, 235
nefsi birle(~le) müte‘ allık/
müte‘ allık bol-/ol-, 259
nefsi el(g)inde esir bol-/ol-,
255
nefsi taķāzā/ teķāz kııl-, 224
nefsine zahmet vir-, 175,
282
nefsinge /nefse uy-, 161
nefsini tilekdin yığ-/ nefsi
dileginden yıgım-, 173
nefsiniñg/ nefsinüñ arzūsını
terk kııl-, 224
nefsni emget-, 143, 282
nefsnüñg(~ün) arzūsı bol-
/ol-, 110

nefsnüñg(~ün) lezzeti
birle(~yile) meşgöl bol-/ol-,
259
nefsünge/ nefesüñe şabur
bağla-, 175
nefsünğni tölendür-
/dölendür-, 143
nefsüm(k)e edeb kııl-, 235
nefsüm(k)e ittibā‘ kııl-, 235
nefsüm(nüñg)
arzuları(n)dın(~dan)
arzūnı(~sı) kes-, 175
nefsüni kahr kııl-, 224
nehy kııl-, 45
neteg/ nite/ nice kııl-, 45
nevbet kel-/gel-, 128
nevbet teg-, 128
nevha kııl-, 45
nevha vü zārī kııl-, 60
nevmid / nevmiz kııl-, 45
nezir/ nezir kııl-, 45
nezzāra kııl-, 46, 300, 313
nidā kııldur-, 64
nikāh kııl-, 46
ni‘ mathıg/ ni‘ metlü bol-/ol-,
93
ni‘ met bēr-/vir-, 143
ni‘ met(k)e mağrūr ol-/ol-,
251

nişār kııl-, 46
nişān bēr-/vir-, 143
nişān kııl-, 46
niyyet kııl-, 46
nūr bol-/ol-, 93
nūrluğ/ nūrlu bol-/ol-, 93
nuşrat bēr-/ nuşret vir-, 143
oğ bol-/ol-, 93
oğlanlar(n)ı öksüz kııl-, 224
oğrılık/ oğurlık kııl-, 46
oğul bol-/ol-, 93
oğul keltür-/getür-, 144
oğşayu başla-, 210
oқыu bilme-, 198, 310, 313
olturmış/ oturmış bol-/ol-,
186
olturu/ oturu bilme-, 198
olturup/ oturup tur-/dur-,
204
ornap/ birikip tur-/dur-, 204
oruc dut-, 144
osal kııl-, 46, 282
ot/ od birle ‘ āzāb (u)
‘ uķūbat/ ‘ uķūbet kııl-, 245
ot/ od birle ‘ uķūbat/
‘ uķūbet kııl-, 245
otlamış bol-/ol-, 186
otruk/ kötürüm bol-/ol-, 94

oynar kı1-, 46	ölüm(i)ni yādın(ğ)a keltür- /getür-, 173	öteyü bilme-/ ödeyüme-, 198
ozup/ geçüp tur-/dur-, 205	ölüm(n)i zıkr kı1-, 224	öwke kı1-, 46, 301, 313
öñgin/ ulu bol-/ol-, 94	ölümün çatıgı1ıklarını/ katılıklarını āsān kı1-, 224	öwkeke keldür-/ gögine getür-, 161
öğlek vaqtı bol-, 110	‘öz(ü)rlerini qabül kı1-, 225	öwkelep/ öykelenüp tur- /dur-, 205
öğlek/ öyle namāzın(ı) kı1-, 62	‘özr/ ‘özürler kı1-, 46	öykeyile 1ol-, 167, 282
öfkesin tut-, 144, 282	‘özrler ay-, 144, 283	öyle vaqt ol-, 113
öfkesini siñgür-, 144	‘özür bol-, 94	öz dīni(~ü) üze/ üzerine bol-/ol-, 116
öger bol-/ol-, 192	‘özür dile-, 145, 282	öz dīnimiz(~ü+müz) üze/ üzere şābit tur-/dur-, 176
ögüt alm-, 144, 301, 313	‘özürler ay-, 145, 283	öz hālına kel-/gel-, 162
ögüt bér-/vir-, 144	‘özürler it-, 19, 283	öz nefsin(g)e ziyān kı1-, 236
öküş şevāblar bul-, 118	ömrünü dīn üze keçir-/ ömrünü dīninde geçür-, 173	öz nefesine iħtiyā1 it-, 215
öldürmege qaşd it-, 215, 282	‘öm(ü)re harış bol-/ol-, 251	öz nefsinge iħtiyā1 kı1-, 236
öler/ ölürl bol-/ol-, 192	‘ömri içinde yazu1 kı1-, 243	öz nefsumüz(k)e zulm kı1-, 236
ölmekke/ ölmege ya1ın bol- /ol-, 251	‘ömrini keçür-/geçür-, 144	öz şūratınğa kel-/ gendi şūretine gir-, 162
ölmüş bol-/ol-, 186	‘ömür bér-/vir-, 144	öz töreñgiz tut-, 145, 263
öltürmekke qaşd kı1-, 235	‘ömür rūzasını tut-/ ‘umre rūzesini dut-, 144	öz/ gendü havaların(ğ)a uy-, 162
öltürmekke/ öldürmege ittifa1 kı1-, 235	‘ömür yitür-, 144, 282	öz/ gendü nefsi birle(~le) bol-/ol-, 116
öltürmiş/ öldürmiş bol-/ol-, 186	‘ömürleri içinde taqşir kı1-, 243	öz/ gendü şadaqasınıñg(~nuñ) köligesinde/ gölgesi altında bol-/ol-, 111
öltürür bol-, 192, 301, 313	öre/ örl tur-, 208	
ölüg bol-, 94, 301, 313	örgegü yerlerini/ ma1ām1arını uçma1/ uçma1 kı1-, 224	
ölüm kel-/gel-, 128	örpek/ ürpek bol-/ol-, 94	
ölüm(i)ni yād kı1-, 224	örtüp tur-/dur-, 205	

özgelerdin artuğ tut-, 176,
264

özün(g)e i' tikkād kııl-, 235

özini nefsinüñ arzularından
men' kııl-, 247

özini nefsninğ arzularını
men' kııl-, 225

özini uluğ/ ulu kör-/gör-,
177

özini uykuğa kemiş-/
gendüyi uykuğa ur-, 173

özünğni aşak kör-/ gendüni
alçağ gör-, 177

özünü artuğ kör- / gendüni
yeg gör-, 177

pādşāh/ pāzişāh bol-/ol-, 94

pāra pāra/ pāre pāre bol-/ol-
, 115

pāra pāra/ pāre pāre kııl-, 62

perākende bol-, 94, 301,
313

perākende kııl-, 47

perhizlig/ perhiz-kār bol-
/ol-, 94

perişān kııl-, 47

pēşe kııl-, 47, 301, 313

peydā/ peyzā bol-/ol-, 94

Peyğāambar 'as fermāningā/
Peyğāamber fermānına muṭī'
bol-/ol-, 251

Peyğāambar 'as'ka/
Peyğāamber 'aleyhi's-
selāma selām kııl-, 236

Peyğāambar 'as'ka/
Peyğāambere istikkāl kııl-,
236

Peyğāambar 'as'nung/
Peyğāamber sünnetince yöri-
, 167

Peyğāambar sözinge
muḳavvī bol-/ol-, 251

Peyğāambar/ Peyğāamber
('as) siringe/ sırrına
muṭṭali' bol-/ol-, 251

peyğāambar/ peyğāamber bol-
/ol-, 94

peyğāambar/ peyğāamber çık-
, 128

Peyğāambare vahy kııl-, 236

Peyğāambarka durūdlar kııl-,
236

Peyğāambārka iktidā kııl-,
236

peyğāambarlarğa/
peyğāamberlere nāzil bol-
/ol-, 251

peyğāambarlarınğ soñğı/
peyğāamberlerüñ ḥatmı bol-
/ol-, 111

Peyğāambarı/ Peyğāamberi
şefi' kııl-, 225

Peyğāamber sözin(g)e
muvāfiğ bol-/ol-, 251

Peyğāambere muvāfağat kııl-,
236

pişimān kııl-, 47, 301, 313

pişimān ye-, 145, 302, 313

pişimān/ peşimān bol-/ol-
, 95

putperes/ putperest bol-/ol-
, 95

Rabbüñe rāst ol-, 251

rağbatı tüş-/ rağbeti düş-
, 128

rağbatı/ rağbeti bol-/ol-, 95

rağbet it-, 19, 283

rāḥat bër-/vir-, 145

rāḥat bol-/ol-, 95

raḥm kııl-, 47

raḥmānī bol-, 95, 302, 313

raḥmat endür-/ raḥmet
indür-, 145

raḥmat ıd-/ raḥmet eyd-
, 145

raḥmatınğdın/ raḥmetüñden
maḥrum kııl-, 240

raḥmatındın(~den) taḳı/
daḳı şevābı(n)dın(~dan)
fāriğ bol-/ol-, 256

raḥmatındın/ raḥmetinden
taḳı/ daḳı

şevābı(n)dın(~dan)
mustāğnī/ müstāğnī bol-/ol-
, 256

rahmet ve şefakat kı1-, 60	rızkı tükemiş/ dükenmiş bol-/ol-, 186	şabri kararı kal-, 128
rahmetini vâsıl kı1-, 225	ribâ yi-, 145	şabru kararı kêt-/git-, 128
râst bol-, 95, 283	ribâhôr tağı bēnamâz bol-, 109	şabur kı1-, 47
râst dur-, 167, 283	rişvet al-, 145, 284	şabur kılu(~ı) bilme-, 199
râst kel-/gel-, 167	rişvet/ rüşvet bol-/ol-, 96	şaburlar(ı) kal-, 128
râstka çık-, 162	rivâyat kı1-, 47, 284	şadağa kı1-, 47
râstka tut-/ gerçege dön-, 162	rivâyet it-, 19, 306, 313	şâdir/ şadr bol-/ol-, 96
râstlık üze/ üzre tur-, 168	rivâyet kılm-, 63, 284	şaf tart-/dut-, 146
rây kör-, 145, 283	riyâ kı1-, 47	Şafâ(yıla) Merve arasında sa'y kı1-, 243
rayım(ğ)a ittibâ' kı1-, 236	rizâ bul-, 117	şafarga bar-/ sefere var-, 162
râzi bol-/ol-, 95	ruhsat bēr-/vir-, 145	şafarga/ sefere çık-, 162
râzi tağı hoşnûd bol-, 109	rüşen bol-/ol-, 96	şâfi bol-/ol-, 96
Rebbi/ Rabbi birle münâcât kı1-, 245	rûza bol-, 96, 284	şafırları(~u) râst tut-/dut-, 177
Rebbü birle râst bol-, 259	rûza içinde şabur bol-, 255	şafırlarını tüz/ düz kı1-, 225
Rebbüm(k)e şükür kı1-, 237	rûza tut-/dut-, 146	şafırlarını tüz-/düz-, 146
reml kı1-, 47, 260	rûzalar tut-/ rüzeler dut-, 146	sağ ol-, 96, 282
Resül fermânınca yörü-, 168, 284	rûzalarını/ rüzelerini aç-, 146	şâhib-firâş bol-, 96, 261
Resül fermânınça bol-, 111, 284	rûzî kı1-, 302, 307, 313	şâhib-kerâmât/ kerâmet bol-/ol-, 96
Resüllâh sünnetini ehyâ/ ihyâ kı1-, 225	rûzîni tegür-/degür-, 146	şakınıp tur-, 205, 302, 313
revâ bol-/ol-, 95	sabır it-, 19, 305, 313	şakış kı1-, 47, 284
revâ kör-/gör-, 168	şâbirlardın(~ler+den) bul-, 118	sâkî bol-/ol-, 96
revân ol-, 95, 307, 313, 317	şâbit-kâdem ol-, 96, 308, 313	sâkîlik kı1-, 48
		sâkin bol-/ol-, 96
		sakla(yu)r bol-/ol-, 193

saklanmış/ şaklamış bol-/ol-, 186
saklanu/ saklayu bil-, 199
saklayu bilme-, 199
saklayu tur-/dur-, 208
saksık teg/ saksı gibi bol-/ol-, 116
salām kıılış-, 66
salām/ selām bol-/ol-, 97
salāmat/ selāmet bol-/ol-, 97
salāmınğa/ selāmına cevāb alma-/virme-, 175
salāmını/ selāmı āşikāra/ āşikāre kııl-, 225
şalıvir-, 201, 308, 313
şālih kıop-, 168, 284
şālih/ āsān bol-/ol-, 97
şālihlar/ şālihler bol-/ol-, 97
sa' ātқа muvāfiķ bol-, 252
sap sarıģ bol-, 97, 302, 313
sarāy bul-, 118
şatar ol-, 193, 305, 313
satģaşmış/ irişmiş bol-/ol-, 187
satģaşur bol-, 193, 302, 313
satģın/ şatun al-, 146
şavāb içinde şerik bol-/ol-, 255

şavāb kör-/gör-, 146
şavāb/ şevāb / şavāblar bol-/ol-, 97
şavābıķa yet-/ şevābına iriş-, 162
şavāblar bol-, 284
şavābluģ/ şevāblu bol-/ol-, 97
şavaş kıldur-, 64, 272
şavma' a bina/ şavma' a kııl-, 48
sawuķ/ sovuķ bol-/ol-, 97
şayru ol-, 97
sebeb bol-/ol-, 98
sebīl kııl-, 48
secde kıldur-, 64
secdeke bar-/ secdeye var-, 162
sekīnet/ mesken bol-/ol-, 98
sekiz uçmaģı erzānı kııl-, 225
sekkiz uçmaģķa şāyista kııl-, 237
selām ay-, 146, 285
selām bēr-/vir-, 146
selāmı al-, 147
selāmu tegūr-/degūr-, 147
selāmuna cevāb kıaytar-, 175

şenā kııl-, 48
şenāsi ve tesbīhi birle bol-, 116
sergerdān kııl-, 48
ser-gerdān mütēhayyir ol-, 115
sergerdān ve mütēhayyir bol-, 109
şevāb bēr-, 147
şevāb biti-/yaz-, 147
şevāb viril-, 129
şevābdın mahrūm bol-, 257
şevābından mahrūm kıal-, 176
sever ol-, 193, 311, 313
sewmiş bol-, 187, 302, 313
sewüģlüģ bol-, 98, 285
sewüģlüģrek/ hōş bol-/ol-, 98
seyr kııl-, 48
seyr kıldur-, 64, 285
seyyāhlıķ kııl-, 48
şıfat kııl-, 48, 285
şıhhat bēr-/vir-, 147
şıhhat berūr bol-, 193, 285
şıhhat bol-, 98, 286
şıhhat bul-, 118, 286
şırātı taşavvur it-, 216

sifâhat/ sefâhet kıl-, 48	sözler/ söyler bol-/ol-, 193	şûrat/ şûret bol-/ol-, 99
sihr kıl-, 49	sözlerimke mu' âkıb bol-/ol-, 252	sust bol-/ol-, 99
silâh keç-/gey-, 147	sözlerini tatlığ/ tatlu kıl-, 226	sünğük/ sünük bol-/ol-, 99
Şirâtnı taşavvur kıl-, 225	sözleyü/ söyleyü başla-, 211	sünğütlük/ maqâmı bol-/ol-, 99
sirâyat/ eşer kıl-, 49	sözleyü/ söyleyü bilme-, 199	sünnet bol-/ol-, 99
sirrini/ sırrını fâş kıl-, 225	sözleyür/ söyler bol-/ol-, 193	sünnet kal-, 148
şoĥbat/ şoĥbet kıl-, 49	sözleyür/ söyler bol-/ol-, 193	sünnet koy-, 148, 286
şoĥbatımızda / şoĥmetümüzde bol-/ol-, 98	sözü kes-, 147	sünneti terk kıl-, 226
soĥmış bol-/ol-, 187	sözünğdin(~den) kayıt-/dön-, 163	sünneti tuta/ duta bilme-, 199
sora tur-/dur-, 208	sözün(k)e kir-/gir-, 163	sünnetin(k)e yapşun-/yapış-, 163
sökel bol-/ol-, 98	sufra/ şofra yay-, 147	sürmelig/ sürmelü bol-/ol-, 99
sökellik bol-/ol-, 98	şulĥ bol-/ol-, 98	şād/ şāz bol-/ol-, 99
sökellik teg-, 129, 286	şulĥ kıl-, 49	şādimān/ şāzümān bol-/ol-, 99
sökmiş/ sögmüş bol-/ol-, 187	şulĥ kılış-, 66	şāgird/ şākird bol-/ol-, 100
söz kat-, 147, 286, 302, 313	şulĥnı ' ehdni buz-/ şulĥ ' ahdi boz-, 148	şahādatnı telķin kıl-, 226, 286
söz(in)din(~den) rucū' / rucū' kıl-, 240	şulĥnı tāza kıl-, 226	şart kıl-, 49
söz(k)e iltifāt kıl-, 237	şulu ol-, 99	şavĥ vir-, 148, 313
söz(k)e i' timād kıl-, 237	su 'āl bol-/ol-, 98	şāyiste/ erzānı bol-/ol-, 100
söz(in)g)e ĥilāf bol-/ol-, 252	su 'āl ĥisāb kör-/gör-, 147	şefākat rahmet dile-, 148, 286
sözindin(~den) çık-, 162	su 'āl kıl-, 49, 303, 313	şefākat saĥın-, 148, 286
sözine ta' accub/ ta' accüb kıl-, 237	su 'āl kılın-, 63	şefākatı kel-/ şefkatı gel-, 129
sözini edā kıl-, 225	su 'āl ve ĥisābları bol-, 109	
sözlemez/ söylemez bol-/ol-, 195	sūranı endür-/ sūreyi indür-, 148	

şefâ' at kı1-, 49	şifâ bër-/vir-, 148	Taᅇgrilik bol-/ol-, 101
şefâ' atını umınc tut-, 178, 303, 313	şikâyat/ şikâyet kı1-, 50	taᅇgrilik qarındaş tut-/ taᅇrlik qarındaş dutın-, 149
şefâ' atını/ şefâ' atini rûzı kı1-, 226	şübhe düş-, 129	tafaᅇhuş kı1-, 50
şefkat/ şefakat kı1-, 49	şübheke tüş-, 163	taᅇayyür/ taᅇyir bol-/ol-, 100
şehâdatını/ şehâdetini edâ kı1-, 226	taᅇ yaru-, 129, 287	taᅇayyür/ taᅇyir kı1-, 50
Şehâdeti telkin it-, 216	Taᅇgrı birle (ant) yâᅇ kı1-, 245	taᅇalluf kı1-, 51, 261
şehid kı1-, 49, 287	Taᅇgrı te' âläka/ Taᅇriya i' timâd kı1-, 238	taᅇammül kı1u bilme-, 199
şehidler maᅇâmında bol-/ol- , 111	Taᅇgrı te' âläni şefi' kı1-, 226	taᅇriş/ taᅇriş kı1-, 51
şehidler şevâbın(ı) bul-, 118	Taᅇgrı te' âläniᅇ ᅇamdı birle tesbih kı1-, 245	taᅇsin bër-, 149, 287
şehvet birle(~ile) ᅇarâm(k)a nazar kı1-, 248	Taᅇgrı te' âläniᅇ ᅇamdı birle tesbih kı1-, 245	taᅇt kı1-, 51
şehvetini kes-, 148, 287	Taᅇgrı/ ᅇaᅇ te' âläka(~ya) kı1 bol-/ol-, 252	taᅇt kıldur-, 64
şehvetlerini kat' kı1-, 226	Taᅇgrı/ ᅇaᅇ te' âläka(~ya) kı1 bol-/ol-, 252	taᅇt ur-/kur-, 149
şek bol-/ol-, 100	Taᅇgrı/ Taᅇri te' âlä fermanı birle/ emrile muᅇtesiblik/ muᅇtesiblik kı1-, 245	taᅇta kı1-, 51, 62
şekki/ şeki bol-/ol-, 100	Taᅇgrı/ Taᅇri te' âlä(nuᅇ) kelâmı birle ᅇükm kı1-, 245	taᅇâza/ teᅇâz kı1-, 51
şer bol-/ol-, 100	Taᅇgrı/ Taᅇri te' âlä(nuᅇ) kelâmı birle ᅇükm kı1-, 245	taᅇrib kı1-, 51
şerbet kı1-, 50	Taᅇgrı/ Taᅇri te' âläniᅇ(~nuᅇ) dösti bol- /ol-, 111	taᅇri' gel-, 129, 287
şeri' atdın(~dan) taş/ taşra bol-/ol-, 257	Taᅇgrıdın emân ᅇo-, 175	taᅇri' kı1-, 51, 287
şeytân vesvesesin(g)e ma' rûz/ maᅇrür bol-/ol-, 252	Taᅇgrıᅇa/ Taᅇri te' âläya tevekkül kı1-, 237	taᅇşirliᅇ bol-, 100, 261
şeytâna uy-, 163, 287	Taᅇgrıᅇa/ Taᅇri te' âläya tevekkül kı1-, 237	tamâm bol-/ol-, 101
Şeytânᅇa ittibâ' kı1-, 237	Taᅇgrıᅇa ta' at kı1-, 237	tamu(ᅇ) otındın/ odundan âzâd kı1-, 241
şeytâni bol-/ol-, 100	Taᅇgrıᅇa(~ya) kı1lık/ kı1lık kı1-, 237	tamu(ᅇ) otınᅇa/ odına ᅇarâm kı1-, 237
	Taᅇgrıᅇa(~ya) ortak kat-, 175	tamuᅇdın yıraᅇ bol-/ tamudan ıraᅇ ol-, 257

tamuğdın/ tamudan halāş bol-/ol-, 257	tapulmaz/ bulunmaz bol-/ol- , 195	tehdid u tefrī' ler kıl-, 60
tamuğka sezā bol-, 252	tar bol-/ol-, 101	teheccüd kıl-, 53, 54
tamuğka/ tamuya yakın bol- /ol-, 252	tar/dar kıl-, 52	tek kıl-, 53, 288
tamuğluğ/ tamulık bol-/ol-, 101	tarıgdın neerse/ duran nesne kıl-, 61	tek/ deng kal-, 168
tamuğluk/ tamulık kıl-, 51	tasarruf kıl-, 52	tekbir ay-/eyit-, 149
tana ^c um kıl-, 52	taşarrufuma givürü vir-, 201	tekbir bağla-, 149, 288
Ta'niña hamd tesbîh kıl-, 238	tasnif kıl-, 52	tekbir kıl-, 53, 288
tanuğ bol-/ol-, 101	tatlığ/ tatlu uyğusını/ uyğusını özin(g)e harām kıl-, 247	tekebbür/ tekebbürlük kıl-, 54
tanuğluk bër-/ tanuğluk vir-, 149	tavakkuf kıl-, 52, 303, 313	tekebbürdin/ mütekebbirlikden imtinā ^c kıl-, 241
ta ^c āmlarını müheyyā kıl-, 226	tāvān kıl-, 52, 260	telbiye ayt-/eyd-, 150
ta ^c aşşub kıl-, 50	tāyib/ tāyib bol-/ol-, 101	telbiye ayıl-, 130
ta ^c bîr kıl-, 50	tāze kıl-, 52	telim/ delim bol-/ol-, 101
ta ^c cîl kıl-, 50, 311, 313	teberrük kıl-, 52	tendürüst/ hōş bol-/ol-, 102
ta ^c yîb kıl-, 52, 260	tedārük(i) kıl-, 53	ten-dürüstlük kıl-, 54, 288
ta ^c yîn kıl-, 52	tedbir kıl-, 53, 283	tendürüstlük bër-, 150, 288
ta ^c ziyat tegür-/ ta ^c ziyet tegdür-, 149	tefekür kıl-, 53	teniñi aruğ/ ırağ kıl-, 227
ta ^c ziyat tut-/ ta ^c ziyet dut-, 149	teferrüc ve tenezzüh kıl-, 60	te ^h îr kıl-, 53
ta ^c ziyat/ ta ^c ziyet bol-/ol-, 101	tefrī' ler kıl-, 53	te ^c vîl ay-, 150, 288
ta ^c ziyatıñı tegür-/ ta ^c ziyetü degür-, 149	tefzi ^c / gāzab kıl-, 53	te ^c vîl it-, 19, 288
tap bol-, 101, 263	teger bol-, 193, 303, 313	têp/ diyüp tur-/dur-, 205
	tegirmen/ degirmen öğüt-, 129	tepretü/ depredi bilme-, 199
	teğürü başla-, 211, 304, 313	terbiyet/ şefkat kıl-, 54
	tehdid (u/ve) tefzi ^c kıl-, 60	tesbîh tehlîl kıl-, 54
		tesbîh ve şenā birle ol-, 117

tesbîh ve tahtlîl ve taqdîs kııl-, 60

teşnîler kııl-, 54

teşvîş kııl-, 54, 288, 311, 313

teşvîş var-, 168, 288

tevâzu^ç birle selâm kııl-, 245

tevâzu^ç birle(~ıla)
uluğlarğa/ ululara hürmet
kııl-, 248

tevâzzu^ç birle selâm vir-, 178

tevfîk bër-/vir-, 150

Tevrît atlığ kitâb birle and
yâğ kııl-, 246

tewelig/ develü bol-/ol-, 102

teyemmüm kııl-, 54

têyü/ diyü başla-, 211

têyü/ diyü bilme-, 199

ticârat/ ticâret kııl-, 54

til bër-/ dil vir-, 150

til birle ‘ibâdat kıılın-, 248

til tegür-/dil degür-, 150

tilekini/ dilegini red kııl-, 227

tilekini/ hâcetini rûzî/ revâ
kııl-, 227

tilemiş/ dilemiş bol-/ol-, 187

tilep/ dileyüp tur-/dur-, 205

tileyü tur-, 208, 304, 313

tileyür/ diler bol-/ol-, 193

tili birle/ diliyle zecr kııl-, 246

tilimizni/ dilümüzi kelime-i
tayyibe birle müzeyyen kııl-, 248

tilindin kerekmez sözler
kelmiş bol-, 187, 288

tilinge/ diline şavâb söz
yöri-, 171

tilini ğaybatdın taķı
bühtandın taķı yalğandın/
dilini ğaybetden yalandan
bühtândan saķla-, 173

tilke kel-/ dile gel-, 163

tillerini/ dillerini
şekerin(~den) süçüg/ datlu
kııl-, 247

tirgüzmiş/ dirgürmiş bol-
/ol-, 187

tirig tur-, 168, 289

tirig/ diri bol-/ol-, 102

tirilü bilme-, 200, 304, 313

tirilür/ dirilür bol-/ol-, 193

titreyü tur-, 208, 304, 313

titreyü/ ditreyü başla-, 211

toņguz şūraţınga çevür-/
toņuz şūretine döndür-, 163

toķumış/ germiş bol-/ol-, 187

tonluğ/ toņlu bol-/ol-, 102

toymış/ doymış bol-/ol-, 187

tökmiş/ dökmiş bol-/ol-, 187

tökülmüş/ dökmiş bol-/ol-, 188

töküp/ döküp tur-/dur-, 205

tölenip/ dolanup tur-/dur-, 205

tullar(ķ)a (ve) öğsüzler(ķ)e
(taķı) muhtâclar(ķ)a
taşadduķ kııl-, 238

tupraķını/ toprağı balçık kııl-, 227

turu/ duru bilme-, 200

turup/ oturup tur-/dur-, 205

turup/ uyuyup tur-/dur-, 205

tutar/ dutar bol-/ol-, 193

tutmış/ dutmış bol-/ol-, 188

tutuğ қоđ-/ dutı қо-, 150

tüf kııl-, 54, 304, 313

tügüp/ düğüp tur-/dur-, 206

tükenmiş/ dükenmiş bol-/ol-, 188

tün/ dün namâzını fevt kııl-, 227

tüner bol-, 194, 304, 313

tünini taķı künini ‘ibādat
birle ma‘ mūr tut-, 178

tünle/ dünle oyağlık kıl-,
246

tünni ehyā kıl-, 227

tüş kör-/ düş gör-, 150

tüşler körü/ düşler göre
başla-, 211

tüşmiş/ düşmiş bol-/ol-, 188

tüşüñni/ düşüñni rāst kıl-,
227

tüşüm/ düşüm bol-/ol-, 102

tüzlük/ düzenlik kılı(~ı)
bilme-, 200

tāķat tuta/ duta bilme-, 199

tāķatı ħal-, 129

tāķatı yēt-/yit-, 129

tāķatları ħal-/yit-, 129

tāķatları ol-, 100

talāķ ber-/vir-, 149

talāķ kıl-, 51

tama‘ kıl-, 51, 303, 313

tama‘ mı kes-, 148

tamudan emin kıl-, 240

tañ ol-, 101, 287

ta‘ ām kıl-, 50

ta‘ āmını tenāvül/ tenāvul
kıl-, 226

tā‘ at (ve) ‘ibādat/ ‘ibādet
birle bol-/ol-, 117

tā‘ at bol-/ol-, 100

tā‘ at içinde lezzet bul-, 259

tā‘ at ‘ibādet kıl-, 50

tā‘ at ve ‘ibādat kıl-, 60, 287

tā‘ at ve ‘ibādat/ ibādet
içinde niyyetiñni/ tenüñi
arı(ğ) kıl-, 246

tavāf kıl-, 52

tavāf ħıldur-, 65

toğru yola getir-, 163, 309,
313

toğru yola göndür-, 163

uç başla-, 211

uçmañını/ uçmağı talab/
taleb kıl-, 228

uçmaķ ta‘ āmından rüzī kıl-,
241

uçmaķda teferrüc kıl-, 243

uçmaħ birle bişārat bér-/
uçmağıla beşāret vir-, 178

uçmaħ/ uçmaķ birle
bişārat/ beşāret kıl-, 246

uçmaħ/ uçmaķ bol-/ol-,
102

uçmaħ/ uçmaķ içinde ‘arş
(binā) kıl-, 243

uçmaħķa teferrüc kıl-, 238

uçmaħķa/ uçmağa yawuķ/
yaķın bol-, 252

uçmaħlığ/ uçmaķlık bol-
/ol-, 102

uçmaħını/ uçmağı mubāħ/
mübāħ kıl-, 227

uçmaħını/ uçmağı rüzī kıl-,
227

‘ūd tütüz-, 150

‘uddat keçir-/ ‘iddetin yitir-
, 151

‘uķūbatķa/ (‘azāba)
‘uķūbete seza/ lāyıķ bol-/ol-
, 252

‘uķūbatķa/ ‘uķūbete
müstevcib/ giriftār bol-/ol-
, 252

‘uķūbet ol-, 102, 308, 313

‘umre kıl-, 55

uluğ ħalaba/ ulu ħalebe bol-
/ol-, 113

uluğ ‘uķūbat/ ulu ‘uķūbet
bol-/ol-, 113

uluğ şavābķa taķı dereceķa
mustahaķ bol-/ ulu şevāb
daħı dereceye müstahaķ ol-
, 253

uluğ tefāvut bol-, 113

uluğ yaşlığ/ ulu yaşlu bol-
/ol-, 114

uluğ yazuķlardın / ulu
yazuķlardan saķlan-, 163

uluğ yazıkluğ/ ulu yazıklu bol-/ol-, 114	uyku bër-/vir-, 151	va' de kılm-, 63, 289
uluğ/ ulu bol-/ol-, 102	uykuğa bar-/ uykuğa var-, 164	va' desini rāst kılm-, 228
uluğ/ ulu fesād bol-/ol-, 113	uzak bol-/ol-, 104	va' z eyit-, 151, 290
uluğ/ ulu ḥasret bol-/ol-, 113	uzun 'ömür bul-, 118	va' z kılm-, 55, 290
uluğ/ ulu kabīle (taķı/daḥı) kiçig/gici kabīle kılm-, 60	üküş/ öküş fitneler bol-/ol-, 114	va' z/va' zı u naşihat kılm-, 60
uluğ/ ulu kılm-, 54	üküş/ öküş/ artuķ bol-/ol-, 103	va' zımı tut-/düt-, 151
uluğ/ ulu melik bol-/ol-, 113	üküşrek bol-, 103	varını taķşir kılm-, 228
uluğ/ ulu minnet bol-/ol-, 113	ülfet kemiş-/bırak-, 151	vaşf it-, 19, 285
uluğluk/ ululuk kılm-, 55	ümīd/ ümiz bol-/ol-, 103	vāşil bol-, 104, 289
umınç tut-/ ümiz dut-, 150	ümmet bol-/ol-, 103	vaşiyetler kılm-, 55
umınçlarıñı/ umınçlarıñı kıs(k)a kılm-, 228	ümmetleriñe/ ümmetüñe şefakat kılm-, 238	vāy bol-/ol-, 104
ümīd kötür-/ ümiz kes-, 151	ündeyü bër-/ okıyu vir-, 201	vefāt bol-/ol-, 104
uruğ hışımlarıña şefkat kılm-, 238	ündeyü/ da' vet kıla başla-, 211	vefāt it-, 19, 290
urur bol-/ol-, 194	üze/ üzerüme bol-/ol-, 103	vekil kılm-, 56
uruş bol-/ol-, 103	vācib bol-/ol-, 103	velilerdin(~den) bol-/ol-, 104
uruş kılm-, 55	vācib kılm-, 55	vesvese kılm-, 56
ustaḥlık/ küstaḥlık kılm-, 55	vaḥiy kel-/ vaḥy gel-, 130	vesveseñdin ḥalāş bol-, 257
uşmaḥda/ uçmaḥda ḳoldaş kılm-, 243	vaḥy ıda bër-, 201, 289	veyrān/ vīrān kılm-, 56
uşmaḥlarıña yolçı bol-/ uçmaḥlarına yolçı ol-, 253	vakfeye dur-, 164, 290	vidā' kılm-, 56
uyanuk ol-, 103, 311, 313	vaķıf kılm-, 55	vidā' kılış-, 66, 261
	vāķi' bol-/ol-, 103	viribi- (< vir-i bir-di), 201
	vaķt bol-/ol-, 104	vucūd(k)a kel-/gel-, 164
	va' de kılm-, 55, 289	vukūf keltür-, 151, 290
		vukūf kılm-, 56
		yād kılm-, 56, 266, 304, 313

yād tut-/dut-, 168	yaman/ yaramaz iş körer/ görür bol-/ol-, 194	yaruk/ aydın bol-/ol-, 105
yād/ yāz kılın-, 63	yaman/ yaramaz kıl-, 57	yarutmuş/ uçarmış bol-/ol-, 188
yağşı bol-/ol-, 104	yamanlık(nı) bér-/vir-, 152	yaşıl bol-, 105, 305, 313
yağşı kıl-, 56	yamanlık/ yaramazlık kıl-, 57	yatıp(~up) tur-/dur-, 206
yağşı ‘amallar/ eyü ‘ameller kıl-, 61	yamanlıkdın/ bi-zārlıkdan bēzār/ bi-zār kıl-, 241	yatsıg/ yatsu bol-/ol-, 105
yağşıraq/ yig bol-/ol-, 104	yamanlıkdın/ yavuzlıkdan men‘ kıl-, 241	yatur bol-, 194, 304, 313
yağın gel-, 168, 275	yanaşu tur-/dur-, 208	yavuz bol-/ol-, 105
yağın kıl-, 56	yansı kıl-, 57, 290	yavuz işe meşgül ol-, 253, 317
yağınraq/ yağın bol-/ol-, 104	yanutı kaytar-, 152, 263	yawuz iş birle meşgül bol-, 259
yal(ğ)an söz(n)i terk kıl-, 228	yapuşmuş/ yapışmış bol-/ol-, 188	yawuz kıl-, 57, 291
yalan kıl-, 56, 260, 312, 313	yaramaz eyit-, 152, 291	yawuz/ buyur iş(k)e kaçd kıl-, 238
yalğan ay-/ yalan eyit-, 151	yaramazlık eyit-, 152, 290	yawuz/ yavuz işler kıl-, 61
yalğan çat-/ yalan eyit-, 151	yarar ol-, 194, 307, 313	yawuz/ yavuz işlerdin(~den) sakla-, 164
yalğan sözle-/ yalan söyle-, 152	yaratıp/ yaradup tur-/dur-, 206	yawuzluk tegür-/ yawuzlık teger-, 152
yalğan/ yalan bol-/ol-, 105	yardım kıl-, 57, 312, 313	yawuzluğunğa/ yavuzluğunğa ikrār kıl-, 238
yalğançı/ yalancı (bāṭıl) bol- /ol-, 105	yārı kıl-, 57, 290	yazılmış ol-, 188, 268
yalıñg/ yalıñ kıl-, 56	yārı bér-/ yārı vir-, 152	yazılıp dur-, 206, 307, 313
yamağ/ yama kıl-, 57	yarlıg kel-, 130, 290	yazuq birle/ yazuğıla rūza(si) bozıl-, 176
yaman kılıklıg/ yaramaz hulqlu bol-/ol-, 114	yarlıkamış/ yarlıgamış bol- /ol-, 188	yazuqdın tevbe kıl-, 241
yaman/ yaramaz bol-/ol-, 105	yarlıkap/ yarlıgayıp tur- /dur-, 206	yazuqdın(~dan) arıt-, 164
	yaruk/ aq kıl-, 57	

yazukdın(~dan) yığ- /dönder-, 164	yığılayu/ ağlayu başla-, 211	yükey bol-, 106, 270
yazukı/ yazuk bol-/ol-, 105	yığılayu/ ağlayu tur-/dur-, 209	yüksek/ yigin bol-/ol-, 106
yazukları ‘afv kıl-, 228	yıraq tut-/ ıraç dut-, 168	yüriyü/ yöriyü bilme-, 200
yazuklarına kefârat bol-, 253, 291	yırtılmış bol-/ol-, 189	yürüyür bol-, 194, 305, 313
yazuklarını gider-, 152, 291	yigit bol-/ol-, 105	yüz çewür-/çevür-, 153
yazuklarını ört-, 152	yil çık-, 130, 291	yüzün(~in) tüş-/düş-, 169
yazuksuz bol-/ol-, 105	yokdın(~dan) bar/ var kıl-, 241	yüzünü münevver kıl-, 228
yél/ yil kop-, 130	yol bér-/ver-, 152	zâhir bol-/ol-, 106
yemiş/ yimiş bol-/ol-, 188	yol köndür-, 153	zağm kıl-, 57
yer yüziniñ hazınalarını/ yiryüzünüñ hazinelerini ‘arza kıl-, 228	yol körgüz-/göster-, 153	zağmat bér-/ zağmet degür-, 153
yer/ yir yüzinde fesâd kıl-, 243	yol(ğ)a kir-/ düş-, 164	zağmat içinde bol-, 111, 292
yer/ yir yüzini mescid kıl-, 228	yoldın(~dan) çıkar-, 164	zağmat tég-, 130
yerer/ yirer bol-/ol-, 194	yolu bağlan-, 130	zağmat tegür-/ zağmet degür-, 153
yerini yurtını/ yirini yurdını koy-, 152	yörimiş/ yörümüş bol-/ol--, 189	zağmat ve maşakkat tegür-/ zağmet ve meşakkat degür-, 153
yetim kal-, 168	yöriyür/ varur bol-/ol-, 194	zağmat/ zağmet kıl-, 57
yetimler(k)e ihsân ve in‘âm kıl-, 238	yuluğ/ fidî bol-/ol-, 106	zağmatı/ zağmet bol-/ol-, 106
yetimler(k)e terbiyet kıl-, 239	yunmakımızda nuşşân bol- / âb-destümüzde noşşân ol-, 255	zağmatıdın halâş bol-, 257
yetimlerin(g)e (fağırlerine) tefriğ/ tefriğa kıl-, 238	Yüsuf peygâmbar ‘as cemâllig/ peygâmbet cemâllu bol-/ol-, 114	zağmatını meşakkatlarını kör-/ zağmetini dağı meşakkatını çek-, 153
yetiz/ tamâm ‘âlim ol-, 114	Yüsuf peygâmbarnı/ peygâmbet kıl kıl-, 228	zağmet çek-, 153, 307, 313
yığıp(~up) tur-/dur-, 206	yüngül/ az/ yiyni bol-/ol-, 106	zağmet ve meşakkat içinde tut-/dut-, 169

zahmet ve meşakkat kı1-, 60

zahmet vir-, 153

zakķūm tikenleridin/
dikenlerinden bir bağ/ tağ
kı1-, 62

zālim bol-/ol-, 107

zam/ ĥatm kı1-, 58

zamān bēr-/vir-, 153

zamīn ol-, 107

za' if kör-/gör-, 169

za' if ol-, 106

za' if ve naĥif bol-, 109

zā' il bol-/ol-, 106

zār/ muĥtāc bol-/ol-, 107

zararı tēg-, 130

zararı(n) tegūr-/degūr-, 154

zarūret bol-/ol-, 107

zāyil bol-/ol-, 107

zāyi' ol-, 107

zekāt bēr-/ver-, 154

zem kı1-, 58

zıkrinġi/ zıkrūñi tūkel/
yüksek kı1-, 229

zinā kı1-, 58

zināke(~ya) kaşđ kı1-, 239

zişt bol-/ol-, 107

ziyād ol-, 107, 306, 313

ziyāda/ ziyāde bol-/ol-, 107

ziyāfet kı1-, 58

ziyān bol-/ol-, 107

ziyān tegūr-/degūr-, 154

ziyankārlardın(~dan) bol-
/ol-, 108

ziyārat/ tavāf kı1-, 58

ziyāret it-, 19, 292

zulmāñi bol-/ol-, 108

zulmatķa tūş-/ zulūmāta
dūş-, 165

